

Odbor dozoru a kontroly veřejné správy
Ministerstvo vnitra
Praha

NOVELA ZÁKONŮ O ÚZEMNÍCH SAMOSPRÁVNÝCH CELCÍCH

TEZE LEGISLATIVNÍCH ŘEŠENÍ

(se zapracovanými připomínkami)

podle stavu k 18. březnu 2011

OBSAH:

ČÁST PRVNÍ LEGISLATIVNÍ ÚKOLY VYPLÝVAJÍCÍ ZE STRATEGIE VLÁDY V BOJI PROTI KORUPCI PRO OBDOBÍ LET 2011 A 2012 4

1.1 Zavedení přísnějších pravidel pro nakládání s majetkem obcí a krajů a pro posílení odpovědnosti za způsobenou škodu.....	6
1.1.1 Zadání vlády	6
1.1.2 Teze legislativního řešení úkolu	7
1.1.3 Návrh legislativního řešení	10
1.1.4 Možnost podmínění platnosti smlouvy uzavřené územním samosprávným celkem jejím předchozím zveřejněním.....	19
1.2 Zavedení větší transparentnosti hlasování v orgánech územní samosprávy ve věcech nakládání s majetkem územní samosprávy, nebo o zakázkách, dotacích a grantech.....	21
1.2.1 Zadání vlády	21
1.2.2 Teze legislativního řešení	21
1.2.3 Předpokládané náklady	23
1.2.4 Návrh legislativního řešení	23
1.3 Úprava kompetencí mezi zastupitelstvem a radou zamezující obcházení zákona	27
1.3.1 Zadání vlády	27
1.3.2 Teze legislativního řešení úkolu	27
1.3.3 Návrh legislativního řešení	28
1.4 Změna přístupu členů zastupitelstev územních samosprávných celků k informacím.....	32
1.4.1 Zadání vlády	32
1.4.2 Teze legislativního řešení úkolu	32
1.5 Úprava centrální adresy	35
1.5.1 Zadání vlády	35
1.5.2 Teze legislativního řešení úkolu	35
1.6 Zakotvení povinnosti orgánů veřejné moci zpracovat a veřejně publikovat vlastní etický kodex	36
1.6.1 Zadání vlády	36
1.6.2 Teze legislativního řešení úkolu (z hlediska územních samosprávných celků).....	36
1.7 Ostatní legislativní úkoly mimo gesci Ministerstva vnitra, které se dotýkají působnosti územních samosprávných celků	38
1.7.1 Zavedení kontrolních pravomocí Nejvyššího kontrolního úřadu ve vztahu k územním samosprávným celkům	38
1.7.2 Jmenování zástupců státu a územních samosprávných celků do orgánů právnických osob (odbornost členů)	42
1.7.3 Zavedení opatření proti zneužívání radničních periodik	43
1.7.4 Úpravy zákonů pro oblast dotací a grantů	44
1.7.5 Zveřejňování prodeje veřejného majetku	45

ČÁST DRUHÁ LEGISLATIVNÍ ÚKOLY Z PROGRAMOVÉHO PROHLÁŠENÍ VLÁDY 46

2.1 Úkoly řešené v rámci Strategie vlády v boji proti korupci.....	48
2.2 Úkoly mimo Strategii	48
2.3 Zavedení přímé volby starostů (malých obcí)	49
2.3.1 Zadání vlády	49

2.3.2 Shrnutí obsahu analýzy přímé volby starostů – vládní zadání pro legislativní vyjádření přímé volby starostů	49
2.3.3 Aktuální stav plnění	50
2.3.4 Návrh legislativního textu (prvotní pracovní verze):	51
2.4 Legislativní řešení předluženosti obcí a zániku obce	58
2.4.1 Zadání vlády	58
2.4.2 Aktuální stav plnění	58
2.4.3 Návrh legislativního řešení	58
ČÁST TŘETÍ LEGISLATIVNÍ ÚKOLY Z OSTATNÍCH USNESENÍ VLÁDY	66
3.1 Změna zákonů o územních samosprávných celcích v oblasti ustavování výborů pro národnostní menšiny a označování ulic a jiných veřejných prostranství	68
3.1.2 Zadání vlády a stav plnění	68
3.1.3 Návrh legislativního řešení	68
3.2 Změna zákonů o územních samosprávných celcích v oblasti procesní (sjednocení právní úpravy postupů při výkonu jednotlivých správních agend s minimem odchylek a výjimek)..	74
3.2.1 Zadání vlády	74
3.2.2 Teze legislativního řešení úkolu	74
3.3 Změna právní úpravy uzavírání veřejnoprávních smluv	78
3.3.1 Zadání vlády	78
3.3.2 Zadání podle materiálu projednaného vládou	78
3.3.3 Teze splnění legislativního úkolu	78
3.3.4 Návrh legislativní změny	79
ČÁST ČTVRTÁ „TECHNICKÉ“ ZMĚNY	80
4.1 Uzavírání manželství v hlavním městě Praze v době tzv. „volebního mezidobí“	82
4.2 Převod výkonu přenesené působnosti obcí s pověřeným obecním úřadem	83
4.3 Odměňování členů rady ve „volebním mezidobí“ a předání „funkce“ nově zvolenému starostovi	84
4.4 Výslovná úprava pravomocí obecních orgánů v oblasti veřejných dražeb	85
4.5 Svolení zasedání zastupitelstva v případě vyhlášení krizového stavu	90
4.6 Poskytování dotací obcemi	92
PŘÍLOHY	94
1. Usnesení vlády č. 1/2011 (ke Strategii v boji proti korupci)	96
2. Usnesení vlády č. 65/2011 (doplnění Strategie)	98
3. Usnesení vlády č. 8/2011 (k přímé volbě starostů)	99
4. Usnesení vlády č. 6/2011 (k veřejnoprávním smlouvám)	100
5. Usnesení vlády č. 845/2009 (výbory pro národnostní menšiny)	101
6. Usnesení vlády č. 1397/2009 (Sjednocení procesních úprav)	103
7. Usnesení vlády č. 450/2009 (Sjednocení procesních úprav)	105
8. Expertiza Právnické fakulty k přímé volbě starostů	106
9. Slovenská právní úprava zveřejňování smluv	111

Pozn.: Jednotlivé „tématické“ změny se v některých případech týkají identických ustanovení (např. změna § 39 je navrhována z různých hledisek v rámci úkolu 1.1 i 4.4). Tyto změny jsou navrženy samostatně s tím, že jejich výsledné propojení bude provedeno až v rámci přípravy konečného legislativního návrhu podle připomínek vznesených k tomuto materiálu.

ČÁST PRVNÍ

**LEGISLATIVNÍ ÚKOLY VYPLÝVAJÍCÍ
ZE STRATEGIE VLÁDY V BOJI PROTI KORUPCI
PRO OBDOBÍ LET 2011 A 2012**

(schválené usneseními vlády č. 1/2011 a č. 65/2011)

Teze legislativní úpravy podle výsledků jednání ministra vnitra se zástupci zájmových sdružení územních samosprávných celků a zástupci výborů pro regionální rozvoj Senátu a Poslanecké sněmovny dne 12. ledna 2011 a podle vypořádaných připomínek uplatněných účastníky jednání dne 12. ledna 2011 a některými členy Poradního sboru ministra vnitra pro boj s korupcí

1.1 Zavedení přísnějších pravidel pro nakládání s majetkem obcí a krajů a pro posílení odpovědnosti za způsobenou škodu

1.1.1 Zadání vlády

- **Strategie, bod 1.1:** *Po projednání s Asociací krajů ČR, Svazem měst a obcí ČR a Sdružení místních samospráv předložit vládě návrh novely zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů, zákona č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), ve znění pozdějších předpisů, a zákona č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze, ve znění pozdějších předpisů, s cílem snížit rizika korupčního prostředí – zejména zpřesnit podmínky pro právní úkony při nakládání s majetkem a finančními prostředky kraje nebo obce, vymáhání osobní odpovědnosti za špatné hospodaření a možnost ovlivnit hospodárné nakládání s majetkem obce nebo kraje. Zavedení aktivní žalobní legitimace např. formou státního zastupitelství ve veřejném zájmu k napadení nezákonných úkonů s veřejným majetkem.*

Protikorupční efekt:

Transparentnější nakládání s majetkem územních samosprávných celků a uplatňování náhrad škody způsobené úředníky, včetně volených zástupců.

Východiska:

Ze zákona s majetkem územního samosprávného celku musí být nakládáno s péčí řádného hospodáře. Existuje i povinnost vymáhat a nenechat promlčet škodu způsobenou územnímu samosprávnému celku. Není ale stanovena žádná přímá sankce za neplnění takových povinností. Kromě určených představitelů územního samosprávného celku nemá nikdo oprávnění namítat neplatnost právního úkonu učiněného územním samosprávným celkem nebo uplatnit nároky územního samosprávného celku vůči třetím osobám. Přitom aktivní občané obce, resp. členové zastupitelstva obce, často poukazují např. na to, že obec nevymáhá nároky vzniklé ze smluv, které uzavřela, a ty jsou pak promlčeny. Je proto potřebné najít mechanismus, na základě kterého by právem uplatnit nárok obce v případě její nečinnosti disponoval i jiný subjekt (např. žaloba státního zástupce ve veřejném zájmu). Případná škoda, ať už zapříčiněná korupcí či neznalostí, tak může být vymáhána prostřednictvím kvalifikované a nezávislé státní instituce. Ta může čerpat i z podnětů občanů.

Úřady a zejména konkrétní úředníci, kteří vydávají rozhodnutí ve správních řízeních, za ně většinou fakticky nenesou žádnou odpovědnost, přestože s regresivní náhradou počítá zákon č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem a o změně zákona České národní rady č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád), který však v praxi nebývá vždy plně uplatňován. To vede k „anonymitě nákladů úředních pochybení“, v konečném důsledku hrazených z veřejných rozpočtů, a k nízké motivaci úředních osob vyvarovat se nezákonných rozhodnutí (ať již motivovaných korupcí, klientelismem nebo jakkoli jinak). Konečným důsledkem tohoto stavu je podlamování důvěry občanů v nezávislý a spravedlivý výkon veřejné moci. Pokud jsou pochybení při výkonu veřejné moci zjevně následkem buď zcela zásadního odborného selhání, nebo úmyslu, mělo by být jejich standardním důsledkem vymáhání náhrady způsobené škody po konkrétní odpovědné osobě, případně spojené s uložením sankce.

Současná právní úprava zásad hospodaření s majetkem územního samosprávného celku a možností zjednat nápravu v případě jejich porušení se jeví nedostatečnou a neschopnou veřejný majetek účinně bránit proti jeho úmyslnému zmenšování. Zároveň zcela selhává plnění povinnosti vymáhat škodu způsobenou územním samosprávným celkem. Z těchto důvodů je nutné obnovit široké diskuse na téma úpravy zákonů týkajících se nakládání s majetkem územních samosprávných celků a nad možností jejich legislativních změn, přičemž v rámci snížení rizik

korupčního prostředí je třeba zabývat se potencionálními možnostmi např. budoucích legislativních změn:

- zavedení institutu občanskoprávní žaloby např. formou státního zastupitelství ve veřejném zájmu umožňující napadení nezákonných úkonů s veřejným majetkem,
 - v záměrech územních samosprávných celků disponovat nemovitým majetkem stanovit povinnost zveřejňovat i způsob rozhodování a metodu výběru zájemce,
 - stanovit povinnost zveřejnění záměru nakládat s nemovitým majetkem nejen po určitou dobu, ale až do doby rozhodování příslušného orgánu,
 - zvýšit odpovědnost jednotlivých osob podle výsledků kontrol provedených u územních samosprávných celků,
 - zajistit vynutitelnost alespoň těch povinností (nebo sankcí za jejich porušení), jež by územnímu samosprávnému celku mohly způsobit škodu,
 - zavést povinnost správních orgánů přesně evidovat a zveřejňovat počet jimi vydaných rozhodnutí, zrušených správními soudy, a z toho vyplývajících finančních nákladů,
 - důsledně uplatňovat regresní náhrady vůči odpovědným úředním osobám v těchto případech.
- **Programové prohlášení vlády:** *V oblasti boje s korupcí se vláda zaměří na efektivní předcházení korupci a snižování příležitostí korupčního jednání, zvýšení transparentnosti všech procesů a posílení možností státu při postihování korupčního jednání, včetně zpřísnění trestů za korupční jednání. (str. 17)*
 - **Koaliční smlouva:** *Předložíme úpravu zákonů, které budou prosazovat maximální transparentnost při nakládání s majetkem státu a územních samospráv a při realizaci veškerých výdajů z veřejných rozpočtů. Na základě těchto změn bude nejpozději do 30.6.2011 upravena Centrální adresa tak, aby na jednom místě byly zveřejňovány veškeré informace týkající se prodeje a pronájmů majetku státu nebo územních samospráv a veškeré údaje o veřejných zakázkách veřejných zadavatelů. Budou upraveny zákony, které stanoví povinnost zveřejňovat údaje na Centrální adrese pro všechny veřejné zadavatele a orgány veřejné moci. (str. 18)*
 - **Termín předložení vládě:** Z návrhu Plánu legislativních prací vlády vyplývá termín do 31. prosince 2011, podle strategie vlády je termínem splnění rovněž 31. prosinec 2011.
 - **Gestor:** Ministerstvo vnitra ve spolupráci s Ministerstvem spravedlnosti.

1.1.2 Teze legislativního řešení úkolu

Úkoly z programového prohlášení vlády

- **Úprava povinnosti zveřejnit záměr:** Záměr bude zveřejňován též na centrální adrese, je však nutné zabezpečit bezplatnost nebo minimální nákladovost (tato otázka bude předmětem navazujících jednání s Českou poštou a s Ministerstvem financí). Doba zveřejnění se prodlužuje na 30 dní. Součástí zveřejnění budou povinně předem stanovené podmínky majetkové dispozice, které budou pro obec v zásadě závazné. Záměr bude povinně zveřejněn po celou dobu až do rozhodnutí příslušného obecního orgánu.
- **Úprava povinnosti sjednávat cenu ve výši v místě a čase obvyklé:** Návrh tuto povinnost výslovně rozšiřuje i na sjednávání nájmu k majetku obce, přičemž důvody pro odchylku musejí být výslovně uvedeny v zápise z jednání daného orgánu.
- **Omezení poskytování darů nemovitou věcí:** Přednostně bude povinnost nemovitou věc prodat a jen, pokud ke zveřejněnému záměru nebude nalezen kupec, bude možné nemovitost darovat. Tato povinnost neplatí, jestliže jsou pro poskytnutí daru důvody hodné zvláštního zřetele. Ty musejí být uvedeny v zápise ze zasedání zastupitelstva, které o poskytnutí nemovitosti jako daru rozhodovalo.

- Porušení uvedených povinností bude mít za následek **neplatnost uzavřené smlouvy** (Podle rozsudku NS ze dne 15. listopadu 2010, sp. zn. 28 Cdo 3950/2010, je i nyní neodůvodnění odchylky od obvyklé ceny důvodem pro absolutní neplatnost uzavřené smlouvy)

Úkoly ze Strategie vlády v boji proti korupci

- **Zavedení žaloby ve veřejném zájmu na neplatnost smlouvy uzavřené obcí:** V zákoně o státním zastupitelství bude (v souladu s vládním zadáním plynoucím z usnesení vlády č. 1/2011 a ze změny Strategie, schválené usnesením vlády č. 65/2011) zavedeno oprávnění státního zástupce podat soudu v občanském soudním řízení návrh na určení neplatnosti smlouvy o majetkové dispozici pro porušení zákona (ve veřejném zájmu). Úprava bude doplněna o možnost každého učinit podnět na určení neplatnosti smlouvy. Variantně bylo řešeno, zda se oprávnění státního zástupce má týkat pouze smluv, jimiž obec disponuje s nemovitostí, nebo jakýchkoli smluv. Výsledkem připomínkového řízení je kompromisní návrh, podle něhož se bude oprávnění státního zástupce týkat smluv o dispozicích s nemovitým majetkem a dále smluv, jejichž předmět plnění přesáhne určitou zákonem stanovenou částku. Lhůta státního zástupce pro posouzení podnětu je koncipována jako lhůta pořádková.
- **Povinnost zveřejnit metodu výběru zájemce:** Plněno v rámci programového prohlášení vlády.
- **Zveřejnění záměru až do rozhodnutí o majetkové dispozici:** Plněno v rámci programového prohlášení vlády.
- **Zvýšení odpovědnosti podle výsledků kontrol provedených u územních samosprávných celků:** Variantně byla diskutována možnost doplnit zákony o ÚSC o sankce za porušení povinností při výkonu samostatné a přenesené působnosti, které by byly ukládány v závislosti na výsledcích kontrol (odpovědnost konkrétních úředníků by se pak projevila v možnosti žádat náhradu škody za uloženou sankci) a možnost řešení úkolu v rovině metodicko-doporučující (vzhledem k problematičnosti zavedení sankce). Účastníci jednání doporučili **variantu č. 2**, která bude dále prosazována. Legislativně dojde k posílení odpovědnosti podle výsledků kontrol povode i úprava v oblasti regresní úhrady (viz dále).
- **Vynutitelnost povinností, které by územním samosprávným celkům mohly způsobit škodu:** Řešení bylo zvoleno identické jako v předchozím případě.
- **Evidence vydaných a zrušených rozhodnutí správními soudy:** Změnou zákona o svobodném přístupu k informacím, jenž i za nyní platného stavu ukládá povinným subjektům (mj. všem územním samosprávným celkům) zpracovat tzv. výroční zprávu, jejíž součástí je mj. i přehled rozhodnutí podle InfZ, zrušených správními soudy i výčet s tím souvisejících nákladů (§ 18 odst. 1 písm. c/ InfZ). Tato povinnost by byla upravena a rozšířena tak, že by povinný subjekt musel vykazovat veškerá svá správní rozhodnutí zrušená správními soudy a zákonem přesně specifikované náklady (náklady na právní zastoupení, náklady na náhradu nákladů řízení, další náklady). Otázkou k další diskusi je, zda by povinný subjekt neměl zveřejňovat i údaje o nákladech za právní zastoupení v řízeních, v nichž jeho správní rozhodnutí nebyla zrušena, neboť správní soudy tyto náklady nepřiznávají k úhradě (i v případě úspěchu správního orgánu nedochází k náhradě nákladů, které vynaložil za své právní zastupování).
- **Důsledné uplatňování regresní náhrady vůči úředním osobám:** Variantně byla diskutována možnost doplnění zákonů o územních samosprávných celcích (např. § 38 zákona o obcích v obecných pravidlech pro nakládání s majetkem) o povinnost vždy uplatňovat regresní nárok vyjma případů hodných zvláštního zřetele, v nichž by musela od upuštění uplatnění nároku rozhodnout rada obce (s tím je spojená její odpovědnost za „adekvátnost“ takového rozhodnutí). Jednalo by se o obdobu obecných povinností při nakládání s majetkem ÚSC (srov. např. § 38 zákona o obcích). Další projednávanou variantou byla možnost řešit tuto otázku v rovině

metodicko-doporučující, neboť platný zákon č. 82/1998 Sb. umožňuje žádat regresní úhradu od zaměstnanců, kteří způsobili svým jednáním škodu, a totéž umožňuje i zákoník práce v případech, na které se nevztahuje zákon č. 82/1998 Sb., lze legislativní doplnění považovat za nadbytečné. Třetí projednávanou možností bylo doplnění obecné povinnosti vždy žádat regresní úhradu přímo do zákona č. 82/1998 Sb. tak, aby se tato povinnost vztahovala na všechny orgány veřejné moci (opět s výjimkou případů hodných zvláštního zřetele). Účastníci jednání se přikláněli v převážné míře k **variantě č. 2** (metodicko-doporučující), připravena k dalším jednáním je i **varianta č. 3**, tedy doplnění zákona č. 82/1998 Sb.

Součástí návrhu je i nové oprávnění jedné třetiny členů zastupitelstva obce domáhat se jménem obce náhrady obcí vzniklé škody (jedná se o požadavek Oživení o. s., uplatněný při projednávání připomínek k předchozí verzi materiálu). Členové zastupitelstva obce budou oprávněni domáhat se *soudně* náhrady škody jménem obce, pokud obec do šesti měsíců ode dne vzniku škody a ode dne, kdy se dozvěděla, kdo za ni odpovídá, sama náhradu škody uplatňovat nebude. Obec se může domáhat náhrady škody soudně, může však též uzavřít dohodu o náhradě škody s jejím původcem, případně může sama rozhodnout, že náhradu škody uplatňovat nebude z důvodů hodných zvláštního zřetele. Určení těchto důvodů bude plně v dispozici obce, přičemž o jejich existenci bude rozhodovat zastupitelstvo obce (jinak řečeno většina členů zastupitelstva obce musí na veřejném zasedání „veřejně“ deklarovat, že z určitých důvodů nebude obec škodu uplatňovat^{*)}). Jestliže členové zastupitelstva obce nebudou s těmito důvody souhlasit a podají žalobu, bude soud při zkoumání podmínek řízení posuzovat, zda se v daném případě skutečně jednalo o důvody hodné zvláštního zřetele. Soud ovšem bude zkoumat pouze, zda obcí deklarovaný důvod skutečně reálně „existuje“ – pokud ano, nebude se již zabývat vhodností využití tohoto práva ze strany obce. Pokud však nikoli (např. obec vůbec upuštění od vymáhání náhrady škody nezdůvodní nebo uvede důvod zjevně nesmyslný či neexistující), soud výluku z žalobního práva členů zastupitelstva obce neuzná a žalobu věcně projedná. Členové zastupitelstva obce budou mít v občanském soudním řízení postavení tzv. nerozlučných společníků. Členové zastupitelstva obce budou mít v případě úspěšného vymožení náhrady škody právo na úhradu nákladů, které účelně vynaložili (pokud však jimi podaný návrh nebude úspěšný, ponесou náklady „ke své tíži“).

^{*)} To neznamená, že by o upuštění od náhrady škody nemohla ve své pravomoci rozhodnout i rada obce, má-li však takové upuštění přivodit zánik žalobního práva jedné třetiny členů zastupitelstva obce, musí o těchto důvodech rozhodnout přímo zastupitelstvo obce.

1.1.3 Návrh legislativního řešení

Zákon č. 128/2000 Sb.,
o obcích (obecní zřízení), v platném znění

§ 39

(1) Záměr obce prodat, směnit nebo darovat nemovitý majetek, pronajmout jej nebo poskytnout jako výpůjčku obec zveřejní po dobu nejméně **15 30 dnů bezprostředně předcházejících rozhodnutí v příslušném orgánu obce o zamýšleném majetkoprávním úkonu** vyvěšením na úřední desce^{3b)} obecního úřadu **a na centrální adrese^{x)}**, aby se k němu mohli zájemci vyjádřit a předložit své nabídky. Záměr může obec též zveřejnit způsobem v místě obvyklým. **V záměru se uvedou též hlediska pro výběr nabídky.** Pokud obec záměr nezveřejní **nebo pokud uzavře smlouvu v rozporu s předem zveřejněnými hledisky pro výběr nabídky**, je právní úkon od počátku neplatný. Nemovitost se v záměru označí údaji podle zvláštního zákona^{15a)}, **platnými** ke dni zveřejnění záměru. **Obec je povinna každému umožnit nahlédnutí do obdržených nabídek, a to po rozhodnutí příslušného orgánu obce o zamýšleném majetkoprávním úkonu. Náklady na zveřejnění záměru na centrální adrese hradí stát.**

(2) Při úplatném převodu majetku se cena sjednává zpravidla ve výši, která je v daném místě a čase obvyklá, nejde-li o cenu regulovanou státem. Odchylka od ceny obvyklé musí být zdůvodněna, **ledaže bylo dosaženo vyšší ceny než ceny obvyklé. Pokud o úplatném převodu majetku rozhodlo zastupitelstvo obce nebo rada obce, musejí být důvody pro odchylku od obvyklé ceny uvedeny v zápise ze zasedání tohoto orgánu, na kterém bylo o převodu majetku rozhodnuto. Obdobně se postupuje při pronájmu majetku obce.**

(3) V záměru darovat nemovitou věc se zveřejní **též jméno a příjmení fyzické osoby nebo název, sídlo a identifikační číslo právnické osoby, které má být dar poskytnut, obvyklá cena daru a důvod poskytnutí daru. Obdrží-li obec nabídku na koupi nemovité věci, která má být předmětem daru, za cenu rovnající se minimálně zveřejněné hodnotě daru, uzavře kupní smlouvu s tím, kdo podal nabídku na uzavření kupní smlouvy a bylo-li podáno více nabídek, s tím, kdo nabídl nejvyšší kupní cenu, ledaže pro poskytnutí daru existují důvody hodné zvláštního zřetele, zejména plnění úkolů obce v samostatné působnosti, uvedených v § 35 odst. 1 a 2. Tyto důvody musejí být výslovně uvedeny v zápise ze zasedání zastupitelstva obce, na kterém bylo o poskytnutí daru rozhodnuto.**

(4) Ustanovení odstavce 1 se nepoužije, jde-li o pronájem bytů a hrobových míst anebo pronájem nebo o výpůjčku majetku obce na dobu kratší než **60 dnů** nebo jde-li o pronájem nebo výpůjčku právnické osobě zřízené obcí.

^{15a)} § 5 zákona č. 344/1992 Sb., o katastru nemovitostí České republiky (katastrální zákon), ve znění pozdějších předpisů.

^{x)} nařízení vlády č. 168/2000 Sb., o Centrální adrese.

Zákon č. 129/2000 Sb.,
o krajích (krajích zřízení), v platném znění

§ 18

(1) Záměr kraje prodat, směnit nebo darovat nemovitý majetek, pronajmout jej anebo poskytnout jako výpůjčku kraj zveřejní po dobu nejméně 30 dnů **bezprostředně předcházejících rozhodnutí v příslušném orgánu kraje o zamýšleném majetkoprávním úkonu** vyvěšením na úřední desce,²⁾ **a na centrální adrese,^{x)}** aby se k němu mohli zájemci vyjádřit a předložit své nabídky. Nemovitost se v záměru označí údaji podle zvláštního zákona^{9a)} platnými ke dni zveřejnění záměru. **V záměru se uvedou též hlediska pro výběr nabídky.** Pokud kraj záměr po uvedenou dobu nezveřejní **nebo pokud uzavře smlouvu v rozporu s předem zveřejněnými hledisky pro výběr nabídky,** je právní úkon neplatný. **Kraj je povinen každému umožnit nahlédnutí do obdržených nabídek, a to po rozhodnutí příslušného orgánu kraje o zamýšleném majetkoprávním úkonu.** **Náklady na zveřejnění záměru na centrální adrese hradí stát.**

(2) Při úplatném převodu majetku se cena sjednává zpravidla ve výši, která je v daném místě a čase obvyklá, nejde-li o cenu regulovanou státem. Odchylka od ceny obvyklé musí být zdůvodněna, **ledaže bylo dosaženo vyšší ceny než ceny obvyklé. Pokud o úplatném převodu majetku rozhodlo zastupitelstvo nebo rada, musejí být důvody pro odchylku od obvyklé ceny uvedeny v zápise ze zasedání tohoto orgánu, na kterém bylo o převodu majetku rozhodnuto. Obdobně se postupuje při pronájmu majetku kraje.**

(3) **V záměru darovat nemovitou věc se zveřejní též jméno a příjmení fyzické osoby nebo název, sídlo a identifikační číslo právnické osoby, které má být dar poskytnut, obvyklá cena daru a důvod poskytnutí daru. Obdrží-li kraj nabídku na koupi nemovité věci, která má být předmětem daru, za cenu rovnající se minimálně zveřejněné hodnotě daru, uzavře kupní smlouvu s tím, kdo podal nabídku na uzavření kupní smlouvy a bylo-li podáno více nabídek, s tím, kdo nabídl nejvyšší kupní cenu, ledaže pro poskytnutí daru existují důvody hodné zvláštního zřetele, zejména plnění úkolů kraje v samostatné působnosti podle § 14 odst. 1 až 3. Tyto důvody musejí být výslovně uvedeny v zápise ze zasedání zastupitelstva, na kterém bylo o poskytnutí daru rozhodnuto.**

~~(3)~~-(4) Ustanovení odstavce 1 se nepoužije, jde-li o pronájem bytů, pronájem anebo výpůjčku majetku kraje na dobu kratší než 90 dnů nebo jde-li o pronájem nebo výpůjčku právnické osobě, jejímž zřizovatelem je kraj, nebo jde-li o pronájem silničního nebo silničního pomocného pozemku v souvislosti se zvláštním užíváním silnic podle zvláštního zákona.^{9b)}

~~(4)~~ (5) Ustanovení odstavců 1 a 2 se nevztahují na výpůjčky nebo pronájem majetku svěřeného příspěvkovým organizacím zřízeným krajem, nestanoví-li zvláštní předpis nebo zastupitelstvo ve zřizovací listině jinak.

²⁾ § 26 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád.

^{9a)} § 5 zákona č. 344/1992 Sb., o katastru nemovitostí České republiky (katastrální zákon), ve znění pozdějších předpisů.

^{x)} nařízení vlády č. 168/2000 Sb., o Centrální adrese.

Zákon č. 131/2000 Sb.,
o hlavním městě Praze, v platném znění

§ 36

(1) Záměry hlavního města Prahy nebo městských částí prodat, směniti nebo darovat nemovitý majetek, pronajmout jej nebo poskytnout jako výpůjčku hlavní město Praha nebo městská část zveřejní po dobu nejméně ~~15 dnů~~ **30 dnů bezprostředně předcházejících rozhodnutí v příslušném orgánu hlavního města Prahy nebo městské části o zamýšleném majetkoprávním úkonu** vyvěšením na úřední desce^{11a)} Magistrátu hlavního města Prahy nebo na úřední desce úřadu městské části **a na centrální adrese^{x)}**, aby se k nim mohli zájemci vyjádřit a předložit své nabídky. **Nemovitost se v záměru označí údaji podle zvláštního zákona^{xx)} platnými ke dni zveřejnění záměru. V záměru se uvedou též hlediska pro výběr nabídky.** Záměr může hlavní město Praha nebo městská část zveřejnit způsobem v místě obvyklým. Pokud hlavní město Praha nebo městská část záměr nezveřejní **nebo pokud uzavře smlouvu v rozporu s předem zveřejněnými hledisky pro výběr nabídky**, je právní úkon od počátku neplatný. **Hlavní město Praha nebo městská část jsou povinny každému umožnit nahlédnutí do obdržených nabídek, a to po rozhodnutí příslušného orgánu hlavního města Prahy nebo městské části o zamýšleném majetkoprávním úkonu. Náklady na zveřejnění záměru na centrální adrese hradí stát.**

(2) Při úplatném převodu majetku se cena sjednává zpravidla ve výši, která je v daném místě a čase obvyklá, nejde-li o cenu regulovanou státem. Odchylka od ceny obvyklé musí být zdůvodněna, **ledaže bylo dosaženo vyšší ceny než ceny obvyklé. Pokud o úplatném převodu majetku rozhodlo zastupitelstvo hlavního města Prahy nebo zastupitelstvo městské části nebo rada hlavního města Prahy nebo rada městské části, musejí být důvody pro odchylku od obvyklé ceny uvedeny v zápise ze zasedání tohoto orgánu, na kterém bylo o převodu majetku rozhodnuto. Obdobně se postupuje při pronájmu majetku hlavního města Prahy.**

(3) V záměru darovat nemovitou věc se zveřejní též jméno a příjmení fyzické osoby nebo název, sídlo a identifikační číslo právnické osoby, které má být dar poskytnut, obvyklá cena daru a důvod poskytnutí daru. **Obdrží-li hlavní město Praha nebo městská část nabídku na koupi nemovité věci, která má být předmětem daru, za cenu rovnající se minimálně zveřejněné hodnotě daru, uzavře kupní smlouvu s tím, kdo podal nabídku na uzavření kupní smlouvy a bylo-li podáno více nabídek, s tím, kdo nabídl nejvyšší kupní cenu, ledaže pro poskytnutí daru existují důvody hodné zvláštního zřetele, zejména plnění úkolů hlavního města Prahy v samostatné působnosti podle § 16 odst. 1 až 3 nebo plnění úkolů městské části v samostatné působnosti podle § 18 odst. 1. Tyto důvody musejí být výslovně uvedeny v zápise ze zasedání zastupitelstva hlavního města Prahy nebo zastupitelstva městské části, na kterém bylo o poskytnutí daru rozhodnuto.**

~~(3)~~(4) Ustanovení odstavce 1 se nepoužije, jde-li o pronájem bytů anebo pronájem nebo výpůjčku jiného majetku hlavního města Prahy na dobu kratší než **60 dnů** nebo jde-li o pronájem nebo výpůjčku právnické osobě, jejímž zřizovatelem je hlavní město Praha nebo městská část.

^{11a)} § 26 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád.

^{x)} nařízení vlády č. 168/2000 Sb., o Centrální adrese.

Zákon č. 106/1999 Sb.,
o svobodném přístupu k informacím

§ 18
Výroční zpráva

(1) Každý povinný subjekt musí vždy do 1. března zveřejnit výroční zprávu za předcházející kalendářní rok o své činnosti ~~v oblasti poskytování informací podle tohoto zákona~~ obsahující následující údaje:

- a) počet podaných žádostí o informace a počet vydaných rozhodnutí o odmítnutí žádosti,
- b) počet podaných odvolání proti rozhodnutí,
- c) opis podstatných částí každého rozsudku soudu ve věci přezkoumání zákonnosti rozhodnutí povinného subjektu o odmítnutí žádosti o poskytnutí informace, ~~a přehled všech výdajů, které povinný subjekt vynaložil v souvislosti se soudními řízeními o právech a povinnostech podle tohoto zákona, a to včetně nákladů na své vlastní zaměstnance a nákladů na právní zastoupení;~~
- d) seznam správních rozhodnutí vydaných povinným subjektem, která byla pravomocně zrušena soudy a proti jejichž rozsudkům nebyla podána kasační stížnost nebo byla-li podaná kasační stížnost zamítnuta nebo odmítnuta; seznam se uvádí v rozsahu datum vydání, číslo jednacích rozhodnutí, předmět rozhodnutí a uvedení důvodů jejich zrušení soudem; ke každému rozhodnutí povinný subjekt současně uvede informaci o nákladech, které ve vztahu k přezkoumání rozhodnutí soudem vynaložil, zejména údaj o nákladech řízení, které musel uhradit, údaj o nákladech na právní zastoupení povinného subjektu a údaj o nákladech na své vlastní zaměstnance;**
- e) ~~⊕~~ výčet poskytnutých výhradních licencí, včetně odůvodnění nezbytnosti poskytnutí výhradní licence,
- f) ~~⇒~~ počet stížností podaných podle § 16a, důvody jejich podání a stručný popis způsobu jejich vyřízení,
- g) ~~⊕~~ další informace vztahující se k uplatňování tohoto zákona.

(2) Pokud má povinný subjekt zvláštním zákonem uloženou povinnost předkládat veřejnou výroční zprávu obsahující informace o jeho činnosti, začleňuje údaje podle odstavce 1 do této výroční zprávy jako její samostatnou část s názvem „Poskytování informací podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím“.

(Žaloba ve veřejném zájmu)

Zákon č. 283/1993 Sb.
o státním zastupitelství

§ 42

(1) Státní zastupitelství může podat návrh na zahájení občanského soudního řízení o neplatnost smlouvy o převodu vlastnictví v případech, kdy při jejím uzavírání nebyla respektována ustanovení omezující volnost jejich účastníků.

Diskutované varianty:

Varianta 1:

(2) Státní zastupitelství dále může podat ve veřejném zájmu návrh na zahájení občanského soudního řízení o určení neplatnosti smlouvy uzavřené územním samosprávným celkem; jestliže státní zastupitelství obdrží podnět na podání takového návrhu, musí jej posoudit a do 60 dnů podat návrh nebo podateli sdělit, že důvody pro jeho podání neshledal.

Varianta 2:

(2) Státní zastupitelství dále může podat ve veřejném zájmu návrh na zahájení občanského soudního řízení o určení neplatnosti smlouvy uzavřené územním samosprávným celkem, **jíž bylo nakládáno s nemovitým majetkem tohoto územního samosprávného celku**; jestliže státní zastupitelství obdrží podnět na podání takového návrhu, musí jej posoudit a do 60 dnů podat návrh nebo podateli sdělit, že důvody pro jeho podání neshledal.

Konečná varianta

(podle vypořádání připomínek):

1. bez „subsidiarity“ oprávnění státního zástupce:

(2) Státní zastupitelství dále může podat ve veřejném zájmu návrh na zahájení občanského soudního řízení o určení neplatnosti smlouvy uzavřené územním samosprávným celkem, **jíž bylo nakládáno s nemovitým majetkem tohoto územního samosprávného celku nebo jejíž celkový předmět plnění je vyšší než Kč**. Jestliže státní zastupitelství obdrží podnět na podání návrhu na zahájení občanského soudního řízení podle věty první, musí jej posoudit a do 60 dnů podat návrh nebo podateli sdělit, že důvody pro jeho podání neshledal. **Oprávnění uvedené ve větě první se nevztahuje na smlouvy uzavírané podle pracovněprávních předpisů.**

2. se „subsidiárním“ oprávněním státního zástupce:

(2) Státní zastupitelství dále může podat ve veřejném zájmu návrh na zahájení občanského soudního řízení o určení neplatnosti smlouvy uzavřené územním samosprávným celkem, **jíž bylo nakládáno s nemovitým majetkem tohoto územního samosprávného celku nebo jejíž celkový předmět plnění je vyšší než Kč**, jestliže obec nebo jiný účastník této smlouvy nepodal návrh na zahájení občanského soudního řízení, v němž je neplatnost smlouvy řešena, do tří měsíců ode dne, kdy byly na důvody pro podání návrhu státním zastupitelstvím upozorněny. Jestliže státní zastupitelství obdrží podnět na podání návrhu na zahájení občanského soudního řízení podle věty první, musí jej posoudit a do 60 dnů vyzvat obec nebo jiného účastníka smlouvy k podání návrhu nebo podateli sdělit, že důvody pro jeho podání neshledal. **Oprávnění uvedené ve větě první se nevztahuje na smlouvy uzavírané podle pracovněprávních předpisů.**

(Důsledné uplatňování odpovědnosti za škodu)

Zákon č. 82/1998 Sb.

o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem a o změně zákona České národní rady č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád)

Regresní úhrada

§ 16

(1) Nahradil-li stát škodu způsobenou nezákonným rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem nebo poskytl-li ze stejného důvodu zadostiučinění za vzniklou nemajetkovou újmu, ~~může požadovat~~ **požaduje** regresní úhradu na úředních osobách a na územních celcích v přenesené působnosti, pokud škodu způsobily, **nejsou-li dány důvody hodné zvláštního zřetele**.

§ 17

(1) Nahradil-li stát škodu, ke které došlo při činnosti státního orgánu nebo poskytl-li ze stejného důvodu zadostiučinění za vzniklou nemajetkovou újmu, ~~může požadovat~~ **požaduje** regresní úhradu od těch, kteří se podíleli na vydání nezákonného rozhodnutí nebo na nesprávném úředním postupu, pokud byli k vydání rozhodnutí nebo k úřednímu postupu oprávněni, **nejsou-li dány důvody hodné zvláštního zřetele**.

§ 23

Nahradil-li územní celek v samostatné působnosti škodu způsobenou nezákonným rozhodnutím, při jehož vydání se řídil nesprávným právním názorem příslušného orgánu, který zrušil v řízení původní zákonné rozhodnutí územního celku v samostatné působnosti, nebo poskytl-li ze stejného důvodu zadostiučinění za vzniklou nemajetkovou újmu, ~~může požadovat~~ **požaduje** regresní úhradu na kraji, je-li příslušným orgánem orgán kraje, nebo na státu, je-li příslušným orgánem orgán státu, **nejsou-li dány důvody hodné zvláštního zřetele**.

§ 24

Nahradil-li územní celek v samostatné působnosti škodu, poskytl-li zadostiučinění za vzniklou nemajetkovou újmu nebo zaplatil-li regresní úhradu, ~~může požadovat~~ **požaduje** regresní úhradu od těch, kdo se podíleli na vydání nezákonného rozhodnutí nebo na nesprávném úředním postupu, **nejsou-li dány důvody hodné zvláštního zřetele**.

Zákon č. 128/2000 Sb.,
o obcích (obecní zřízení), v platném znění

§ 38

(1) Majetek obce musí být využíván účelně a hospodárně v souladu s jejími zájmy a úkoly vyplývajícími ze zákonem vymezené působnosti. Obec je povinna pečovat o zachování a rozvoj svého majetku. Obec vede evidenci svého majetku.¹⁴⁾

(2) Majetek obce musí být chráněn před zničením, poškozením, odcizením nebo zneužitím. S nepotřebným majetkem obec naloží způsoby a za podmínek stanovených zvláštními předpisy,¹⁵⁾ pokud tento zákon nestanoví jinak.

(3) Obec nesmí ručit za závazky fyzických osob a právnických osob vyjma

- a) závazků vyplývajících ze smlouvy o úvěru, jsou-li peněžní prostředky určeny pro investici uskutečňovanou s finanční podporou ze státního rozpočtu, státních fondů nebo národního fondu,
- b) závazků vyplývajících ze smlouvy o úvěru, jsou-li peněžní prostředky určeny pro investici do obcí vlastněných nemovitostí,
- c) těch, jejichž zřizovatelem je obec, kraj nebo stát,
- d) těch, v nichž míra účasti jí samé nebo spolu s jinou obcí nebo obcemi, krajem nebo kraji nebo státem přesahuje 50 %,
- e) bytových družstev,
- f) honebních společenstev.

(4) Právní úkony učiněné v rozporu s ustanovením odstavce 3 jsou od počátku neplatné.

(5) Stát neručí za hospodaření a závazky obce, pokud tento závazek nepřevzme stát smluvně.

(6) Obec je povinna chránit svůj majetek před neoprávněnými zásahy a včas uplatňovat právo na náhradu škody a právo na vydání bezdůvodného obohacení.

(7) Obec je povinna trvale sledovat, zda dlužníci včas a řádně plní své závazky, a zabezpečit, aby nedošlo k promlčení nebo zániku z nich vyplývajících práv.

¹⁴⁾ Například zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů.

¹⁵⁾ Například občanský zákoník, obchodní zákoník.

§ 38a

(1) Pokud obec neuplatnila právo na náhradu škody podáním návrhu na zahájení občanského soudního řízení do šesti měsíců ode dne, kdy se dozvěděla o vzniku škody a o tom, kdo za ni odpovídá, může se náhrady škody jménem obce domáhat v občanském soudním řízení jedna třetina členů zastupitelstva obce; to neplatí, jestliže obec v této lhůtě dosáhla náhrady škody uzavřením dohody s osobou, která za škodu odpovídá, nebo jestliže zastupitelstvo obce rozhodne, že obec náhradu škody nebude uplatňovat z důvodů hodných zvláštního zřetele. Členové zastupitelstva obce zastupují obec společně a nerozdílně a v občanském soudním řízení mají postavení účastníků podle § 91 odst. 2 občanského soudního řádu.

(2) Obec uhradí členům zastupitelstva obce náklady, které účelně vynaložili v souvislosti s uplatněním náhrady škody, jestliže byla obci náhrada škody přiznána v plném rozsahu; jestliže byla obci přiznána náhrada škody pouze částečná, uhradí obec tyto náklady jen v poměrné výši podle požadované náhrady škody a škody skutečně přiznané.

Zákon č. 129/2000 Sb.,
o krajích (krajích zřízení), v platném znění

§ 17

(1) Majetek kraje musí být využíván účelně a hospodárně v souladu s jeho zájmy a úkoly vyplývajícími ze zákonem vymezené působnosti. Kraj je povinen pečovat o zachování a rozvoj svého majetku. Kraj vede evidenci svého majetku.⁸⁾

(2) Majetek musí být chráněn před zničením, poškozením, odcizením nebo zneužitím. S nepotřebným majetkem kraj naloží způsoby a za podmínek stanovených zvláštními předpisy,⁹⁾ pokud tento zákon nestanoví jinak.

(3) Kraj nesmí ručit za závazky fyzických a právnických osob vyjma

- a) závazků vyplývajících ze smlouvy o úvěru, jsou-li peněžní prostředky určeny pro investici uskutečňovanou s finanční podporou ze státního rozpočtu, státních fondů, nebo národního fondu,
- b) závazků vyplývajících ze smlouvy o úvěru, jsou-li peněžní prostředky určeny pro investici do krajem nebo obcí vlastněné nemovitosti,
- c) těch, jejichž zřizovatelem je kraj, stát nebo obec,
- d) těch, v nichž míra účasti kraje nebo spolu s jiným krajem (kraji), obcí (obcemi) nebo státem přesahuje 50 %.

(4) Právní úkony učiněné v rozporu s ustanovením odstavce 3 jsou od počátku neplatné.

(5) Stát neručí za hospodaření a závazky kraje, pokud tento závazek nepřevzme stát smluvně.

(6) Kraj je povinen chránit svůj majetek před neoprávněnými zásahy a včas uplatňovat právo na náhradu škody a právo na vydání bezdůvodného obohacení.

(7) Kraj je povinen trvale sledovat, zda dlužníci včas a řádně plní své závazky a zabezpečit, aby nedošlo k promlčení nebo zániku práv z těchto závazků vyplývajících.

§ 17a

(1) Pokud kraj neuplatnil právo na náhradu škody podáním návrhu na zahájení občanského soudního řízení do šesti měsíců ode dne, kdy se dozvěděl o vzniku škody a o tom, kdo za ni odpovídá, může se náhrady škody jménem kraje domáhat v občanském soudním řízení jedna třetina členů zastupitelstva; to neplatí, jestliže kraj v této lhůtě dosáhla náhrady škody uzavřením dohody s osobou, která za škodu odpovídá, nebo jestliže zastupitelstvo rozhodlo, že kraj náhradu škody nebude uplatňovat z důvodů hodných zvláštního zřetele. Členové zastupitelstva zastupují kraj společně a nerozdílně a v občanském soudním řízení mají postavení účastníků podle § 91 odst. 2 občanského soudního řádu.

(2) Kraj uhradí členům zastupitelstva náklady, které účelně vynaložili v souvislosti s uplatněním náhrady škody, jestliže byla kraji náhrada škody přiznána v plném rozsahu; jestliže byla Kraji přiznána náhrada škody pouze částečná, uhradí kraj tyto náklady jen v poměrné výši podle požadované náhrady škody a škody skutečně přiznané.

Zákon č. 131/2000 Sb.,
o hlavním městě Praze, v platném znění

§ 35

(1) Majetek hlavního města Prahy musí být využíván účelně a hospodárně v souladu s jeho zájmy a úkoly vyplývajícími ze zákonem vymezené působnosti. Hlavní město Praha je povinno pečovat o svůj majetek a kontrolovat hospodaření s tímto majetkem. Hlavní město provádí evidenci svého majetku.¹⁰⁾

(2) Majetek hlavního města Prahy musí být chráněn před zničením, poškozením, odcizením nebo zneužitím. S nepotřebným majetkem hlavní město Praha naloží způsoby a za podmínek stanovených zvláštními právními předpisy,¹¹⁾ pokud tento zákon nestanoví jinak.

(3) Hlavní město Praha a městské části jsou povinny chránit majetek hlavního města Prahy před neoprávněnými zásahy a včas uplatňovat právo na náhradu škody a právo na vydání bezdůvodného obohacení.

(4) Hlavní město Praha a městské části jsou povinny trvale sledovat, zda dlužníci včas a řádně plní své závazky, a zabezpečit, aby nedošlo k promlčení nebo zániku práv z těchto závazků vyplývajících.

(5) Doklady o poskytnutí finančních prostředků státem na pořízení majetku uvedeného v § 37 odst. 1 jsou hlavní město Praha a městské části povinny uchovat po celou dobu, po kterou je tento majetek ve vlastnictví hlavního města Prahy.

(6) Hlavní město Praha a městské části nesmí ručit za závazky fyzických a právnických osob vyjma (...)

(7) Právní úkony učiněné v rozporu s ustanovením odstavce 6 jsou od počátku neplatné.

(8) Stát neručí za hospodaření a závazky hlavního města Prahy, pokud tento závazek nepřevzme stát smluvně.

§ 35a

(1) Pokud hlavní město Praha nebo městská část neuplatnily právo na náhradu škody podáním návrhu na zahájení občanského soudního řízení do šesti měsíců ode dne, kdy se dozvěděly o vzniku škody a o tom, kdo za ni odpovídá, může se náhrady škody jménem hlavního města Prahy nebo městské části domáhat v občanském soudním řízení jedna třetina členů zastupitelstva hlavního města Prahy nebo městské části; to neplatí, jestliže hlavní město Praha nebo městská část v této lhůtě dosáhly náhrady škody uzavřením dohody s osobou, která za škodu odpovídá, nebo jestliže zastupitelstvo hlavního města Prahy nebo městské části rozhodly, že náhradu škody nebude hlavní město Praha nebo městská část uplatňovat z důvodů hodných zvláštního zřetele. Členové zastupitelstva zastupují hlavní město Prahu nebo městskou část společně a nerozdílně a v občanském soudním řízení mají postavení účastníků podle § 91 odst. 2 občanského soudního řádu.

(2) Hlavní město Praha nebo městská část uhradí členům zastupitelstva náklady, které účelně vynaložili v souvislosti s uplatněním náhrady škody, jestliže byla hlavnímu městu Praze nebo městské části náhrada škody přiznána v plném rozsahu; jestliže byla hlavnímu městu Praze nebo městské části přiznána náhrada škody pouze částečná, uhradí hlavní město Praha nebo městská část tyto náklady jen v poměrné výši podle požadované náhrady škody a škody skutečně přiznané.

1.1.4 Možnost podmínění platnosti smlouvy uzavřené územním samosprávným celkem jejím předchozím zveřejněním

- Mezi připomínkami uplatněnými k výchozí podobě tohoto materiálu zazněl i námět Transparency International na zavedení právní úpravy obdobné úpravě slovenské (zákon č. 546/2010 Z. z., účinné od 1. ledna 2011; text uvádíme v příloze tohoto materiálu), která podmiňuje účinnost smluv uzavíraných státem, samosprávou a některými dalšími subjekty jejich předchozím zveřejněním.
- Ministerstvo vnitra proto pro účely další diskuse připravilo návrh přizpůsobený podmínkám českého právního řádu a pro tyto účely též zjednodušený. Povinné zveřejňování by se týkalo pouze státu, územních samosprávných celků a příspěvkových organizací. Nebyly by zveřejňovány smlouvy nebo ty jejich části, které obsahují utajované informace, obchodní tajemství, osobní údaje (v obou případech s výjimkami, které připouští zvláštní právní předpisy, např. zákon o ochraně osobních údajů nebo zákon o svobodném přístupu k informacím).
- Prvotní návrh právní úpravy (pro podmínky zákona o obcích) k dalším diskusím:

Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení)

§ 40

(1) Obec nebo jí zřízená příspěvková organizace jsou povinny zveřejnit písemnou smlouvu, které jsou účastníkem a kterou je nakládáno s veřejnými prostředky^{x)} (dále jako „povinně zveřejňovaná smlouva“) způsobem umožňujícím dálkový přístup. Zveřejnění je podmínkou účinnosti smlouvy. Jestliže do tří měsíců od uzavření smlouvy nebo od udělení souhlasu příslušným orgánem s jejím uzavřením, pokud je její platnost podmíněna udělením takového souhlasu, není smlouva zveřejněna, platí, že k jejímu uzavření nedošlo. Smlouva může nabýt účinnosti nejdříve dnem následujícím po dni jejího zveřejnění.

(2) Povinnost uvedená v odstavci 1 se nevztahuje na smlouvy uzavírané podle pracovněprávních předpisů a na smlouvy obsahující utajované informace^{x)}. Dále se tato povinnost nevztahuje na smlouvy o pronájmu bytů a budov fyzickým osobám, které nejsou podnikateli,

(3) Obsahuje-li povinně zveřejňovaná smlouva údaje, které jsou podle jiného právního předpisu vyloučeny ze zpřístupnění^{xxx)}, zveřejní se pouze ty její části, které tyto chráněné údaje neobsahují, spolu s informací o důvodu znepřístupnění ostatních částí.

(4) Písemné vyhotovení povinně zveřejňované smlouvy se opatří doložkou osvědčující, že povinnost stanovená v odstavci 1 byla splněna. V doložce se uvede datum zveřejnění smlouvy, jméno a příjmení osoby, která zveřejnění provedla, místo, kde byla smlouva zveřejněna způsobem umožňujícím dálkový přístup, datum vyhotovení doložky a jméno a příjmení osoby, která doložku vyhotovila. Jestliže písemné vyhotovení povinně zveřejňované smlouvy obsahuje doložku uvedenou ve větě první, má se za to, že povinnost stanovená v odstavci 1 byla splněna, pokud není prokázán opak.

(5) Povinně zveřejňované smlouvy musejí být zpřístupněny způsobem umožňujícím dálkový přístup nejméně po dobu jednoho roku ode dne jejich zveřejnění podle odstavce 1.

^{x)} § 2 písm. g) zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole), ve znění pozdějších předpisů.

^{xx)} Zákon č. 412/2005 Sb., o ochraně utajovaných informací a o bezpečnostní způsobilosti, ve znění pozdějších předpisů.

^{xxx)} Zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů.

Základní teze odůvodnění:

- Povinnost zveřejnit uzavřenou smlouvu se bude vztahovat pouze na smlouvy uzavírané písemně.
- Tato povinnost se nebude vztahovat na smlouvy uzavírané podle pracovněprávních předpisů a na smlouvy, které jsou jako celek utajovanou informací. Dále se nebude vztahovat na smlouvy o pronájmu bytů a budov nepodnikajícím fyzickým osobám.
- Zveřejňovány dále nebudou ty části jinak zveřejnitelných smluv, které by nebylo možné poskytnout na základě zákona o svobodném přístupu k informacím (obchodní tajemství, vybrané osobní údaje, utajované informace apod.). V takovém případě bude smlouva zveřejněna s příslušným omezením (anonymizací odpovídající části), přičemž v textu smlouvy bude nutné uvést důvod omezení, tedy např. že anonymizovaná část obsahuje obchodní tajemství třetího subjektu.
- Smlouva se bude zveřejňovat po jejím uzavření zpravidla naskenováním ve formátu PDF, případně jiným obdobným způsobem.
- Ke splnění této povinnosti dojde tím, že smlouva bude zveřejněna způsobem umožňujícím dálkový přístup, což bude podmínkou pro nabytí účinnosti smlouvy. Z hlediska splnění této povinnosti bude rozhodující den zveřejnění. Splnění povinnosti se bude prokazovat doložkou uvedenou na textu smlouvy. Pokud smlouva nebude doložku obsahovat, bude muset zveřejnění prokazovat sama, pokud smlouva doložku obsahovat bude, bude obec zvýhodněna tím, že naopak bude povinností prokázat nezveřejnění smlouvy.
- Zákon dále stanoví, že smlouva musí být zpřístupněna po dobu nejméně jednoho roku (§ 40 odst. 5). Splnění této povinnosti není podmínkou pro účinnost smlouvy, ale představuje „pojistku“ proti potenciaálním obstrukčním postupům, při nichž by smlouva byla formálně na jeden den zveřejněna a následně odstraněna. Porušení této povinnosti však nebude mít dopady na platnost či účinnost smlouvy, ale ze strany obce se bude jednat o porušení povinností při nakládání s majetkem, které bude posouditelné v rámci přezkoumání hospodaření.
- Zpracovatel zvažovat též alternativní řešení, při němž by smlouva mohla nabytí účinnosti nejdříve např. až uplynutím 30 nebo 60 dní ode dne zveřejnění. Takové řešení se však nejeví jako vhodné, neboť by značně zkomplikovalo možnosti flexibilních dispozic s obecním majetkem (např. v případě pronájmu provozovny potravin by mezi zveřejněním záměru a účinností smlouvy mohlo uplynout nejméně 90 dní – záměr 30 dní na úřední desce, uzavřená smlouva 60 dní zveřejněna), takže by majetek po tuto dobu mohl být bez ekonomického využití ke škodě majetku obce.

1.2 Zavedení větší transparentnosti hlasování v orgánech územní samosprávy ve věcech nakládání s majetkem územní samosprávy, nebo o zakázkách, dotacích a grantech

1.2.1 Zadání vlády

- **Strategie, bod 1.2:** *Po projednání s Asociací krajů ČR, Svazem měst a obcí ČR a Sdružení místních samospráv předložit vládě návrh změn příslušných právních předpisů směřujících k zavedení zveřejňování informací o hlasování jednotlivých členů příslušných orgánů samospráv ve věcech nakládání s majetkem územní samosprávy nebo o veřejných zakázkách, dotacích, grantech nebo jiných podporách z rozpočtu územní samosprávy s výjimkou bodů, které budou projednávány v režimu zákona o ochraně utajovaných informací (zveřejňování informací je nezbytné i na internetu).*

Protikorupční efekt:

Zvýšení transparentnosti hlasování volených zástupců vedoucí k případné odpovědnosti za špatná rozhodnutí. Vyšší informovanost veřejnosti o způsobu hlasování jednotlivých členů orgánů územních samosprávních celků.

Východiska:

Již dnes lze podle InfZ zveřejňovat jmenovité údaje o hlasování. Cílem je změnit tuto možnost na povinnost, zejména v případě hlasování o nakládání s veřejnými prostředky

- **Programové prohlášení vlády:** *Vláda zajistí zveřejňování informací o hlasování ve věcech o nakládání s majetkem státu, veřejných zakázkách, dotacích a grantech. Stejně tak se zasadí o nastavení pravidel při hlasování v orgánech územní samosprávy ve věcech nakládání s majetkem územní samosprávy, zakázkách, dotacích a grantech. (str. 17, kapitola „Boj proti korupci“).*
- **Koaliční smlouva:** *Po projednání s Asociací krajů ČR, Svazem měst a obcí ČR a Sdružení místních samospráv předložíme změnu příslušných zákonů tak, aby hlasování v radách krajů a obcí bylo zveřejňováno po jménech ve věcech nakládání s majetkem územní samosprávy nebo o veřejných zakázkách, dotacích, grantech nebo jiných podporách z rozpočtu územní samosprávy s výjimkou bodů, které budou projednávány v režimu zákona o ochraně utajovaných informací. (str. 17, kapitola „Korupce“).*
- **Termín předložení vládě:** Z návrhu Plánu legislativních prací vlády vyplývá termín do 31. prosince 2011, podle strategie vlády je termínem splnění rovněž 31. prosinec 2011.
- **Gestor:** Ministerstvo vnitra.

1.2.2 Teze legislativního řešení

Adresné hlasování

- Splnění úkolu je nutné provést změnou zákonů o územních samosprávních celcích.
- Podle programového prohlášení vlády (a s přihlédnutím k obsahu koaliční smlouvy) je třeba zajistit jednak **adresné hlasování zastupitelstva a rady při nakládání s majetkem, zakázkách, dotacích a grantech** (dále zjednodušeně hovoříme o *nakládání s majetkem*) a **zveřejňování výsledků hlasování**.

- Předmětem jednání byly následující varianty:

Varianta č. 1: Zákon bude obecně uvádět, že „adresné hlasování“ je třeba provádět v případě všech „majetkových úkonů“. Nevýhoda této varianty spočívá v obtížně definovatelném pojmu „majetkový úkon“, neboť bude existovat celá řada hraničních úkonů, u nichž bude podřazení pod tento pojem sporné (např. schvalování veřejnoprávní smlouvy, která má dopady do rozpočtu obce).

Varianta č. 2: Zákon s odkazem na konkrétní ustanovení přesně určí, o jakých úkonech musí být adresně hlasováno. Mohlo by se jednat o úkony uvedené v § 85 zákona o obcích, dále o některé úkony uvedené v § 84 odst. 2 (typicky úkony zřizovatele nebo zakladatele právnických osob), o některé úkony uvedené v § 102 odst. 2 (např. uzavírání nájemních smluv). Sporné je, zda této povinnosti podřadit i všechny úkony podle § 102 odst. 3 zákona o obcích (zbytková pravomoc rady obce). Pokud by k jejich podřazení došlo obecně, blížila by se úprava variantě č. 3, pokud by k jejich podřazení došlo jen taxativně (třeba veškeré smlouvy o dílo), vždy bude existovat riziko, že na určitý úkon nebude pamatováno.

Varianta č. 3: Zákon obecně stanoví, že jakékoli hlasování musí být prováděno adresně. Výhodou je snadná aplikovatelnost i snadné legislativní vyjádření, určitou nevýhodou je zvýšení administrativy obcí. Tuto variantu lze též doplnit o ustanovení, podle něhož by příslušný orgán mohl v případě volby nebo hlasování rozhodnout o tom, že tyto akty budou realizovány tajným hlasováním (to byl hlavní požadavek připomínkových míst v roce 2007 při projednávání protikorupční novely, která rovněž zamýšlela zavést povinnost adresného hlasování).

- **V rámci diskuse** převládá názor, podle něhož by se mělo adresné hlasování týkat přesně určených majetkoprávních úkonů, konkrétně úkonů, na které se vztahuje povinnost zveřejnit záměr (§ 39), dále úkonů, které jsou uvedeny v § 85, § 102 odst. 2 písm. m) (pronájem a výpůjčka) a uzavírání smlouvy o dílo (především z hlediska veřejných zakázek).
- **Na základě připomínek, které byly uplatněny oslovenými institucemi, bude adresné hlasování rozšířeno o další úkony taxativně uvedené v § 84 odst. 2 a § 102 odst. 2 zákona o obcích.**

Zveřejňování výsledků hlasování

- Vládní zadání počítá s povinností zveřejnit výsledky hlasování o nakládání s majetkem. Do úvahy připadá dvojí možný způsob právní úpravy:

Varianta č. 1: Zákon stanoví povinnost zveřejňovat veškeré zápisy z jednání rady a zastupitelstva obce způsobem umožňujícím dálkový přístup. Aby byla dostatečně chráněna práva třetích osob, je možné právní úpravu koncipovat tak, že toto zveřejňování bude provedeno v souladu se zákonem o svobodném přístupu k informacím (§ 5 odst. 7). V takovém případě by obec zveřejnila zápis anonymizovaný např. o osobní údaje, obchodní tajemství, utajované informace apod. Zákon by upravil lhůtu, v níž musí být zápis zveřejněn.

Varianta č. 2: Uložit povinnost zveřejňovat pouze přijatá usnesení spolu s údajem o výsledku hlasování.

- **Na základě uplatněných připomínek bude uložena povinnost zveřejňovat usnesení z jednání rady obce a zápisy (které obsahují též přijatá usnesení) ze zasedání zastupitelstva obce, tedy dokumenty, k nimž mají občané obce přímý přístup podle § 16. Tyto dokumenty budou zveřejňovány bez omezení, tedy bez ochrany osobních údajů a dalších skutečností.**

- V zájmu posílení transparentnosti bude dále doplněna možnost zaznamenávat a zveřejňovat záznamy z jednání zastupitelstva i bez souhlasu zaznamenaných (zákonná licence). Bude záležet na zastupitelstvu (jeho rozhodnutí), zda takové možnosti využije.

1.2.3 Předpokládané náklady

- **Navrhovaná právní úprava by neměla zatížit rozpočet územních samosprávných celků nad rámec obvyklých administrativních nákladů.** Hlasování na jednáních zastupitelstva a rady obce zpravidla probíhá veřejně, takže jedinou „komplikací“ je nyní nutnost zaznamenat u každého přijímaného usnesení, jak členové zastupitelstva hlasovali. To lze splnit bez navýšení nákladů (v malých a středních obcích považujeme takovou povinnost za bezproblémovou, kterou může zabezpečit předsedající zasedání nebo zapisovatel, ve velkých obcích a městech obvykle mají hlasovací zařízení, případně zajistí potřebné údaje pracovník obecního či městského úřadu v rámci plnění svých pracovních povinností).
- **Náklady nevyvolá ani zveřejňování zápisů,** a to ani v případě povinné anonymizace zápisu, protože taková činnost se nevymyká běžné pracovní činnosti administrativních pracovníků odpovědných za vyhotovování zápisů či za administrativní úkony s tím spojené. **Naopak, v tomto případě lze očekávat i úsporu nákladů,** protože žádosti o poskytnutí zápisů ze zastupitelstva a rady obce jsou relativně častými žádostmi o informace podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, takže povinným zveřejňováním těchto informací dojde k úspoře nákladů spojených s vyřizováním žádostí o informace.
- **Ministerstvo vnitra v současnosti shromažďuje podklady pro vyhodnocení nákladovosti spojené se zavedením elektronických hlasovacích systémů.**

1.2.4 Návrh legislativního řešení

Zákon č. 128/2000 Sb.,
o obcích (obecní zřízení), v platném znění

§ 95

(1) O průběhu zasedání zastupitelstva obce se pořizuje zápis, který podepisuje starosta nebo místostarosta a určení ověřovatelé. V zápise se vždy uvede počet přítomných členů zastupitelstva obce, schválený pořad jednání zastupitelstva obce, průběh a výsledek hlasování a přijatá usnesení. **V případě rozhodování o úkonech uvedených v § 84 odst. 2 písm. d), e) f), g), k), n), t), u), x), § 85 nebo o uzavření smlouvy o dílo se v zápise vždy uvede, jak jednotliví členové zastupitelstva obce hlasovali o přijetí usnesení.**

(2) Zápis, který je nutno pořídit do 10 dnů po skončení zasedání, musí být uložen na obecním úřadu k nahlédnutí. O námitkách člena zastupitelstva obce proti zápisu rozhodne nejbližší zasedání zastupitelstva obce.

(3) Obec zveřejní zápis ze zasedání zastupitelstva obce způsobem umožňujícím dálkový přístup do 10 dnů od jeho pořízení. Usnesení, jímž zastupitelstvo obce rozhodlo o nabytí majetku v dražbě, se zveřejní do 10 dnů ode dne dražby.

(4) Zastupitelstvo obce může pořizovat ze svého zasedání zvukový nebo obrazový záznam. Tento záznam může zveřejnit způsobem umožňujícím dálkový přístup.

§ 101

(1) Rada obce se schází ke svým schůzím podle potřeby, její schůze jsou neveřejné. Rada obce může k jednotlivým bodům svého jednání přizvat dalšího člena zastupitelstva obce a jiné osoby.

(2) Rada obce je schopna se usnášet, je-li přítomna nadpoloviční většina všech jejích členů; k platnému usnesení nebo rozhodnutí je třeba souhlasu nadpoloviční většiny všech jejích členů.

(3) Rada obce pořizuje ze své schůze zápis, který podepisuje starosta spolu s místostarostou nebo jiným radním. V zápise se vždy uvede počet přítomných členů rady obce, schválený pořad schůze rady obce, průběh a výsledek hlasování a přijatá usnesení. **V případě rozhodování o úkonech uvedených v § 102 odst. 2 písm. b) a c), o uzavření nájemní smlouvy, smlouvy o výpůjčce nebo smlouvy o dílo se v zápise vždy uvede, jak jednotliví členové rady obce hlasovali o přijetí usnesení.** Zápis ze schůze rady obce musí být pořízen do 7 dnů od jejího konání. O námitkách člena rady obce proti zápisu rozhodne nejbližší schůze rady obce. Zápis ze schůze rady obce musí být uložen u obecního úřadu k nahlédnutí členům zastupitelstva obce. **Obec zveřejní usnesení přijatá na schůzi rady obce, včetně údaje o výsledku hlasování a údaje uvedeného ve třetí větě, způsobem umožňujícím dálkový přístup do 10 dnů od pořízení zápisu ze schůze rady obce; usnesení, jímž rada obce rozhodla o nabytí majetku v dražbě, se zveřejní do 10 dnů ode dne dražby.**

(4) Rada obce vydá jednací řád, v němž stanoví podrobnosti o jednání rady obce.

§ 41

(2) Právní úkony, které vyžadují schválení zastupitelstva obce, popřípadě rady obce, jsou bez tohoto schválení od počátku neplatné. **Neplatné jsou i právní úkony, jestliže došlo k porušení povinnosti stanovené v § 95 odst. 1 větě poslední nebo v § 101 odst. 3 větě třetí, s výjimkou pronájmu bytů.**

* * *

Zákon č. 129/2000 Sb.,
o krajích (krajské zřízení), v platném znění

§ 43

(1) O průběhu zasedání zastupitelstva se pořizuje zápis, který podepisuje hejtman nebo náměstek hejtmána a zvolení ověřovatelé. Zápis, který je nutno pořídit do 10 dnů po skončení zasedání, musí obsahovat údaj o počtu přítomných členů zastupitelstva, schválený program jednání, průběh a výsledek hlasování a přijatá usnesení a musí být uložen u krajského úřadu k nahlédnutí. **V případě rozhodování o úkonech uvedených v § 35 odst. 2 písm. j), k), l), o), q), r), s), § 36 nebo o uzavření smlouvy o dílo se v zápise vždy uvede, jak jednotliví členové zastupitelstva hlasovali o přijetí usnesení.** O námitkách člena zastupitelstva proti zápisu rozhodne nejbližší zasedání zastupitelstva.

(2) **Kraj zveřejní zápis ze zasedání zastupitelstva způsobem umožňujícím dálkový přístup do 10 dnů od jeho pořízení; usnesení, jímž zastupitelstvo rozhodlo o nabytí majetku v dražbě, se zveřejní do 10 dnů ode dne dražby.**

(3) **Zastupitelstvo může pořizovat ze svého zasedání zvukový nebo obrazový záznam. Tento záznam může zveřejnit způsobem umožňujícím dálkový přístup.**

§ 58

(1) Rada se schází ke svým schůzím podle potřeby. Schůze rady svolává hejtman. Schůze rady jsou neveřejné. Rada může k jednotlivým bodům svého jednání přizvat i dalšího člena zastupitelstva nebo jiné osoby.

(2) K platnému usnesení, volbě nebo rozhodnutí je třeba souhlasu nadpoloviční většiny všech členů rady.

(3) O průběhu schůze rady se pořizuje zápis, ve kterém se vždy uvede počet přítomných členů rady, schválený program schůze rady, průběh a výsledek hlasování a přijatá usnesení. Zápis podepisuje hejtman nebo náměstek hejtmána, spolu s ověřovateli. **V případě rozhodování o úkonech uvedených v § 59 odst. 1 písm. i), j), § 59 odst. 2, o uzavření nájemní smlouvy, smlouvy o výpůjčce nebo smlouvy o dílo se v zápise vždy uvede, jak jednotliví členové rady hlasovali o přijetí usnesení.** Zápis, který je nutno poříditi do 10 dnů po skončení schůze, musí být uložen u krajského úřadu k nahlédnutí členům zastupitelstva kraje. O námitkách člena rady proti zápisu rozhodne nejbližší schůze rady. **Kraj zveřejní usnesení přijatá na schůzi rady, včetně údaje o výsledku hlasování a údaje uvedeného ve třetí větě, způsobem umožňujícím dálkový přístup do 10 dnů od pořízení zápisu ze schůze rady; usnesení, jímž rada rozhodla o nabytí majetku v dražbě, se zveřejní do 10 dnů ode dne dražby.**

(4) Rada podává na každém zasedání zastupitelstva zprávu o své činnosti.

§ 23

(1) Podmiňuje-li zákon platnost právního úkonu kraje předchozím zveřejněním, schválením nebo souhlasem, opatří se listina **osvědčující tento právní úkon osvědčující splnění těchto podmínek** doložkou, v níž bude potvrzeno, že tyto podmínky jsou splněny.

(2) Právní úkony, které vyžadují schválení zastupitelstva, popřípadě rady, lze učinit jen po jejich předchozím schválení, jinak jsou tyto právní úkony kraje od počátku neplatné. **Neplatné jsou i právní úkony, jestliže došlo k porušení povinnosti stanovené v § 43 odst. 1 větě třetí nebo v § 58 odst. 3 větě třetí, s výjimkou pronájmu bytů.** Tyto právní úkony činí hejtman nebo jím pověřená osoba, nestanoví-li tento zákon jinak [§ 69 odst. 2 písm. b)].

* * *

Zákon č. 131/2000 Sb.,
o hlavním městě Praze, v platném znění

§ 65

(1) O průběhu zasedání zastupitelstva hlavního města Prahy se pořizuje zápis, který musí obsahovat počet přítomných členů zastupitelstva hlavního města Prahy, schválený pořad jednání zastupitelstva hlavního města Prahy, průběh a výsledek hlasování a přijatá usnesení. Zápis podepisuje primátor hlavního města Prahy nebo náměstek primátora hlavního města Prahy a určení ověřovatelé. **V případě rozhodování o úkonech uvedených v § 59 odst. 2 písm. h), i), t), § 59 odst. 3 nebo o uzavření smlouvy o dílo, nájemní smlouvy nebo smlouvy o výpůjčce se v zápise vždy uvede, jak jednotliví členové zastupitelstva hlavního města Prahy hlasovali o přijetí usnesení.** Zápis, který je nutno poříditi do 7 dnů po skončení zasedání, musí být uložen na Magistrátu hlavního města Prahy k nahlédnutí. O námitkách člena zastupitelstva hlavního města Prahy proti zápisu rozhodne nejbližší zasedání zastupitelstva hlavního města Prahy.

(2) **Hlavní město Praha zveřejní zápis ze zasedání zastupitelstva hlavního města Prahy způsobem umožňujícím dálkový přístup do 10 dnů od jeho pořízení; usnesení, jímž zastupitelstvo hlavního města Prahy rozhodlo o nabytí majetku v dražbě, se zveřejní do 10 dnů ode dne dražby.**

(4) Zastupitelstvo hlavního města Prahy může pořizovat ze svého zasedání zvukový nebo obrazový záznam. Tento záznam může zveřejnit způsobem umožňujícím dálkový přístup.

§ 70

(1) Rada hlavního města Prahy se schází ke svým schůzím podle potřeby. Schůze rady hlavního města Prahy svolává primátor hlavního města Prahy. Schůze rady jsou neveřejné. Rada hlavního města Prahy může k jednotlivým bodům svého jednání přizvat i dalšího člena zastupitelstva hlavního města Prahy nebo jiné osoby.

(2) K platnému usnesení, volbě nebo rozhodnutí rady hlavního města Prahy je třeba souhlasu nadpoloviční většiny všech jejích členů.

(3) Rada hlavního města Prahy pořizuje ze své schůze zápis, který podepisuje primátor hlavního města Prahy spolu s náměstkem primátora hlavního města Prahy nebo jiným radním. V zápise se vždy uvede počet přítomných členů rady hlavního města Prahy, pořad schůze rady hlavního města Prahy, průběh a výsledek hlasování a přijatá usnesení. **V případě rozhodování o úkonech uvedených v § 68 odst. 2 písm. g), h), l), až t) nebo o uzavření nájemní smlouvy, smlouvy o výpůjčce nebo smlouvy o dílo se v zápise vždy uvede, jak jednotliví členové rady hlavního města Prahy hlasovali o přijetí usnesení.** Zápis ze schůze rady hlavního města Prahy musí být pořízen do 7 dnů od jejího konání. O námitkách člena rady hlavního města Prahy proti zápisu rozhodne nejbližší schůze rady hlavního města Prahy. Zápis ze schůze rady hlavního města Prahy musí být uložen u Magistrátu hlavního města Prahy k nahlédnutí. **Hlavní město Praha zveřejní usnesení přijatá na schůzi rady hlavního města Prahy, včetně údaje o výsledku hlasování a údaje uvedeného ve třetí větě, způsobem umožňujícím dálkový přístup do 10 dnů od pořízení zápisu ze schůze rady hlavního města Prahy; usnesení, jímž rada hlavního města Prahy rozhodla o nabytí majetku v dražbě, se zveřejní do 10 dnů ode dne dražby.**

(4) Rada hlavního města Prahy podává pololetně na zasedání zastupitelstva hlavního města Prahy zprávu o své činnosti.

§ 72

(2) Primátor hlavního města Prahy zastupuje hlavní město Prahu navenek. Právní úkony, které vyžadují schválení zastupitelstva hlavního města Prahy nebo rady hlavního města Prahy, může primátor provést jen po jejich předchozím schválení, jinak jsou tyto právní úkony neplatné od samého počátku. **Neplatné jsou i právní úkony, jestliže došlo k porušení povinnosti stanovené v § 65 odst. 1 větě třetí, v § 70 odst. 3 větě třetí, v § 89 odst. 5 a § 94 odst. 5, s výjimkou pronájmu bytů.**

§ 89

(5) V případě rozhodování zastupitelstva městské části o úkonech uvedených v odstavci 1 písm. b), c), j), v odstavci 2 nebo o uzavření smlouvy o dílo, nájemní smlouvy nebo smlouvy o výpůjčce se v zápise vždy uvede, jak jednotliví členové zastupitelstva městské části hlasovali o přijetí usnesení.

§ 94

(5) V případě rozhodování o úkonech uvedených v odstavci písm. g) nebo o uzavření nájemní smlouvy, smlouvy o výpůjčce nebo smlouvy o dílo se v zápise vždy uvede, jak jednotliví členové rady městské části hlasovali o přijetí usnesení.

1.3 Úprava kompetencí mezi zastupitelstvem a radou zamezující obcházení zákona

1.3.1 Zadání vlády

- **Strategie, bod 1.5:** Předložit vládě návrh novely zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů, zákona č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), ve znění pozdějších předpisů, a zákona č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze, ve znění pozdějších předpisů, upravující kompetence mezi zastupitelstvem a radou územního samosprávného celku; řešit v návaznosti na záměr zavést přímou volbu starostů a na opatření související s vyšší transparentností nakládání s majetkem územních samosprávných celků.

Protikorupční efekt:

Zamezení obcházení a zneužívání zákona.

Východiska:

Z poznatků Ministerstva vnitra (zejména z prověřování podnětů a kontrol výkonu samostatné působnosti) a zkušeností několika odborníků na územní samosprávu vyplývá, že kromě nerespektování rozdělení kompetencí mezi jednotlivé orgány územního samosprávného celku (a zasahování si tak zejména do vyhrazených kompetencí) dochází v praxi i k obcházení zákona za účelem před veřejností skrýt určité informace – např. radě je vyhrazeno rozhodování o pronájmech a výpůjčkách, schůze rady jsou neveřejné; zastupitelstvu je vyhrazeno rozhodování o nabytí a převodu nemovitostí, zasedání zastupitelstva jsou bezvýjimečně veřejná – rada uzavírá nájemní smlouvu na nemovitost na 99 let. Současně je třeba posoudit opodstatněnost, příp. rozsah vyhrazené působnosti rady.

- **Termín předložení vládě:** 31. prosince 2011.
- **Gestor:** Ministerstvo vnitra.

1.3.2 Teze legislativního řešení úkolu

1. Důvodem pro předložení zamýšlené změny jsou především pravomoci rady obce v majetkové oblasti, které jsou radě obce vyhrazeny (jedná se o uzavírání nájemních smluv a smluv o výpůjčce). Zastupitelstvo obce si z tohoto důvodu nemůže rozhodování o těchto záležitostech pro sebe vyhradit. Projednávány proto byly následující varianty:

Varianta č. 1: Obecně zrušit stav, při němž určité pravomoci rady obce jsou tzv. vyhrazené, takže si je zastupitelstvo obce nemůže pro sebe vztáhnout a rozhodovat o nich. Výhodou by bylo posílení postavení zastupitelstva obce, nevýhodou (kromě obtížné prosaditelnosti) též v praxi méně operativní rozhodování zastupitelstva oproti radě obce.

Varianta č. 2: Z vyhrazených pravomocí odejmout vyhrazenou pravomoc rady obce rozhodovat o nájemních smlouvách a smlouvách o výpůjčce. Tyto majetkové pravomoci by tím pádem „automaticky“ náležely do nevyhrazené (zbytkové) pravomoci rady obce, kterou si zastupitelstvo obce pro sebe může zcela nebo zčásti vyhradit. Tím by byl zachován stávající stav, při němž o méně závažných majetkových úkonech rozhoduje rada obce, avšak zastupitelstvu obce by byla dána možnost, aby samo rozhodovalo v zásadnějších otázkách (např. dlouhodobé pronájmy, pronájmy velkého majetku apod.). Zákon by současně výslovně stanovil, že v obcích, v nichž namísto rady vykonává pravomoci starosta obce, tyto nejsou vyhrazené a zastupitelstvo by si je mohlo vyhradit zcela bez dalšího.

Varianta č. 3: Převedení některých pravomocí z vyhrazené i nevyhrazené pravomoci rady obce do vyhrazené pravomoci zastupitelstva obce (s možností následné „delegace“ z vůle zastupitelstva obce radě obce).

2. V rámci diskuse převážil názor, podle něhož by měla být převedena vyhrazená pravomoc rady obce rozhodovat o uzavírání nájemních smluv do pravomoci nevyhrazené (§ 102 odst. 3) s tím, že by současně zastupitelstvu obce bylo nově vyhrazeno rozhodovat o uzavření nájemních smluv a smluv o výpůjčce, uzavíraných na dobu neurčitou a na dobu přesahující krátkodobý nájem nebo výpůjčku. Ostatní pravomoci rady obce by upravovány být neměly, neboť svou povahou se nejedná o pravomoci prakticky vhodné pro realizaci zastupitelstvem (vzhledem k operativnosti a např. k řešení některých otázek spojených s ochranou osobních údajů).

1.3.3 Návrh legislativního řešení

Zákon č. 128/2000 Sb.,
o obcích (obecní zřízení), v platném znění

§ 85

Zastupitelstvu obce je dále vyhrazeno rozhodování o těchto majetkoprávních úkonech:

- a) nabytí a převod nemovitých věcí včetně vydání nemovitostí podle zvláštních zákonů, převod bytů a nebytových prostorů z majetku obce,
- b) pronájem a výpůjčka majetku obce na celkovou dobu delší než 4 let s výjimkou pronájmu bytů, hrobových míst a lesního majetku a pronájmu a výpůjčce majetku právnické osobě zřízené obcí,**
- c) poskytování věcných darů v hodnotě nad 20 000 Kč a peněžitých darů ve výši nad 20 000 Kč fyzické nebo právnické osobě v jednom kalendářním roce,
- d) poskytování dotací nad 50 000 Kč v jednotlivých případech občanským sdružením, humanitárním organizacím a jiným fyzickým nebo právnickým osobám působícím v oblasti mládeže, tělovýchovy a sportu, sociálních služeb, podpory rodin, požární ochrany, kultury, vzdělávání a vědy, zdravotnictví, protidrogových aktivit, prevence kriminality a ochrany životního prostředí,
- e) uzavření smlouvy o sdružení a poskytování majetkových hodnot podle smlouvy o sdružení, jehož je obec účastníkem,
- f) peněžité i nepeněžité vklady do právnických osob,
- g) vzdání se práva a prominutí pohledávky vyšší než 20 000 Kč,
- h) zastavení movitých věcí nebo práv v hodnotě vyšší než 20 000 Kč,
- i) dohody o splátkách s lhůtou splatnosti delší než 18 měsíců,
- j) postoupení pohledávky vyšší než 20 000 Kč,
- k) uzavření smlouvy o přijetí a poskytnutí úvěru nebo půjčky, o poskytnutí dotace, o převzetí dluhu, o převzetí ručitelského závazku, o přistoupení k závazku a smlouvy o sdružení,
- l) zastavení nemovitých věcí,
- m) vydání komunálních dluhopisů.

§ 102

(1) Rada obce připravuje návrhy pro jednání zastupitelstva obce a zabezpečuje plnění jím přijatých usnesení.

(2) Radě obce je vyhrazeno

- a) zabezpečovat hospodaření obce podle schváleného rozpočtu, provádět rozpočtová opatření v rozsahu stanoveném zastupitelstvem obce,
- b) plnit vůči právnickým osobám a organizačním složkám založeným nebo zřízeným zastupitelstvem obce, s výjimkou obecní policie, úkoly zakladatele nebo zřizovatele podle zvláštních předpisů, nejsou-li vyhrazeny zastupitelstvu obce (§ 84 odst. 2),

- c) rozhodovat ve věcech obce jako jediného společníka obchodní společnosti,
- d) vydávat nařízení obce,
- e) projednávat a řešit návrhy, připomínky a podněty předložené jí členy zastupitelstva obce nebo komisemi rady obce,
- f) stanovit rozdělení pravomocí v obecním úřadu, zřizovat a zrušovat odbory a oddělení obecního úřadu (§ 109 odst. 2),
- g) na návrh tajemníka obecního úřadu jmenovat a odvolávat vedoucí odborů obecního úřadu v souladu se zvláštním zákonem,^{32b)}
- h) zřizovat a zrušovat podle potřeby, komise rady obce (dále jen "komise"), jmenovat a odvolávat z funkce jejich předsedy a členy,
- i) kontrolovat plnění úkolů obecním úřadem a komisemi v oblasti samostatné působnosti obce,
- j) stanovit celkový počet zaměstnanců obce v obecním úřadu a v organizačních složkách obce,
- k) ukládat pokuty ve věcech samostatné působnosti obce (§ 58); tuto působnost může rada obce svěřit příslušnému odboru obecního úřadu zcela nebo zčásti,
- l) přezkoumávat na základě podnětů opatření přijatá obecním úřadem v samostatné působnosti a komisemi,
- ~~m) rozhodovat o uzavírání nájemních smluv a smluv o výpůjčce; tuto působnost může rada obce svěřit příslušnému odboru obecního úřadu nebo příspěvkové organizaci obce zcela nebo zčásti.~~
- n) stanovit pravidla pro přijímání a vyřizování petic a stížností,
- o) schvalovat organizační řád obecního úřadu,
- p) plnit úkoly stanovené zvláštním zákonem.

(3) Rada obce zabezpečuje rozhodování ostatních záležitostí patřících do samostatné působnosti obce, pokud nejsou vyhrazeny zastupitelstvu obce nebo pokud si je zastupitelstvo obce nevyhradilo. Rada obce nemůže svěřit starostovi ani obecnímu úřadu rozhodování v záležitostech podle odstavce 2 s výjimkou záležitostí uvedených v odstavci 2 písm. k) ~~a m~~).

(4) V obcích, kde starosta vykonává pravomoc rady obce (§ 99 odst. 2), je zastupitelstvu obce vyhrazeno též rozhodování ve věcech uvedených v odstavci 2 písm. c), d), f), j) a l).

Zákon č. 129/2000 Sb.,
o krajích (krajské zřízení), v platném znění

§ 36

- (1) Zastupitelstvu je dále vyhrazeno rozhodování o těchto majetkoprávních úkonech kraje:
- a) nabytí a převod nemovitých věcí,
 - b) pronájem a výpůjčka majetku kraje na celkovou dobu delší než 4 roky s výjimkou pronájmu bytů a lesního majetku a pronájmu a výpůjčce majetku právnické osobě zřízené krajem,**
 - c) poskytování věcných a peněžitých darů podle zvláštního zákona v hodnotě nad 100 000 Kč jedné fyzické nebo právnické osobě v kalendářním roce,
 - d) poskytování dotací občanským sdružením, humanitárním organizacím a jiným právnickým a fyzickým osobám působícím na území kraje v oblasti mládeže, sportu a tělovýchovy, sociálních služeb, podpory rodin, požární ochrany, kultury, vzdělávání a vědy, zdravotnictví, protidrogových aktivit, prevence kriminality a ochrany zvířat a životního prostředí v hodnotě nad 200 000 Kč jedné fyzické nebo právnické osobě v kalendářním roce, nejedná-li se o účelové dotace z prostředků státního rozpočtu,
 - e) poskytování dotací obcím z rozpočtu kraje a kontrola jejich využití,
 - f) vzdání se práva a prominutí pohledávky vyšší než 200 000 Kč,
 - g) zastavení movitých věcí nebo práv v hodnotě vyšší než 200 000 Kč,
 - h) dohody o splátkách s lhůtou splatnosti delší než 18 měsíců,
 - i) postoupení pohledávky vyšší než 200 000 Kč,

- j) uzavření smlouvy o přijetí a poskytnutí úvěru, půjčky, o převzetí ručitelského závazku, o přistoupení k závazku a ke smlouvě o sdružení,
- k) zastavení nemovitostí,
- l) vydání komunálních dluhopisů,
- m) stanovení majetkové účasti na podnikání jiných právnických osob,
- n) peněžité a nepeněžité vklady do právnických osob.

§ 59

(1) Rada připravuje návrhy a podklady pro jednání zastupitelstva a zabezpečuje plnění jím přijatých usnesení. Radě je vyhrazeno

- a) zabezpečovat hospodaření podle schváleného rozpočtu, provádět rozpočtová opatření v rozsahu svěřeném zastupitelstvem,
- b) stanovit počet zaměstnanců kraje zařazených do krajského úřadu, do zvláštních orgánů kraje a do organizačních složek a objem prostředků na platy těchto zaměstnanců,
- c) na návrh ředitele krajského úřadu (dále jen "ředitel") jmenovat a odvolávat vedoucí odborů krajského úřadu v souladu se zvláštním zákonem; jmenování nebo odvolání vedoucích odborů bez návrhu ředitele je neplatné,
- d) zřízovat a zrušovat podle potřeby komise rady (dále jen "komise"), jmenovat a odvolávat z funkce jejich předsedy a členy,
- e) ukládat krajskému úřadu úkoly v oblasti samostatné působnosti a kontrolovat jejich plnění,
- f) přezkoumávat opatření přijatá krajským úřadem v samostatné působnosti,
- g) vyřizovat návrhy, připomínky a podněty obcí a právnických osob z územního obvodu kraje,
- h) stanovit pravidla pro přijímání a vyřizování petic a stížností,
- i) vykonávat zakladatelské a zřizovatelské funkce ve vztahu k právnickým osobám, organizačním složkám, které byly zřízeny nebo založeny krajem nebo které byly na kraj převedeny zvláštním zákonem, včetně jmenování a odvolávání jejich ředitelů a stanovení jejich platu a odměn; k tomu pravidelně jedenkrát ročně projednávat zprávu o jejich činnosti, o plnění jejich úkolů, pro které byly založeny nebo zřízeny, a přijímat příslušná opatření k nápravě,
- j) rozhodovat ve věcech kraje jako jediného společníka obchodní společnosti,
- k) vydávat nařízení kraje,
- ~~l) rozhodovat o uzavírání nájemních smluv a smluv o výpůjčce; tuto působnost může rada svěřit příslušnému odboru krajského úřadu zcela nebo zčásti,~~
- m) projednávat a řešit návrhy, připomínky a podněty předložené jí členy zastupitelstva nebo komisemi rady,
- n) plnit úkoly stanovené zvláštním právním předpisem.

Zákon č. 131/2000 Sb.,
o hlavním městě Praze, v platném znění

§ 59

(3) Zastupitelstvu hlavního města Prahy je vyhrazeno rozhodování o těchto majetkoprávních úkonech:

- a) o vydání komunálních dluhopisů,
- b) o pronájmu nebo výpůjčce majetku hlavního města Prahy na celkovou dobu delší než 4 roky s výjimkou pronájmu bytů, hrobových míst a lesního majetku a pronájmu a výpůjčce majetku právnické osobě zřízené hlavním městem Prahou,**
- c) o majetkové účasti hlavního města Prahy na podnikání jiných osob s výjimkou právnických osob založených nebo zřízených hlavním městem Prahou o hodnotě vyšší než 5 000 000 Kč,
- d) o přijetí a poskytnutí úvěru nebo půjčky a uzavření smlouvy o sdružení, jde-li o závazek větší než 10 000 000 Kč,

- e) o převzetí dluhu, ručení za závazky jiných osob, převzetí ručitelského závazku a přistoupení k závazku, jde-li o závazek větší než 5 000 000 Kč,
- f) o přijetí a poskytnutí dotace, jde-li o závazek vyšší než 50 000 000 Kč, není-li dále stanoveno jinak,
- g) o poskytování dotací a půjček městským částem z rozpočtu hlavního města Prahy, s výjimkou dotací poskytovaných ze státního rozpočtu nebo rozpočtu státního fondu,
- h) o poskytování dotací nad 200 000 Kč občanským sdružením, humanitárním organizacím a jiným fyzickým a právnickým osobám působícím v oblasti mládeže, tělovýchovy a sportu, sociálních služeb, požární ochrany, kultury, vzdělávání a vědy, zdravotnictví, protidrogových aktivit, prevence kriminality a ochrany životního prostředí,
- i) o bezúplatném postoupení pohledávek vyšších než 10 000 000 Kč,
- j) o zastavení nemovitých věcí,
- k) o nabytí a převodu nemovitých věcí,
- l) o peněžitých i nepeněžitých vkladech do obchodních společností, nadací a obecně prospěšných společností a svazků obcí v hodnotě vyšší než 5 000 000 Kč,
- m) o bezúplatných převodech movitých věcí včetně peněz tuzemským právnickým a fyzickým osobám na vědu, výchovu a vzdělávání, na charitativní, sociální, zdravotnické a ekologické účely a na podporu rozvoje kultury, tělesné výchovy a sportu v celkové částce vyšší než 2 000 000 Kč ročně jednomu a témuž subjektu, s výjimkou poskytování jednorázových sociálních výpomocí občanům a s výjimkou darování ztracených a opuštěných zvířat fyzickým a právnickým osobám,
- n) o vzdání se práva a prominutí pohledávky vyšší než 5 000 000 Kč,
- o) o zastavení movitých věcí nebo práv v hodnotě vyšší než 5 000 000 Kč,
- p) o dohodách o splátkách s lhůtou splatnosti delší než 18 měsíců,
- q) o poskytování věcných a peněžitých darů v hodnotě nad 2 000 000 Kč v jednotlivých případech.

1.4 Změna přístupu členů zastupitelstev územních samosprávných celků k informacím

1.4.1 Zadání vlády

- **Strategie, bod 1.4:** Předložit vládě návrh novely zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů, zákona č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), ve znění pozdějších předpisů, a zákona č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze, ve znění pozdějších předpisů, ve smyslu rozšíření a specifikace práv jednotlivých členů zastupitelstev na přístup k informacím a dokumentům úřadu územního samosprávného celku.

Protikorupční efekt:

Zajištění včasné a plné informovanosti členů zastupitelstev před hlasováním.

Východiska:

Pro efektivní fungování obce je kontrola ze strany členů zastupitelstva, zejména tedy opozičních, životně důležitá, neboť komunální úroveň není pokryta zájmem médií či státních kontrolních orgánů tak jako ministerstva či Parlament ČR. Člen zastupitelstva má proto neomezený přístup k informacím týkajících se samosprávné působnosti obce.

Přístup k informacím na základě zákona o obcích, narozdíl od zákona o svobodném přístupu k informacím, umožňuje členovi zastupitelstva dostat informace včetně těch chráněných (osobní údaje, obchodní tajemství apod.) s tím, že ochrana těchto informací přechází na něj. Jediné omezení, kterému je člen zastupitelstva teoreticky vystaven podle platné právní úpravy, je třicetidenní lhůta, kterou mají úředníci a radní k dispozici pro poskytnutí informace – tato lhůta v praxi často znamená, že se člen zastupitelstva k požadovaným informacím nedostane buď včas, anebo také vůbec.

Je třeba odstranit znevýhodnění člena zastupitelstva oproti ostatním občanům při žádosti o informace – sjednotit lhůty podle zákonů o územních samosprávných celcích a zákona o svobodném přístupu k informacím, a to směrem ke kratším termínům. Dále je třeba odlišit pro člena zastupitelstva prostou žádost o informace od žádosti o názor, stanovisko či rozbor k působnosti územního samosprávného celku.

- **Termín předložení vládě:** 31. prosinec 2011.
- **Gestor:** Ministerstvo vnitra.

1.4.2 Teze legislativního řešení úkolu

3. Důvodem pro předložení zamýšlené změny jsou především praktické problémy se získáváním informací členy zastupitelstev obcí od svých obcí.
4. V rámci diskuse dne 12. ledna 2011 byla účastníky *projednávána* *potencionální možnost podřazení procesního režimu vyřizování žádostí členů zastupitelstev obcí o informace zákonu o svobodném přístupu k informacím*. Výhodou by bylo dosažení vyšší míry ochrany a prosaditelnosti práva člena zastupitelstva obce na informace. Ani InfZ ovšem nemůže zabránit neodůvodněnému a protiprávnímu „šikanóznímu“ postupu ze strany obce. Proti takovému řešení však byla vyslovena celá řada pochybností, zejména z hlediska povahy práva zastupitele na informace – zda se jedná o realizaci práva podle čl. 17 Listiny či nikoli. Předmětem diskuse dále byla možnost *snížení lhůty pro poskytnutí informace z nynějších 30 na 15 dní a přesnější specifikace informací, na které mají členové zastupitelstva vždy nárok (včetně možnosti zkrácení lhůty pro vydání konkrétních dokumentů)*.

- Ministerstvo vnitra ustavilo konzultační skupinu k analýze zákona o svobodném přístupu k informacím z hlediska celkového posílení transparentnosti veřejné správy. Na jednání dne **23. února 2011** byla projednávána možnost legislativních změn směřujících k posílení práv člena zastupitelstva. Bylo dosaženo obecné shody na zkrácení termínu pro získání informace na 15 dní. Diskuse se zaměřila rovněž na možnosti nápravných prostředků člena zastupitelstva proti postupu při poskytování informací, přičemž v zásadě se jednalo o třech možnostech – zavedení specifického „interního“ nápravného režimu (námitka zastupitelstvu nebo kontrolnímu výboru), stížnost, o níž by rozhodoval nadřízený správní orgán územního samosprávného celku (krajský úřad nebo Ministerstvo vnitra) nebo aplikace institutu stížnosti podle § 16a InfZ. V těchto variantách byl připraven návrh příslušné změny zákona o obcích k dalším diskusím (analogicky by byly provedeny změny ostatních zákonů o územních samosprávných celcích).

Zákon č. 128/2000 Sb.,
o obcích (obecní zřízení)

Platné znění:

§ 82

Člen zastupitelstva obce má při výkonu své funkce právo

- a) předkládat zastupitelstvu obce, radě obce, výborům a komisím návrhy na projednání,
- b) vznášet dotazy, připomínky a podněty na radu obce a její jednotlivé členy, na předsedy výborů, na statutární orgány právnických osob, jejichž zakladatelem je obec, a na vedoucí příspěvkových organizací a organizačních složek, které obec založila nebo zřídila; písemnou odpověď musí obdržet do 30 dnů,
- c) požadovat od zaměstnanců obce zařazených do obecního úřadu, jakož i od zaměstnanců právnických osob, které obec založila nebo zřídila, informace ve věcech, které souvisejí s výkonem jejich funkce; informace musí být poskytnuta nejpozději do 30 dnů.

Navržená změna:

§ 82

(1) Člen zastupitelstva obce má při výkonu své funkce právo předkládat zastupitelstvu obce, radě obce, výborům zastupitelstva obce a komisím rady obce návrhy na projednání.

(2) Člen zastupitelstva obce má při výkonu své funkce právo vznášet dotazy, připomínky a podněty na starostu obce, radu obce nebo její jednotlivé členy, na obecní úřad, na výbory zastupitelstva obce, na právnické osoby, jejichž zakladatelem nebo společníkem je obec a na organizační složky obce. Odpověď musí být poskytnuta do 30 dnů ode dne doručení dotazu, připomínky nebo podnětu. Jestliže člen zastupitelstva obce odpověď v uvedené lhůtě neobdrží nebo považuje-li odpověď za nedostatečnou, může do 30 dnů od uplynutí lhůty pro obdržení odpovědi požádat zastupitelstvo obce, případně radu obce, jde-li o informace od právnických osob, jejichž zakladatelem nebo společníkem je obec, o prověření způsobu vyřízení vzneseného dotazu, připomínky nebo podnětu. Zastupitelstvo obce nebo rada obce na svém nejbližším zasedání nebo schůzi přijme odpovídající opatření.

(3) Člen zastupitelstva obce má při výkonu své funkce právo požadovat od obce a od právnických osob, jejichž zakladatelem nebo společníkem je obec, informace, které souvisejí s výkonem jeho funkce. Informace musí být členovi zastupitelstva obce poskytnuta bezodkladně, nejpozději do 15 dnů ode dne, kdy o její poskytnutí požádal, a to včetně možnosti nahlédnutí do dokumentů, v nichž jsou tyto informace zaznamenány. Jestliže informace nebyla poskytnuta nebo považuje-li člen zastupitelstva obce poskytnuté informace za nedostatečné, může do 30 dnů od uplynutí lhůty pro jejich poskytnutí požádat zastupitelstvo obce nebo radu obce, jde-li o právnické osoby, jejichž zakladatelem nebo společníkem je obec, o prověření způsobu vyřízení podané žádosti o informace. Zastupitelstvo obce nebo rada obce na svém nejbližším zasedání nebo schůzi přijme odpovídající opatření.

alternativa k diskusi:

... Jestliže informace nebyla poskytnuta nebo považuje-li člen zastupitelstva poskytnuté informace za nedostatečné, může do 30 dnů ode dne uplynutí lhůty pro poskytnutí informací požádat krajský úřad o prověření způsobu vyřízení žádosti o informace. Krajský úřad o takovém požadavku rozhodne do 15 dnů ode dne jeho doručení a je-li pro rozhodnutí nutné opatřit podklady, do 15 dnů ode dne jejich získání. Je-li požadavek zastupitele důvodný, přikáže informaci poskytnout, jinak jej zamítne. Působnost stanovená v tomto ustanovení krajskému úřadu je výkonem přenesené působnosti.

1.5 Úprava centrální adresy

1.5.1 Zadání vlády

- **Strategie, bod 2.3:** Předložit vládě návrh legislativní úpravy, směřující k zavedení maximální transparentnosti při nakládání s majetkem státu a územních samospráv a při realizaci veškerých výdajů z veřejných rozpočtů. Na základě těchto změn připravit takové řešení, aby na jednom místě byly zveřejňovány veškeré informace týkající se prodejů a pronájmů majetku státu nebo územních samospráv, veškeré údaje o veřejných zakázkách veřejných zadavatelů a poskytnuté dotace a granty. Současně navrhnout příslušné legislativní změny, které stanoví povinnost zveřejňovat údaje na Centrální adrese pro všechny veřejné zadavatele a orgány veřejné moci.

Protikorupční efekt:

Soustředění údajů do jednoho místa, čímž dojde ke zvýšení transparentnosti při dispozicích majetkem státu a územních samospráv.

- **Programové prohlášení vlády:** V oblasti boje s korupcí se vláda zaměří na efektivní předcházení korupci a snižování příležitostí korupčního jednání, zvýšení transparentnosti všech procesů a posílení možností státu při postihování korupčního jednání, včetně zpřísnění trestů za korupční jednání. (str. 17)
- **Koaliční smlouva:** Předložíme úpravu zákonů, které budou prosazovat maximální transparentnost při nakládání s majetkem státu a územních samospráv a při realizaci veškerých výdajů z veřejných rozpočtů. Na základě těchto změn bude nejpozději do 30.6.2011 upravena Centrální adresa tak, aby na jednom místě byly zveřejňovány veškeré informace týkající se prodejů a pronájmů majetku státu nebo územních samospráv a veškeré údaje o veřejných zakázkách veřejných zadavatelů. Budou upraveny zákony, které stanoví povinnost zveřejňovat údaje na Centrální adrese pro všechny veřejné zadavatele a orgány veřejné moci. (str. 18)
- **Termíny:** Podle Strategie - **31. prosince 2010** (předložit vládě návrh legislativní úpravy, směřující k zavedení maximální transparentnosti při nakládání s majetkem státu a územních samospráv a při realizaci veškerých výdajů z veřejných rozpočtů.) a **30. června 2011** (na základě těchto změn připravit takové řešení, aby na jednom místě byly zveřejňovány veškeré informace týkající se prodejů a pronájmů majetku státu nebo územních samospráv, veškeré údaje o veřejných zakázkách veřejných zadavatelů a poskytnuté dotace a granty. Současně navrhnout příslušné legislativní změny, které stanoví povinnost zveřejňovat údaje na Centrální adrese pro všechny veřejné zadavatele a orgány veřejné moci.)
- **Gestor:** Ministerstvo vnitra (OSM, spolupráce ODK), **Spolugestor:** MMR, MF

1.5.2 Teze legislativního řešení úkolu

- Zavedení transparentnosti při nakládání s veřejným majetkem územních samosprávných celků je řešeno v rámci úkolu 1.1 (Zavedení transparentních pravidel pro nakládání s majetkem územních samosprávných celků). V rámci tohoto úkolu bude předložena souhrnná novela zákonů o územních samosprávných celcích, která zajistí transparentnost a zveřejňování údajů o nakládání s nemovitým majetkem. Z hlediska veřejných zakázek bude věc řešena změnou zákona o veřejných zakázkách.

1.6 Zakotvení povinnosti orgánů veřejné moci zpracovat a veřejně publikovat vlastní etický kodex

1.6.1 Zadání vlády

- **Strategie, bod 1.13: I.** Předložit vládě návrh usnesení, obsahující opatření k zakotvení povinnosti pro orgány státní moci zpracovat a publikovat vlastní etický kodex. **II.** Předložit vládě materiál obsahující legislativní opatření směřující k zakotvení povinností ostatních orgánů veřejné moci (zejména orgánů územních samosprávných celků) zpracovat a veřejně publikovat vlastní etický kodex.

Protikorupční efekt:

Vymezení jasných pravidel pro chování úředníků.

Východiska:

Kodex etiky zaměstnanců ve veřejné správě (dále jen Kodex) byl schválen usnesením vlády ze dne 21. března 2001 č. 270. Cílem této iniciativy bylo zvýšit prestiž a důvěryhodnost zaměstnanců ve veřejné správě v očích veřejnosti. Usnesení doporučovalo, aby byl Kodex přijat také na úrovni místních samospráv.

Cílem účinného etického kodexu je vymezit jasná pravidla, aby bylo všem zaměstnancům jasné, v jakých případech by se mohli dostat do střetu soukromého zájmu se zájmem občanů a jak se v takové situaci zachovat. Je sporné, zda by vládní Kodex, tedy zastřešující dokument, který mají orgány veřejné správy a samosprávy možnost upravit si dle vlastních specifických požadavků, měl být natolik konkrétní, aby zmiňoval konkrétní situace. Nicméně míra obecnosti současného Kodexu není adekvátní ani pro zastřešující vládní dokument a navrhuje se proto zpřesnění některých jeho článků.

Současný Kodex rovněž neobsahuje ustanovení o kontrole a závaznosti jeho plnění. I přes doporučující charakter Kodexu se jedná o dokument garantující kvalitu služeb poskytovaných zaměstnanci veřejné správy a o klíčový materiál směřující k minimalizaci a prevenci korupce v ní. Obecně proto bývá doporučováno, aby byl každý etický kodex závazný, a jeho dodržování vymahatelné. V případě etických kodexů se však v obecné rovině jedná o nezávazné a doporučující normy chování a jednání, které apelují na dodržování morálních zásad v rámci pracovní činnosti, v návaznosti na systém práv a povinností, které nejsou právně závazné. Je proto třeba hledat nástroje, díky nimž bude zajištěno dodržování opatření napomáhajících k omezení korupčního chování daných etickým kodexem a to tak, aby byly tyto povinnosti zařazeny do systému právních norem. V současné době je diskutováno, v jaké formě povinnosti dané etickým kodexem začlenit do systému právních norem tak, aby byly kontrolovatelné a závazné na základě právních předpisů. Je třeba zajistit maximální možnou míru vymahatelnosti dodržování opatření stanovených Kodexem, např. tak, aby byl kodex součástí pracovní smlouvy nebo pracovního řádu a při porušení jeho důležitých pravidel byla možnost pracovně-právních postihů.

- **Termín předložení vládě: 31. prosinec 2010 (I.), 31. prosinec 2011 (II.)**
- **Garant úkolu:** Ministerstvo vnitra

1.6.2 Teze legislativního řešení úkolu (z hlediska územních samosprávných celků)

- Pro **úředníky územních samosprávných celků** bude povinnost zavedena do zákona č. 312/2002 Sb., o úřednících územních samosprávných celcích, pro **člena zastupitelstva** v zákonech o územních samosprávných celcích.

- **Právní úprava především obecně zmocní zastupitelstvo územního samosprávného celku vymezit vlastní pravidla etického chování zastupitele.** Protože výkon mandátu je osobní odpovědností každého člena zastupitelstva, přičemž člena zastupitelstva nelze při výkonu vázat žádnými příkazy a pokyny, bude „etický kodex zastupitele“ vymezovat takové jednání, které samo zastupitelstvo považuje za jednání v souladu se slibem člena zastupitelstva. Pokud se člen zastupitelstva stanovených pravidel při svém jednání přidrží, bude možné presumovat, že jednal eticky.
- Bude-li mít občan nebo jiný zastupitel za to, že člen zastupitelstva etický kodex porušil, může se v režimu § 16 odst. 2 písm. f) nebo § 82 písm. a) zákona o obcích (a obdobných ustanovení zákona o hlavním městě Praze a zákona o krajích) obrátit na zastupitelstvo, které takový podnět může projednat. Pokud k němu přijme usnesení, jedná se pouze o právně nezávaznou deklaraci, proti níž se může dotčený člen zastupitelstva bránit soudně žalobou na ochranu osobnosti.
- V případě úředníků územních samosprávných celků bude v zákoně výslovně zakotvena povinnost řídit se etickým kodexem (implicitně jen, nebude-li v rozporu se zákonem), přičemž k jeho vydání bude oprávněn příslušný vedoucí úřadu.

Zákon č. 128/2000 Sb.,
o obcích (obecní zřízení)

§ 83a

Zastupitelstvo obce může vydat etická pravidla člena zastupitelstva obce, v nichž vymezí pravidla pro takové jednání člena zastupitelstva obce, které bude považovat za jednání odpovídající slibu člena zastupitelstva obce.

Zákon č. 129/2000 Sb.,
o krajích (obecní zřízení)

§ 34

(4) Zastupitelstvo může vydat etická pravidla člena zastupitelstva, v nichž vymezí pravidla pro takové jednání člena zastupitelstva, které bude považovat za jednání odpovídající slibu člena zastupitelstva.

Zákon č. 131/2000 Sb.,
o hlavním městě Praze

§ 51

(6) Zastupitelstvo hlavního města Prahy může vydat etická pravidla člena zastupitelstva hlavního města Prahy, v nichž vymezí pravidla pro takové jednání člena zastupitelstva hlavního města Prahy, které bude považovat za jednání odpovídající slibu člena zastupitelstva hlavního města Prahy.

Zákon č. 312/2002 Sb.,
o úřednících územních samosprávných celků a o změně některých zákonů

§ 16

(2) Úředník je dále povinen (...)

e) dodržovat etická pravidla úředníka územního samosprávného celku, vydaná vedoucím úřadu.

1.7 Ostatní legislativní úkoly mimo gesci Ministerstva vnitra, které se dotýkají působnosti územních samosprávných celků

1.7.1 Zavedení kontrolních pravomocí Nejvyššího kontrolního úřadu ve vztahu k územním samosprávným celkům

Zadání vlády

- **Strategie, bod 1.9:** Předložit vládě materiál, obsahující legislativní návrhy novely Ústavy ČR, směřující k rozšíření pravomocí NKÚ ve smyslu zavedení výkonu kontrolní činnosti i v oblasti nakládání s majetkem územních samospráv a dalších veřejnoprávních korporací. předložit vládě analýzu možností, jak posílit vymahatelnost a způsob kontroly nápravných opatření.

Protikorupční efekt:

Zavedení kontrolních pravomocí NKÚ při nakládání s majetkem územních samospráv a dalších veřejnoprávních korporací.

Východiska:

Na základě dosavadních zkušeností je nutné, aby byla činnost NKÚ oproti současnému stavu rozšířena na další veřejné rozpočty (územní samosprávné celky), na hospodaření právnických osob s majetkovou účastí státu a veřejnoprávních korporací (veřejné vysoké školy, veřejné výzkumné instituce, Česká televize, Český rozhlas aj.), příp. v dalších směrech, jichž se v současné době kontrolní činnost NKÚ nedotýká.

- **Programové prohlášení vlády:** Vláda se rovněž zasadí o... posílení kontrolních pravomocí Nejvyššího kontrolního úřadu směrem k územním samosprávným celkům, zpřísnění podmínek pro kontrolu nakládání s majetkem právnických osob ovládaných státem či územními samosprávnými celky. (str. 17, kapitola IV. „Boj proti korupci“).
- **Programové prohlášení vlády:** Vláda se zavazuje navrhnout, aby byla doplněna Ústavou stanovená působnost Nejvyššího kontrolního úřadu (NKÚ), a to o oprávnění NKÚ kontrolovat nakládání s majetkem územních samosprávných celků (krajů a obcí) a dalších veřejnoprávních korporací. (str. 23, kapitola IV., „Legislativa“)
- **Koaliční smlouva:** Předložíme novelu Ústavy a novelu zákona o NKÚ, které umožní kontrolu nakládání s majetkem územních samospráv a dalších veřejnoprávních korporací. Navrhujeme způsob kontroly nakládání s majetkem právnických osob ovládaných státem nebo územními samosprávnými celky. Vláda bude provádět jednou ročně pravidelnou kontrolu realizace nápravných opatření vyplývajících z kontrolních nálezů NKÚ. (str. 16, kapitola „Korupce“).
- **Koaliční smlouva:** Předložíme návrh zákona o kontrole ve veřejné správě, který sjednotí kontrolní proces u orgánů veřejné správy tak, aby nedocházelo k duplicitám a nejasnostem při výkonu dozoru a kontroly ve veřejné správě. Jako součást návrhu zpracujeme analýzu provedených kontrol a dozoru u územně samosprávných celků v letech 2006-2010 s návrhem konkrétních opatření směřujících k jasnému rozdělení kompetencí mezi NKÚ, Ministerstvo financí ČR a ostatní kontrolní orgány ve veřejné správě. (str. 22, kapitola „veřejná správa a eGovernment“).
- **Termín předložení vládě:** 31. prosince 2011.
- **Gestor:** Ministerstvo spravedlnosti (Legislativní rada vlády). (Spolugestorem je Ministerstvo vnitra)

Aktuální stav

- **Předseda legislativní rady vlády připravil návrh novely Ústavy (materiál pro jednání vlády č. j. 16637/10-OVL, č. j. ÚV 1301/10).**

V čl. 97 odstavec 1 zní:

„(1) Nejvyšší kontrolní úřad je nezávislý orgán, který kontroluje

- a) hospodaření s majetkem státu a s prostředky poskytnutými státu ze zahraničí,
 - b) příjmy a výdaje státního rozpočtu, státní závěrečný účet a závěrečné účty kapitol státního rozpočtu,
 - c) hospodaření s majetkem územních samosprávných celků a příjmy a výdaje jejich rozpočtů, a to z hlediska souladu se zákony a jinými právními předpisy,
 - d) hospodaření právnických osob veřejnoprávní povahy, stanoví-li tak zákon a v zákonem stanoveném rozsahu.“.
- **Úřad vlády současně předložil související změnu zákona o NKÚ (a zákonů o ÚSC) – č. j. 16638/10-OL a 20923/10-OL:**

Změna zákona o NKÚ:

§ 3

(1) Úřad kontroluje

- a) hospodaření s majetkem státu a s prostředky poskytnutými státu ze zahraničí,
 - b) příjmy a výdaje státního rozpočtu, státní závěrečný účet a závěrečné účty kapitol státního rozpočtu,
 - c) hospodaření s majetkem územních samosprávných celků a příjmy a výdaje jejich rozpočtů, a to z hlediska souladu se zákony a jinými právními předpisy,
 - d) hospodaření právnických osob veřejnoprávní povahy, jde-li o
 1. zdravotní pojišťovny,
 2. veřejné výzkumné instituce,
 3. dobrovolné svazky obcí,
 4. příspěvkové organizace územních samosprávných celků,
 5. Regionální rady regionů soudržnosti,
 6. Českou televizi,
 7. Český rozhlas,
 8. veřejné vysoké školy,
 9. Českou národní banku.“.
2. V § 4 se vkládá nový odstavec 1, který zní:

„(1) Při kontrole podle § 3 Úřad prověřuje

- a) hospodaření s majetkem státu včetně finančních prostředků státního rozpočtu, prostředků poskytnutých státu ze zahraničí, prostředků ve státních fondech, zadávání veřejných zakázek, ručení státu za závazky a hospodaření s dluhopisy,
- b) plnění příjmů a výdajů státního rozpočtu, státní závěrečný účet a závěrečné účty kapitol státního rozpočtu,
- c) dodržování zákonů a jiných právních předpisů územními samosprávnými celky při hospodaření s jejich majetkem včetně finančních prostředků v jejich rozpočtech, prostředků poskytnutých jim ze zahraničí, zadávání veřejných zakázek, jejich ručení za závazky a hospodaření s dluhopisy,

- d) hospodaření s majetkem právnických osob veřejnoprávní povahy podle § 3 písm. d) bodů 1 až 7 včetně jejich finančních prostředků, zadávání veřejných zakázek, ručení za závazky a hospodaření s dluhopisy,
- e) u České národní banky a u veřejných vysokých škol pouze dodržování zákonů a jiných právních předpisů při hospodaření v oblasti výdajů na pořízení majetku a výdajů na její provoz.“.

Dosavadní odstavce 1 až 3 se označují jako odstavce 2 až 4.

Změna obecního zřízení

Čl. IV

V § 43 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), se dosavadní text označuje jako odstavec 1 a doplňuje se odstavec 2, který zní:

„(2) Zastupitelstvo obce projedná bez zbytečného odkladu kontrolní protokol z kontroly provedené Nejvyšším kontrolním úřadem.“.

Z Důvodové zprávy:

Rozšíření působnosti Nejvyššího kontrolního úřadu

Podle čl. 18 Limské deklarace o základních směrech finanční kontroly, která je významným a v prostředí Evropské unie všeobecně uznávaným dokumentem Mezinárodní organizace kontrolních úřadů (INTOSAI), má celá správa veřejných prostředků bez ohledu na to, zda a jakým způsobem se to odráží ve státním rozpočtu, podléhat kontrole příslušného Nejvyššího kontrolního úřadu. Podobnou úpravu, kterou se navrhuje zavést v právním řádu České republiky, mají i některé členské státy Evropské unie. Jedná se například o Polsko, Rakousko, Slovinsko nebo Portugalsko a Španělsko.

Navrhovaná působnost Nejvyššího kontrolního úřadu reaguje na trend směřující k širšímu rozsahu pravomocí nejvyšších kontrolních institucí, vyjádřený v nově koncipovaném znění čl. 97 odst. 1 Ústavy. V souladu s ním je navrženo podřídit pod kontrolní působnost Nejvyššího kontrolního úřadu i hospodaření územních samosprávných celků s jejich majetkem, včetně finančních prostředků, které jsou součástí jejich rozpočtu, a to z hlediska dodržování zákonů a jiných právních předpisů (i s ohledem na čl. 101 odst. 4 Ústavy, podle kterého může stát zasahovat do činnosti územní samosprávy jen pokud to vyžaduje ochrana zákona a zákonem stanoveným způsobem). Vzhledem k tomu, že zákon ukládá územním samosprávným celkům povinnost, aby svůj majetek využívaly účelně a hospodárně, bude moci Nejvyšší kontrolní úřad kontrolovat i tyto aspekty jejich činnosti. Uvedená kontrola však nebude v žádném případě znamenat zásah do ústavně zaručeného principu samostatnosti výkonu územní samosprávy, neboť na základě výstupů z této kontroly nebude Nejvyšší kontrolní úřad ukládat kontrolovaným subjektům opatření jakkoliv zasahující do jejich činnosti. Dále se navrhuje rozšířit kontrolní působnost Nejvyššího kontrolního úřadu i na další právnické osoby, které by mohly podléhat jeho kontrolní činnosti za předpokladu, že mají veřejnoprávní povahu a že tak stanoví zákon.

Kontrolu v zákonem stanoveném rozsahu může Nejvyšší kontrolní úřad vykonávat jak u organizačních složek státu, tak u právnických nebo fyzických osob.

Pokud jde o navrhované rozšíření kontrolní působnosti Nejvyššího kontrolního úřadu, přijetí navrhované úpravy si nevyžádá finanční náklady na státní rozpočet; vyvstane-li v této souvislosti potřeba personálního rozšíření úřadu nebo jeho materiálně-technické základny, budou takto zvýšené náklady řešeny v rámci rozpočtové kapitoly 381 – Nejvyšší kontrolní úřad, aniž by došlo k navýšení finančních prostředků této kapitoly.

Návrh představuje pouze možnost Nejvyššího kontrolního úřadu provádět kontroly u širšího okruhu subjektů, které budou vybírány a zařazovány do plánu kontrolní činnosti Nejvyššího kontrolního úřadu podle stávající praxe sestavování tohoto plánu v souladu s § 17 zákona o Nejvyšším kontrolním úřadu, tj. na základě podnětů vycházejících z vlastní kontrolní činnosti Nejvyššího kontrolního úřadu, podnětů od Poslanecké sněmovny, Senátu, orgánů těchto komor a vlády.

Návrh zákona nemá dopady na rozpočty krajů a obcí. Zejména v případě přijetí úpravy rozšiřující kontrolní působnost Nejvyššího kontrolního úřadu lze předpokládat větší tlak na hospodárné využívání veřejných prostředků obcemi a kraji, a tím i vytvoření předpokladů pro úsporu v rámci těchto rozpočtů.

Případné neúměrné zatěžování kontrolovaných subjektů je eliminováno povinností stanovenou v § 22 odst. 2 písm. b) zákona o Nejvyšším kontrolním úřadu šetřit práva a právem chráněné zájmy kontrolovaných osob.

1.7.2 Jmenování zástupců státu a územních samosprávných celků do orgánů právnických osob (odbornost členů)

Zadání vlády

- **Strategie, bod 1.3:** Předložit vládě materiál obsahující legislativní, organizační, systémová a další opatření směřující k tomu, aby zástupci státu jmenovaní do orgánů společností s majetkovou účastí státu byli vybíráni podle odbornosti a aby jejich odměny za činnost v těchto orgánech byly zveřejňovány a současně, aby zástupci územních samospráv jmenovaní do orgánů společností s majetkovou účastí územních samospráv byli vybíráni podle odbornosti a aby jejich odměny za činnost v těchto orgánech byly zveřejňovány (zveřejňování informací je nezbytné i na internetu).

Protikorupční efekt:

Informovanost veřejnosti. Omezení klientelismu a nepotismu.

- **Programové prohlášení vlády:** V oblasti správy firem s majetkovou účastí státu či územních samosprávných celků zpracuje vláda novely příslušných zákonů s cílem výrazně zpřísnit výběr vhodných zástupců státu a pravidelně zveřejňovat informace o jejich odměňování. (str. 17, kapitola IV. „Boj proti korupci“.)
- **Koaliční smlouva:** Prosadíme, aby zástupci státu jmenovaní do orgánů firem s majetkovou účastí státu byli vybíráni podle odbornosti a aby jejich odměny za činnost v těchto orgánech byly zveřejňovány. Připravíme změnu legislativy tak, aby zástupci územních samospráv jmenovaní do orgánů firem s majetkovou účastí územních samospráv byli vybíráni podle odbornosti a aby jejich odměny za činnost v těchto orgánech byly zveřejňovány. (str. 16, kapitola „Korupce“).
- **Termín předložení vládě:** 30. červen 2011.
- **Gestor:** Ministerstvo financí.
(Spolugestorem je Ministerstvo vnitra)

1.7.3 Zavedení opatření proti zneužívání radničních periodik

Zadání vlády

- **Strategie, bod 1.6:** *Předložit vládě novelu zákona č. 46/2000 Sb., o právech a povinnostech při vydávání periodického tisku a o změně některých dalších zákonů (tiskový zákon), obsahující opatření směřující k úpravě pravidel pro vydávání periodického tisku orgány územních samosprávných celků, ve smyslu poskytování objektivních a vyvážených informací s výslovným zakotvením požadavku objektivita a vyváženosti informací šířenými veškerými informačními prostředky, tedy nejen tiskem, rozhlasem nebo televizí, ale např. také internetem. Součástí návrhu zákona bude i stanovení vlastního kontrolního mechanismu plnění povinností územními samosprávnými celky při vydávání „radničních periodik“.*
- **Termín předložení vládě:** 31. prosince 2011.

Gestor úkolu

- **Gestor:** Ministerstvo kultury.

1.7.4 Úpravy zákonů pro oblast dotací a grantů

Zadání vlády

- **Strategie, bod 2.4:** *I. Předložit vládě návrh legislativních změn týkajících se poskytování dotací a grantů ze státního rozpočtu se stanovením obdobných principů jako u veřejných zakázek [obsahujících např. následující principy - uchazeč o dotaci nebo grant bude povinen zveřejnit veškeré informace o své vlastnické, resp. ovládací (organizační) struktuře a osobách jednajících jeho jménem a veškeré údaje o dotačním a grantovém řízení včetně smluvní dokumentace budou zveřejňovány]. II. Předložit vládě návrh na obdobnou úpravu zákonů pro oblast dotací, grantů a darů z rozpočtů územních samospráv s tím, aby došlo k minimálnímu administrativnímu zatížení dotčených subjektů.*

Protikorupční efekt:

Zvýšení transparentnosti a informační povinnosti.

- **Koaliční smlouva:** *Předložíme úpravu zákonů pro oblast dotací a grantů ze státního rozpočtu, kde budou stanoveny stejné principy jako u veřejných zakázek, a to zejména následující: Uchazeč o dotaci nebo grant bude povinen zveřejnit veškeré informace o své vlastnické, resp. ovládací (organizační) struktuře a osobách jednajících jeho jménem. Veškeré údaje o dotačním a grantovém řízení včetně smluvní dokumentace budou zveřejňovány na Centrální adrese. Obdobnou úpravu navrhne i pro oblast dotací, grantů a darů z rozpočtů územních samospráv s tím, aby došlo k minimálnímu administrativnímu zatížení dotčených subjektů (str. 18, kapitola „veřejné zakázky, dotace, granty, majetek“).*
- **Programové prohlášení vlády:** *Vláda bude usilovat o úpravu zákonů pro oblast dotací a grantů ze státního rozpočtu, kde budou stanoveny stejné principy jako u veřejných zakázek, a to zejména následující: uchazeč o dotaci nebo grant bude povinen zveřejnit veškeré informace o své vlastnické, resp. ovládací (organizační) struktuře a osobách jednajících jeho jménem. Veškeré údaje o dotačním a grantovém řízení včetně smluvní dokumentace budou zveřejňovány na Centrální adrese. Obdobnou úpravu vláda navrhne i pro oblast dotací, grantů a darů z rozpočtů územních samospráv s tím, aby došlo k minimálnímu administrativnímu zatížení dotčených subjektů. (str. 18, kapitola IV. „Veřejné zakázky, dotace a granty“).*
- **Termín předložení vládě: 30. červen 2011 (I.) a 30. červen 2012 (II.)**

Gestor úkolu

- Ministerstvo financí, spolugestor MMR a MPO

1.7.5 Zveřejňování prodeje veřejného majetku

Zadání vlády

- **Strategie, bod 1.17:** *Za účelem zvýšení průhlednosti a rozšíření počtu zájemců o koupi oznamovat všechny uvažované nebo plánované prodeje veřejného majetku (nad určitou hodnotu) s dostatečným předstihem na oficiálních serverech.*

Protikorupční efekt:

Transparentnost u prodeje veřejného majetku. Zvýšení veřejné kontroly nad nakládáním s majetkem orgánů veřejné moci.

- **Termín předložení vládě: 31. prosince 2010**

Gestor úkolu

- všechny ústřední správní úřady

Stav plnění

- úkol je ve vztahu k územním samosprávným celkům plněn v rámci bodu 1.1 (Zvýšení transparentnosti nakládání s majetkem).

ČÁST DRUHÁ
LEGISLATIVNÍ ÚKOLY Z PROGRAMOVÉHO PROHLÁŠENÍ VLÁDY

2.1 Úkoly řešené v rámci Strategie vlády v boji proti korupci

- Zavedení „adresného hlasování“ v radách územních samosprávných celků v majetkových záležitostech
- Transparentnost nakládání s veřejným majetkem a při zadávání veřejných zakázek
- Odbornost členů orgánů státních a samosprávných právnických osob a zveřejňování jejich odměn
- Kontrola nakládání s majetkem územními samosprávnými celky ze strany NKÚ
- Úprava zákonů pro oblast dotací a grantů

2.2 Úkoly mimo Strategii

- Zavedení přímé volby starostů (malých obcí)
- Legislativní řešení předluženosti obcí a zániku obce

2.3 Zavedení přímé volby starostů (malých obcí)

2.3.1 Zadání vlády

- **Koaliční smlouva:** *S cílem vytvořit podmínky pro přímou volbu starostů v malých obcích ve volbách v roce 2014 zpracujeme důkladnou analýzu a zajistíme zpracování mezinárodní srovnávací studie pro možnost zavedení přímé volby starostů, primátorů a hejtmánů.* (str. 23, kapitola „Legislativa“).
- **Programové prohlášení vlády:** *Zpracovat důkladnou analýzu s cílem vytvořit podmínky pro přímou volbu starostů v malých obcích ve volbách v roce 2014. Zajistit zpracování mezinárodní srovnávací studie pro možnost zavedení přímé volby starostů, primátorů a hejtmánů* (str. 21, kapitola IV., „Veřejná správa a eGovernment“).
- **usnesení vlády č. 648/2010 (k nelegislativním úkolům vlády):** Analýza s cílem vytvořit podmínky pro přímou volbu starostů v malých obcích ve volbách v roce 2014. (příloha č. 2, str. 16).
- **usnesení vlády č. 8/2011 z 5. ledna 2011 (k analýze přímé volby starostů):** Vláda vzala na vědomí analýzu přímé volby starostů a uložila
 1. místopředsedovi vlády a ministru vnitra zpracovat a předložit vládě do 31. prosince 2011 návrh legislativních změn nezbytných pro přímou volbu starostů v malých obcích ve volbách v roce 2014, vycházející ze závěrů a doporučených variant, uvedených v části VI. D analýzy uvedené v bodě I tohoto usnesení,
 2. ministru spravedlnosti a předsedovi Legislativní rady vlády zpracovat a vládě do 31. prosince 2011 předložit analýzu slučitelnosti návrhů legislativních změn podle bodu II/1 tohoto usnesení s ústavním pořádkem České republiky,
 3. členům vlády a vedoucím ostatních ústředních správních úřadů poskytnout místopředsedovi vlády a ministru vnitra nezbytnou součinnost při plnění úkolu uvedeného v bodě II/1 tohoto usnesení.

2.3.2 Shrnutí obsahu analýzy přímé volby starostů – vládní zadání pro legislativní vyjádření přímé volby starostů

(str. 28, část VI.D analýzy schválené vládou)

Shrnutí legislativních priorit, které v případě schválení návrhu usnesení vlády budou uplatněny v rámci přípravy novely zákona o obcích a zákona o hlavním městě Praze:

1. Určení, v kterých obcích bude starosta volen přímo

- v souladu se současnou právní úpravou, která dává malým obcím možnost rozhodnout si o tom, zda obecní radu mít a nebo ne, se navrhuje ponechat na **oprávnění dosavadního zastupitelstva, aby prostřednictvím určení počtu členů zastupitelstva rozhodlo, zda má či nemá v příštím funkčním období v obci existovat rada, a zda tedy volit či nevolit starostu přímo**, tj. jediným kritériem přímé volby bude skutečnost, zda se v obci volí či nevolí rada

2. Odpovědnost a odvolatelnost starosty; zánik mandátu starosty

- přímo volený starosta musí být nezávislý na zastupitelstvu obce, proto bude zákon obsahovat možnost **odvolání přímo voleného starosty na základě výsledku místního referenda**, a to ředitelem krajského úřadu;

- ze zákona by mandát starosty dále zanikal obdobně jako je tomu v současnosti u zániku mandátu člena zastupitelstva, např. smrtí či rezignací starosty, popř. tehdy, když by ředitel krajského úřadu vyslovil ztrátu volitelnosti, resp. neslučitelnost funkcí.

Pozn: V rámci zákona o místním referendu (§ 49) bude nutné stanovit závaznost rozhodnutí v místním referendu pro ředitele krajského úřadu, jde-li o místní referendum o odvolání přímo voleného starosty v obci, která se nachází na území kraje (ředitel krajského úřadu má vyslovit zánik funkce přímo voleného starosty na základě výsledku místního referenda). Jinak vycházíme z toho, že podle stávajícího znění zákona o místním referendu je vyloučeno konat místní referendum o volbě i odvolání starosty (§ 7 písm. c) zákona o místním referendu) a že podle stávajícího znění by patrně nebylo možné konat místní referendum, v němž by občané obce – namísto zastupitelstva – rozhodovali o tom, zda v jejich obci má být starosta volen přímo, a to přinejmenším v těch obcích, kde to přichází v úvahu s ohledem na počet obyvatel, avšak mají radu, protože kladným výsledkem místního referenda by bylo rozhodnuto o jejím zrušení (§ 7 písm. b) zákona č. 22/2004 Sb.).

3. Vztah starosty a zastupitelstva obce

- **funkce starosty bude neslučitelná s funkcí člena zastupitelstva** (neslučitelnost funkcí bude stanovena ve volebním kodexu). Bude-li kandidát současně kandidovat na starostu i člena zastupitelstva obce, pak zvolení starostou bude automaticky důvodem pro zánik mandátu člena zastupitelstva obce (na jeho místo nastoupí náhradník; pokud by zanikala funkce starosty, musely by být nové volby, což není praktické).

4. Pravomoc přímo voleného starosty

- bude ve smyslu současného zákona vykonávat **pravomoc starosty a současně pravomoc rady jako vyhrazenou**, tzn. že zastupitelstvo obce si tuto pravomoc nebude moci vztáhnout na sebe.

5. Postavení místostarostů

- **místostarostu by jmenoval starosta z řad členů zastupitelstva**, odpovědný za výkon funkce by byl místostarosta starostovi;
- rozsah kompetencí místostarosty by závisel na tom, zda je funkce starosty obsazena, a pokud nikoliv, vykonával by místostarosta plný rozsah kompetencí starosty; pokud by byl starosta ve funkci, zastupoval by jej místostarosta v rozsahu, který starosta určí a neurčí-li jej, pak v plném rozsahu.

6. Problematika uvolněnosti starostů a s tím související otázka odměňování

- **zastupitelstvo před volbami určí, zda bude starosta v příštím funkčním období uvolněný či nikoliv**; v případě, že bude funkci vykonávat jako uvolněný, bude mít možnost jen on změnit formu výkonu funkce na neuvolněnou; v případě, že bude funkci vykonávat jako neuvolněný, bude současně v předstihu stanovena jeho odměna, kterou nebude bez jeho souhlasu budoucí zastupitelstvo moci měnit v jeho neprospěch.

7. Problematika volebního systému

- z hlediska nákladů, organizační jednoduchosti a srozumitelnosti pro občany se jeví jako nejvhodnější řešení systém **jednokolové volby s relativní většinou**.

2.3.3 Aktuální stav plnění

- o Odbor dozoru a kontroly veřejné správy započal se zpracováváním prvotního návrhu legislativních změn. V rámci plnění úkolu bude postupováno podle následujícího harmonogramu (časový harmonogram uvádí nejzazší termíny pro splnění dílčích kroků):

- 1) Zpracování návrhu legislativních úprav ve formě tabulkového přehledu (stávající text zákona o obcích a změněný či doplněný text) **T.: do 10. února 2011**
- 2) Oslovení ministra spravedlnosti s žádostí o spolupráci ve věci plnění usnesení vlády č. 8 ze dne 5. ledna 2011, určení kontaktní osoby pro tuto spolupráci a úpravy harmonogramu plnění úkolů vyplývajících z usnesení vlády: návrh, zda by Ministerstvo spravedlnosti nezhodnotilo vhodnost dokončení jejich úkolu (posouzení slučitelnosti legislativních změn s ústavním pořádkem) dle bodu II./2 usnesení v dřívějším termínu, než je úkol Ministerstva vnitra předložit novelizaci zákonů o územních samosprávných celcích **T.: do 15. ledna 2011**
- 3) Oslovení OLG s žádostí o součinnost a stanovení konkrétního zástupce za OLG: společně pro úkol přímé volby i zákona o kontrole (OLG informován o tom, že úkol k bodu č. 4 z porady ministra vnitra konané dne 5. ledna 2011 byl již splněn a jakým způsobem: viz informace pro pana náměstka ze dne 12. ledna 2011; dále zaslán na vědomí dopis ministra vnitra ministru spravedlnosti s žádostí o spolupráci- viz bod 2. výše) **T.: do 31. ledna 2011**
- 4) Projednání a úprava návrhu s OLG **T.: do 20. února 2011**
- 5) Projednání návrhu ve skupině zástupců zájmových sdružení ÚSC a výborů komor Parlamentu ČR, návrh jim bude v předstihu zaslán **T.: do 10. března 2011**
- 6) Úprava návrhu dle výsledku projednání dle bodu 3 a zaslání upraveného textu k elektronické revizi a případným dalším zpřesněním a námětům účastníkům jednání dle bodu 3 **T.: do 20. března 2011**
- 7) **Propojení přípravy přímé volby starostů a přípravou legislativních změn vycházejících ze strategie boje proti korupci** a zpracování jednotné novely zákonů o ÚSC pro vnitrozoborní připomínkové řízení **T.: do 31. května 2011**
- 8) Předložení zpracovaného materiálu legislativních změn zákonů o ÚSC před jeho předložením do vnitrozoborního připomínkového řízení k široké diskusi na poradě ředitelů krajských úřadů, rozšířeně o zástupce zájmových sdružení ÚSC a výborů komor Parlamentu ČR **T.: začátek června 2011**
- 9) Vnitrozoborní připomínkové řízení **T.: do 20. června 2011**
- 10) Předání legislativního návrhu OLG k zajištění dalších fází přípravy (trvalá součinnost ODK) **T.: do 15. července 2011**
- 11) Aktuální informace o přípravě materiálu budou sdělovány na pravidelných poradách ředitelů krajských úřadů a čtvrtletních poradách ODK se zástupci ÚSC, VOP a jiných rezortů (konaných v březnu a červnu)

2.3.4 Návrh legislativního textu (prvotní pracovní verze):

Zvláštní ustanovení v zákoně o obcích

Zvláštní ustanovení o přímo voleném starostovi

§ 108a

(1) V obcích, v nichž není volena rada obce (§ 99 odst. 3) vykonává její pravomoci přímo volený starosta obce, který je volen podle jiného právního předpisu^{x)}.

(2) Funkce přímo voleného starosty vzniká zvolením; ke zvolení dojde ukončením hlasování. Funkční období přímo voleného starosty je shodné s funkčním obdobím zastupitelstva obce. Přímo volený starosta není členem zastupitelstva obce. Důvody zániku funkce stanoví jiný právní předpis^{x)}.

(3) Přímo volený starosta skládá na prvním zasedání zastupitelstva obce, jehož se po svém zvolení zúčastní, slib. Ustanovení § 69 odst. 2 a 3 platí obdobně. Přímo volený starosta vykonává svou funkci osobně v souladu se svým slibem a není přitom vázán žádnými příkazy.

(4) Pro postavení a pravomoci přímo voleného starosty platí ustanovení tohoto zákona nebo jiného právního předpisu upravující postavení a pravomoci starosty obdobně s výjimkou § 103 odst. 2 a 6, § 104 odst. 1, § 105 a 107. Pro postavení přímo voleného starosty dále obdobně platí § 70 až 79 a § 82. Přímo volený starosta musí být občanem České republiky.

[toto do volebního kodexu]

(5) Funkce přímo voleného starosty zaniká

- a) odmítnutím slibu nebo složením slibu s výhradou,
- b) dnem, kdy na zasedání zastupitelstva obce podá rezignaci na funkci; rezignaci nelze vzít zpět,
- c) úmrtím přímo voleného starosty,
- d) dnem voleb přímo voleného starosty,
- e) dnem sloučení obcí nebo připojení obce k jiné obci,
- f) dnem, kdy nabude právní moci rozsudek soudu, jímž byl přímo volený starosta obce pravomocně odsouzen pro úmyslný trestný čin nebo pro neúmyslný trestný čin k nepodmíněnému trestu odnětí svobody anebo k trestu zákazu činnosti spočívajícím ve výkonu veřejných funkcí.

(6) Funkce přímo voleného starosty dále zaniká dnem, kdy nabude právní moci rozhodnutí ředitele krajského úřadu o zániku funkce z důvodu stanovených zvláštním zákonem (*zákon o místním referendu; úprava obdobná úpravě v zákoně o volbách*).

§ 108b

(1) Jestliže zastupitelstvo obce určí počet členů zastupitelstva obce pro nové funkční období (§ 67) tak, že v obci nebude volena rada obce, určí současně, zda přímo volený starosta bude pro výkon své funkce v novém funkčním období dlouhodobě uvolněn. Pokud přímo volený starosta nebude pro výkon své funkce dlouhodobě uvolněn, určí zastupitelstvo obce rovněž výši měsíční odměny, případně rozhodne tak, že měsíční odměna nebude přímo volenému starostovi náležet. Tyto údaje se zveřejní současně s údajem o počtu členů zastupitelstva obce, který má být zvolen (§ 68 odst. 2). Neurčí-li zastupitelstvo obce, zda přímo volený starosta bude pro výkon své funkce v novém funkčním období dlouhodobě uvolněn, vykonává přímo volený starosta v novém funkčním období svou funkci jako dlouhodobě uvolněný. Neurčí-li zastupitelstvo obce výši měsíční odměny neuvolněného přímo voleného starosty ani nerozhodne o tom, že neuvolněnému přímo volenému starostovi nebude měsíční odměna poskytována, náleží přímo volenému starostovi maximální výše měsíční odměny podle jiného právního předpisu.

(2) Zastupitelstvo obce nemůže bez souhlasu přímo voleného starosty během jeho funkčního období změnit způsob výkonu jeho funkce. Výši měsíční odměny může zastupitelstvo obce změnit bez souhlasu přímo voleného starosty pouze v případě, že dojde ke změně skutečností rozhodných pro její určení a v důsledku toho by původně stanovená měsíční odměna byla v rozporu se zákonem.

§ 108c

(1) Přímo volený starosta vykonává své pravomoci s výjimkou pravomocí uvedených v § 102 odst. 3 jako vyhrazené.

(2) Přímo volený starosta je povinen zúčastnit se zasedání zastupitelstva obce, na kterém má hlas poradní; musí mu být uděleno slovo, kdykoli o to požádá. Požádá-li o projednání určité záležitosti zastupitelstvem obce, je zastupitelstvo obce povinno ji projednat nejpozději na svém nejbližším zasedání po té, kdy zastupitelstvu obce přímo volený starosta tento požadavek předložil.

(3) Ustavující zasedání zastupitelstva obce svolává za podmínek uvedených v § 91 odst. 1 přímo volený starosta; pro vedení ustavujícího zasedání platí § 91 odst. 1 přiměřeně. Jestliže nedošlo ke zvolení přímo voleného starosty nebo jestliže v novém funkčním období již nebude starosta volen přímo, vykonává dosavadní přímo volený starosta své pravomoci i po ukončení svého funkčního období až do zvolení nového přímo voleného starosty a není-li v obci v novém funkčním období starosta volen přímo, až do zvolení nového starosty nebo místostarosty. Ustanovení § 102a odst. 4 platí obdobně.

(4) Neuskuteční-li se v obci vyhlášené volby do zastupitelstva obce pro nedostatek kandidátů na členy zastupitelstva obce, nebo zanikne-li mandát všem členům zastupitelstva obce a na uprázdněné mandáty nenastoupí náhradníci, je přímo volený starosta oprávněn stanovit pravidla rozpočtového provizoria a přijímat rozpočtová opatření. Ustanovení § 98 se nepoužije, ledaže funkce přímo voleného starosty nebo místostarosty nejsou obsazeny a zastupitelstvo obce nepostupovalo podle § 108d odst. 3.

§ 108d

(1) Přímo volený starosta jmenuje z řad členů zastupitelstva obce místostarostu. Místostarosta zastupuje přímo voleného starostu, je mu za výkon své funkce odpovědný a může jím být odvolán.

(2) Se souhlasem zastupitelstva obce může přímo volený starosta jmenovat více místostarostů. V takovém případě určí přímo volený starosta pořadí, v jakém jej místostarostové zastupují; současně může určit pravomoci, které budou místostarostové vykonávat namísto přímo voleného starosty.

(3) Není-li funkce přímo voleného starosty obsazena, vykonává jeho pravomoci až do zvolení nového přímo voleného starosty místostarosta a je-li více místostarostů ten, který je oprávněn zastupovat přímo voleného starostu podle odstavce 2. Není-li obsazena ani funkce místostarosty, vykonává pravomoci přímo voleného starosty až do zvolení nového přímo voleného starosty člen zastupitelstva obce, kterého určí zastupitelstvo obce.

(4) Dosavadní místostarosta vykonává své pravomoci v období ode dne voleb do zastupitelstva obce do zvolení nového přímo voleného starosty a není-li v obci v novém funkčním období starosta volen přímo, až do zvolení starosty nebo místostarosty. Vykonával-li ke dni voleb pravomoci přímo voleného starosty člen zastupitelstva obce podle odstavce 3, vykonává je i po dni voleb až do zvolení nového přímo voleného starosty a není-li v obci v novém funkčním období starosta volen přímo, až do zvolení nového starosty nebo místostarosty.

* * *

Ostatní ustanovení zákona o obcích

§ 16

(1) Občanem obce je fyzická osoba, která

- a) je státním občanem České republiky, a
- b) je v obci hlášena k trvalému pobytu.⁶⁾

- (2) Občan obce, který dosáhl věku 18 let, má právo
- a) volit a být volen do zastupitelstva obce **a volit a být volen starostou obce** za podmínek stanovených zvláštním zákonem,⁷⁾
 - b) hlasovat v místním referendu za podmínek stanovených zvláštním zákonem,⁸⁾
 - c) vyjadřovat na zasedání zastupitelstva obce v souladu s jednacím řádem svá stanoviska k projednávaným věcem,
 - d) vyjadřovat se k návrhu rozpočtu obce a k závěrečnému účtu obce za uplynulý kalendářní rok, a to buď písemně ve stanovené lhůtě, nebo ústně na zasedání zastupitelstva obce,
 - e) nahlížet do rozpočtu obce a do závěrečného účtu obce za uplynulý kalendářní rok, do usnesení a zápisů z jednání zastupitelstva obce, do usnesení rady obce, výborů zastupitelstva obce a komisí rady obce a pořizovat si z nich výpisy,
 - f) požadovat projednání určité záležitosti v oblasti samostatné působnosti radou obce nebo zastupitelstvem obce; je-li žádost podepsána nejméně 0,5 % občanů obce, musí být projednána na jejich zasedání nejpozději do 60 dnů, jde-li o působnost zastupitelstva obce, nejpozději do 90 dnů,
 - g) podávat orgánům obce návrhy, připomínky a podněty; orgány obce je vyřizují bezodkladně, nejdéle však do 60 dnů, jde-li o působnost zastupitelstva obce, nejpozději do 90 dnů.

(3) Oprávnění uvedená v odstavci 2 písm. c) až g) má i fyzická osoba, která dosáhla věku 18 let a vlastní na území obce nemovitost.

⁶⁾ Zákon č. 133/2000 Sb., o evidenci obyvatel a rodných číslech a o změně některých zákonů (zákon o evidenci obyvatel).

⁷⁾ Zákon č. 152/1994 Sb., o volbách do zastupitelstev v obcích a o změně a doplnění některých dalších zákonů, ve znění zákona č. 247/1995 Sb.

⁸⁾ Zákon č. 298/1992 Sb., o místním referendu, ve znění zákona č. 152/19

§ 60

~~Volby do zastupitelstev v obcích a místní referendum upravují zvláštní zákony.~~^{7),8)}

Volby do zastupitelstva obce, volbu přímo voleného starosty obce a místní referendum upravují zvláštní zákony.

§ 75

~~(5) Pokud dosavadní starosta nebo místostarosta vykonává pravomoci podle § 107 nebo, náleží mu měsíční odměna v dosavadní výši.~~

(5) Pokud dosavadní starosta vykonává pravomoci podle § 107 nebo § 108c odst. 3 věta druhá, náleží mu odměna v dosavadní výši. Pokud dosavadní místostarosta vykonává pravomoci podle § 107 nebo § 108d odst. 4 náleží mu odměna v dosavadní výši.

(6) Členovi zastupitelstva obce, který vykonává pravomoc podle § 107 **nebo § 108c odst. 3**, náleží měsíční odměna ve stejné výši, která by podle prováděcího právního předpisu náležela starostovi.

§ 84

(2) Zastupitelstvu obce je vyhrazeno

m) **v obcích, v nichž je volena rada obce**, volit z řad členů zastupitelstva obce starostu, místostarosty a další členy rady obce (radní) a odvolávat je z funkce, stanovit počet členů rady obce, jakož i počet dlouhodobě uvolněných členů tohoto zastupitelstva, zřizovat a zrušovat výbory, volit

jejich předsedy a další členy a odvolávat je z funkce,

~~(3) Není-li zřízena rada obce, vydává nařízení obce zastupitelstvo obce.~~

(4) Zastupitelstvo obce si může vyhradit další pravomoc v samostatné působnosti obce mimo pravomoc ~~vyhrazené radě obce~~ podle § 102 odst. 2 **a podle § 108c odst. 1.**

§ 89

(1) Nesejde-li se zastupitelstvo obce po dobu delší než 6 měsíců tak, aby bylo schopno se usnášet, Ministerstvo vnitra je rozpustí. Proti tomuto rozhodnutí může obec podat žalobu k soudu.

(2) Nebude-li zastupitelstvo obce nebo jiný orgán obce postupovat v souladu s rozhodnutím soudu o povinnosti vyhlásit místní referendum, vyzve Ministerstvo vnitra zastupitelstvo obce, aby do 2 měsíců zjednálo nápravu. Jestliže tak zastupitelstvo obce v této lhůtě neučiní, Ministerstvo vnitra je rozpustí. Proti tomuto rozhodnutí může obec podat žalobu k soudu³⁰⁾.

(3) Do doby, než bude zvoleno nové zastupitelstvo obce, postupuje se **přiměřeně** podle § 102a a 107 **nebo podle § 108c odst. 4.**

§ 98

(1) Ministerstvo vnitra jmenuje správce obce z řad zaměstnanců státu zařazených do Ministerstva vnitra,

- a) neuskuteční-li se v obci vyhlášené volby do zastupitelstva obce pro nedostatek kandidátů na členy zastupitelstva obce³²⁾,
- b) zanikne-li mandát všem členům zastupitelstva obce a na uprázdněné mandáty nenastoupí náhradníci **a správa obce nemůže být zajištěna podle § 107**, nebo
- c) dojde-li ke sloučení obcí nebo k oddělení části obce.

(2) Správce obce zabezpečuje úkoly v oblasti samostatné působnosti podle § 84 odst. 2 písm. b), § 102 odst. 2 a 3, § 103 odst. 4 písm. b), d), e) a i) a je oprávněn stanovit pravidla rozpočtového provizoria^{32a)}. Správce obce svolává ustavující zasedání zastupitelstva obce podle § 91 odst. 1. Správce obce zastupuje obec navenek a je v čele obecního úřadu.

(3) Náklady spojené s výkonem funkce správce obce hradí Ministerstvo vnitra.

(4) Činnost správce obce končí dnem ustavujícího zasedání zastupitelstva obce (§ 91) nebo zvolením starosty. ~~Na ustavujícím zasedání zastupitelstva obce podá správce obce zprávu o výkonu své funkce a o stavu hospodaření a majetku obce.~~ **Správce obce podá zastupitelstvu obce zprávu o výkonu své funkce a o stavu hospodaření a majetku obce.**

³²⁾ § 23 odst. 8 zákona č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů.

^{32a)} § 13 odst. 2 zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních samosprávných celků.

§ 102

~~(4) V obcích, kde starosta vykonává pravomoc rady obce (§ 99 odst. 2), je zastupitelstvu obce vyhrazeno též rozhodování ve věcech uvedených v odstavci 2 písm. e), d), f), j) a l).~~

(4) V obcích, kde starosta vykonává pravomoc rady obce (§ 99 odst. 2), je zastupitelstvu obce vyhrazeno vydávat nařízení obce.

§ 103

~~(6) Je-li starosta ze své funkce odvolán nebo se funkce vzdal a není-li současně zvolen nový starosta, vykonává jeho pravomoc až do zvolení starosty místostarosta, kterého určilo zastupitelstvo obce k zastupování starosty (§ 104 odst. 1). Neurčilo-li zastupitelstvo obce místostarostu k zastupování starosty nebo byl-li tento místostarosta z funkce odvolán nebo se funkce vzdal současně se starostou, pověří zastupitelstvo obce výkonem pravomoci starosty některého z členů zastupitelstva obce.~~

(6) Není-li funkce starosty obsazena, vykonává jeho pravomoci až do zvolení nového starosty místostarosta a je-li více místostarostů ten, který je oprávněn zastupovat starostu podle § 104 odst. 1. Není-li obsazena ani funkce místostarosty, vykonává pravomoci starosty až do zvolení nového starosty nebo místostarosty člen zastupitelstva obce, kterého určí zastupitelstvo obce.

* * *

Změna Ústavy

Ministerstvo vnitra zadalo vypracování analýzy Právnickou fakultou UK v Praze, která systém rozdělení pravomocí neshledala jako odporující ústavnímu pořádku. Nadto z poslední judikatury ÚS (II. ÚS 2048/09) vyplývá, že soud akceptoval jako ústavní i existenci vyhrazené pravomoci rady obce, což označil za projev „dělby moci na úrovni obecní samosprávy“. Materiál je nicméně doplněn o návrh změny Ústavy, která by byla předložena v případě, že Ministerstvo spravedlnosti, které je dle usnesení vlády č. 8/2011 povinno zpracovat analýzu ústavních dopadů přímé volby starostů, dospělo k závěru, že změna Ústavy je nezbytná.

Návrh změny Ústavy (dle č. j. MV-90416 - 7/LG- 2010)

a) Legislativní text

Čl.101

~~(1) Obec je samostatně spravována zastupitelstvem.~~

~~(2) Vyšší územní samosprávný celek je samostatně spravován zastupitelstvem.~~

(1) Obec je samostatně spravována zastupitelstvem a dalšími orgány, které stanoví zákon. Zákon může stanovit, za jakých podmínek dočasně vykonává působnost orgánů obce stát.

(2) Vyšší územní samosprávný celek je samostatně spravován zastupitelstvem a dalšími orgány, které stanoví zákon. Zákon může stanovit, za jakých podmínek dočasně vykonává působnost orgánů vyššího územního samosprávného celku stát.

(3) Územní samosprávné celky jsou veřejnoprávními korporacemi, které mohou mít vlastní majetek a hospodaří podle vlastního rozpočtu.

(4) Stát může zasahovat do činnosti územních samosprávných celků, jen vyžaduje-li to ochrana zákona, a jen způsobem stanoveným zákonem.

Čl.102

(1) Členové zastupitelstev jsou voleni tajným hlasováním na základě všeobecného, rovného a přímého volebního práva. **Zákon stanoví způsob ustavování ostatních orgánů územních samosprávných celků.**

(2) Funkční období zastupitelstva je čtyřleté. Zákon stanoví, za jakých podmínek se vyhlásí nové volby zastupitelstva před uplynutím jeho funkčního období.

Čl.104

~~(1) Působnost zastupitelstev může být stanovena jen zákonem.~~

~~(2) Zastupitelstvo obce rozhoduje ve věcech samosprávy, pokud nejsou zákonem svěřeny zastupitelstvu vyššího územního samosprávného celku.~~

(1) Působnost zastupitelstev a ostatních orgánů územních samosprávných celků může být stanovena jen zákonem.

(2) Orgány obce rozhodují ve věcech samosprávy, pokud nejsou zákonem svěřeny orgánům vyššího územního samosprávného celku.

(3) Zastupitelstva mohou v mezích své působnosti vydávat obecně závazné vyhlášky.

b) Odůvodnění

Články 101, 102 a 104 Ústavy je nutné změnit v souvislosti se zavedením přímé volby starostů. Navrhované změny spočívají v doplnění právní úpravy o zmocnění stanovit zákonem další orgány územních samosprávných celků kromě zastupitelstva (čl. 101 odst. 1), dále o zmocnění určit způsob ustavování ostatních obecních orgánů (čl. 102 odst. 1) a v určení rozdělení samosprávných pravomocí mezi zastupitelstvo a ostatní obecní orgány (čl. 104 odst. 1).

c) Text

V čl. 100 se vkládá nový odstavec 3, který zní:

„(3) Obec vzniká nebo zaniká z důvodů stanovených zákonem. Při zániku obce zákon stanoví, za jakých podmínek se stává území obce součástí území jiné obce a majetek zanikající obce přechází na jinou obec nebo obce.“

Dosavadní odstavec 3 se označuje jako odstavec 4.

V čl. 101 odstavce 1 a 2 znějí:

„(1) Obec je samostatně spravována zastupitelstvem a dalšími orgány, které stanoví zákon. Zákon může stanovit, za jakých podmínek dočasně vykonává působnost orgánů obce stát.“

(2) Vyšší územní samosprávný celek je samostatně spravován zastupitelstvem a dalšími orgány, které stanoví zákon. Zákon může stanovit, za jakých podmínek dočasně vykonává působnost orgánů vyššího územního samosprávného celku stát.“

V čl. 102 se na konci odstavce 1 doplňuje věta „Zákon stanoví způsob ustavování ostatních orgánů územních samosprávných celků.“.

V čl. 104 odstavce 1 a 2 zní:

„(1) Působnost zastupitelstev a ostatních orgánů územních samosprávných celků může být stanovena jen zákonem.“

(2) Orgány obce rozhodují ve věcech samosprávy, pokud nejsou zákonem svěřeny orgánům vyššího územního samosprávného celku.“.

2.4 Legislativní řešení předluženosti obcí a zániku obce

2.4.1 Zadání vlády

- Původně vlastní iniciativa MF a MV, následně rovněž v programovém prohlášení vlády.
- **Programové prohlášení vlády:** *Vláda rovněž bude analyzovat možné kroky k řešení problémů zadluženosti obcí* (str. 20, kapitola „Veřejná správa a eGovernment“).
- **Termín splnění:** Nebyl stanoven, orientačně se počítá s koncem roku 2012 (*pozn.: případné dopady do zákona o obcích budou časově sladěny tak, aby byly zahrnuty do jediné novelizace zákona o obcích v souvislosti s dalšími úkoly*)
- **Gestor:** **MF** (z hlediska předluženosti obce) a **MV** (z hlediska zániku obce)

2.4.2 Aktuální stav plnění

- Byla ustavena pracovní skupina, která se na jednání dne 28. 6. 2010 sjednotila na koncepčním řešení této záležitosti (složená ze zástupců MV, MF, SMOČR a SMSČR).
- Dne 12. 8. 2010, 2. 9. 2010 a 14. 10. 2010 se uskutečnila další jednání, na nichž je obsah materiálu postupně dokončován. Na jednání dne 14. 10. 2010 informovali zástupci SMOČR o stanovisku komise pro VS, podle něhož by o vypořádání majetku měl rozhodovat namísto MV vláda nebo Poslanecká sněmovna. Přizvaný zástupce Ministerstva spravedlnosti dále uvedl, že na řešení předluženosti obce nelze užít insolvenční zákon. Zástupci MF uvedli, že dle zadání vedení MF by neměla být ustavena funkce nuceného správce obce a dále, že do konce letošního roku zpracují věcný záměr zákona řešícího předluženost obcí.
- **Z hlediska zániku obce je úkol splněn, právní úprava je připravena v legislativně-technické podobě tak, aby mohla být předmětem připomínkového řízení. Nyní je proto nutné vyčkat na splnění úkolu Ministerstvem financí. Ministerstvo vnitra proto oslovilo dopisem Ministerstvo financí (ředitele odboru financování územních rozpočtů) se žádostí o aktuální informaci o stavu plnění úkolu v rámci Ministerstva financí.**

2.4.3 Návrh legislativního řešení

ZÁNIK OBCE – ZÁKLADNÍ PRACOVNÍ NÁMĚT PRÁVNÍ ÚPRAVY verze k 4. září 2010

„HLAVA IX ZÁNIK OBCE

§ 146a

(1) Jestliže se v obci dvakrát za sebou neuskutečnily vyhlášené volby pro nedostatek kandidátů na členy zastupitelstva obce³²⁾, zaniká tato obec uplynutím 6 měsíců ode dne posledních vyhlášených voleb. Ministerstvo vnitra oznámí tuto skutečnost do 10 dnů ode dne posledních vyhlášených voleb do zániku obce na své úřední desce a na úředních deskách obecního úřadu obce, která má zaniknout, a jejích sousedních obcí, a tuto informaci zveřejní v obci též jiným vhodným způsobem. Součástí oznámení je též údaj o dni, jehož uplynutím obec zanikne.

(2) Pokud byl podán návrh na konání místního referenda o odmítnutí zániku obce, k zániku obce nedojde, jestliže byl zánik obce v místním referendu odmítnut. Podáním návrhu na konání místního referenda podle věty první se plynutí doby podle odstavce 1 věty první přerušuje. Návrh na konání místního referenda o odmítnutí zániku obce musí být podán nejpozději do 2 měsíců ode dne posledních vyhlášených voleb. K později podanému návrhu se nepřihlíží.

(3) Pokud zánik obce nebyl v místním referendu odmítnut, nebo pokud nebyly výsledky referenda platné anebo pokud nebyly ve stanovené lhůtě odstraněny nedostatky návrhu přípravného výboru na vyhlášení místního referenda, zaniká obec uplynutím 4 měsíců ode dne vyhlášení výsledků hlasování³⁸⁾ nebo ode dne, v němž uplynula lhůta pro odstranění nedostatků návrhu na vyhlášení místního referenda.

(4) Pokud byl zánik obce v místním referendu odmítnut a jestliže se v obci znovu neuskutečnily vyhlášené volby pro nedostatek kandidátů na členy zastupitelstva obce, zaniká tato obec uplynutím 4 měsíců ode dne těchto voleb.

(5) V případech uvedených v odstavci 3 a 4 nelze podat návrh na konání místního referenda o odmítnutí zániku obce; ustanovení odstavce 1 věty druhé a třetí platí obdobně.

³⁸⁾ § 46 zákona č. 22/2004 Sb., o místním referendu a o změně některých zákonů.

§ 146b

(1) Po uplynutí lhůty pro podání návrhu na konání místního referenda o odmítnutí zániku obce (§ 146a odst. 1) a byl-li takový návrh podán, po vyhlášení výsledků hlasování³⁸⁾ nebo po uplynutí lhůty pro odstranění nedostatků návrhu na vyhlášení místního referenda (§ 146a odst. 3) a pokud byl návrh zánik obce v místním referendu odmítnut, avšak v obci znovu neuskutečnily vyhlášené volby pro nedostatek kandidátů na členy zastupitelstva obce, po dni těchto voleb (§ 146a odst. 4) rozhodne Ministerstvo vnitra o připojení území zanikající obce k sousední obci, kterou v tomto rozhodnutí určí. Informace o zahájení řízení o připojení území zanikající obce k sousední obci se zveřejní na úředních deskách obecních úřadů zanikající obce a jejích sousedních obcí a na úřední desce Ministerstva vnitra.

(2) Území zanikající obce se stává součástí území sousední obce zánikem obce. Účastníkem řízení je zanikající obec a každá sousední obec nacházející se na území České republiky. Rozhodnutí musí být vydáno nejpozději 30 dní před zánikem obce. Rozhodnutí se doručuje veřejnou vyhláškou vyvěšením na úřední desce Ministerstva vnitra. Rozklad proti tomuto rozhodnutí nemá odkladný účinek.

(3) Majetek zanikající obce, včetně finančních prostředků, ostatních práv a závazků, právnických osob a organizačních složek zanikající obce přechází zánikem obce na sousední obec určenou v rozhodnutí podle odstavce 1.

Tato varianta předpokládá současnou změnu Ústavy:

Čl.100

(1) Územní samosprávné celky jsou územními společenstvími občanů, která mají právo na samosprávu. Zákon stanoví, kdy jsou správními obvody.

(2) Obec je vždy součástí vyššího územního samosprávného celku.

(3) Obec vzniká nebo zaniká z důvodů stanovených zákonem. Při zániku obce zákon stanoví, za jakých podmínek se stává území obce součástí území jiné obce a majetek zanikající obce přechází na jinou obec nebo obce.

(4) Vytvořit nebo zrušit vyšší územní samosprávný celek lze jen ústavním zákonem.

Odůvodnění:

V určitých situacích při řešení předluženosti obcí bude nezbytné, aby stát dočasně převzal pravomoci některých orgánů územních samosprávných celků, a to jak v situaci, kdy tyto orgány nejsou ustaveny (dnes je v takové obci jmenován správce obce), tak v situaci, v níž tyto orgány ustaveny jsou, avšak z určitých důvodů neplní své zákonné povinnosti. Zatímco výkon samosprávných pravomocí státem v případě, že v obci nejsou ustaveny obecní orgány, je možný i za současného stavu na základě čl. 101 odst. 4 Ústavy, výkon těchto pravomocí státem při souběžné existenci samosprávných orgánů bez změny Ústavy možný nebyl.

Ústava je proto výslovně doplněna v čl. 101 odst. 1 a 2 o možnost zákonem stanovit, v jakých situacích vykonává působnost samosprávných orgánů stát. Ten by působnost mohl vykonávat přímo – převzetím od obecních orgánů, nebo nepřímo, pokud by obecní orgány musely jednat „v součinnosti“ se státem, např. kontrasignací majetkoprávních úkonů obce. Dále je navrhováno doplnění čl. 100 o možnost zákonem určit důvody zániku (a současně vzniku) obce a způsob, jímž bude naloženo s jejím územím a majetkem, přičemž legislativní řešení předluženosti se bude vztahovat na všechny samosprávné celky, legislativní řešení zániku se bude týkat s ohledem na čl. 100 odst. 3 Ústavy pouze obcí.

§ 146c

(1) Jestliže jsou splněny podmínky pro zánik obce podle § 146a odst. 1, avšak obec je v úpadku^{38a)}, zaniká tato obec uplynutím šesti měsíců ode dne právní moci Ustanovení § 146a a 146b platí obdobně.

(2) Pokud je existence úpadku zanikající obce zjištěna až poté, kdy začala plynout doba podle § 146a odst. 1, podá správce obce návrh na do deseti dnů ode dne, ve kterém tuto skutečnost zjistil. Podáním návrhu se přerušuje plynutí doby podle § 146a odst. 1. Ustanovení odstavce 1 platí obdobně.

(3) Pokud je existence úpadku zanikající obce zjištěna až v rámci řízení podle § 146b, Ministerstvo vnitra řízení přeruší a podá návrh na do deseti dnů ode dne, ve kterém tuto skutečnost zjistilo. Podáním návrhu se přerušuje plynutí doby podle § 146a odst. 1. Ustanovení odstavce 1 platí obdobně.

^{38a)} § 3 odst. 1 až 3 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon)

§ 146d

(1) Úkoly stanovené zákonem o místním referendu orgánům obce plní v případě návrhu na vyhlášení místního referenda o odmítnutí zániku obce správcem obce. Jestliže je v obci jmenován nucený finanční správce podle jiného právního předpisu^{38b)}, plní nucený správce rovněž úkoly správce obce.

(3) Zánikem obce pozbývají platnosti právní předpisy vydané zanikající obcí. Tímto okamžikem pozbývají platnosti veřejnoprávní smlouvy uzavřené podle § 63 a 66a, dále veřejnoprávní smlouva uzavřená podle zákona o obecní policii^{38c)} a veřejnoprávní smlouvy uzavřené podle § 26 odst. 3 a § 37 odst. 7 správního řádu. Zánikem obce se ruší rozhodnutí krajského úřadu podle § 65 nebo Ministerstva vnitra podle § 66b.

(4) Rozdělení výnosu daní a příspěvek na výkon přenesené působnosti zanikající obce přechází na obec, k níž bylo přiřčeno území na základě rozhodnutí podle § 146c, a to až do doby nového rozdělení výnosu daní a nového určení příspěvku na výkon přenesené působnosti.

(5) Rozhodnutí podle § 146b se zveřejní na úřední desce Ministerstva vnitra, na úřední desce zanikající obce a na úřední desce sousední obce určené v rozhodnutí. Rozhodnutí podle § 146c zašle Ministerstvo vnitra Ministerstvu financí, příslušnému katastrálnímu úřadu, krajskému úřadu, příslušnému finančnímu úřadu a Generálnímu finančnímu ředitelství.

^{38b)} § ... zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění zákona č./2010 Sb.

^{38c)} § 3a zákona č. 553/1991 Sb., o obecní policii, ve znění pozdějších předpisů.

* * *

§ 68

(1) Zastupitelstvo obce při stanovení počtu členů zastupitelstva obce přihlédne zejména k počtu obyvatel a velikosti územního obvodu. Počet členů stanoví tak, aby zastupitelstvo obce mělo v obci, městysu, městě, městském obvodu, městské části

do 500 obyvatel	5 až 15 členů
nad 500 do 3 000 obyvatel	7 až 15 členů
nad 3 000 do 10 000 obyvatel	11 až 25 členů
nad 10 000 do 50 000 obyvatel	15 až 35 členů
nad 50 000 do 150 000 obyvatel	25 až 45 členů
nad 150 000 obyvatel	35 až 55 členů.

(2) Počet členů zastupitelstva obce, který má být zvolen, se oznámí na úřední desce^{3b)} obecního úřadu nejpozději do 2 dnů po jeho stanovení. Kromě toho může být počet členů zastupitelstva obce uveřejněn způsobem v místě obvyklým.

~~(3) Rozhodující pro stanovení počtu členů zastupitelstva obce je počet obyvatel obce k 1. lednu roku, v němž se konají volby.~~

~~(4) Neurčí-li zastupitelstvo jinak, volí se počet členů zastupitelstva podle počtu členů zastupitelstva obce v končícím volebním období.~~

(3) Neurčí-li zastupitelstvo jinak, volí se počet členů zastupitelstva podle spodní hranice počtu členů zastupitelstva obce podle odstavce 1. Pokud se v obci neuskutečnily vyhlášené volby do zastupitelstva obce z důvodu nedostatku kandidátů na členy zastupitelstva obce³²⁾, volí se v dodatečných volbách počet členů zastupitelstva obce podle spodní hranice počtu členů zastupitelstva obce podle odstavce 1.

(4) Pro určení počtu obyvatel obce podle odstavce 1 je rozhodující počet obyvatel hlášených na území obce k trvalému pobytu podle zvláštního právního předpisu⁶⁾ k 1. lednu kalendářního roku, ve kterém se konají volby.

(5) Dojde-li ke sloučení obcí nebo k oddělení části obce, stanoví počet členů zastupitelstva obce, který má být zvolen, Ministerstvo vnitra. Dojde-li ke zřízení městského obvodu nebo městské části v územně členěném statutárním městě, stanoví počet členů zastupitelstva městského obvodu nebo městské části, který má být zvolen, magistrát v přenesené působnosti. Při stanovení počtu členů zastupitelstva obce a členů zastupitelstva městského obvodu nebo městské části se postupuje podle odstavce 1 obdobně.

⁶⁾ Zákon č. 133/2000 Sb., o evidenci obyvatel a rodných číslech a o změně některých zákonů (zákon o evidenci obyvatel). Zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

(1) Ministerstvo vnitra jmenuje správce obce z řad zaměstnanců státu zařazených do Ministerstva vnitra,

- a) neuskuteční-li se v obci vyhlášené volby do zastupitelstva obce pro nedostatek kandidátů na členy zastupitelstva obce³²⁾,
- b) zanikne-li mandát všem členům zastupitelstva obce a na uprázdněné mandáty nenastoupí náhradníci, nebo
- c) dojde-li ke sloučení obcí nebo k oddělení části obce.

(2) Správce obce zabezpečuje úkoly v oblasti samostatné působnosti podle § 84 odst. 2 písm. b), § 102 odst. 2 a 3, § 103 odst. 4 písm. b), d), e) a i) a je oprávněn stanovit pravidla rozpočtového provizoria^{32a)}. Správce obce svolává ustavující zasedání zastupitelstva obce podle § 91 odst. 1. Správce obce zastupuje obec navenek a je v čele obecního úřadu.

(3) Náklady spojené s výkonem funkce správce obce hradí Ministerstvo vnitra.

~~(4) Činnost správce obce končí dnem ustavujícího zasedání zastupitelstva obce (§ 91) nebo zvolením starosty. Na ustavujícím zasedání zastupitelstva obce podá správce obce zprávu o výkonu své funkce a o stavu hospodaření a majetku obce.~~

(4) Činnost správce obce končí dnem ustavujícího zasedání zastupitelstva obce, jmenováním nuceného finančního správce nebo zánikem obce. Na ustavujícím zasedání zastupitelstva obce podá správce obce zprávu o výkonu své funkce a o stavu hospodaření a majetku obce.

³²⁾ § 23 odst. 8 zákona č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů.

^{32a)} § 13 odst. 2 zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů.

ZÁKLADNÍ TEZE (ODŮVODNĚNÍ) NÁVRHU

I. OBECNĚ

Obecní zřízení dostatečným způsobem nereaguje na situace, v nichž na území obce nebude vůbec zajištěn výkon samostatné působnosti, a to ať již protože obec nemá žádné občany, kteří jsou oprávněni volit a být voleni do zastupitelstva obce a tím se podílet na činnosti jejích orgánů, nebo v případech, kdy občané obce jsou, ale o správu věcí veřejných (o účast ve volených obecních orgánech) nemají zájem. V obou výše uvedených případech zůstává obec „pouze“ formálním útvarem, aniž by plnila svůj účel (vykonávala samosprávu), a další existence samosprávné obce tak přestává být důvodná.

Platná ustanovení obecního zřízení, která na tyto situace reagují, představují pouze dočasná řešení a v žádném případě nejsou využitelná pro dlouhodobé zajištění výkonu veřejné správy na území těchto obcí. Jedná se především o možnost jmenovat správce obce podle § 98 obecního zřízení, jehož funkce je však zákonem koncipována jako překlenovací do doby ustavení nového zastupitelstva a ostatních orgánů obce, čemuž odpovídají i jeho zákonem vymezené pravomoci. Správce obce, jímž je vždy zaměstnanec státu zařazený do Ministerstva vnitra, nemůže smysluplně a účinně a především dlouhodobě zajišťovat výkon samosprávy v rozsahu samosprávných orgánů obce (a už vůbec nemůže „pečovat o rozvoj obce“) a v praxi se proto jeho činnost soustředí pouze na zajištění nezbytně nutného minima činnosti obce. „Dlouhodobý“ správce obce by ostatně ani neodpovídal smyslu samosprávy jako takové. Obecní zřízení dále upravuje opatření pro případy, kdy na území obce není zajišťován výkon přenesené působnosti, a to „převodem“ tohoto výkonu na pověřený obecní úřad podle § 65 obecního zřízení (event. § 66b obecního zřízení).

Navrhovaná změna obecního zřízení má proto na uvedené případy reagovat a zavádí nový institut „zániku obce“, s jehož využitelností počítá, jak již bylo výše naznačeno, ve dvou, resp. ve třech případech – jestliže obec, která je veřejnoprávní korporací, zcela ztratí svou personální podstatu, resp. počet občanů není dostatečný pro konání voleb (a v tomto případě lze nepochybně hovořit o tom, že obec ztrátou personální podstaty zaniká fakticky i bez výslovné právní úpravy) a jestliže obec sice občany obce má, avšak tito se dlouhodobě odmítají podílet na výkonu samosprávy. Všem těmto situacím je společné, že se v obci neuskutečnily volby do zastupitelstva obce, a to opakovaně.

Při koncipování nové právní úpravy bylo třeba na prvním místě řešit vztah institutu „zániku obce“ a práva na samosprávu. Zatímco v případě zániku personální podstaty obce k narušení tohoto práva pojmově dojít nemůže, v případě dlouhodobého neustavení zastupitelstva obce by bylo možno o narušení tohoto práva hovořit tehdy, jestliže by k zániku obce docházelo pouhým rozhodnutím správního orgánu (Ministerstva vnitra), bez možnosti tento zánik z vůle občanů obce jakkoli zvrátit. Právní úprava proto počítá se zánikem obce na základě zákona a s možností zamezit zániku obce rozhodnutím v místním referendu. Občané obce (osoby oprávněné hlasovat v místním referendu) mají v tomto případě možnost v místním referendu odmítnout zánik obce. Pokud občané obce připojení k jiné obci odmítnou a zánik obce takto „zvrátí“, proběhnou v obci volby do zastupitelstva. Jestliže se však ani v těchto volbách nepodaří ustavit zastupitelstvo pro nedostatek kandidátů, nebudou již občané obce mít možnost zániku obce v místním referendu znovu zabránit. Tato úprava je kompromisem mezi ochranou práva na samosprávu na straně jedné a požadavkem na zajištění řádného výkonu veřejné správy na území obce na straně druhé. Jelikož v tomto případě je zřetelný nezájem občanů obce o výkon samosprávy, je toto právo z vůle jeho nositelů „oslabeno“ s tím, že takový dlouhodobý nezájem může a musí zcela oprávněně vyústit v zánik obce.

II. ZPŮSOB ZÁNIKU OBCE

K zániku obce dochází přímo ze zákona. Obec zaniká uplynutím 6 měsíců ode dne posledních vyhlášených voleb (§ 146a odst. 1), případně ode dne vyhlášení výsledků „neúspěšného“ místního referenda nebo ode dne uplynutí lhůty pro odstranění návrhu na vyhlášení místního referenda (§ 146a odst. 3), anebo ode dne, kdy se v obci neuskutečnily další vyhlášené volby, které se konaly po odmítnutí návrhu na zánik obce v místním referendu (§ 146a odst. 4) S existencí důvodu pro zánik obce seznámí Ministerstvo vnitra prostřednictvím úřední desky zanikající obce i úřední desky Ministerstva vnitra veřejnost. Zveřejnění informace ovšem nemá ve vztahu k zániku obce jakékoli konstitutivní účinky.

Zánik obce lze zvrátit v místním referendu o odmítnutí zániku obce. Návrh lze podat do dvou měsíců ode dne rozhodného pro zánik obce, tj. ode dne posledních (neuskutečněných) voleb. Byl-li zánik obce v referendu odmítnut, konají se v obci další volby, a pokud se ani tyto (v pořadí již třetí volby) neuskuteční pro nedostatek kandidátů, zaniká obec (nyní již bez možnosti konat referendum) uplynutím čtyř měsíců ode dne, ve kterém se měly tyto volby konat. Jestliže návrh na zánik obce nebyl úspěšný, zaniká obec uplynutím čtyř měsíců ode dne, ve kterém se místní referendum konalo, resp. ode dne uplynutí lhůty pro odstranění nedostatků návrhu na vyhlášení místního referenda.

III. VYPOŘÁDÁNÍ ÚZEMÍ A MAJETKU ZANIKAJÍCÍ OBCE

Majetek bude přecházet přímo na základě zákona na některou ze sousedních obcí, k níž se podle rozhodnutí Ministerstva vnitra převádí území zanikající obce (ve smyslu administrativním, nikoli vlastnickém). Rozhodování bude vydáváno v režimu části druhé správního řádu – dotýká se práva na samosprávu – a případný rozklad proti rozhodnutí nebude mít odkladný účinek, neboť je třeba zajistit, aby území dosavadní obce bylo již od okamžiku zániku obce pod správou jiné obce).

Rozhodnutí musí být vydáno nejpozději 30 dní před zánikem obce (jedná se však o lhůtu pořádkovou). Účastníkem jsou všechny sousední obce a samozřejmě též zanikající obec. Rozhodnutí o zániku obce se doručuje veřejnou vyhláškou. Součástí rozhodnutí není řešení majetkoprávních otázek, protože naložení s majetkem vyplývá v tomto případě přímo ze zákona. Rozhodnutí

Ministerstva vnitra tedy má význam v rovině veřejnoprávní, neboť podřizuje území zanikající obce administrativní správě sousední obce (území se stává součástí správního obvodu této obce - z hlediska výkonu přenesené působnosti – a současně se stává územím sousední obce – z hlediska výkonu samostatné působnosti).

Majetek zanikající obce přechází na sousední obec (právního nástupce zanikající obce). Tato varianta ovšem vyžaduje změnu Ústavy. Změna čl. 100 Ústavy umožní, aby majetek zanikající obce přešel v plném rozsahu na sousední obec určenou rozhodnutím Ministerstva vnitra. Zákon však brání tomu, aby na sousední obec (sousední obce) přešel „předlužený majetek“. V případě, že zanikající obec je v úpadku, proběhne před zánikem obce (a vydáním rozhodnutí) insolvenční řízení, takže majetek zanikající obce, který přejde na sousední obec, by neměl být nižší než pohledávky, které takto budou rovněž přecházet. Jinak řečeno **na sousední obec nepřejde více závazků zanikající obce než je hodnota majetku, který na tuto obec přechází.**

Určitým problémem mohou být „hraniční obce“, které sousedí s obcemi v jiných okresech či krajích nebo které spadají do jiných správních obvodů obcí s rozšířenou působností nebo obcí s pověřeným obecním úřadem. V takové situaci nebude možné vydat rozhodnutí bez odpovídající změny příslušných právních předpisů.

Zánikem obce končí platnost právních předpisů vydaných zanikající obcí a rovněž končí platnost určitých veřejnoprávních smluv, které tato obec uzavřela. Výnos daní a příspěvek na přenesenou působnost zanikající obce bude až do jejich nového určení náležet obci, k níž se území připojuje.

Autoritativním připojením území zanikající obce k sousední obci nedochází k nepřiměřenému zásahu do práva na samosprávu této sousední obce. Sousední obec tímto připojením získává další obyvatele a tudíž i vyšší nároky na státní rozpočet. Kromě toho je možné této obci poskytnout v dohodě s Ministerstvem financí určitou „výpomoc“ ze státního rozpočtu pro následující kalendářní rok, která by měla pokrýt případně krátkodobě zvýšené náklady spojené s připojením území sousední obce. Toto připojení má jediný účel, a to je dostát ustanovení § 18 odst. 1 obecního zřízení, tj. zajistit na území (jeho části) zanikající obce výkon veřejné správy (samosprávy i přenesené působnosti).

ČÁST TŘETÍ
LEGISLATIVNÍ ÚKOLY Z OSTATNÍCH USNESENÍ VLÁDY

3.1 Změna zákonů o územních samosprávných celcích v oblasti ustavování výborů pro národnostní menšiny a označování ulic a jiných veřejných prostranství

3.1.2 Zadání vlády a stav plnění

- **usnesení vlády č. 845/2009:** Úprava podmínek pro zřízení výboru pro národnostní menšiny a rozšíření možnosti iniciovat změnu názvů ulic v jazyce národnostní menšiny.
- **Termín předložení vládě:** Při nejbližší novelizaci zákonů o územních samosprávných celcích.
- Návrh je připraven v legislativní formě a počítá se s jeho zařazením do nejbližší novelizace zákona o obcích (po projednání s Radou vlády pro národnostní menšiny a schválení návrhu)

3.1.3 Návrh legislativního řešení

Obecná část důvodové zprávy

Usnesením vlády č. 845 ze dne 29. června 2009, ke Zprávě o situaci národnostních menšin v České republice za rok 2008, bylo ministrowi vnitra v bodě II./2 uloženo, aby v rámci budoucí novelizace zákonů o územních samosprávných celcích navrhl změnu pravidel pro zřizování výborů pro národnostní menšiny a v případě zákona o obcích též pravidel pro označování ulic a jiných veřejných prostranství v jazyce národnostní menšiny, a to v podobě uvedené v příloze č. 14 Zprávy. Navržená změna, která vychází z praktických zkušeností se zřizováním výborů i s označováním veřejných prostranství, byla připravena Výborem pro spolupráci s orgány samosprávy Rady vlády pro národnostní menšiny, který ji schválil na svém jednání dne 17. února 2009 (konečná podoba byla před předložením vládě schválena též Radou vlády pro národnostní menšiny dne 6. května 2009).

Text uvedený v příloze č. 14 Zprávy o situaci národnostních menšin v České republice za rok 2008, z něhož měl ministr vnitra při formulaci novely vycházet, bylo třeba při zpracování legislativního textu pouze mírně upravit dle legislativních pravidel vlády a dále přizpůsobit z hlediska požadavků na obsahové vyjádření právních norem (přesnost a jasnost). Návrh byl oproti textu přílohy č. 14 doplněn o výslovnou reakci na situace, v nichž není dostatek zájemců z řad příslušníků národnostní menšiny o členství ve výboru. Tyto případy jsou dnes řešeny pouze výkladem a k odstranění aplikačních obtíží se jevílo jako vhodné tento výklad vtělit přímo do textu zákona. Jak toto doplnění tak provedené formulační úpravy samozřejmě plně respektují obsahový požadavek novely, vyplývající z usnesení vlády č. 845/2009.

Zvláštní část důvodové zprávy

Zákon o obcích:

bod (§ 29 odst. 2 zákona o obcích)

Navržená změna modifikuje na základě praktických zkušeností podmínky pro označování obce, jejích částí, ulic a jiných veřejných prostranství a pro označení budov státních orgánů a územních samosprávných celků v jazyce národnostní menšiny. Až dosud platí, že obci vzniká povinnost uvádět názvy v jazyce národnostní menšiny pouze tehdy, jestliže tak *rozhodne* (slovy zákona *doporučí*) *výbor pro národnostní menšiny na základě žádosti zástupců příslušné národnostní menšiny*. Nově bude taková povinnost obci vznikat i tehdy, jestliže o to písemně požádá *občanské sdružení, které zastupuje zájmy příslušné národnostní menšiny a které ke dni podání žádosti působí na území obce alespoň 5 let*. V obou případech samozřejmě zůstává zachována základní podmínka, aby se k dané národnosti podle posledního sčítání lidu hlásilo alespoň 10% občanů obce.

Podobně jako doposud v případě doporučení výboru pro národnostní menšiny bude i ve vztahu k *žádosti občanského sdružení* platit, že obec za splnění všech dalších podmínek plynoucích z § 29 odst. 2 zákona o obcích bude povinna názvy v jazyce národnostní menšiny uvádět (o uvádění názvů v jazyce národnostní menšiny tedy není rozhodováno zastupitelstvem dle § 84 odst. 2 písm. r/ zákona o obcích, neboť se nejedná o rozhodnutí o názvu, ale pouze o uvedení již existujícího názvu v jazyce národnostní menšiny).

Občanské sdružení, tedy sdružení dle zákona č. 83/1990 Sb., které podává žádost, musí splnit dvě podmínky: musí zastupovat zájmy národnostní menšiny a musí působit alespoň 5 let na území obce. *První požadavek* lze mít za splněný tehdy, jestliže občanské sdružení dle svých stanov zastupuje zájmy té národnostní menšiny, v jejímž jazyce mají být názvy uváděny, tedy v jazyce národnostní menšiny, která tvoří podle posledního sčítání lidu v obci alespoň 10% občanů obce. Stanovy mohou upravit přímo, že dané občanské sdružení zastupuje zájmy dané národnostní menšiny, mohou tak však stanovit i obecně, bude-li se jednat o občanské sdružení zabývající se obecně problematikou národnostních menšin. V takovém případě však bude nutné, aby se občanské sdružení ve své činnosti fakticky zabývalo příslušnou národnostní menšinou. Je zároveň nutné, aby občanské sdružení zastupovalo zájmy národnostní menšiny po celou zákonem stanovenou dobu (5 let) požadovaného působení občanského sdružení v obci. *Druhá podmínka*, tedy působení na území obce alespoň 5 let, musí být splněna kontinuálně před podáním žádosti (samozřejmě lze započítat i dobu před účinností této novely). Nebude však nutné, aby občanské sdružení mělo na území obce své sídlo, postačí, pokud zde má např. svou pobočku či pokud na území obce fakticky vykonává určitou činnost. „Působení“ na území obce se přitom musí týkat národnostních menšin (nebude tedy možné považovat uvedenou podmínku za splněnou, pokud občanské sdružení sice na území obce vykonává činnost více než 5 let, avšak problematice národnostních menšin se věnuje pouze krátkou dobu). To zároveň znamená, že i *první požadavek*, tedy zastupování zájmů národnostní menšiny, musí být splněn po celou zákonem stanovenou dobu (tím bude bráněno situacím účelového měnění stanov občanského sdružení).

Písemnou žádost bude jménem občanského sdružení podávat ten, kdo je oprávněn za ně jednat navenek. Protože není podáním podle správního řádu nebude žádost vyřizována ve správním řízení. Jakmile obec žádost obdrží, posoudí, zda jsou splněny zákonné podmínky (takové posuzování by měla primárně činit rada obce dle § 102 odst. 3 zákona o obcích). Pokud podmínky pro uvádění názvů v jazyce národnostní menšiny jsou splněny, je povinností obce toto označování zajistit. Pokud nikoli, bude občanskému sdružení sděleno, že podmínky splněny nejsou. O tom může být příslušným obecním orgánem přijato usnesení, ale nemusí.

Provedení této změny si vyžádaly praktické zkušenosti Rady vlády pro národnostní menšiny, neboť, dle jejích poznatků (viz Zpráva o situaci národnostních menšin v České republice za rok 2008, schválená usnesením č. 845/2009), výbory pro národnostní menšiny ne vždy žádostem zástupců příslušné národnostní menšiny vyhověly, aniž by pro své odmítavé stanovisko měly legitimní důvody.

Právě na tyto situace má novela reagovat tím, že zavádí možnost podání žádosti přímo občanským sdružením. Podmínky jsou přitom nastaveny tak, aby žádost zástupců národnostní menšiny, podaná prostřednictvím výboru pro národnostní menšiny, i nadále představovala hlavní způsob pro prosazení vícejazyčných názvů a podání „kvalifikované“ žádosti občanským sdružením bylo pouze výjimečným řešením v případech, kdy výbor svou úlohu zastupovat zájmy národnostní menšiny neplní řádně. Požadavek, aby občanské sdružení zastupovalo zájmy národnostní menšiny (po celou zákonnou pětiletou dobu svého působení v obci) a zároveň aby po tuto dobu působilo na území obce by měl zamezit zakládání občanských sdružení *ad hoc* pouze za účelem prosazení vícejazyčných názvů. Obě uvedené podmínky by tedy měly zajistit, že vícejazyčné názvy bude prosazovat občanské sdružení v obci etablované.

bod (§ 117 odst. 3 zákona o obcích)

Změna na základě praktických zkušeností se zřizováním výborů pro národnostní menšiny nově upravuje mechanismus jejich ustavování. Zákon především nově podmiňuje povinné zřízení výboru nejen tím, že při posledním sčítání lidu se v obci hlásilo více než 10% občanů obce k jiné než české národnosti (není třeba, aby existovala jedna více než 10% národnost, postačí, pokud všechny v obci se nacházející národnosti jiné než české celkem tvoří alespoň 10%), ale též tím, že o zřízení výboru písemně požádalo občanské sdružení zastupující zájmy národnostní menšiny. Změna vychází vstříc potřebám praxe, neboť sčítání lidu probíhá zpravidla v desetiletém intervalu a přítomnost národnostních menšin v obci se tudíž může měnit, aniž by však povinnost obce zřídit výbor zanikla. Z praxe jsou známy i situace, kdy po posledním sčítání lidu národnostní menšina zcela zmizela, avšak obec přesto musela ustavit výbor pro národnostní menšiny. Takové situaci by měl zákon zamezit tím, že pro povinné zřízení výboru nově předpokládá iniciativu, tedy *zájem* ze strany samotných národnostních menšin. Písemnou žádost může podat občanské sdružení, které dle svých stanov zastupuje zájmy některé z národnostních menšin, jež jsou v dané obci přítomny. Účinky žádosti se vztahují pouze na funkční období zastupitelstva, neboť jeho uplynutím končí výbory zřízené zastupitelstvem svou činností.

Změna zachovává podmínku, aby členy výboru byli příslušníci národnostních menšin, odstraňuje však požadavek, aby se jednalo o příslušníky delegované svazem utvořeným podle zvláštního zákona, neboť takový požadavek poměrně problematicky omezoval vůli zastupitelstva obce svobodně rozhodovat o složení výborů (zastupitelstvo obce v tomto případě bylo omezeno výběrem pouze z návrhů svazu). Kromě toho byla taková konstrukce sporná i z hlediska přístupu do výboru pro ostatní příslušníky národnostních menšin, kteří nebyli organizováni v žádném svazu. Text zákona se naopak výslovně doplňuje o řešení situace, kdy budou splněny podmínky pro vznik výboru (existence národnostních menšin a písemná žádost občanského sdružení), avšak v obci nebude zájem o členství ve výboru. V takovém případě povinnost zřídit výbor nezaniká, není však nezbytné obsadit jej alespoň z jedné poloviny příslušníky národnostních menšin. Občanská sdružení však samozřejmě neztrácejí své oprávnění navrhnout zastupitelstvu obce členy výboru, toto oprávnění však musí realizovat plně v režimu zákona o právu petičním. Příslušníci národnostních menšin mohou být zastupitelstvem vybíráni nejen z členů zastupitelstva nebo z občanů obce, ale členem výboru může být jakýkoli příslušník národnostní menšiny (podle § 2 odst. 2 zákona č. 273/2001 Sb., o právech příslušníků národnostních menšin a o změně některých zákonů, je **příslušníkem národnostní menšiny občan České republiky, který se hlásí k jiné než české národnosti a projevuje přání být považován za příslušníka národnostní menšiny spolu s dalšími, kteří se hlásí ke stejné národnosti**; podle § 2 odst. 1 téhož zákona je **národnostní menšina** *společenství občanů České republiky žijících na území současné České republiky, kteří se odlišují od ostatních občanů zpravidla společným etnickým původem, jazykem, kulturou a tradicemi, tvoří početní menšinu obyvatelstva a zároveň projevují vůli být považováni za národnostní menšinu za účelem společného úsilí o zachování a rozvoj vlastní svébytnosti, jazyka a kultury a zároveň za účelem vyjádření a ochrany zájmů jejich společenství, které se historicky utvořilo*).

Zastupitelstvo obce samozřejmě může zřídit výbor pro národnostní menšiny i tehdy, pokud nebudou splněny zákonné podmínky, tedy jestliže počet občanů obce hlásících se k jiné než české národnosti nepřesáhne 10% nebo sice tuto hranici přesáhne, avšak požadavek na zřízení výboru nebude uplatněn. V takovém případě však není zastupitelstvo obce vázáno podmínkou, aby členy výboru byly alespoň z poloviny příslušníci národnostních menšin.

Podobná situace může nastat i v souvislosti s novým sčítáním lidu. Jestliže zastupitelstvo obce zřídilo v souladu s výsledky sčítání lidu výbor pro národnostní menšiny a z nového sčítání lidu vyplýne, že obec již nadále nesplňuje podmínku pro povinné zřízení takového výboru (10% příslušníků národnostních menšin), může zastupitelstvo obce rozhodnout o jeho zrušení. Pokud tak ovšem neučiní, výbor i nadále trvá dál, a to až do zvolení nového zastupitelstva obce.

Zákon o krajích:

bod (§ 78 odst. 2 zákona o krajích)

Viz změna § 117 odst. 3 zákona o obcích.

Zákon o hlavním městě Praze:

bod (§ 78 odst. 2 zákona o hlavním městě Praze)

Viz změna § 117 odst. 3 zákona o obcích.

Legislativní text

Zákon o obcích

1. V § 29 se na konci odstavce 2 doplňují slova „ , anebo pokud o to písemně požádá občanské sdružení zastupující zájmy příslušné národnostní menšiny^{12a)}, které ke dni podání žádosti působí alespoň 5 let na území obce“.

Poznámka pod čarou č. 12a zní:

^{12a)} § 5 zákona č. 273/2001 Sb., o právech příslušníků národnostních menšin a o změně některých zákonů. Zákon č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů, ve znění pozdějších předpisů.

2. V § 117 odstavec 3 zní:

„(3) Obec, v jejímž územním obvodu žije podle posledního sčítání lidu alespoň 10 % občanů obce, hlásících se k národnosti jiné než české, zřizuje výbor pro národnostní menšiny, pokud o to písemně požádá občanské sdružení zastupující zájmy národnostní menšiny.^{12a)} Nejméně polovinu členů výboru musí tvořit příslušníci národnostních menšin, ledaže tuto podmínku nelze splnit pro nedostatek kandidátů z řad národnostních menšin.“.

Zákon o krajích

1. V § 78 odstavec 2 včetně poznámky pod čarou č. 23 zní:

„(2) Kraj, v jehož územním obvodu žije podle posledního sčítání lidu alespoň 5 % občanů kraje, hlásících se k národnosti jiné než české, zřizuje výbor pro národnostní menšiny, pokud o to písemně požádá občanské sdružení zastupující zájmy národnostní

menšiny.²³⁾ Nejméně polovinu členů výboru musí tvořit příslušníci národnostních menšin, ledaže tuto podmínku nelze splnit pro nedostatek kandidátů z řad národnostních menšin.

²³⁾ § 5 zákona č. 273/2001 Sb., o právech příslušníků národnostních menšin a o změně některých zákonů. Zákon č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů, ve znění pozdějších předpisů.“.

Zákon o hlavním městě Praze

1. V § 78 odstavec 2 včetně poznámky pod čarou č. 20 zní:

„(2) Pokud v územním obvodu hlavního města Prahy žije podle posledního sčítání lidu alespoň 5 % občanů hlavního města Prahy, hlásících se k národnosti jiné než české, zřizuje zastupitelstvo hlavního města Prahy výbor pro národnostní menšiny, pokud o to písemně požádá občanské sdružení zastupující zájmy národnostní menšiny.²⁰⁾ Nejméně polovinu členů výboru musí tvořit příslušníci národnostních menšin, ledaže tuto podmínku nelze splnit pro nedostatek kandidátů z řad národnostních menšin.

²⁰⁾ § 5 zákona č. 273/2001 Sb., o právech příslušníků národnostních menšin a o změně některých zákonů. Zákon č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů, ve znění pozdějších předpisů.“.

Úplné znění zákona s vyznačenými změnami

Zákon o obcích

§ 29

(2) V obci obývané příslušníky národnostních menšin se název obce, jejích částí, ulic a jiných veřejných prostranství a označení budov státních orgánů a územních samosprávných celků uvádějí též v jazyce národnostní menšiny, jestliže se podle posledního sčítání lidu hlásilo k této národnosti alespoň 10 % občanů obce, pokud o to požádají zástupci příslušné národnostní menšiny prostřednictvím výboru pro národnostní menšiny (§ 117 odst. 3) a pokud ten svým usnesením návrh doporučí, **anebo pokud o to písemně požádá občanské sdružení zastupující zájmy příslušné národnostní menšiny^{12a)}, které ke dni podání žádosti působí alespoň 5 let na území obce.**

^{12a)} § 5 zákona č. 273/2001 Sb., o právech příslušníků národnostních menšin a o změně některých zákonů. Zákon č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů, ve znění pozdějších předpisů.

§ 117

~~(3) Obec, v jejímž územním obvodu žije podle posledního sčítání lidu alespoň 10 % občanů hlásících se k národnosti jiné než české, zřizuje výbor pro národnostní menšiny. Členy tohoto výboru jsou i zástupci národnostních menšin, pokud je deleguje svaz utvořený podle zvláštního zákona;³⁶⁾ vždy však příslušníci národnostních menšin musí tvořit nejméně polovinu všech členů výboru.~~

~~³⁶⁾ Zákon č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů, ve znění pozdějších předpisů.~~

(3) Obec, v jejímž územním obvodu žije podle posledního sčítání lidu alespoň 10 % občanů obce, hlásících se k národnosti jiné než české, zřizuje výbor pro národnostní menšiny, pokud o to písemně požádá občanské sdružení zastupující zájmy národnostní menšiny.^{12a)} Nejméně polovinu členů výboru musí tvořit příslušníci národnostních menšin, ledaže tuto podmínku nelze splnit pro nedostatek kandidátů z řad národnostních menšin.

Zákon o krajích

§ 78

~~(2) Kraj, v jehož územním obvodu žije podle posledního sčítání lidu alespoň 5 % občanů hlásících se k národnosti jiné než české, zřizuje výbor pro národnostní menšiny. Členy tohoto výboru jsou i zástupci národnostních menšin, pokud je deleguje svaz utvořený podle zvláštního zákona;¹¹⁾ vždy však příslušníci národnostních menšin musí tvořit nejméně polovinu všech členů výboru.~~

~~¹¹⁾ Zákon č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů, ve znění pozdějších předpisů.~~

(2) Kraj, v jehož územním obvodu žije podle posledního sčítání lidu alespoň 5 % občanů kraje, hlásících se k národnosti jiné než české, zřizuje výbor pro národnostní menšiny, pokud o to písemně požádá občanské sdružení zastupující zájmy národnostní menšiny.²³⁾ Nejméně polovinu členů výboru musí tvořit příslušníci národnostních menšin, ledaže tuto podmínku nelze splnit pro nedostatek kandidátů z řad národnostních menšin.

²³⁾ § 5 zákona č. 273/2001 Sb., o právech příslušníků národnostních menšin a o změně některých zákonů. Zákon č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon o hlavním městě Praze

§ 78

~~(2) Pokud v územním obvodu hlavního města Prahy žije podle posledního sčítání lidu alespoň 5 % občanů hlásících se k národnosti jiné než české, zřizuje zastupitelstvo hlavního města Prahy výbor pro národnostní menšiny. Členy tohoto výboru jsou i zástupci národnostních menšin, pokud je deleguje svaz utvořený podle zvláštního právního předpisu;²⁰⁾ vždy však příslušníci národnostních menšin musí tvořit nejméně polovinu všech členů výboru.~~

~~²⁰⁾ Zákon č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů, ve znění pozdějších předpisů.~~

(2) Pokud v územním obvodu hlavního města Prahy žije podle posledního sčítání lidu alespoň 5 % občanů hlavního města Prahy, hlásících se k národnosti jiné než české, zřizuje zastupitelstvo hlavního města Prahy výbor pro národnostní menšiny, pokud o to písemně požádá občanské sdružení zastupující zájmy národnostní menšiny.²⁰⁾ Nejméně polovinu členů výboru musí tvořit příslušníci národnostních menšin, ledaže tuto podmínku nelze splnit pro nedostatek kandidátů z řad národnostních menšin.

²⁰⁾ § 5 zákona č. 273/2001 Sb., o právech příslušníků národnostních menšin a o změně některých zákonů. Zákon č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů, ve znění pozdějších předpisů.

3.2 Změna zákonů o územních samosprávných celcích v oblasti procesní (sjednocení právní úpravy postupů při výkonu jednotlivých správních agend s minimem odchylek a výjimek)

3.2.1 Zadání vlády

- **Usnesení vlády č. 450/2009 a č. 1397/2009:** Sjednocení procesních postupů podle uvedených zákonů a jejich navázání na správní řád. (Pozn.: se sjednocováním procesních postupů se správním řádem počítá i programové prohlášení vlády, str. 21, kapitola IV., „Veřejná správa a eGovernment“.)
- **Termín předložení vládě:** 30. 6. 2011 (podle původního usnesení); 31. 12. 2011 (schváleného plánu leg. prací vlády, který dosud nebyl vládou projednán)
- **Stav zpracování:** Z důvodu souběžných novelizací zákonů o ÚSC, které mohou ovlivnit rozhodovací procesy v samosprávě (typicky zamýšlená přímá volba starostů) dosud nebyly práce zahájeny. Podle výsledků projednání ostatních legislativních úkolů vztahujících se k zákonům o územních samosprávných celcích bude plnění tohoto úkolu zahájeno na přelomu let 2010/2011.

3.2.2 Teze legislativního řešení úkolu

- Součástí vládního materiálu byla rovněž tabulka obsahující konkrétní (doporučené) změny příslušných právních předpisů
- **Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení):**

Ustanovení	Změna
§ 14 odst. 1	§ 14 odst. 1 – toto ustanovení je možné nejen z hlediska správního řádu považovat za nadbytečné. Nemůže být pochybností o tom, že stanoví-li právní předpis povinnost obci vydat potvrzení nebo vyhotovit zprávu fyzické nebo právnické osobě, musí tak učinit.
§ 14 odst. 2	§ 14 odst. 2 - je výjimkou z odst 1, ukládá povinnost vydávat obci potvrzení potřebná pro uplatnění práv v cizině, pokud jsou obci známy údaje, které jsou k vydání potvrzení potřebné a to i když jí to žádný zákon neukládá. S ohledem na ustanovení části čtvrté správního řádu považujeme toto ustanovení rovněž za nadbytečné a ve vztahu ke správnímu řádu spíše matoucí. Obec je povinna podle správního řádu, jsou-li splněny jeho podmínky, takové potvrzení vždy vydat.
§ 31 odst. 5	§ 31 odst. 5 – domníváme se, že je nutné vypustit poslední větu z tohoto odstavce. Správní řád se na toto rozhodování vztahuje i kdyby tam tato věta zůstala.
§§ 46 – 54	§ 46 - § 54 Díl 3, Spolupráce mezi obcemi – k vyjasnění vztahů mezi ustanoveními správního řádu, upravujícími veřejnoprávní smlouvy a paragrafy obsaženými v Dílu 3 Hlavy II zákona o obcích je potřeba podstatnějším způsobem přepracovat ustanovení většiny paragrafů. Právní situace je zde značně komplikovaná. Ne vždy smlouvy uzavřené podle ustanovení Dílu 3, Hlavy II zákona o obcích musí být smlouvami veřejnoprávními. Celá řada z nich však nesporně veřejnoprávními smlouvami bude. Půjde-li o veřejnoprávní smlouvy jsou některá ustanovení zde uvedená vzhledem k příslušným ustanovením správního řádu nadbytečná, půjde-li o soukromoprávní smlouvy platí totéž, ale nikoli o všech stejných ustanoveních jako v případě předcházejícím. Není proto možné vyřešit problém pouze návrhem na vypuštění některých formulací nebo paragrafů pro jejich nadbytečnost nebo nedůvodnou odlišnost. Zřejmě to vyžaduje novou koncepci úpravy tohoto Dílu Hlavy II zákona o obcích. Právní situace za které

	byl zákon o obcích zpracován byla v době jeho zpracování zcela odlišná od situace nyníjší.
§ 55	§ 55 – Díl 4 by rovněž zasluhoval nové promyšlení, nejen ve vztahu k problematice veřejnoprávních smluv. I v tomto případě jde o uzavírání smluv veřejnoprávních i soukromoprávních. Pověštinou však jde o opakování náležitostí veřejnoprávní smlouvy upravené ve správním řádu nebo o typickou soukromoprávní smlouvu. Problém jejího posuzování samozřejmě může vzniknout, jestliže uzavřená smlouva bude obsahovat oba - veřejnoprávní i soukromoprávní - prvky.
§ 65	§ 65 – je třeba vypustit větu, že při vydávání rozhodnutí krajského úřadu se nepostupuje podle správního řádu. Jednak není úplně zřejmé, co se rozumí slovem vydávání a jednak je asi zapotřebí celou záležitost upravit podrobněji. Je nakonec vůbec otázkou, jestli koncepční řešení je správné! Organ obce neplní zákonnou povinnost a rozhodnutím krajského úřadu bude této povinnosti zproštěn. Rozhodnutí nemusí mít vždy charakter sankce pro organ obce, naopak může být sankcí pro občany. Stát by asi měl mít především prostředky k vynucení si plnění povinností a nikoli k jejich odnětí
§ 66c	§ 66c odst. 1- je nadbytečný, doporučujeme jej vypustit.
§ 147	§ 147 - celý odst. 1 by měl být vypuštěn, stejně tak odst. 4, které upravují vztah ke správnímu řádu.

o **Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení):**

Ustanovení	Změna
§ 15a odst. 1	§ 15a odst. 1 – toto ustanovení je možné nejen z hlediska správního řádu považovat za nadbytečné. Nemůže být pochybností o tom, že stanoví-li právní předpis povinnost kraji vydat potvrzení nebo vyhotovit zprávu fyzické nebo právnické osobě, musí tak učinit.
§ 15a odst. 2	§ 15a odst. 2 - je výjimkou z odst 1, ukládá povinnost vydávat kraji potvrzení potřebná pro uplatnění práv v cizině, pokud jsou kraji známy údaje, které jsou k vydání potvrzení potřebné a to i když mu to žádný zákon neukládá. S ohledem na ustanovení části čtvrté správního řádu považujeme toto ustanovení rovněž za nadbytečné a ve vztahu ke správnímu řádu spíše matoucí. Kraj je povinen podle správního řádu, jsou-li splněny jeho podmínky, takové potvrzení vždy vydat.
§§ 24 – 28	§ 24 až § 28 – platí tytéž výhrady jako k §§ 46 až 55 zákona o obcích. Snad stojí za poznámku, že v § 24 odst. 1 se konstatuje, že kraje mohou spolupracovat s ostatními kraji a obcemi. Mimo toto konstatování není v uvedených paragrafech uvedena žádná forma spolupráce. Vycházíme proto z předpokladu, že jde o formy, které jsou zákonem o obcích a krajích připuštěny jakožto formy spolupráce mezi dvěma právnickými osobami. Oba subjekty mohou mezi sebou uzavírat soukromoprávní i veřejnoprávní smlouvy přípustné podle jiných ustanovení obou citovaných zákonů. Pro případy veřejnoprávních smluv jejichž taxativní výčet není nikde uveden platí správní řád. Lépe by ovšem bylo, kdyby ustanovení odst. 1 bylo vypuštěno. Nemá totiž mimo ustanovení popisující konkrétní formy spolupráce žádný obsah. Žádné konkrétní oprávnění neobsahuje, a proto lze sotva říci, zda a jaký je vztah tohoto ustanovení ke správnímu řádu.
§§ 81-85	§ 85 odst. 4 - ustanovení spíše nadbytečné. Je-li úprava odlišná nepoužije se za stanovených podmínek správní řád. Podmínky formuluje správní řád, nejsou-li splněny použije se a není důležité, co je zde stanoveno.
§ 85 odst. 5	§ 85 odst. 5 – nelze takto formulovat, základní zásady činnosti správního orgánu se použijí vždy.

o **Zákon č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze, v platném znění:**

Ustanovení	Změna
§ 5a odst 1	§ 5a odst 1 – platí tatáž výhrada, která je uvedena k § 14 odst.1 zákona o obcích.
§ 5a odst. 2	§ 5a odst. 2 – dtto výhrada k § 14 odst. 2 zákona o obcích.
§ 20 až § 22	§ 20 až § 22 – platí obdobně co komentář k §§ 46 až 54 zákona o obcích.
§ 23	§ 23 – na smlouvy mezi městskými částmi nelze uplatnit správní řád (vztahy mezi orgány téhož územního samosprávného celku), na smlouvy mezi městskými částmi a obcemi ano. Z formulace odst. 3 je velice nsnadné dovodit co platí přiměřeně z § 21 až §27. Obecně lze konstatovat, že není logické, jestliže se s městskými částmi v zákoně o obcích pracuje jako s quasi obcemi, ale na jejich vzájemné vztahy a jejich vztahy k městu a města k nim, na rozdíl od vzájemných vztahů obcí, nelze uplatnit správní řád. Pro tuto skutečnost neexistuje žádný relevantní důvod a měla by být podrobena přezkoumání. V rozsahu v jakém se připouští aby se městské části chovaly jako obce, v témž rozsahu by měly být podřízeny správnímu řádu.
§ 24 až § 26a	§ 24 až § 26a – je potřeba prověřit všechny požadované údaje. Není nutné opakovat ustanovení o veřejnoprávních smlouvách. Samotná smlouva o vytvoření dobrovolného svazku bude veřejnoprávní smlouvou. Není asi nejvhodnějším řešením, když v § 21 jsou uvedeny obligatorní náležitosti smlouvy, která může být veřejnoprávní i soukromoprávní a opakuje některé obligatorní náležitosti obou typů smluv. V § 24 je naopak uvedeno, co může příkladně být předmětem smlouvy, obligatorně však přílohou smlouvy musí být stanovy, které mají předepsané náležitosti, které stanovy mít musí, ale nenahrazují se jimi obligatorní náležitosti veřejnoprávní smlouvy. Stálo by za úvahu, zda v některých ustanoveních organizačních zákonů by nebylo vhodné výslovně uvést, že jde o smlouvy veřejnoprávní a pak teprve formulovat požadavky, které jdou nad rámec obecných ustanovení správního řádu o veřejnoprávních smlouvách.
Hlava XII	<p>Hlava XII Vztah ministerstev k hlavnímu městu Praze - § 118 Nový správní řád se ovšem vztahuje nejen na rozhodnutí vydaná ve správním řízení, jak je uvedeno v odst. 4 citovaného paragrafu. Je to nadbytečné ustanovení. Je zavádějící v tom smyslu, že na většinu ustanovení tohoto paragrafu se správní řád vztahuje. Výslovné uvedení tohoto případu naopak vede k závěru, že v ostatních případech se správní řád nepoužije. To platilo v případě starého správního řádu, neplatí to však již nyní. Jednoznačně to snad neplatí jen pro řízení výkonu přenesené působnosti vydáváním právních předpisů a pro organizování porad s ředitelem magistrátu. Většina formulací uvedených v tomto paragrafu by vyžadovala podstatných změn.</p> <p>Z hlediska systematiky zákona o hlavním městě Praze jednoznačně vyplývá, že ze vztahů ministerstev k hlavnímu městu jsou vyčleněny vztahy dozoru. Pod vztah dozoru jsou pak chybně zařazeny vztahy kontroly, jak už bylo výše konstatováno. Připočteme-li k tomu, že věcný záměr zákona o kontrole počítá s tím, že nový zákon o kontrole bude ve vztahu ke správnímu řádu zvláštním zákonem, pak ustanovení § 118 odst. 4 je nejen nadbytečné, ale i matoucí. Obecně platí, že správní řád se bude vztahovat jen na přezkoumání těch rozhodnutí, jejichž přezkoumání není specificky upraveno v příslušných zvláštních zákonech. Všechny odkazy na správní řád nebo správní řízení uvedené v organizačních normách jsou z hlediska aplikace správního řádu zcela nadbytečné, v některých případech výslovně zavádějící. Je to přirozené, protože se součástí zákona staly v naprosto jiné právní situaci. Správní řád vypadal zcela jinak a navíc jeho aplikace byla poměrně volná,</p>

	<p>neměla přesné kontury, a proto byla nahrazována mnoha různými odkazy. V nové právní situaci mohou dřívější odkazy na správní řád vyvolávat interpretační problémy. Mohly by být vykládány tak jak byly původně zamýšleny, tzn. jako poukaz na aplikaci správního řízení. V případě konkrétního právního institutu by tak bylo vyloučeno použití správního řádu všude tam, kde by jeho přímé použití nebylo v zákoně výslovně uvedeno. To je v přímém rozporu s aplikačními pravidly uvedenými v novém správním řádu. Při respektování výkladového pravidla, že zvláštní úprava má přednost před úpravou obecnou by mohly podobné odkazy působit komplikace. Mohly by být vykládány jako speciální úprava, v ostatních případech vylučující správní řád. Výkladově je to asi překonatelné, nicméně je to zbytečný problém.</p>
<p>§ 119 odst. 1 písm. a), b)</p>	<p>Část druhá § 119 odst. 1 písm. a), b) - ustanovení je třeba vypustit, důvody jsou uvedeny výše.</p>

3.3 Změna právní úpravy uzavírání veřejnoprávních smluv

3.3.1 Zadání vlády

- **Usnesení vlády č. 6/2011**, ke Zprávě o převodu správních agend vykonávaných obcemi v přenesené působnosti prostřednictvím veřejnoprávních smluv. Vláda vzala na vědomí Zprávu o převodu správních agend vykonávaných obcemi v přenesené působnosti prostřednictvím veřejnoprávních smluv a uložila ministru vnitra připravit a předložit vládě návrh legislativních změn navržených v části 4. zprávy uvedené v bodě I tohoto usnesení při nejbližší novelizaci zákonů o územních samosprávních celcích,
- **Termín předložení vládě:** Nejbližší novelizace zákonů o ÚSC.

3.3.2 Zadání podle materiálu projednaného vládou

(podle části 4 zprávy):

- **provést legislativní změny, jimiž dojde k optimalizaci institutu VPS a zároveň k podstatnému snížení administrativní zátěže orgánů územních samospráv:**
 - **provést změnu přestupkového zákona v ustanoveních upravujících působnosti k výkonu přestupkové agendy** (novela § 53 zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů)
 - **neumožnit uzavírání VPS, týkajících se přenesené působnosti dle zákona o obcích, na dobu neurčitou**, resp. omezit dobu trvání VPS ze zákona na max. 3 roky (změna § 63 a 66a zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů)
 - **zavedení oznamovací povinnosti v případě výpovědi VPS dle zákona o obcích krajskému úřadu a Ministerstvu vnitra v případě obcí s rozšířenou působností** (doplnění § 63 a § 66a zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů) **a úprava „zveřejňovací“ povinnosti VPS ve Věstníku právních předpisů kraje** (změna § 66c zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů)
- Pozn.: Druhý úkol plynoucí z vládou schváleného materiálu [*provést změnu přestupkového zákona v ustanoveních upravujících působnosti k výkonu přestupkové agendy (novela § 53 zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů)*] bude realizován v působnosti odboru veřejné správy, do jehož gesce tento úkol náleží (na základě jím předaného návrhu právní úpravy).

3.3.3 Teze splnění legislativního úkolu

- K naplnění všech vyčtených cílů bude změn § 66c, který obsahuje společná ustanovení k veřejnoprávním smlouvám uzavíraným podle zákona o obcích.
- V zákoně bude výslovně uvedena **povinnost oznámit výpověď veřejnoprávní smlouvy krajskému úřadu**, který je obecně nadřízeným správním orgánem obcí a vykonává kontrolu přenesené působnosti orgány obcí. V případě smlouvy uzavírané mezi obcemi s rozšířenou působností bude mít obec, která podala výpověď smlouvy, povinnost oznámit tuto skutečnost též Ministerstvu vnitra.

- Zákon dále **omezí zveřejnění veřejnoprávní smlouvy ve Věstníku právních předpisů kraje**. V praxi se ukazuje, že zveřejňování všech smluv vede k vynakládání zvýšených (a nadbytečných) nákladů na vydávání tištěné podoby Věstníku. Protože však tyto smlouvy mají normativní povahu, je nezbytné zajistit jejich obecnou přístupnost. Ve Věstníku se proto oznámí uzavření smlouvy a informace o jejím zveřejnění způsobem umožňujícím dálkový přístup. V zákoně se současně doplní povinnost obcí, které jsou smluvními stranami, a krajského úřadu, zveřejnit uzavřenou VPS způsobem umožňujícím dálkový přístup.
- Výslovně bude omezena možnost uzavírat veřejnoprávní smlouvu na dobu neurčitou tím, že **platnost veřejnoprávní smlouvy bude omezena na dobu nejdéle tří let**. Právní úprava nemá bránit tomu, aby po uplynutí tří let byla uzavřena smlouva nová mezi totožnými obcemi a na stejný výkon přenesené působnosti. Bude vždy na orgánu, který uděluje souhlas, zda shledá veřejný zájem na uzavření nové smlouvy. Princip tedy bude takový, že schvalující orgán bude moci vždy nejméně jedenkrát za tři roky posoudit, zda je udělení souhlasu na místě.

3.3.4 Návrh legislativní změny

Zákon č. 128/2000 Sb.,
o obcích (obecní zřízení)

Společná ustanovení k veřejnoprávním smlouvám (§ 63 a 66a)

§ 66c

(1) Není-li v tomto zákoně stanoveno jinak, použijí se pro veřejnoprávní smlouvy ustanovení správního řádu. **Doba platnosti veřejnoprávní smlouvy nesmí přesáhnout tři roky ode dne jejího uzavření.^{x)}**

(2) Obec, která je smluvní stranou veřejnoprávní smlouvy, ji bezodkladně poté, co byla uzavřena, zveřejní na úřední desce nejméně po dobu 15 dnů. ~~Současně se uzavřená veřejnoprávní smlouva zveřejní ve Věstníku právních předpisů kraje.~~ **Ve Věstníku právních předpisů kraje se do 15 dnů ode dne jejího uzavření zveřejní oznámení o uzavření veřejnoprávní smlouvy s uvedením údaje o zveřejnění způsobem umožňujícím dálkový přístup.** Obdobně se postupuje i při změně uzavřené veřejnoprávní smlouvy a při jejím ~~zrušení~~ **ukončení**.

(3) Obec, která vypověděla veřejnoprávní smlouvu, je povinna tuto skutečnost oznámit do 15 dnů ode dne doručení výpovědi druhé smluvní straně krajskému úřadu a v případě výpovědi veřejnoprávní smlouvy podle § 66a též Ministerstvu vnitra.

(4) ~~(3)~~ Uzavřená veřejnoprávní smlouva musí být každému přístupná na obecním úřadu obce, která je její smluvní stranou. **Veřejnoprávní smlouva musí být zveřejněna obcemi, které jsou její smluvními stranami, a krajským úřadem, do 15 dnů ode dne jejího uzavření po celou dobu její platnosti způsobem umožňujícím dálkový přístup.**

Přechodné ustanovení:

Platnost veřejnoprávních smluv uzavřených před účinností tohoto zákona skončí, pokud neskončila dříve, nejpozději uplynutím tří let ode účinnosti tohoto zákona.

**ČÁST ČTVRTÁ
„TECHNICKÉ“ ZMĚNY**

4.1 Uzavírání manželství v hlavním městě Praze v době tzv. „volebního mezidobí“

Zákon o hlavním městě Praze upravuje v § 75 oprávnění dosavadního primátora hlavního města Prahy (a jeho náměstků) v době tzv. volebního mezidobí, tj. v době ode dne voleb do Zastupitelstva hlavního města Prahy do zvolení nových orgánů města (jedná se o obdobnou právní úpravu, která je obsažena v zákoně o obcích i v zákoně o krajích). Po tuto dobu je primátor oprávněn vykonávat veškeré pravomoci, které jsou uvedeny v § 72 zákona o hlavním městě Praze.

Ustanovení § 72 odst. 3 písm. h) zákona o hlavním městě Praze svěřuje primátorovi oprávnění vykonávat další úkoly v **samostatné působnosti**, pokud mu jsou uloženy zastupitelstvem nebo pokud tak stanoví zákon. Podle § 4 odst. 1 zákona č. 94/1963 Sb., o rodině, v platném znění, *učiní prohlášení o uzavření manželství snoubenci před starostou, místostarostou nebo pověřeným členem zastupitelstva obce, městské části hlavního města Prahy, městských obvodů nebo městských částí územně členěných statutárních měst, které jsou matričním úřadem*. Podle § 104a zákona o rodině *působnosti stanovené krajskému úřadu, obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností, matričnímu úřadu, obecnímu úřadu nebo starostovi, zástupci starosty nebo pověřenému členu zastupitelstva obce podle tohoto zákona jsou výkonem přenesené působnosti*. Vzhledem k této právní úpravě **není primátor hlavního města Prahy (a obdobně ani starostové pražských městských částí) v době „volebního mezidobí“ oprávněn přijímat prohlášení o uzavření manželství**. Jedná se přitom o neodůvodněnou odchylku, neboť vlivem odlišné právní úpravy pravomocí starosty v zákona o obcích jsou starostové obcí oprávněni přijímat prohlášení o uzavření manželství i ve volebním mezidobí.

Návrh právní úpravy:

§ 72

(1) Primátor hlavního města Prahy je z výkonu své funkce odpovědný zastupitelstvu hlavního města Prahy.

(2) Primátor hlavního města Prahy zastupuje hlavní město Prahu navenek. Úkony, které vyžadují schválení zastupitelstva hlavního města Prahy nebo rady hlavního města Prahy, může primátor provést jen po jejich předchozím schválení, jinak jsou tyto právní úkony neplatné od samého počátku.

(3) Primátor hlavního města Prahy

- a) spolu s náměstkem primátora hlavního města Prahy podepisuje právní předpisy hlavního města Prahy,
- b) po předchozím souhlasu ministra vnitra jmenuje a odvolává ředitele Magistrátu hlavního města Prahy; jmenování nebo odvolání ředitele Magistrátu hlavního města Prahy bez předchozího souhlasu ministra vnitra je neplatné,
- c) ukládá úkoly řediteli Magistrátu hlavního města Prahy,
- d) stanoví podle zvláštních právních předpisů plat řediteli Magistrátu hlavního města Prahy,
- e) odpovídá za včasné objednání přezkoumání hospodaření hlavního města Prahy,
- f) zabezpečuje plnění úkolů obrany, úkolů spojených s mobilizačními přípravami státu a civilní ochrany na území hlavního města Prahy,
- g) vykonává funkci hejtmana kraje, pokud zákon nestanoví jinak,
- h) vykonává další úkoly v samostatné působnosti hlavního města Prahy, pokud jsou mu uloženy zastupitelstvem hlavního města Prahy ~~nebo pokud tak stanoví zákon,~~
- i) plní další úkoly stanovené tímto nebo zvláštním zákonem.**

(4) Primátor hlavního města Prahy svolává a zpravidla řídí zasedání zastupitelstva hlavního města Prahy a rady hlavního města Prahy, podepisuje spolu s ověřovateli zápis z jednání zastupitelstva hlavního města Prahy a zápis z jednání rady hlavního města Prahy.

(5) Primátor hlavního města Prahy je oprávněn požádat Policii České republiky o spolupráci při zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku. Policie České republiky je povinna požadovanou spoluprací poskytnout, pokud jí v tom nebrání jiné zákony.

4.2 Převod výkonu přenesené působnosti obcí s pověřeným obecním úřadem

Platné znění zákona o obcích neobsahuje opatření pro případy, kdy nevykonává své povinnosti v přenesené působnosti pověřený obecní úřad (na rozdíl od obcí se základním rozsahem přenesené působnosti a obcí s rozšířenou působností, u nichž zákon pro tyto situace opatření upravuje). Právní úprava se proto doplňuje o možnost Ministerstva vnitra rozhodnout o převedení výkonu přenesené působnosti na jiný pověřený obecní úřad. Ze stejného důvodu se doplňuje možnost uzavřít veřejnoprávní smlouvu.

Návrh právní úpravy:

§ 64a

(1) Obce s pověřeným obecním úřadem, jejichž orgány vykonávají přenesenou působnost ve stejném správním obvodu obce s rozšířenou působností, mohou uzavřít veřejnoprávní smlouvu, podle níž budou orgány jedné obce s pověřeným obecním úřadem vykonávat přenesenou působnost nebo část přenesené působnosti pro orgány jiné obce (jiných obcí) s pověřeným obecním úřadem, která je (které jsou) účastníkem veřejnoprávní smlouvy. K uzavření veřejnoprávní smlouvy je třeba souhlasu krajského úřadu.

(2) Veřejnoprávní smlouva musí obsahovat

- a) označení účastníků smlouvy,
- b) dobu trvání smlouvy,
- c) určení rozsahu přenesené působnosti, kterou budou orgány obce s pověřeným obecním úřadem vykonávat pro jinou obec s pověřeným obecním úřadem, a
- d) způsob úhrady nákladů spojených s výkonem přenesené působnosti podle písmene c).

§ 64b

(1) Neplní-li pověřený obecní úřad povinnost podle § 7 odst. 2, rozhodne Ministerstvo vnitra po projednání s věcně příslušným ministerstvem nebo jiným věcně příslušným ústředním správním úřadem, že pro něj bude přenesenou působnost nebo část přenesené působnosti vykonávat jiný pověřený obecní úřad. Rozhodnutí Ministerstva vnitra vydá do 60 dnů ode dne, kdy se dozvědělo o neplnění povinnosti podle věty první. Ministerstvo vnitra zároveň rozhodne o převodu příspěvku na výkon přenesené působnosti.

(2) Rozhodnutí Ministerstva vnitra podle odstavce 1 se zveřejní na úřední desce^{3b)} pověřeného obecního úřadu, který neplnil povinnosti podle § 7 odst. 2, a na úředních deskách obecních úřadů v jeho správním obvodu nejméně po dobu 15 dnů. Rozhodnutí Ministerstva vnitra podle odstavce 1 se zveřejní ve Věstníku právních předpisů kraje.

(+ změna nadpisu k § 66c)

4.3 Odměňování členů rady ve „volebním mezidobí“ a předání „funkce“ nově zvolenému starostovi

Zákonem č. 298/2008 Sb. byly změněny zákony o územních samosprávných celcích v ustanoveních upravujících správu obce (kraje) v tzv. volebním mezidobí, tj. ode dne voleb do zastupitelstva do zvolení nových orgánů. Po celou dobu vykonávají své pravomoci dosavadní starosta, místostarosta i celá rada. Po celou dobu svého působení neztrácí dosavadní starosta, dosavadní místostarosta ani dosavadní členové rady nároky na odměny. V případě dosavadního starosty nebo místostarosty tak vyplývá přímo z § 75 odst. 5 zákona o obcích, v případě ostatních členů rady z § 71 odst. 1 a § 72 zákona o obcích. Za účelem zpřehlednění právní úpravy se nárok členů rady výslovně zakotvuje do příslušných zákonných ustanovení.

Zákon č. 128/2000 Sb.,
o obcích (obecní zřízení)

§ 75

(5) Pokud dosavadní starosta nebo místostarosta vykonává pravomoci podle § 107, náleží mu měsíční odměna v dosavadní výši. **Měsíční odměna v dosavadní výši náleží i členům dosavadní rady obce, kteří vykonávají pravomoci podle § 102a.**

Zákon č. 129/2000 Sb.,
o krajích (krajské zřízení)

§ 50

(2) Pokud dosavadní hejtman nebo náměstek hejtmána vykonává pravomoci podle § 64b, náleží mu měsíční odměna v dosavadní výši. **Měsíční odměna v dosavadní výši náleží i členům dosavadní rady, kteří vykonávají pravomoci podle § 60a.**

Zákon č. 131/2000 Sb.,
o hlavním městě Praze

§ 55

(2) Pokud dosavadní primátor hlavního města Prahy nebo náměstek primátora hlavního města Prahy po volbách do zastupitelstva hlavního města Prahy plní úkoly podle § 75, přísluší mu měsíční odměna v dosavadní výši, a to až do zvolení nového primátora hlavního města Prahy nebo náměstka primátora hlavního města Prahy. **Měsíční odměna v dosavadní výši přísluší i členům dosavadní rady hlavního města Prahy, pokud vykonávají pravomoci podle § 69a.**

4.4 Výslovná úprava pravomocí obecních orgánů v oblasti veřejných dražeb

Ministerstvo pro místní rozvoj dopisem ze dne 6. ledna 2011, č. j. 466/11-53, 9/2011-53, požádalo o doplnění připravované novely zákonů o územních samosprávných celcích o výslovnou úpravu pravomocí obecních orgánů v oblasti účasti obce ve veřejné dražbě. Stávající úprava je dle názoru Ministerstva pro místní rozvoj o Ministerstva vnitra v této oblasti nedostatečná, a to ve vazbě na dražební „prodej“ a nabytí nemovitostí obcí. Z § 85 písm. a/ zákona o obcích nelze jednoznačně určit, zda v případě nemovitostí musí ve své vyhrazené pravomoci rozhodovat zastupitelstvo obce nebo v nevyhrazené pravomoci rady podle § 102 odst. 3 zákona o obcích. Jako problematické se rovněž jeví – v případě pravomoci zastupitelstva obce – určení maximální „ceny“, za niž je obec připravena v dražbě nemovitý majetek nabýt, neboť zasedání zastupitelstva obce jsou veřejná a přijatá usnesení rovněž (tento problém nastává s účastí obce v jakékoli dražbě). Dne 27. ledna 2011 se uskutečnilo jednání mezi zástupci MMR a MV, na němž byla nastíněna následující možnost řešení uvedených otázek:

- Do § 85 vložit nové písmeno tohoto znění: *Zastupitelstvu obce je dále vyhrazeno rozhodování o těchto majetkoprávních úkonech: (...) x) o nabytí a přechodu nemovitých věcí, včetně bytů a nebytových prostor, v dražbě, pokud tuto pravomoc nesvěří zcela nebo zčásti radě obce.* Pověření rady umožní, aby až do uskutečnění dražby nebyla veřejně dostupná informace o maximální „ceně“, za niž je obec připravena majetek v dražbě (jakékoli) nabýt.
- Do § 39 odst. 2 vložit následující: *(2) Při úplatném převodu majetku se cena sjednává zpravidla ve výši, která je v daném místě a čase obvyklá, nejde-li o cenu regulovanou státem. Odchyłka od ceny obvyklé musí být zdůvodněna. Obdobně se postupuje při zpeněžení majetku v dražbě.*
- Zástupci MMR rovněž navrhli doplnit ustanovení § 38 zákona o obcích o deklaraci „povinnosti“ obce zpeněžovat svůj majetek prioritně prostřednictvím veřejné dražby (např. doplněním následujícího znění: *Obec je povinna nemovitý majetek zpeněžovat veřejnou dražbou, ledaže takový způsob není v daném případě možný nebo vhodný.*).
- Dále bude doplněno ustanovení § 39 odst. 1 zákona o obcích (povinnost zveřejnit záměr) není o vazbu na veřejné dražby tak, že toto ustanovení se při úmyslu obce zpeněžit nemovitost veřejnou dražbou nepoužije, neboť zákon č. 26/2000 Sb. obsahuje vlastní „publikační“ mechanismy.
- Zákon bude výslovně doplněn o zveřejnění usnesení o účasti územního samosprávného celku v dražbě až poté, kdy dražba proběhne, aby obec nebyla při účasti v ní znevýhodněna (úprava je obsažena v rámci návrhu „adresného hlasování“ – viz příslušná část tohoto materiálu).

Doplnění navržených ustanovení do zákonů o územních samosprávných celcích bude mít kromě odstranění popsaných nejasností právní úpravy i nepochybný dopad na transparentnost nakládání s veřejným majetkem a nepochybně je lze vnímat též jako nástroj boje proti korupci.

Legislativní návrh:

§ 38

(1) Majetek obce musí být využíván účelně a hospodárně v souladu s jejími zájmy a úkoly vyplývajícími ze zákonem vymezené působnosti. Obec je povinna pečovat o zachování a rozvoj svého majetku. Obec vede evidenci svého majetku.¹⁴⁾ **Obec je povinna nemovitý majetek zpeněžovat veřejnou dražbou nebo veřejnou obchodní soutěží, ledaže takový způsob není v daném případě možný nebo vhodný.**

(2) Majetek obce musí být chráněn před zničením, poškozením, odcizením nebo zneužitím. S nepotřebným majetkem obec naloží způsoby a za podmínek stanovených zvláštními předpisy,¹⁵⁾ pokud tento zákon nestanoví jinak.

(3) Obec nesmí ručit za závazky fyzických osob a právnických osob vyjma

- a) závazků vyplývajících ze smlouvy o úvěru, jsou-li peněžní prostředky určeny pro investici uskutečňovanou s finanční podporou ze státního rozpočtu, státních fondů nebo národního fondu,
- b) závazků vyplývajících ze smlouvy o úvěru, jsou-li peněžní prostředky určeny pro investici do obcí vlastněných nemovitostí,
- c) těch, jejichž zřizovatelem je obec, kraj nebo stát,
- d) těch, v nichž míra účasti jí samé nebo spolu s jinou obcí nebo obcemi, krajem nebo kraji nebo státem přesahuje 50 %,
- e) bytových družstev,
- f) honebních společenstev.

(4) Právní úkony učiněné v rozporu s ustanovením odstavce 3 jsou od počátku neplatné.

(5) Stát neručí za hospodaření a závazky obce, pokud tento závazek nepřevzme stát smluvně.

(6) Obec je povinna chránit svůj majetek před neoprávněnými zásahy a včas uplatňovat právo na náhradu škody a právo na vydání bezdůvodného obohacení.

(7) Obec je povinna trvale sledovat, zda dlužníci včas a řádně plní své závazky, a zabezpečit, aby nedošlo k promlčení nebo zániku z nich vyplývajících práv.

§ 39

(1) Záměr obce prodat, směniti nebo darovat nemovitý majetek, pronajmout jej nebo poskytnout jako výpůjčku obec zveřejní po dobu nejméně 15 dnů před rozhodnutím v příslušném orgánu obce vyvěšením na úřední desce^{3b)} obecního úřadu, aby se k němu mohli zájemci vyjádřit a předložit své nabídky. Záměr může obec též zveřejnit způsobem v místě obvyklým. Pokud obec záměr nezveřejní, je právní úkon od počátku neplatný. Nemovitost se v záměru označí údaji podle zvláštního zákona^{15a)} platného ke dni zveřejnění záměru.

(2) Při úplatném převodu majetku se cena sjednává zpravidla ve výši, která je v daném místě a čase obvyklá, nejde-li o cenu regulovanou státem. Odchylka od ceny obvyklé musí být zdůvodněna.
Obdobně se postupuje při zpeněžení majetku v dražbě.

(3) Ustanovení odstavce 1 se nepoužije, jde-li o pronájem bytů a hrobových míst anebo pronájem nebo o výpůjčku majetku obce na dobu kratší než 30 dnů nebo jde-li o pronájem nebo výpůjčku právnické osobě zřízené obcí. **Ustanovení odstavce 1 se dále nepoužije v případě záměru obce zpeněžit nemovitý majetek ve veřejné dražbě.**

§ 85

Zastupitelstvu obce je dále vyhrazeno rozhodování o těchto majetkoprávních úkonech:

- a) nabytí a převod nemovitých věcí včetně vydání nemovitostí podle zvláštních zákonů, převod bytů a nebytových prostorů z majetku obce,
- b) nabytí a přechodu nemovitých věcí, včetně bytů a nebytových prostor, v dražbě, pokud tuto pravomoc nesvěří zcela nebo zčásti radě obce,**
- c) poskytování věcných darů v hodnotě nad 20 000 Kč a peněžitých darů ve výši nad 20 000 Kč fyzické nebo právnické osobě v jednom kalendářním roce,
- d) poskytování dotací nad 50 000 Kč v jednotlivých případech občanským sdružením, humanitárním organizacím a jiným fyzickým nebo právnickým osobám působícím v oblasti

- mládeže, tělovýchovy a sportu, sociálních služeb, podpory rodin, požární ochrany, kultury, vzdělávání a vědy, zdravotnictví, protidrogových aktivit, prevence kriminality a ochrany životního prostředí,
- e) uzavření smlouvy o sdružení a poskytování majetkových hodnot podle smlouvy o sdružení, jehož je obec účastníkem,
 - f) peněžité i nepeněžité vklady do právnických osob,
 - g) vzdání se práva a prominutí pohledávky vyšší než 20 000 Kč,
 - h) zastavení movitých věcí nebo práv v hodnotě vyšší než 20 000 Kč,
 - i) dohody o splátkách s lhůtou splatnosti delší než 18 měsíců,
 - j) postoupení pohledávky vyšší než 20 000 Kč,
 - k) uzavření smlouvy o přijetí a poskytnutí úvěru nebo půjčky, o poskytnutí dotace, o převzetí dluhu, o převzetí ručitelského závazku, o přistoupení k závazku a smlouvy o sdružení,
 - l) zastavení nemovitých věcí,
 - m) vydání komunálních dluhopisů.

Odůvodnění:

K § 85 písm. b) zákona o obcích

Podle zákona č. 26/2000 Sb., o veřejných dražbách, ve znění pozdějších předpisů, může být dražebníkem, jde-li o majetek územních samosprávných celků nebo majetek státu, i územní samosprávný celek nebo příslušný orgán státní správy. *Veřejnou dražbou* se podle tohoto zákona rozumí veřejné jednání, jehož účelem je *přechod vlastnického nebo jiného práva* k předmětu dražby. K přechodu vlastnictví dochází též u dražeb prováděných podle zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů.

Města a obce určují způsob zpeněžení svého majetku podle pravidel stanovených zákonem o obcích. Pokud se rozhodnou zpeněžit majetek veřejnou dražbou, postupují podle zákona o veřejných dražbách. S rostoucím počtem dražeb majetku územních samospráv se objevují stále častěji nejasnosti při výkladu § 85 písm. a) zákona o obcích ve vztahu ke zpeněžování nemovitého majetku obcí v dražbách. Podle stávajícího znění tohoto ustanovení zastupitelstvo rozhoduje o nabytí a převodu nemovitých věcí, převodu bytů a nebytových prostorů z majetku obce. U převodu majetku dochází k nabytí vlastnictví na základě právního úkonu (např. kupní smlouvou). Při veřejné dražbě však dochází k přechodu vlastnického nebo jiného práva k předmětu dražby na základě právní skutečnosti - udělení příklepu licitátorem. Navržená právní úprava proto jednoznačně svěřuje zastupitelstvu obce oprávnění rozhodovat o nabytí a přechodu nemovitých věcí ve veřejné dražbě (v případě nabytí jiného než nemovitého majetku ve veřejné dražbě náleží rozhodnutí o účasti obce do nevyhrazené pravomoci rady obce podle § 102 odst. 3 zákona o obcích a právní úprava v tomto smyslu nevyžaduje změnu).

Další časté podněty a dotazy se týkají nerovného postavení obce jako účastníka dražby. Má-li obec v úmyslu zúčastnit se veřejné dražby za účelem vydražit předmět dražby, musí nejen o účasti, ale i o maximální částce, do které je zástupce obce oprávněn licitovat, rozhodnout zastupitelstvo na jednání, které je veřejné (ve vztahu k nabytí nemovitého majetku), případně rada obce (ve vztahu k nabytí jiného majetku), jejíž jednání je sice podle zákona o obcích neveřejné, usnesení na něm přijatá však jsou přístupná občanům obce (a dalším osobám) podle zákona o obcích a každému podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím. Znalost hranice pro licitaci tak staví obec do nerovného postavení vůči ostatním účastníkům dražby. Proto je navrhována jednoznačná úprava ve smyslu, aby mohlo zastupitelstvo svoji pravomoc rozhodovat o nabytí majetku včetně stanovení maximální částky svěřit radě, jejíž zasedání veřejné není (zastupitelstvo může svěřit rozhodovací oprávnění i zčásti, tj. může rozhodnout o účasti obce v dražbě a svěřit radě obce rozhodnutí o maximální částce, do které bude zástupce obce oprávněn licitovat). Současně se výslovně z povinnosti zveřejňovat a zpřístupňovat usnesení zastupitelstva a rady obce vylučují rozhodnutí o účasti obce ve veřejné dražbě, a to až do doby uskutečnění této veřejné dražby.

Navržená změna § 85 zákona o obcích tak má především odstranit právní nejistotu všech osob dotčených nejen veřejnou dražbou z případné žaloby na neplatnost dražby, ale i dražbou prováděnou podle občanského soudního řádu s ohledem na rozhodovací oprávnění zastupitelstva obce. Současně dochází k odstranění znevýhodnění obce jako účastníka dražby tím, že zasedání zastupitelstva musí být vždy veřejné.

K § 38 odst. 1 zákona o obcích

V návaznosti na úpravu § 85 zákona o obcích i na celkové změny odpovídající vládní Strategii v boji proti korupci dochází též k úpravě § 38 odst. 1. Veřejná dražba je považována za nejtransparentnější způsob zpeněžení majetku, při kterém není prostor pro korupční jednání. V souladu s Programovým prohlášením vlády, zejména se záměrem přijmout a realizovat protikorupční opatření, se navrhuje doplnit do § 38 obecná povinnost obce zpeněžovat vlastní majetek prioritně veřejnou dražbou (případně obchodní veřejnou soutěží), ledaže takový způsob není v daném případě možný nebo vhodný.

Veřejné dražby se může zúčastnit každý, kdo splní podmínky účastníka dražby. Navíc průběh dražby je veřejný, což v praxi znamená, že dražby se mohou zúčastnit i diváci. Celý proces přípravy a realizace veřejné dražby probíhá podle předem stanovených pravidel – zákonem o veřejných dražbách, což vylučuje prodlužování a zdržování celého procesu zpeněžení (např. znění nabývacího titulu, lhůta pro zaplacení ceny apod.). Dodržení podmínek pro přípravu a realizaci veřejné dražby minimalizuje možnost podání žaloby na neplatnost dražby. Zákon o veřejných dražbách navíc stanoví lhůtu 3 měsíců pro podání této žaloby (na rozdíl od možnosti zpochybnit kupní smlouvu po dobu až 10 let). Veřejná dražba svým principem umožňuje dosáhnout tržní cenu, v mnohých případech i cenu vyšší než je tržní. Při vhodně nastaveném nejnižším podání je v mnoha případech dosaženo částky vyšší, než je odhad (tzn. cena tržní - v místě a čase obvyklá), což dokládají statistické údaje poskytnuté Ministerstvem pro místní rozvoj. Podle nich obce a města dosahovaly v roce 2010 v případě zpeněžení svého majetku ve veřejné dražbě konečnou cenu v průměru 147% výše nejnižšího podání, přičemž ve více než polovině případů bylo vydraženo za vyšší cenu než za nejnižší podání.

Veřejná dražba má i celou řadu dalších výhod. Vzhledem k pevně nastavené lhůtě pro úhradu ceny dosažené vydražením (kterou nelze v případě veřejné dražby prodloužit) zná obec přesný termín, kdy bude mít finanční prostředky k dispozici. V případě zmaření dražby jsou veškeré náklady dražby hrazeny z dražební jistoty složené vydražitelem, který zmařil dražbu, tudíž nejdu k tíži obce. Zákon o veřejných dražbách navíc stanovuje povinnost Ministerstva pro místní rozvoj provádět kontrolu dodržování podmínek pro organizování a provádění dražeb podle tohoto zákona. Toto vše zajišťuje naprostou transparentnost zpeněžení majetku včetně eliminace prostoru pro korupční jednání. **Navrženou změnou nedojde k finančnímu zatížení obcí, neboť obec může dražbu provádět sama svými vlastními prostředky, případně může uzavřít smlouvu o provedení dražby s dražebníkem, přičemž jeho náklady jsou hrazeny z výnosu dražby.**

Zákon nestanoví veřejnou dražbu (nebo obchodní veřejnou soutěž) jako nástroj pro dispozici obecním majetkem bezvýjimečně. Pokud tato dispozice nebude *možná* nebo s ohledem na konkrétní podmínky v obci (a na povahu majetku) *vhodná*, nebude obec povinna takto postupovat. „Vhodnost“ bude samozřejmě posuzovat ten orgán obce, jenž je jinak příslušný k rozhodování o daném majetkoprávním úkonu, tedy v případě nemovitostí zastupitelstvo, u ostatních věcí rada obce ve své nevyhrazené pravomoci. Příkladem „nevhodnosti“ zpeněžení majetku ve veřejné dražbě může být např. prodej pozemku pro veřejné účely (např. vybudování pozemní komunikace), prodej bytů stávajícím nájemcům za účelem podpory obyvatel obce, prodej pozemku (zahrady) pronajatého dosavadnímu nájemci apod. Škála důvodů je různorodá, bude vždy záležet na postoji příslušného orgánu obce, zda v určitém důvodu shledá důvod pro odchýlení se od této povinnosti. Odůvodnění by mělo být uvedeno v zápise z jednání příslušného orgánu, může však vyplývat i ze samotné povahy dané dispozice, aniž by je bylo nutné zvlášť formálně deklarovat. Porušení dotčené povinnosti proto nebude znamenat neplatnost uzavřené smlouvy.

K § 39 odst. 2 zákona o obcích

Právní úprava je dále doplněna o změnu § 39 odst. 2 tím, že stávající povinnost „při úplatném převodu majetku“ sjednávat cenu ve výši, která je v daném místě a čase obvyklá, přičemž odchylku je nutné zdůvodnit, vztahuje i na zpeněžení majetku ve veřejné dražbě, při níž dochází k *přechodu* a nikoli k *převodu* majetku. Splnění této povinnosti ve vztahu k veřejné dražbě znamená, že nejnižší podání bude nutné stanovit ve výši obvyklé ceny (o něm rozhoduje orgán příslušný k rozhodnutí o zpeněžení majetku ve veřejné dražbě), resp. v nižší výši pouze, pokud pro takový postup budou dány zvláštní důvody (o nichž opět musí rozhodnout příslušný obecní orgán a musí je uvést v zápise ze svého jednání, resp. musí se jednat o důvody jinak zřetelně seznatelné).

K § 39 odst. 3 zákona o obcích

Povinnost zveřejnit záměr dispozice nemovitým obecním majetkem vztahuje platné znění § 39 odst. 1 zákona o obcích na jeho *prodej, pronájem, směnu, výpůjčku nebo darování*. Aby v praxi nevznikaly pochybnosti o tom, zda obec má povinnost zveřejnit záměr i v případě úmyslu zpeněžit nemovitost veřejnou dražbou (jedná se o specifický případ *prodeje* nemovitostí, při němž nedochází k převodu, ale k přechodu vlastnického práva), doplňuje se do zákona o obcích výslovně ustanovení o vyloučení povinnosti zveřejnit záměr v případě veřejné dražby.

4.5 Svolení zasedání zastupitelstva v případě vyhlášení krizového stavu

Zastupitelstvo Libereckého kraje předložilo Poslanecké sněmovně návrh zákona, kterým se mění zákon č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), v platném znění, v pravidlech pro svolání zastupitelstva kraje (sněmovní tisk 122 VI. volebního období PS PČR). Příslušné ustanovení zákona o krajích mělo omezit dobu zveřejnění informace o připravovaném zasedání zastupitelstva kraje v případě vyhlášení krizového stavu ze stávajících 10 dnů před zasedáním na dva dny předem (návrh změny § 42 odst. 1 zákona o krajích: *“V době vyhlášeného krizového stavu^{15a} postačí, aby krajský úřad zveřejnil informaci o místě, době a navrženém programu připravovaného zasedání zastupitelstva na úřední desce 2 dny předem.”* Vláda k návrhu vyjádřila negativní stanovisko (sněmovní tisk č. 122/1), nikoli však z hlediska věcného nesouhlasu s navrženou úpravou, ale z důvodu nepromítnutí této změny i do ostatních zákonů o územních samosprávných celcích a z důvodu „neomezení“ bodů projednatelných na tomto zasedání pouze na záležitosti týkající se aktuálního krizového stavu. Vláda ve svém stanovisku rovněž přislíbila, že předloží svůj vlastní návrh na omezení doby zveřejnění informace o připravovaném zasedání zastupitelstva územního samosprávného celku v době krizového stavu. Ke splnění této povinnosti se navrhuje následující změna zákona o obcích (a obdobně též zákona o krajích a zákona o hlavním městě Praze):

Zákon č. 128/2000 Sb.,
o obcích (obecní zřízení)

§ 93

(1) Obecní úřad informuje o místě, době a navrženém programu připravovaného zasedání zastupitelstva obce. Informaci vyvěsí na úřední desce^{3b)} obecního úřadu alespoň 7 dní před zasedáním zastupitelstva obce; kromě toho může informaci uveřejnit způsobem v místě obvyklým.

(2) V době vyhlášení krizového stavu podle jiného právního předpisu^{x)} se informace o místě, době a navrženém programu připravovaného zasedání zastupitelstva obce podle odstavce 1 zveřejní na úřední desce obecního úřadu alespoň na dobu 2 dnů před zasedáním zastupitelstva obce; záležitosti, které se netýkají vyhlášeného krizového stavu mohou být na tomto zasedání projednávány pouze tehdy, jestliže byla informace zveřejněna nejméně 7 dnů před zasedáním zastupitelstva obce.

(2) Zasedání zastupitelstva obce je veřejné.

(3) Požádá-li na zasedání zastupitelstva obce o slovo člen vlády nebo jím určený zástupce, senátor, poslanec, nebo zástupce orgánů kraje, musí mu být uděleno.

^{x)} § 2 odst. 1 písm. b) zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 129/2000 Sb.,
o krajích (krajské zřízení)

§ 42

(1) Zasedání zastupitelstva je veřejné. Krajský úřad zveřejní informaci o místě, době a navrženém programu připravovaného zasedání zastupitelstva vždy nejméně 10 dnů předem na úřední desce²⁾ krajského úřadu, kromě toho může informaci zveřejnit způsobem v místě obvyklým.

(2) V době vyhlášení krizového stavu podle jiného právního předpisu^{x)} se informace o místě, době a navrženém programu připravovaného zasedání zastupitelstva podle odstavce 1

zveřejní na úřední desce krajského úřadu alespoň na dobu 2 dnů před zasedáním zastupitelstva; záležitosti, které se netýkají vyhlášeného krizového stavu mohou být na tomto zasedání projednávány pouze tehdy, jestliže byla informace zveřejněna nejméně 10 dnů před zasedáním zastupitelstva.

(3) Návrh programu jednání zastupitelstva připravuje a předkládá zastupitelstvu ke schválení rada.

(4) O zařazení návrhů dalších bodů programu, přednesených v průběhu zasedání zastupitelstva, rozhodne zastupitelstvo.

(5) Zúčastní-li se zasedání zastupitelstva člen vlády nebo jím pověřený zástupce, poslanec, senátor a požádá-li o slovo, musí mu být vždy uděleno.

²⁾ § 26 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád.

^{x)} § 2 odst. 1 písm. b) zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 131/2000 Sb.,
o hlavním městě Praze

§ 60

(3) Magistrát hlavního města Prahy informuje občany hlavního města Prahy o místě, době a navrženém programu připravovaného zasedání zastupitelstva hlavního města Prahy na úřední desce^{11a)} Magistrátu hlavního města Prahy, a to nejméně 7 dní před jeho konáním. **V době vyhlášení krizového stavu podle jiného právního předpisu^{x)} se informace o místě, době a navrženém programu připravovaného zasedání zastupitelstva hlavního města Prahy zveřejní na úřední desce Magistrátu hlavního města Prahy alespoň na dobu 2 dnů před jeho konáním; záležitosti, které se netýkají vyhlášeného krizového stavu mohou být na tomto zasedání projednávány pouze tehdy, jestliže byla informace zveřejněna nejméně 7 dnů před zasedáním zastupitelstva hlavního města Prahy.**

^{x)} § 2 odst. 1 písm. b) zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon), ve znění pozdějších předpisů.

4.6 Poskytování dotací obcemi

- Platné znění zákona o obcích opravňuje v § 85 písm. c) zastupitelstvo obce *rozhodovat ve vyhrazené pravomoci o poskytování dotací nad 50 000 Kč v jednotlivých případech občanským sdružením, humanitárním organizacím a jiným fyzickým nebo právnickým osobám působícím v oblasti mládeže, tělovýchovy a sportu, sociálních služeb, podpory rodin, požární ochrany, kultury, vzdělávání a vědy, zdravotnictví, protidrogových aktivit, prevence kriminality a ochrany životního prostředí*. V § 85 písm. j) pak stanoví „obecnou“ pravomoc *rozhodovat o uzavření smlouvy o poskytnutí dotace*.
- Výkladově přitom není jasný vztah obou ustanovení: Některá stanoviska uvádějí, že obec v případě poskytnutí dotace subjektům uvedeným v písm. c) a ve výši tam předpokládané poskytuje dotaci vždy na základě rozhodnutí zastupitelstva, pokud tato výše není překročena, bude rozhodovat rada obce v nevyhrazené pravomoci. Při poskytování dotace jiným subjektům bez ohledu na její výši by podle § 85 písm. j) zákona o obcích by vždy rozhodovalo zastupitelstvo obce. Jiný výklad považuje „smlouvu o poskytnutí dotace“ podle § 85 písm. j) pouze smlouvu, na jejímž základě obec dotaci přijímá (při poskytování dotace se pak postupuje podle § 85 písm. c/ zákona o obcích).
- K odstranění těchto aplikačních nedostatků se navrhuje následující úprava: Rozhodnutí o přijetí nebo poskytnutí dotace bez ohledu na její výši i na osobu, které je poskytována, bude náležet do vyhrazené působnosti zastupitelstva obce s tím, že zastupitelstvo bude oprávněno radě obce tato rozhodování zcela nebo zčásti svěřit. Nově se navrhuje, aby jakékoli poskytování dotací nad 20.000,- Kč náleželo do vyhrazené pravomoci zastupitelstva obce s tím, že zastupitelstvo by mohlo z vlastní vůle část této pravomoci (v jím určeném rozsahu) delegovat radě obce. O dotacích do 20.000,- Kč bude i nadále rozhodovat rada obce. Důvody jsou opět totožné jako v případech uvedených v předchozích odrážkách – posílení kontroly poskytování dotací obcemi.
- **Legislativní návrh:** V § 85 odst. 1 písmeno c) zní: „c) přijetí a poskytnutí dotace ve výši nad 20 000 Kč,“. V § 85 odst. 1 písm. j) se slova „o poskytnutí dotace,“ zrušují.

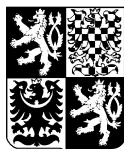
§ 85

Zastupitelstvu obce je dále vyhrazeno rozhodování o těchto majetkoprávních úkonech:

- a) nabytí a převod nemovitých věcí včetně vydání nemovitostí podle zvláštních zákonů, převod bytů a nebytových prostorů z majetku obce,
- b) poskytování věcných darů v hodnotě nad 20 000 Kč a peněžitých darů ve výši nad 20 000 Kč fyzické nebo právnické osobě v jednom kalendářním roce,
- ~~c) poskytování dotací nad 50 000 Kč v jednotlivých případech občanským sdružením, humanitárním organizacím a jiným fyzickým nebo právnickým osobám působícím v oblasti mládeže, tělovýchovy a sportu, sociálních služeb, podpory rodin, požární ochrany, kultury, vzdělávání a vědy, zdravotnictví, protidrogových aktivit, prevence kriminality a ochrany životního prostředí,~~
- c) přijetí a poskytnutí dotace ve výši nad 20 000 Kč,**
- d) uzavření smlouvy o sdružení a poskytování majetkových hodnot podle smlouvy o sdružení, jehož je obec účastníkem,
- e) peněžité i nepeněžité vklady do právnických osob,
- f) vzdání se práva a prominutí pohledávky vyšší než 20 000 Kč,
- g) zastavení movitých věcí nebo práv v hodnotě vyšší než 20 000 Kč,
- h) dohody o splátkách s lhůtou splatnosti delší než 18 měsíců,
- i) postoupení pohledávky vyšší než 20 000 Kč,
- j) uzavření smlouvy o přijetí a poskytnutí úvěru nebo půjčky, ~~o poskytnutí dotace,~~ o převzetí dluhu, o převzetí ručitelského závazku, o přistoupení k závazku a smlouvy o sdružení,
- k) zastavení nemovitých věcí,
- l) vydání komunálních dluhopisů.

PŘÍLOHY

VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY

USNESENÍ

VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY ze dne 5. ledna 2011 č. 1

o Strategii vlády v boji proti korupci na období let 2011 a 2012

Vláda

I. **schvaluje** Strategii vlády v boji proti korupci na období let 2011 a 2012, uvedenou v části III materiálu č.j. 1290/10 a upravenou podle připomínek vlády (dále jen „Strategie“);

II. **zřizuje** pracovní skupinu složenou z místopředsedy vlády a ministra vnitra a ministrů financí a spravedlnosti, která doplní formulace podle zadání vlády v části Strategie 1.1 (rozpracování problematiky žalob na obchodní smlouvy u obecních a krajských samospráv), 2.1 (rozpracování návrhu Národní ekonomické rady vlády a platformy pro veřejné zakázky a zákona o veřejných zakázkách), 3.1 (zpřesnění institutu spolupracujícího obviněného), 3.10 (rozhodnutí o případném zřízení Centrálního registru bankovních účtů) a 4.4 (konkretizace odčerpávání majetku z nelegitimních zdrojů) s tím, že konečná znění těchto formulací budou projednána na jednání schůze vlády dne 19. ledna 2011;

III. **zrušuje** Strategii vlády v boji proti korupci na období let 2006 až 2011, schválenou usnesením vlády ze dne 25. října 2006 č. 1199, ve znění usnesení vlády ze dne 12. března 2007 č. 221, usnesení vlády ze dne 18. června 2007 č. 676 a usnesení vlády ze dne 13. srpna 2007 č. 880;

IV. ukládá

1. členům vlády a vedoucím ostatních ústředních správních úřadů

a) plnit opatření uvedená ve Strategii,

b) zasílat místopředsedovi vlády a ministru vnitra podrobnou informaci o stavu a způsobu plnění úkolů obsažených ve Strategii a spadajících do jejich působnosti, a to vždy do 15. dubna, resp. do 15. října, za předchozí dvě kalendářní čtvrtletí, a dále, jsou-li gestory a spolugestory zmíněných úkolů nebo jinými povinnými, též obdobnou stručnou zprávu do 10. ledna, resp. do 10. července za předchozí kalendářní čtvrtletí,

c) zaslat ministru financí do 28. února 2011 své odůvodněné požadavky na finanční krytí úkolů obsažených ve Strategii jichž jsou gestory,

2. místopředsedovi vlády a ministru vnitra zpracovat a předložit vládě

a) zprávu o průběžném plnění úkolů obsažených ve Strategii, a to na základě podkladů podle bodu IV/1b tohoto usnesení za předchozí dvě kalendářní čtvrtletí, a to vždy do 5. května, resp. do 5. listopadu,

b) do 30. listopadu 2012

ba) zhodnocení plnění úkolů obsažených ve Strategii,

bb) návrh Strategie vlády v boji proti korupci na období let 2012 až 2014,

3. ministru financí zabezpečit podle bodu IV/1c tohoto usnesení do 31. března 2011 finanční krytí úkolů stanovených ve Strategii.

Provedou:

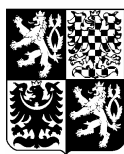
členové vlády,
vedoucí ostatních
ústředních správních úřadů

Na vědomí:

hejtmani,
primátor hlavního města Prahy,
primátoři statutárních měst

Předseda vlády
RNDr. Petr Nečas, v. r.

VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY

USNESENÍ

VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY

ze dne 19. ledna 2011 č. 65

ke Strategii vlády v boji proti korupci na období let 2011 a 2012

Vláda

I. **schvaluje** doplnění formulací Strategie vlády v boji korupci na období let 2011 a 2012 na základě úkolu uvedeného v bodě II usnesení vlády ze dne 5. ledna 2011 č. 1, o Strategii vlády proti korupci na období let 2011 a 2012;

II. **ukládá** místopředsedovi vlády a ministru vnitra vypracovat konečné znění Strategie vlády v boji proti korupci na období let 2011 a 2012.

Provede:

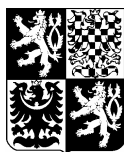
místopředseda vlády a
ministr vnitra

Na vědomí:

hejtmani,
primátor hlavního města Prahy,
primátoři statutárních měst

Předseda vlády
RNDr. Petr Nečas, v. r.

3. Usnesení vlády č. 8/2011 (k přímé volbě starostů)

USNESENÍ

VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY ze dne 5. ledna 2011 č. 8

k Analýze zavedení přímé volby starostů

Vláda

I. bere na vědomí Analýzu zavedení přímé volby starostů, uvedenou v části III materiálu č.j. 1327/10;

II. ukládá

1. místopředsedovi vlády a ministru vnitra zpracovat a předložit vládě do 31. prosince 2011 návrh legislativních změn nezbytných pro přímou volbu starostů v malých obcích ve volbách v roce 2014, vycházející ze závěrů a doporučených variant, uvedených v části VI. D analýzy uvedené v bodě I tohoto usnesení,

2. ministru spravedlnosti a předsedovi Legislativní rady vlády zpracovat a vládě do 31. prosince 2011 předložit analýzu slučitelnosti návrhů legislativních změn podle bodu II/1 tohoto usnesení s ústavním pořádkem České republiky,

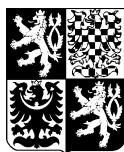
3. členům vlády a vedoucím ostatních ústředních správních úřadů poskytnout místopředsedovi vlády a ministru vnitra nezbytnou součinnost při plnění úkolu uvedeného v bodě II/1 tohoto usnesení.

Provedou:

členové vlády,
vedoucí ostatních ústředních
správních úřadů

Předseda vlády
RNDr. Petr Nečas, v. r.

4. Usnesení vlády č. 6/2011 (k veřejnoprávním smlouvám)

USNESENÍ

VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY

ze dne 5. ledna 2011 č. 6

ke Zprávě o převodu správních agend vykonávaných obcemi v přenesené působnosti prostřednictvím veřejnoprávních smluv

Vláda

I. bere na vědomí Zprávu o převodu správních agend vykonávaných obcemi v přenesené působnosti prostřednictvím veřejnoprávních smluv, uvedenou v části III materiálu č.j. 1318/10;

II. ukládá

1. místopředsedovi vlády a ministru vnitra

a) připravit a předložit vládě návrh legislativních změn navržených v části 4. zprávy uvedené v bodě I tohoto usnesení při nejbližší novelizaci zákonů o územních samosprávních celcích,

b) zpracovat a vládě do 31. prosince 2012 předložit ekonomickou a právní analýzu výkonu státní správy u obcí se základním rozsahem přenesené působnosti, odbornou analýzu dopadů přenosu vybraných agend a návrh řešení z ní vyplývajících,

c) zajistit zveřejnění tohoto usnesení ve Věstníku vlády pro orgány krajů a orgány obcí,

2. členům vlády a vedoucím ostatních ústředních správních úřadů spolupracovat s místopředsedou vlády a ministrem vnitra při realizaci úkolu podle bodu II/1b tohoto usnesení.

Provedou:

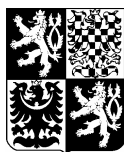
členové vlády,
vedoucí ostatních ústředních správních úřadů

Na vědomí:

hejtmani,
primátor hlavního města Prahy

Předseda vlády
RNDr. Petr Nečas, v. r.

5. Usnesení vlády č. 845/2009 (výbory pro národnostní menšiny)

USNESENÍ

VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY ze dne 29. června 2009 č. 845

ke Zprávě o situaci národnostních menšin v České republice za rok 2008

Vláda

I. bere na vědomí Zprávu o situaci národnostních menšin v České republice za rok 2008, uvedenou v části III materiálu č.j. 812/09 (dále jen „Zpráva“);

II. ukládá

1. ministru pro lidská práva

a) vypracovat konečné znění Zprávy podle bodu I tohoto usnesení,

b) zajistit zveřejnění tohoto usnesení ve Věstníku vlády pro orgány krajů a orgány obcí,

2. ministru vnitra navrhnout při novelizaci zákonů o územních samosprávných celcích úpravu ustanovení § 29 odst. 2 a § 117 odst. 3 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů, § 78 odst. 2 zákona č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), ve znění pozdějších předpisů, a § 78 odst. 2 zákona č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze, ve znění pozdějších předpisů, zpracovanou v souladu s přílohou 14 Zprávy;

III. pověřuje předsedu vlády předložit Zprávu předsedovi Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky a předsedovi Senátu Parlamentu České republiky pro informaci příslušných výborů obou komor Parlamentu České republiky;

IV. doporučuje

1. hejtmanovi Moravskoslezského kraje zajistit systémové poskytování dotací obcím na provádění Evropské charty regionálních či menšinových jazyků v Moravskoslezském kraji,

2. hejtmanům, primátorovi hlavního města Prahy, primátorům statutárních měst a starostům obcí s pověřenými obecními úřady a obcí, v nichž byl zřízen Výbor pro národnostní menšiny, zajistit systémové poskytování účelových dotací z veřejných financí na aktivity příslušníků národnostních menšin a na podporu integrace příslušníků romské komunity, ve smyslu nařízení vlády č. 98/2002 Sb., kterým se stanoví podmínky a způsob

poskytování dotací ze státního rozpočtu České republiky na aktivity příslušníků národnostních menšin a na podporu integrace příslušníků romské komunity, ve znění pozdějších předpisů.

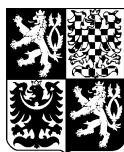
Provedou:

předseda vlády,
ministr vnitra,
ministr pro lidská práva

Na vědomí:

hejtmani,
primátor hlavního města Prahy,
primátoři statutárních měst

Předseda vlády
Ing. Jan Fischer, CSc., v. r.

USNESENÍ

VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY

ze dne 16. listopadu 2009 č. 1397

o Harmonogramu prací při realizaci Koncepce budoucí právní úpravy, která povede ke sjednocení právní úpravy postupů při výkonu jednotlivých správních agend s minimem odchylek a výjimek

Vláda

I. **schvaluje** Harmonogram prací při realizaci Koncepce budoucí právní úpravy, která povede ke sjednocení právní úpravy postupů při výkonu jednotlivých správních agend s minimem odchylek a výjimek, uvedený v části III materiálu č.j. 1547/09 a upravený podle připomínek vlády (dále jen „Harmonogram“);

II. ukládá

1. předsedkyni Legislativní rady vlády zařadit do Plánu legislativních prací vlády na základě Harmonogramu na říjen příslušného kalendářního roku návrh novely právního předpisu, nenavrhne-li člen vlády nebo předseda jiného ústředního správního úřadu podle bodu II/2a tohoto usnesení zařazení na jiný měsíc,

2. členům vlády a vedoucím ústředních správních úřadů

a) navrhnout na základě Harmonogramu zařazení návrhu novely právního předpisu do Plánu legislativních prací vlády na příslušný kalendářní rok,

b) vypracovat legislativní návrhy zařazené do Plánu legislativních prací vlády podle bodu II/2a tohoto usnesení ve spolupráci s ministrem vnitra,

c) předkládat vládě legislativní návrhy obsahující odchylky od správního řádu jen v odůvodněných případech a při novelizacích právních předpisů provádět průběžné odstraňování nadbytečných odchylek od správního řádu,

3. ministru vnitra spolupracovat s ostatními členy vlády a vedoucími ústředních správních úřadů při plnění úkolů podle bodu II/2b, c tohoto usnesení;

III. **doporučuje** guvernérovi České národní banky postupovat v souladu s bodem II/2 tohoto usnesení.

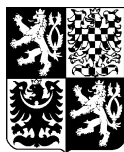
Provedou:

členové vlády,
vedoucí ostatních ústředních
správních úřadů

Na vědomí:

guvernér České národní banky

Předseda vlády
Ing. Jan Fischer, CSc., v. r.

USNESENÍ

VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY

ze dne 20. dubna 2009 č. 450

o Koncepci budoucí právní úpravy, která povede ke sjednocení právní úpravy postupů při výkonu jednotlivých správních agend s minimem odchylek a výjimek

Vláda

I. **schvaluje** Koncepci budoucí právní úpravy, která povede ke sjednocení právní úpravy postupů při výkonu jednotlivých správních agend s minimem odchylek a výjimek, uvedenou v části III materiálu č. j. 452/09 (dále jen „Koncepce“);

II. ukládá

1. ministru vnitra zpracovat a vládě do 31. října 2009 předložit návrh harmonogramu prací při realizaci Koncepce, zahrnující zpracování návrhů věcných záměrů nebo novel právních předpisů,

2. členům vlády a vedoucím ústředních správních úřadů

a) spolupracovat s ministrem vnitra při plnění úkolu podle bodu II/1 tohoto usnesení,

b) předkládat vládě legislativní návrhy obsahující odchylky od správního řádu jen v odůvodněných případech a provádět při novelizacích právních předpisů průběžné odstraňování nadbytečných odchylek od správního řádu;

III. **doporučuje** guvernérovi České národní banky postupovat v souladu s bodem II/2 tohoto usnesení.

Provedou:

členové vlády,
vedoucí ostatních ústředních
správních úřadů

Na vědomí:

guvernér České národní banky

Předseda vlády
Ing. Mirek Topolánek, v. r.

8. Expertiza Právnické fakulty k přímé volbě starostů

*Ministerstvo vnitra ČR
odbor dozoru a kontroly veřejné správy
ing. Marie Ostruhová, ředitelka odboru*

*Náměstí Hrdinů 3
140 21 Praha 4*

Z pověření děkana Právnické fakulty Univerzity Karlovy v Praze prof. JUDr. Aleše Gerlocha, CSc. podávám na žádost ředitelky odboru dozoru a kontroly veřejné správy Ministerstva vnitra ing. Marie Kostruhové toto

expertní stanovisko

k otázkám specifikovaným v dopise datovaným 24. 11. 2010, č. j. MV-107309-2/ODK-2010

Otázka první: *„Vyžaduje zavedení přímé volby starostů změnu Ústavy, resp. jaké právní řešení zakotvení přímé volby starosty v příslušných zákonech by se muselo v ústavní úpravě postavení územních samospráv odrazit?“*

Stávající text Ústavy ČR neupravuje volbu starosty, dokonce ani pojem „starosta“ nezná. Volbu starosty, jeho kompetence, vztahy k jiným orgánům obce, popř. i navenek kompletně upravuje zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení) v platném znění. V tomto smyslu by tedy změna Ústavy ČR nutná nebyla, protože i kdyby zákon přímou volbu starosty zavedl, stávajícímu textu Ústavy ČR by tato změna zákona neodporovala.

Protože Ústava ČR nestanoví, kromě zastupitelstva obce, ani jiné orgány obce, neodporovalo by stávajícímu textu Ústavy, dle mého názoru, ani to, pokud by se starosta v menších obcích volil přímo s tím, že v těchto obcích by se nevytvářela rada obce. Tím by se ovšem vytvořil dvojí režim obcí – s přímo voleným starostou a nepřímo voleným starostou. Stávajícímu textu Ústavy ČR by to zřejmě neodporovalo (i nyní vlastně dvojí režim obcí existuje – s radou obce a bez rady obce, aniž by to vyvolávalo ústavní problémy), jinou otázkou je vhodnost takové úpravy obecně, resp. potřeba legitimovat tento dvojí režim jeho umožněním na základě ústavního textu. Tato úvaha se nabízí tím spíš, že oproti stávajícímu stavu by se na dvojitým režimu obce (s přímo voleným starostou a nepřímo voleným starostou) bezprostředně podíleli občané (voliči). Pokud občané (voliči) v ČR ve volbách (přímo) rozhodují o vytvoření některého orgánu, jsou základní principy voleb v Ústavě zakotveny v případě přímé volby poslanců a senátorů Parlamentu ČR a zastupitelů krajů a obcí, nejsou ale ústavně zakotveny volby do Evropského Parlamentu. Z tohoto důvodu by bylo možné zvážit výslovné ústavní zakotvení i možné přímé volby starostů v menších obcích. Úvaha o možném doplnění Ústavy by ale zřejmě měla být vedena ve dvou rovinách:

- a) aby ústava předpokládala i jiné orgány obce než jen zastupitelstvo (např. upravit stávající čl. 104 odst. 1 do tohoto znění: „Působnost zastupitelstev a dalších orgánů obce a kraje může být stanovena jen zákonem“),
- b) vyžaduje právní úprava zániku obce pro trvajících nezájem občanů této obce o účast na její samosprávě (v zastupitelstvu obce) změnu Ústavy? vyžaduje právní úprava zániku obce pro trvajících nezájem občanů této obce o účast na její samosprávě (v zastupitelstvu obce) změnu Ústavy? zřejmě úpravou stávajícího čl. 102 Ústavy umožnit, za podmínek stanovených zákonem, přímou volbu starostů. V případě, že by byl novelizován čl. 102, dávám do úvahy, zda neprovést komplexnější úpravu o instituty, které, dle mého názoru, v Ústavní úpravě chybí, ale vyplývají ze zákona, ale měl by jimi být ústavní text analogicky vyvážen s jinými přímo volenými orgány. V takovém případě by stávající čl. 102 mohl znít např. takto (kurzívou vyznačen nový nebo upravený text):

Čl. 102

- (1) Členové zastupitelstev jsou voleni tajným hlasováním na základě všeobecného, rovného a přímého volebního práva.
- (2) *Právo volit do zastupitelstva má každý občan České republiky, který dosáhl věku 18 let a má v územním obvodu zastupitelstva trvalý pobyt. Na základě mezinárodní smlouvy podle čl. 10 mohou do zastupitelstva volit i další osoby s trvalým pobytem v územním obvodu zastupitelstva.*
- (3) *Do zastupitelstva může být zvolen každý, který má právo volit.*
- (4) *Volební období zastupitelstva je čtyřleté. Volby se konají ve lhůtě počínající třicátým dnem před uplynutím volebního období a končí dnem jeho uplynutí. Zákon stanoví, za jakých podmínek se vyhlásí nové volby zastupitelstva před uplynutím jeho volebního období. Nové volby se konají do šedesáti dnů od vzniku důvodu pro jejich konání. Nové volby se nekonají v posledních šesti měsících před skončením volebního období zastupitelstva.*
- (5) *Za podmínek stanovených zákonem mají voliči, kteří mají právo volit do zastupitelstva obce, též právo volit starostu obce.*
- (6) *Další podmínky výkonu volebního práva, organizaci voleb a rozsah soudního přezkumu stanoví zákon.*

Pro kompletnost dodávám, že právo občanů podílet se na správě veřejných věcí přímo nebo svobodnou volbou svých zástupců, je rovněž garantováno čl. 21 odst. 1 Listiny základních práv a svobod. Další odst. tohoto článku stanoví ústavní podmínky volebního práva a volebního procesu.

Jako určitou alternativu k návrhům o přímé volbě starostů menších obcí a zvýšení jejich kompetencí, ať již se změnou ústavní úpravy nebo jen na úrovni novelizace zákona, dávám do úvahy možnost většího využití zákona o místním referendu, kdy by občané v malých obcích mohli buď referendem korigovat některá rozhodnutí starosty anebo některé otázky rozhodovat přímo.

Na otázku, vyžadovalo-li by zavedení přímé volby starostů změnu Ústavy, vyjadřuji názor, že by to nebylo nutné, jeví se to však jako vhodné.

* * *

Otázka druhá: „vyžaduje právní úprava zániku obce pro trvalý nezájem občanů této obce o účast na její samosprávě (v zastupitelstvu obce) změnu Ústavy? Pokud nikoliv, jaké požadavky by musela zákonná úprava splňovat, aby se nedostala do rozporu s ústavním pořádkem? Za jakých podmínek, včetně případné změny Ústavy, by bylo možné v souvislosti se zánikem obce předat sousední obci majetek zanikající obce a přičlenit k ní území zanikající obce?“

Ústava ČR zaručuje samosprávu územních samosprávných celků v čl. 8. Tento článek se dá – pro účely této expertizy – vykládat dvojím způsobem:

- a) zaručuje se samospráva existujících samosprávných celků, ale není zde řešeno ani kolik územních samosprávných celků existuje, ani jak vznikají ani jak zanikají (analogie s fyzickými osobami – existujícím fyzickým osobám Listina základních práv a svobod garantuje určitá práva a svobody),
- b) zaručuje se samospráva každému územnímu samosprávnému celku, který existoval v době stanovení tohoto pravidla, zánik samosprávného celku nebo změna nositele samosprávy musí být provedena ústavním zákonem. Této konstrukci odpovídá Ústavou určený způsob vzniku a zániku vyšších územních samosprávných celků (čl. 100 odst. 3), podpořený úpravou v ústavním zákoně č. 347/1997 Sb., o vytvoření vyšších územních samosprávných celků (VÚSC). Tento ústavní zákon přímo vyjmenovává VÚSC.

Proti této konstrukci v případě obcí (obecní samosprávy) ovšem stojí dvě věci – jednak, že obce nejsou vyjmenovány v Ústavě ČR (ani jiném předpisu ústavního pořádku) a jednak, že i podle stávající zákonné úpravy lze obec zrušit sloučením s jinou obcí procesem daným zákonem o obcích, aniž by tato možnost byla Ústavou jakkoliv byt' jen naznačena nebo předvídána.

Sama Ústava tak vytváří dvojí režim pro zánik samosprávných celků – úpravu zániku obcí ponechává zákonu (aniž ale jeho existenci předpokládá), pro zánik VÚSC vyžaduje ústavní zákon. Je proto namístě otázka, zda by i možnost zániku obce neměla být alespoň předpokládána v Ústavě.

Čl. 8 Ústavy ČR je dále rozveden hlavou sedmou Ústavy ČR (čl. 99 až 105). I tato ustanovení používají pojem „obec“ aniž by jakkoliv specifikovaly o jakou obec se má jednat. Z tohoto hlediska by stávající text Ústavy nepochybně obstál i kdyby byl nynější počet obcí i výrazněji redukován procesem, uvedeným ve stávajícím zákoně o obcích, ať by již důvody redukce počtu obcí byly jakékoliv. Dokonce výkladem á contrario lze dovodit, že Ústava ČR nevyžaduje ústavní zákon pro vytvoření nebo zrušení obce, když tak výslovně požaduje jen pro vytvoření nebo zrušení VÚSC (čl. 100 odst. 3).

Z těchto naznačených důvodů se domnívám, že změna Ústavy není k možnosti zrušení (fakticky sloučení) obce nutná.

Jiná je otázka, zda by pro transparentnost a legálnost zamýšleného postupu při „sankčním“ slučování obcí nebyla změna Ústavy vhodná, aby přímo v textu Ústavy byla stanovena možnost této specifické „ústavní sankce“ za trvalý nezájem občanů (voličů) obce o samosprávu. Jako určitý výkladový problém přitom též vidím pojem „trvalý“ nezájem; pojem „trvalý“ by se nepochybně musel legislativně definovat v zákoně.

Při politické vůli měnit Ústavu by samozřejmě bylo možné v Ústavě naznačit možnost zániku obce sloučením s jinou obcí pro trvalý nezájem (nebo nemožnost) o vytvoření zastupitelstva. Pro takové ústavní zakotvení svědčí právě transparentnost, proti svědčí, dle mého názoru, dva, resp. tři argumenty:

- a) i v současnosti může zaniknout obec sloučením (§ 19 zákona o obcích), aniž by tato skutečnost byla Ústavou předjímana,
- b) v případě tohoto „sankčního“ ustanovení v Ústavě by přímo Ústava, jako „vizitka“ státu, prezentovala možný nezájem na samosprávě,
- c) pokud by Ústava připouštěla možnost zániku obce pro trvalý nezájem občanů o samosprávu, bylo by zcela namístě též ústavně určit, že v některých obcích právo na samosprávu ex lege není (obce ve vojenských újezdech), aby ústavní text byl co možná nejvyváženější.

V případě ústavních změn zhora naznačených, by ústavní úprava mohla vypadat např. následovně:

Čl. 99

- (1) Česká republika se člení na obce, které jsou základními územními samosprávnými celky, a kraje, které jsou vyššími územními samosprávnými celky.
- (2) *Samospráva obcí se neuplatňuje na území vojenského újezdu, který může být zřízen jen zákonem.*

Čl. 102a (Čl. 103)

- (1) *Nebude-li zvoleno zastupitelstvo obce ani ve volbách opětovně vyhlášených jako volby dodatečné nebo opakované, může být obec, v níž ke zvolení zastupitelstva nedošlo, sloučena se sousední obcí.*
- (2) *Podrobnosti sloučení obcí, převod majetku slučované obce a rozšíření působnosti zastupitelstva a dalších orgánů obce na slučovanou obec, stanoví zákon.*

Samostatnou otázkou pak je, zda obec, s níž se má obec bez zastupitelstva sloučit, musí tuto obec „přijmout, zda ji to lze nařídit, nebo zda může „řádně fungující“ obec „problematickou“ obec odmítnout, popř. zda by bylo možné o tomto přibrání konat místní referendum, jako je tomu podle stávající zákonné úpravy při slučování obcí. Obec, v níž se nepodaří zastupitelstvo zvolit, může mít závazky (dluhy či jiné nevýhodné závazky), s jejichž převzetím nemusí rozšiřující se obec souhlasit. Toto „vnucení“ problematické obce řádně fungující obci vidím jako podstatný problém, ať již bude doplněna Ústava či zda bude možnost sloučení obcí ponechána pouze zákonné úpravě.

Na otázku, vyžadovala-li by právní úprava zániku obce pro trvající nezájem občanů této obce o účast na její samosprávě (v zastupitelstvu obce) změnu Ústavy, vyjadřuji názor, že by to nebylo nutné, celkově se mně však tato konstrukce jeví jako problematická z hlediska „povinnosti“ přijmout takovou obec jinou obcí.

* * *

Pokud by se upravoval text hlavy sedmé Ústavy o problematiku možné přímé volby starostů a zániku obcí z důvodu trvalého nezájmu občanů obce o samosprávu, je pravděpodobné, že by to vyvolalo diskusi i o dalších možných změnách, resp. doplněních ústavního textu. Tyto možné úvahy de constitutione ferenda jdou sice nad rámec vyžádané expertizy, ale jako příklad další možné vhodné úpravy mohou uvést vymezení rozsahu

místního a krajského referenda, režim obecně závazných vyhlášek a nařízení obcí a krajů, zastupování obcí a krajů navenek starosty, resp. primátory a hejtmany apod.

V Praze 30. 11. 2010

JUDr. Jiří Hřebejk
katedra ústavního práva PF UK
(hřebejk@prf.cuni.cz)

9. Slovenská právni úprava zverejňování smluv

546
ZÁKON
z 9. decembra 2010,
ktorým sa dopĺňa zákon č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov
a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony

Národná rada Slovenskej republiky sa uzniesla na tomto zákone:

Čl. I

Zákon č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení zákona č. 58/1969 Zb., (...) a zákona č. 129/2010 Z. z. sa dopĺňa takto:

1. Za § 47 sa vkladá § 47a, ktorý vrátane nadpisu znie:

„§ 47a
Účinnosť povinne zverejňovaných zmlúv

(1) Ak zákon ustanovuje povinné zverejnenie zmluvy, zmluva je účinná dňom nasledujúcim po dni jej zverejnenia.

(2) Účastníci si môžu dohodnúť, že zmluva nadobúda účinnosť neskôr po jej zverejnení.

(3) Zmluva uzavretá na účely odstránenia následkov mimoriadnej udalosti bezprostredne ohrozujúcej život, zdravie, majetok alebo životné prostredie, je účinná bez zverejnenia. Rovnako je bez zverejnenia účinné aj ustanovenie zmluvy, ktoré obsahuje informáciu, ktorá sa podľa osobitného zákona nesprístupňuje.

(4) Ak sa do troch mesiacov od uzavretia zmluvy alebo od udelenia súhlasu, ak sa na jej platnosť vyžaduje súhlas príslušného orgánu, zmluva nezverejnila, platí, že k uzavretiu zmluvy nedošlo.“.

2. Doterajší text § 490 sa označuje ako odsek 1 a dopĺňa sa odsekom 2, ktorý znie: „(2) Ak zákon neustanovuje inak, neplatné je ustanovenie zmluvy podľa § 47a, podľa ktorého zmluva uzavretá na dobu určitú trvá aj po uplynutí tejto doby.“.

3. Za § 582 sa vkladá § 582a, ktorý znie:

„§ 582a

Ustanovenia zmluvy podľa § 47a dojednanej na dobu neurčitú, ktorej predmetom je záväzok na nepretržitú alebo opakovanú činnosť, alebo záväzok zdržať sa určitej činnosti alebo strpieť určitú činnosť, ktoré vylučujú možnosť vypovedať zmluvu, sú neplatné. Rovnako sú neplatné ustanovenia zmluvy podľa prvej vety, ktoré umožňujú zmluvu vypovedať v lehote dlhšej, ako je uvedená v § 582 ods. 1; to neplatí, ak zákon ustanovuje dlhšiu výpovednú lehotu.“.

4. § 853 sa dopĺňa odsekom 3, ktorý znie:

„(3) Ustanovenia § 47a, § 490 ods. 2, § 582a a § 879n sa použijú bez ohľadu na právo, ktoré je inak podľa predpisov medzinárodného práva súkromného rozhodným pre zmluvu.“.

5. V deviatej časti sa za šestnástu hlavu vkladá sedemnástá hlava, ktorá vrátane nadpisu znie:

**„SEDEMNÁSTA HLAVA
PRECHODNÉ USTANOVENIA
K ÚPRAVÁM ÚČINNÝM OD 1. JANUÁRA 2011**

§ 879n

Ustanovenia tohto zákona sa vzťahujú na zmluvu podľa § 47a uzavretú po 1. januári 2011.“.

Čl. II

Zákon č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení zákona č. 264/1992 Zb., (...) a zákona č. 492/2009 Z. z. sa mení a dopĺňa takto:

1. V § 263 ods. 1 sa slová „729 a 743“ nahrádzajú slovami „729, 743 a 771c“.

2. Doterajší text § 271 sa označuje ako odsek 1 a dopĺňa sa odsekom 2, ktorý znie:

„(2) Informácie označené ako dôverné v zmluve, ktorá sa má zverejniť podľa zákona, sa nepovažujú za dôverné podľa odseku 1.“.

3. Za § 768g sa vkladá § 768h, ktorý vrátane nadpisu znie:

„§ 768h

Prechodné ustanovenie k úpravám účinným od 1. januára 2011

Ustanovenia tohto zákona sa vzťahujú na zmluvu, ktorá sa má zverejniť podľa zákona, uzavretú po 1. januári 2011.“.

4. Za § 771b sa vkladá § 771c, ktorý znie:

„§ 771c

Ustanovenia § 271 ods. 2 a § 768h sa použijú bez ohľadu na právo, ktoré je inak podľa predpisov medzinárodného práva súkromného rozhodným pre zmluvu.“.

Čl. III

Zákon č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o slobode informácií) v znení zákona č. 747/2004 Z. z., zákona č. 628/2005 Z. z., zákona č. 207/2008 Z. z., zákona č. 477/2008 Z. z. a zákona č. 145/2010 Z. z. sa mení a dopĺňa takto:

1. V § 5 sa vypúšťa odsek 7.

Doterajšie odseky 8 a 9 sa označujú ako odseky 7 a 8. 2.

Za § 5 sa vkladajú § 5a a 5b, ktoré znejú:

„§ 5a

Povinne zverejňovaná zmluva

(1) Povinne zverejňovaná zmluva je písomná zmluva, ktorú uzaviera povinná osoba a ktorá obsahuje informáciu, ktorá sa získala za verejné prostriedky,7a) alebo sa týka používania verejných prostriedkov, nakladania s majetkom štátu, majetkom obce, majetkom vyššieho územného celku alebo majetkom právnických osôb zriadených zákonom, na základe zákona alebo nakladania s finančnými prostriedkami Európskej únie.

(2) Ustanovenie povinne zverejňovanej zmluvy, ktoré obsahuje informáciu, ktorá sa podľa tohto zákona nesprístupňuje, sa nezverejňuje.

(3) Povinne zverejňovanou zmluvou nie je

- a) služobná zmluva,7b)
- b) pracovná zmluva a dohoda o práci vykonávanej mimo pracovného pomeru,7c)
- c) zmluva týkajúca sa burzových obchodov a ich sprostredkovania,
- d) odplatná zmluva týkajúca sa cenných papierov,
- e) zmluva uzavieraná v pôsobnosti Slovenskej informačnej služby a Vojenského spravodajstva,
- f) zmluva, ktorej účelom je zabezpečenie ochrany a bezpečnosti v miestach, kde sa vykonáva väzba alebo trest odňatia slobody,
- g) zmluva, ktorej účelom je zabezpečenie potrieb cudzích zastupiteľských úradov v Slovenskej republike a zabezpečenie činnosti zastupiteľských úradov Slovenskej republiky v zahraničí.

(4) Povinne zverejňovaná zmluva, ktorej účastníkom je ministerstvo, ostatný ústredný orgán štátnej správy, verejnoprávna inštitúcia alebo nimi založená právnická osoba, v ktorej vlastní väčšinu akcií alebo väčšinový obchodný podiel alebo ktorú ovládajú väčšinovým podielom na hlasovacích právach alebo vymenúvajú viac ako polovicu členov správneho orgánu alebo iného výkonného orgánu, alebo kontrolného orgánu, sa zverejňuje v Centrálnom registri zmlúv (ďalej len „register“). V registri sa zverejňuje aj zmluva, ktorej účastníkom je rozpočtová organizácia alebo príspevková organizácia zriadená povinnými osobami uvedenými v prvej vete. Povinná osoba zašle bezodkladne Úradu vlády Slovenskej republiky zmluvu na zverejnenie. Register je verejný zoznam povinne zverejňovaných zmlúv, ktorý vedie Úrad vlády Slovenskej republiky v elektronickej podobe; register je informačný systém verejnej správy.7d)

(5) Povinne zverejňovaná zmluva, ktorej účastníkom je iná povinná osoba, ako je uvedená v odseku 4, sa zverejňuje na webovom sídle povinnej osoby, ktorá zmluvu uzaviera. Ak táto osoba nemá webové sídlo, zmluva sa zverejňuje bezodplatne v Obchodnom vestníku.7e)

(6) Ak zmluva nie je zverejnená do siedmich dní odo dňa uzavretia alebo odo dňa doručenia súhlasu, ak sa na jej platnosť vyžaduje súhlas príslušného orgánu, môže účastník podať návrh na zverejnenie v Obchodnom vestníku.

(7) Povinná osoba a Úrad vlády Slovenskej republiky vydajú účastníkovi zmluvy na jeho požiadanie písomné potvrdenie o zverejnení zmluvy. Ak sa zverejnila zmluva, ktorá na vznik, zmenu alebo zánik práva vyžaduje vklad do katastra nehnuteľností podľa osobitného predpisu,7f) povinná osoba bezodkladne zasiela písomné potvrdenie o zverejnení zmluvy príslušnej správe katastra.

(8) Ak je zmluva zverejnená viacerými spôsobmi, rozhodujúce je prvé zverejnenie zmluvy. Povinná osoba alebo účastník zmluvy, podávajúci návrh na zverejnenie podľa odseku 6, sú povinní zabezpečiť súlad zverejnenej zmluvy so skutočným stavom a nesprístupnenie ustanovení zmluvy obsahujúcich informáciu, ktorá sa podľa tohto zákona nesprístupňuje.

§ 5b

(1) Povinná osoba zverejní na svojom webovom sídle objednávky tovarov a služieb do desiatich pracovných dní odo dňa ich vyhotovenia. To neplatí, ak objednávky súvisia s povinne zverejňovanou zmluvou, ktorá nadobudla účinnosť podľa zákona.7g)

(2) Povinná osoba zverejní na svojom webovom sídle faktúry na tovary a služby do desiatich pracovných dní odo dňa ich doručenia povinnej osobe, najneskôr však do 30 dní odo dňa ich zaplatenia.

(3) Vláda Slovenskej republiky môže nariadením ustanoviť objednávky tovarov a služieb a faktúry za tovary a služby, ktoré sa nezverejňujú, a to podľa ich hodnoty.

(4) Ustanovenie odsekov 1 a 2 sa nevzťahujú na povinnú osobu podľa § 5a ods. 3 písm. e).“.

Poznámky pod čiarou k odkazom 7a až 7g znejú:

„7a) § 2 písm. a) zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

7b) § 27 zákona č. 400/2009 Z. z. o štátnej službe a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

7c) § 42 a 223 Zákonníka práce.

7d) § 2 písm. b) zákona č. 275/2006 Z. z. o informačných systémoch verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 570/2009 Z. z.

7e) Nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 42/2004 Z. z. o Obchodnom vestníku v znení neskorších predpisov.

7f) § 28 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 162/1995 Z. z. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam (katastrálny zákon) v znení neskorších predpisov.

7g) § 47a Občianskeho zákonníka.“.

3. V § 10 ods. 2 písmeno c) znie:

„c) ktorá sa získala za verejné prostriedky,7a) alebo sa týka používania verejných prostriedkov, nakladania smajetkom štátu,majetkom obce, majetkom vyššieho územného celku alebo majetkom právnických osôb zriadených zákonom, na základe zákona alebo nakladania s finančnými prostriedkami Európskej únie,“.

4. § 10 sa dopĺňa odsekom 3, ktorý znie:

„(3) Porušením alebo ohrozením obchodného tajomstva nie je ani zverejnenie zmluvy podľa § 5a ods. 1.“.

5. V § 11 odsek 2 znie:

„(2) Ustanovenie písmena a) sa nepoužije, ak ide o informácie, ktoré sa získali za verejné prostriedky,7a) alebo sa týkajú používania verejných prostriedkov, nakladania s majetkom štátu, majetkom obce, majetkom vyššieho územného celku alebo majetkom právnických osôb zriadených zákonom, na základe zákona alebo nakladania s finančnými prostriedkami Európskej únie.“.

6. V § 22b sa v prvej a druhej vete slová „ods. 8“ nahrádzajú slovami „ods. 7“.

7. Za § 22b sa vkladá § 22c, ktorý vrátane nadpisu znie:

„§ 22c

Prechodné ustanovenie k úpravám účinným od 1. januára 2011

(1) Ustanovenia tohto zákona sa vzťahujú na povinne zverejňovanú zmluvu uzavretú po 1. januári 2011, na objednávku tovarov a služieb vyhotovenú po 1. januári 2011 a na faktúru doručenú alebo zaplatenú po 1. januári 2011.

(2) Povinne zverejňovanou zmluvou podľa § 5a nie je do 31. júla 2011 zmluva o poskytovaní zdravotnej starostlivosti. 30)“.

Poznámka pod čiarou k odkazu 30 znie:

„30) Zákon č. 581/2004 Z. z. o zdravotných poisťovniach, dohľade nad zdravotnou starostlivosťou a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.“.

Čl. IV

Tento zákon nadobúda účinnosť 1. januára 2011.

Odbor dozoru a kontroly veřejné správy
Ministerstvo vnitra
Praha

NOVELA ZÁKONŮ O ÚZEMNÍCH SAMOSPRÁVNÝCH CELCÍCH

TEZE LEGISLATIVNÍCH ŘEŠENÍ

(se zapracovanými připomínkami)

podle stavu k 18. březnu 2011

OBSAH:

ČÁST PRVNÍ LEGISLATIVNÍ ÚKOLY VYPLÝVAJÍCÍ ZE STRATEGIE VLÁDY V BOJI PROTI KORUPCI PRO OBDOBÍ LET 2011 A 2012 4

1.1 Zavedení přísnějších pravidel pro nakládání s majetkem obcí a krajů a pro posílení odpovědnosti za způsobenou škodu.....	6
1.1.1 Zadání vlády	6
1.1.2 Teze legislativního řešení úkolu	7
1.1.3 Návrh legislativního řešení	10
1.1.4 Možnost podmínění platnosti smlouvy uzavřené územním samosprávným celkem jejím předchozím zveřejněním.....	19
1.2 Zavedení větší transparentnosti hlasování v orgánech územní samosprávy ve věcech nakládání s majetkem územní samosprávy, nebo o zakázkách, dotacích a grantech.....	21
1.2.1 Zadání vlády	21
1.2.2 Teze legislativního řešení	21
1.2.3 Předpokládané náklady	23
1.2.4 Návrh legislativního řešení	23
1.3 Úprava kompetencí mezi zastupitelstvem a radou zamezující obcházení zákona	27
1.3.1 Zadání vlády	27
1.3.2 Teze legislativního řešení úkolu	27
1.3.3 Návrh legislativního řešení	28
1.4 Změna přístupu členů zastupitelstev územních samosprávných celků k informacím.....	32
1.4.1 Zadání vlády	32
1.4.2 Teze legislativního řešení úkolu	32
1.5 Úprava centrální adresy	35
1.5.1 Zadání vlády	35
1.5.2 Teze legislativního řešení úkolu	35
1.6 Zakotvení povinnosti orgánů veřejné moci zpracovat a veřejně publikovat vlastní etický kodex	36
1.6.1 Zadání vlády	36
1.6.2 Teze legislativního řešení úkolu (z hlediska územních samosprávných celků).....	36
1.7 Ostatní legislativní úkoly mimo gesci Ministerstva vnitra, které se dotýkají působnosti územních samosprávných celků	38
1.7.1 Zavedení kontrolních pravomocí Nejvyššího kontrolního úřadu ve vztahu k územním samosprávným celkům	38
1.7.2 Jmenování zástupců státu a územních samosprávných celků do orgánů právnických osob (odbornost členů)	42
1.7.3 Zavedení opatření proti zneužívání radničních periodik	43
1.7.4 Úpravy zákonů pro oblast dotací a grantů	44
1.7.5 Zveřejňování prodeje veřejného majetku	45

ČÁST DRUHÁ LEGISLATIVNÍ ÚKOLY Z PROGRAMOVÉHO PROHLÁŠENÍ VLÁDY 46

2.1 Úkoly řešené v rámci Strategie vlády v boji proti korupci.....	48
2.2 Úkoly mimo Strategii	48
2.3 Zavedení přímé volby starostů (malých obcí)	49
2.3.1 Zadání vlády	49

2.3.2 Shrnutí obsahu analýzy přímé volby starostů – vládní zadání pro legislativní vyjádření přímé volby starostů	49
2.3.3 Aktuální stav plnění	50
2.3.4 Návrh legislativního textu (prvotní pracovní verze):	51
2.4 Legislativní řešení předluženosti obcí a zániku obce	58
2.4.1 Zadání vlády	58
2.4.2 Aktuální stav plnění	58
2.4.3 Návrh legislativního řešení	58
ČÁST TŘETÍ LEGISLATIVNÍ ÚKOLY Z OSTATNÍCH USNESENÍ VLÁDY	66
3.1 Změna zákonů o územních samosprávných celcích v oblasti ustavování výborů pro národnostní menšiny a označování ulic a jiných veřejných prostranství	68
3.1.2 Zadání vlády a stav plnění	68
3.1.3 Návrh legislativního řešení	68
3.2 Změna zákonů o územních samosprávných celcích v oblasti procesní (sjednocení právní úpravy postupů při výkonu jednotlivých správních agend s minimem odchylek a výjimek)..	74
3.2.1 Zadání vlády	74
3.2.2 Teze legislativního řešení úkolu	74
3.3 Změna právní úpravy uzavírání veřejnoprávních smluv	78
3.3.1 Zadání vlády	78
3.3.2 Zadání podle materiálu projednaného vládou	78
3.3.3 Teze splnění legislativního úkolu	78
3.3.4 Návrh legislativní změny	79
ČÁST ČTVRTÁ „TECHNICKÉ“ ZMĚNY	80
4.1 Uzavírání manželství v hlavním městě Praze v době tzv. „volebního mezidobí“	82
4.2 Převod výkonu přenesené působnosti obcí s pověřeným obecním úřadem	83
4.3 Odměňování členů rady ve „volebním mezidobí“ a předání „funkce“ nově zvolenému starostovi	84
4.4 Výslovná úprava pravomocí obecních orgánů v oblasti veřejných dražeb	85
4.5 Svolení zasedání zastupitelstva v případě vyhlášení krizového stavu	90
4.6 Poskytování dotací obcemi	92
PŘÍLOHY	94
1. Usnesení vlády č. 1/2011 (ke Strategii v boji proti korupci)	96
2. Usnesení vlády č. 65/2011 (doplnění Strategie)	98
3. Usnesení vlády č. 8/2011 (k přímé volbě starostů)	99
4. Usnesení vlády č. 6/2011 (k veřejnoprávním smlouvám)	100
5. Usnesení vlády č. 845/2009 (výbory pro národnostní menšiny)	101
6. Usnesení vlády č. 1397/2009 (Sjednocení procesních úprav)	103
7. Usnesení vlády č. 450/2009 (Sjednocení procesních úprav)	105
8. Expertiza Právnické fakulty k přímé volbě starostů	106
9. Slovenská právní úprava zveřejňování smluv	111

Pozn.: Jednotlivé „tématické“ změny se v některých případech týkají identických ustanovení (např. změna § 39 je navrhována z různých hledisek v rámci úkolu 1.1 i 4.4). Tyto změny jsou navrženy samostatně s tím, že jejich výsledné propojení bude provedeno až v rámci přípravy konečného legislativního návrhu podle připomínek vznesených k tomuto materiálu.

ČÁST PRVNÍ

**LEGISLATIVNÍ ÚKOLY VYPLÝVAJÍCÍ
ZE STRATEGIE VLÁDY V BOJI PROTI KORUPCI
PRO OBDOBÍ LET 2011 A 2012**

(schválené usneseními vlády č. 1/2011 a č. 65/2011)

Teze legislativní úpravy podle výsledků jednání ministra vnitra se zástupci zájmových sdružení územních samosprávných celků a zástupci výborů pro regionální rozvoj Senátu a Poslanecké sněmovny dne 12. ledna 2011 a podle vypořádaných připomínek uplatněných účastníky jednání dne 12. ledna 2011 a některými členy Poradního sboru ministra vnitra pro boj s korupcí

1.1 Zavedení přísnějších pravidel pro nakládání s majetkem obcí a krajů a pro posílení odpovědnosti za způsobenou škodu

1.1.1 Zadání vlády

- **Strategie, bod 1.1:** *Po projednání s Asociací krajů ČR, Svazem měst a obcí ČR a Sdružení místních samospráv předložit vládě návrh novely zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů, zákona č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), ve znění pozdějších předpisů, a zákona č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze, ve znění pozdějších předpisů, s cílem snížit rizika korupčního prostředí – zejména zpřesnit podmínky pro právní úkony při nakládání s majetkem a finančními prostředky kraje nebo obce, vymáhání osobní odpovědnosti za špatné hospodaření a možnost ovlivnit hospodárné nakládání s majetkem obce nebo kraje. Zavedení aktivní žalobní legitimace např. formou státního zastupitelství ve veřejném zájmu k napadení nezákonných úkonů s veřejným majetkem.*

Protikorupční efekt:

Transparentnější nakládání s majetkem územních samosprávných celků a uplatňování náhrad škody způsobené úředníky, včetně volených zástupců.

Východiska:

Ze zákona s majetkem územního samosprávného celku musí být nakládáno s péčí řádného hospodáře. Existuje i povinnost vymáhat a nenechat promlčet škodu způsobenou územnímu samosprávnému celku. Není ale stanovena žádná přímá sankce za neplnění takových povinností. Kromě určených představitelů územního samosprávného celku nemá nikdo oprávnění namítat neplatnost právního úkonu učiněného územním samosprávným celkem nebo uplatnit nároky územního samosprávného celku vůči třetím osobám. Přitom aktivní občané obce, resp. členové zastupitelstva obce, často poukazují např. na to, že obec nevymáhá nároky vzniklé ze smluv, které uzavřela, a ty jsou pak promlčeny. Je proto potřebné najít mechanismus, na základě kterého by právem uplatnit nárok obce v případě její nečinnosti disponoval i jiný subjekt (např. žaloba státního zástupce ve veřejném zájmu). Případná škoda, ať už zapříčiněná korupcí či neznalostí, tak může být vymáhána prostřednictvím kvalifikované a nezávislé státní instituce. Ta může čerpat i z podnětů občanů.

Úřady a zejména konkrétní úředníci, kteří vydávají rozhodnutí ve správních řízeních, za ně většinou fakticky nenesou žádnou odpovědnost, přestože s regresivní náhradou počítá zákon č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem a o změně zákona České národní rady č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád), který však v praxi nebývá vždy plně uplatňován. To vede k „anonymitě nákladů úředních pochybení“, v konečném důsledku hrazených z veřejných rozpočtů, a k nízké motivaci úředních osob vyvarovat se nezákonných rozhodnutí (ať již motivovaných korupcí, klientelismem nebo jakkoli jinak). Konečným důsledkem tohoto stavu je podlamování důvěry občanů v nezávislý a spravedlivý výkon veřejné moci. Pokud jsou pochybení při výkonu veřejné moci zjevně následkem buď zcela zásadního odborného selhání, nebo úmyslu, mělo by být jejich standardním důsledkem vymáhání náhrady způsobené škody po konkrétní odpovědné osobě, případně spojené s uložením sankce.

Současná právní úprava zásad hospodaření s majetkem územního samosprávného celku a možností zjednat nápravu v případě jejich porušení se jeví nedostatečnou a neschopnou veřejný majetek účinně bránit proti jeho úmyslnému zmenšování. Zároveň zcela selhává plnění povinnosti vymáhat škodu způsobenou územním samosprávným celkem. Z těchto důvodů je nutné obnovit široké diskuse na téma úpravy zákonů týkajících se nakládání s majetkem územních samosprávných celků a nad možností jejich legislativních změn, přičemž v rámci snížení rizik

korupčního prostředí je třeba zabývat se potencionálními možnostmi např. budoucích legislativních změn:

- zavedení institutu občanskoprávní žaloby např. formou státního zastupitelství ve veřejném zájmu umožňující napadení nezákonných úkonů s veřejným majetkem,
 - v záměrech územních samosprávných celků disponovat nemovitým majetkem stanovit povinnost zveřejňovat i způsob rozhodování a metodu výběru zájemce,
 - stanovit povinnost zveřejnění záměru nakládat s nemovitým majetkem nejen po určitou dobu, ale až do doby rozhodování příslušného orgánu,
 - zvýšit odpovědnost jednotlivých osob podle výsledků kontrol provedených u územních samosprávných celků,
 - zajistit vynutitelnost alespoň těch povinností (nebo sankcí za jejich porušení), jež by územnímu samosprávnému celku mohly způsobit škodu,
 - zavést povinnost správních orgánů přesně evidovat a zveřejňovat počet jimi vydaných rozhodnutí, zrušených správními soudy, a z toho vyplývajících finančních nákladů,
 - důsledně uplatňovat regresní náhrady vůči odpovědným úředním osobám v těchto případech.
- **Programové prohlášení vlády:** *V oblasti boje s korupcí se vláda zaměří na efektivní předcházení korupci a snižování příležitostí korupčního jednání, zvýšení transparentnosti všech procesů a posílení možností státu při postihování korupčního jednání, včetně zpřísnění trestů za korupční jednání. (str. 17)*
 - **Koaliční smlouva:** *Předložíme úpravu zákonů, které budou prosazovat maximální transparentnost při nakládání s majetkem státu a územních samospráv a při realizaci veškerých výdajů z veřejných rozpočtů. Na základě těchto změn bude nejpozději do 30.6.2011 upravena Centrální adresa tak, aby na jednom místě byly zveřejňovány veškeré informace týkající se prodeje a pronájmů majetku státu nebo územních samospráv a veškeré údaje o veřejných zakázkách veřejných zadavatelů. Budou upraveny zákony, které stanoví povinnost zveřejňovat údaje na Centrální adrese pro všechny veřejné zadavatele a orgány veřejné moci. (str. 18)*
 - **Termín předložení vládě:** Z návrhu Plánu legislativních prací vlády vyplývá termín do 31. prosince 2011, podle strategie vlády je termínem splnění rovněž 31. prosinec 2011.
 - **Gestor:** Ministerstvo vnitra ve spolupráci s Ministerstvem spravedlnosti.

1.1.2 Teze legislativního řešení úkolu

Úkoly z programového prohlášení vlády

- **Úprava povinnosti zveřejnit záměr:** Záměr bude zveřejňován též na centrální adrese, je však nutné zabezpečit bezplatnost nebo minimální nákladovost (tato otázka bude předmětem navazujících jednání s Českou poštou a s Ministerstvem financí). Doba zveřejnění se prodlužuje na 30 dní. Součástí zveřejnění budou povinně předem stanovené podmínky majetkové dispozice, které budou pro obec v zásadě závazné. Záměr bude povinně zveřejněn po celou dobu až do rozhodnutí příslušného obecního orgánu.
- **Úprava povinnosti sjednávat cenu ve výši v místě a čase obvyklé:** Návrh tuto povinnost výslovně rozšiřuje i na sjednávání nájmu k majetku obce, přičemž důvody pro odchylku musejí být výslovně uvedeny v zápise z jednání daného orgánu.
- **Omezení poskytování darů nemovitou věcí:** Přednostně bude povinnost nemovitou věc prodat a jen, pokud ke zveřejněnému záměru nebude nalezen kupec, bude možné nemovitost darovat. Tato povinnost neplatí, jestliže jsou pro poskytnutí daru důvody hodné zvláštního zřetele. Ty musejí být uvedeny v zápise ze zasedání zastupitelstva, které o poskytnutí nemovitosti jako daru rozhodovalo.

- Porušení uvedených povinností bude mít za následek **neplatnost uzavřené smlouvy** (Podle rozsudku NS ze dne 15. listopadu 2010, sp. zn. 28 Cdo 3950/2010, je i nyní neodůvodnění odchylky od obvyklé ceny důvodem pro absolutní neplatnost uzavřené smlouvy)

Úkoly ze Strategie vlády v boji proti korupci

- **Zavedení žaloby ve veřejném zájmu na neplatnost smlouvy uzavřené obcí:** V zákoně o státním zastupitelství bude (v souladu s vládním zadáním plynoucím z usnesení vlády č. 1/2011 a ze změny Strategie, schválené usnesením vlády č. 65/2011) zavedeno oprávnění státního zástupce podat soudu v občanském soudním řízení návrh na určení neplatnosti smlouvy o majetkové dispozici pro porušení zákona (ve veřejném zájmu). Úprava bude doplněna o možnost každého učinit podnět na určení neplatnosti smlouvy. Variantně bylo řešeno, zda se oprávnění státního zástupce má týkat pouze smluv, jimiž obec disponuje s nemovitostí, nebo jakýchkoli smluv. Výsledkem připomínkového řízení je kompromisní návrh, podle něhož se bude oprávnění státního zástupce týkat smluv o dispozicích s nemovitým majetkem a dále smluv, jejichž předmět plnění přesáhne určitou zákonem stanovenou částku. Lhůta státního zástupce pro posouzení podnětu je koncipována jako lhůta pořádková.
- **Povinnost zveřejnit metodu výběru zájemce:** Plněno v rámci programového prohlášení vlády.
- **Zveřejnění záměru až do rozhodnutí o majetkové dispozici:** Plněno v rámci programového prohlášení vlády.
- **Zvýšení odpovědnosti podle výsledků kontrol provedených u územních samosprávných celků:** Variantně byla diskutována možnost doplnit zákony o ÚSC o sankce za porušení povinností při výkonu samostatné a přenesené působnosti, které by byly ukládány v závislosti na výsledcích kontrol (odpovědnost konkrétních úředníků by se pak projevila v možnosti žádat náhradu škody za uloženou sankci) a možnost řešení úkolu v rovině metodicko-doporučující (vzhledem k problematičnosti zavedení sankce). Účastníci jednání doporučili **variantu č. 2**, která bude dále prosazována. Legislativně dojde k posílení odpovědnosti podle výsledků kontrol povode i úprava v oblasti regresní úhrady (viz dále).
- **Vynutitelnost povinností, které by územním samosprávným celkům mohly způsobit škodu:** Řešení bylo zvoleno identické jako v předchozím případě.
- **Evidence vydaných a zrušených rozhodnutí správními soudy:** Změnou zákona o svobodném přístupu k informacím, jenž i za nyní platného stavu ukládá povinným subjektům (mj. všem územním samosprávným celkům) zpracovat tzv. výroční zprávu, jejíž součástí je mj. i přehled rozhodnutí podle InfZ, zrušených správními soudy i výčet s tím souvisejících nákladů (§ 18 odst. 1 písm. c/ InfZ). Tato povinnost by byla upravena a rozšířena tak, že by povinný subjekt musel vykazovat veškerá svá správní rozhodnutí zrušená správními soudy a zákonem přesně specifikované náklady (náklady na právní zastoupení, náklady na náhradu nákladů řízení, další náklady). Otázkou k další diskusi je, zda by povinný subjekt neměl zveřejňovat i údaje o nákladech za právní zastoupení v řízeních, v nichž jeho správní rozhodnutí nebyla zrušena, neboť správní soudy tyto náklady nepřiznávají k úhradě (i v případě úspěchu správního orgánu nedochází k náhradě nákladů, které vynaložil za své právní zastupování).
- **Důsledné uplatňování regresní náhrady vůči úředním osobám:** Variantně byla diskutována možnost doplnění zákonů o územních samosprávných celcích (např. § 38 zákona o obcích v obecných pravidlech pro nakládání s majetkem) o povinnost vždy uplatňovat regresní nárok vyjma případů hodných zvláštního zřetele, v nichž by musela od upuštění uplatnění nároku rozhodnout rada obce (s tím je spojená její odpovědnost za „adekvátnost“ takového rozhodnutí). Jednalo by se o obdobu obecných povinností při nakládání s majetkem ÚSC (srov. např. § 38 zákona o obcích). Další projednávanou variantou byla možnost řešit tuto otázku v rovině

metodicko-doporučující, neboť platný zákon č. 82/1998 Sb. umožňuje žádat regresní úhradu od zaměstnanců, kteří způsobili svým jednáním škodu, a totéž umožňuje i zákoník práce v případech, na které se nevztahuje zákon č. 82/1998 Sb., lze legislativní doplnění považovat za nadbytečné. Třetí projednávanou možností bylo doplnění obecné povinnosti vždy žádat regresní úhradu přímo do zákona č. 82/1998 Sb. tak, aby se tato povinnost vztahovala na všechny orgány veřejné moci (opět s výjimkou případů hodných zvláštního zřetele). Účastníci jednání se přikláněli v převážné míře k **variantě č. 2** (metodicko-doporučující), připravena k dalším jednáním je i **varianta č. 3**, tedy doplnění zákona č. 82/1998 Sb.

Součástí návrhu je i nové oprávnění jedné třetiny členů zastupitelstva obce domáhat se jménem obce náhrady obcí vzniklé škody (jedná se o požadavek Oživení o. s., uplatněný při projednávání připomínek k předchozí verzi materiálu). Členové zastupitelstva obce budou oprávněni domáhat se *soudně* náhrady škody jménem obce, pokud obec do šesti měsíců ode dne vzniku škody a ode dne, kdy se dozvěděla, kdo za ni odpovídá, sama náhradu škody uplatňovat nebude. Obec se může domáhat náhrady škody soudně, může však též uzavřít dohodu o náhradě škody s jejím původcem, případně může sama rozhodnout, že náhradu škody uplatňovat nebude z důvodů hodných zvláštního zřetele. Určení těchto důvodů bude plně v dispozici obce, přičemž o jejich existenci bude rozhodovat zastupitelstvo obce (jinak řečeno většina členů zastupitelstva obce musí na veřejném zasedání „veřejně“ deklarovat, že z určitých důvodů nebude obec škodu uplatňovat^{*)}). Jestliže členové zastupitelstva obce nebudou s těmito důvody souhlasit a podají žalobu, bude soud při zkoumání podmínek řízení posuzovat, zda se v daném případě skutečně jednalo o důvody hodné zvláštního zřetele. Soud ovšem bude zkoumat pouze, zda obcí deklarovaný důvod skutečně reálně „existuje“ – pokud ano, nebude se již zabývat vhodností využití tohoto práva ze strany obce. Pokud však nikoli (např. obec vůbec upuštění od vymáhání náhrady škody nezdůvodní nebo uvede důvod zjevně nesmyslný či neexistující), soud výluku z žalobního práva členů zastupitelstva obce neuzná a žalobu věcně projedná. Členové zastupitelstva obce budou mít v občanském soudním řízení postavení tzv. nerozlučných společníků. Členové zastupitelstva obce budou mít v případě úspěšného vymožení náhrady škody právo na úhradu nákladů, které účelně vynaložili (pokud však jimi podaný návrh nebude úspěšný, ponесou náklady „ke své tíži“).

^{*)} To neznamená, že by o upuštění od náhrady škody nemohla ve své pravomoci rozhodnout i rada obce, má-li však takové upuštění přivodit zánik žalobního práva jedné třetiny členů zastupitelstva obce, musí o těchto důvodech rozhodnout přímo zastupitelstvo obce.

1.1.3 Návrh legislativního řešení

Zákon č. 128/2000 Sb.,
o obcích (obecní zřízení), v platném znění

§ 39

(1) Záměr obce prodat, směnit nebo darovat nemovitý majetek, pronajmout jej nebo poskytnout jako výpůjčku obec zveřejní po dobu nejméně **15 30 dnů bezprostředně předcházejících rozhodnutí v příslušném orgánu obce o zamýšleném majetkoprávním úkonu** vyvěšením na úřední desce^{3b)} obecního úřadu **a na centrální adrese^{x)}**, aby se k němu mohli zájemci vyjádřit a předložit své nabídky. Záměr může obec též zveřejnit způsobem v místě obvyklým. **V záměru se uvedou též hlediska pro výběr nabídky.** Pokud obec záměr nezveřejní **nebo pokud uzavře smlouvu v rozporu s předem zveřejněnými hledisky pro výběr nabídky**, je právní úkon od počátku neplatný. Nemovitost se v záměru označí údaji podle zvláštního zákona^{15a)}, **platnými** ke dni zveřejnění záměru. **Obec je povinna každému umožnit nahlédnutí do obdržených nabídek, a to po rozhodnutí příslušného orgánu obce o zamýšleném majetkoprávním úkonu. Náklady na zveřejnění záměru na centrální adrese hradí stát.**

(2) Při úplatném převodu majetku se cena sjednává zpravidla ve výši, která je v daném místě a čase obvyklá, nejde-li o cenu regulovanou státem. Odchylka od ceny obvyklé musí být zdůvodněna, **ledaže bylo dosaženo vyšší ceny než ceny obvyklé. Pokud o úplatném převodu majetku rozhodlo zastupitelstvo obce nebo rada obce, musejí být důvody pro odchylku od obvyklé ceny uvedeny v zápise ze zasedání tohoto orgánu, na kterém bylo o převodu majetku rozhodnuto. Obdobně se postupuje při pronájmu majetku obce.**

(3) V záměru darovat nemovitou věc se zveřejní **též jméno a příjmení fyzické osoby nebo název, sídlo a identifikační číslo právnické osoby, které má být dar poskytnut, obvyklá cena daru a důvod poskytnutí daru.** Obdrží-li obec nabídku na koupi nemovité věci, která má být předmětem daru, za cenu rovnající se **minimálně zveřejněné hodnotě daru, uzavře kupní smlouvu s tím, kdo podal nabídku na uzavření kupní smlouvy a bylo-li podáno více nabídek, s tím, kdo nabídl nejvyšší kupní cenu, ledaže pro poskytnutí daru existují důvody hodné zvláštního zřetele, zejména plnění úkolů obce v samostatné působnosti, uvedených v § 35 odst. 1 a 2. Tyto důvody musejí být výslovně uvedeny v zápise ze zasedání zastupitelstva obce, na kterém bylo o poskytnutí daru rozhodnuto.**

(4) Ustanovení odstavce 1 se nepoužije, jde-li o pronájem bytů a hrobových míst anebo pronájem nebo o výpůjčku majetku obce na dobu kratší než **60 dnů** nebo jde-li o pronájem nebo výpůjčku právnické osobě zřízené obcí.

^{15a)} § 5 zákona č. 344/1992 Sb., o katastru nemovitostí České republiky (katastrální zákon), ve znění pozdějších předpisů.

^{x)} nařízení vlády č. 168/2000 Sb., o Centrální adrese.

Zákon č. 129/2000 Sb.,
o krajích (krajích zřízení), v platném znění

§ 18

(1) Záměr kraje prodat, směnit nebo darovat nemovitý majetek, pronajmout jej anebo poskytnout jako výpůjčku kraj zveřejní po dobu nejméně 30 dnů **bezprostředně předcházejících rozhodnutí v příslušném orgánu kraje o zamýšleném majetkoprávním úkonu** vyvěšením na úřední desce,²⁾ **a na centrální adrese,^{x)}** aby se k němu mohli zájemci vyjádřit a předložit své nabídky. Nemovitost se v záměru označí údaji podle zvláštního zákona^{9a)} platnými ke dni zveřejnění záměru. **V záměru se uvedou též hlediska pro výběr nabídky.** Pokud kraj záměr po uvedenou dobu nezveřejní **nebo pokud uzavře smlouvu v rozporu s předem zveřejněnými hledisky pro výběr nabídky,** je právní úkon neplatný. **Kraj je povinen každému umožnit nahlédnutí do obdržených nabídek, a to po rozhodnutí příslušného orgánu kraje o zamýšleném majetkoprávním úkonu.** **Náklady na zveřejnění záměru na centrální adrese hradí stát.**

(2) Při úplatném převodu majetku se cena sjednává zpravidla ve výši, která je v daném místě a čase obvyklá, nejde-li o cenu regulovanou státem. Odchylka od ceny obvyklé musí být zdůvodněna, **ledaže bylo dosaženo vyšší ceny než ceny obvyklé. Pokud o úplatném převodu majetku rozhodlo zastupitelstvo nebo rada, musejí být důvody pro odchylku od obvyklé ceny uvedeny v zápise ze zasedání tohoto orgánu, na kterém bylo o převodu majetku rozhodnuto. Obdobně se postupuje při pronájmu majetku kraje.**

(3) **V záměru darovat nemovitou věc se zveřejní též jméno a příjmení fyzické osoby nebo název, sídlo a identifikační číslo právnické osoby, které má být dar poskytnut, obvyklá cena daru a důvod poskytnutí daru. Obdrží-li kraj nabídku na koupi nemovité věci, která má být předmětem daru, za cenu rovnající se minimálně zveřejněné hodnotě daru, uzavře kupní smlouvu s tím, kdo podal nabídku na uzavření kupní smlouvy a bylo-li podáno více nabídek, s tím, kdo nabídl nejvyšší kupní cenu, ledaže pro poskytnutí daru existují důvody hodné zvláštního zřetele, zejména plnění úkolů kraje v samostatné působnosti podle § 14 odst. 1 až 3. Tyto důvody musejí být výslovně uvedeny v zápise ze zasedání zastupitelstva, na kterém bylo o poskytnutí daru rozhodnuto.**

~~(3)~~**(4)** Ustanovení odstavce 1 se nepoužije, jde-li o pronájem bytů, pronájem anebo výpůjčku majetku kraje na dobu kratší než 90 dnů nebo jde-li o pronájem nebo výpůjčku právnické osobě, jejímž zřizovatelem je kraj, nebo jde-li o pronájem silničního nebo silničního pomocného pozemku v souvislosti se zvláštním užíváním silnic podle zvláštního zákona.^{9b)}

~~(4)~~ **(5)** Ustanovení odstavců 1 a 2 se nevztahují na výpůjčky nebo pronájem majetku svěřeného příspěvkovým organizacím zřízeným krajem, nestanoví-li zvláštní předpis nebo zastupitelstvo ve zřizovací listině jinak.

²⁾ § 26 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád.

^{9a)} § 5 zákona č. 344/1992 Sb., o katastru nemovitostí České republiky (katastrální zákon), ve znění pozdějších předpisů.

^{x)} nařízení vlády č. 168/2000 Sb., o Centrální adrese.

Zákon č. 131/2000 Sb.,
o hlavním městě Praze, v platném znění

§ 36

(1) Záměry hlavního města Prahy nebo městských částí prodat, směniti nebo darovat nemovitý majetek, pronajmout jej nebo poskytnout jako výpůjčku hlavní město Praha nebo městská část zveřejní po dobu nejméně ~~15 dnů~~ **30 dnů bezprostředně předcházejících rozhodnutí v příslušném orgánu hlavního města Prahy nebo městské části o zamýšleném majetkoprávním úkonu** vyvěšením na úřední desce^{11a)} Magistrátu hlavního města Prahy nebo na úřední desce úřadu městské části **a na centrální adrese^{x)}**, aby se k nim mohli zájemci vyjádřit a předložit své nabídky. **Nemovitost se v záměru označí údaji podle zvláštního zákona^{xx)} platnými ke dni zveřejnění záměru. V záměru se uvedou též hlediska pro výběr nabídky.** Záměr může hlavní město Praha nebo městská část zveřejnit způsobem v místě obvyklým. Pokud hlavní město Praha nebo městská část záměr nezveřejní **nebo pokud uzavře smlouvu v rozporu s předem zveřejněnými hledisky pro výběr nabídky**, je právní úkon od počátku neplatný. **Hlavní město Praha nebo městská část jsou povinny každému umožnit nahlédnutí do obdržených nabídek, a to po rozhodnutí příslušného orgánu hlavního města Prahy nebo městské části o zamýšleném majetkoprávním úkonu. Náklady na zveřejnění záměru na centrální adrese hradí stát.**

(2) Při úplatném převodu majetku se cena sjednává zpravidla ve výši, která je v daném místě a čase obvyklá, nejde-li o cenu regulovanou státem. Odchylka od ceny obvyklé musí být zdůvodněna, **ledaže bylo dosaženo vyšší ceny než ceny obvyklé. Pokud o úplatném převodu majetku rozhodlo zastupitelstvo hlavního města Prahy nebo zastupitelstvo městské části nebo rada hlavního města Prahy nebo rada městské části, musejí být důvody pro odchylku od obvyklé ceny uvedeny v zápise ze zasedání tohoto orgánu, na kterém bylo o převodu majetku rozhodnuto. Obdobně se postupuje při pronájmu majetku hlavního města Prahy.**

(3) V záměru darovat nemovitou věc se zveřejní též jméno a příjmení fyzické osoby nebo název, sídlo a identifikační číslo právnické osoby, které má být dar poskytnut, obvyklá cena daru a důvod poskytnutí daru. **Obdrží-li hlavní město Praha nebo městská část nabídku na koupi nemovité věci, která má být předmětem daru, za cenu rovnající se minimálně zveřejněné hodnotě daru, uzavře kupní smlouvu s tím, kdo podal nabídku na uzavření kupní smlouvy a bylo-li podáno více nabídek, s tím, kdo nabídl nejvyšší kupní cenu, ledaže pro poskytnutí daru existují důvody hodné zvláštního zřetele, zejména plnění úkolů hlavního města Prahy v samostatné působnosti podle § 16 odst. 1 až 3 nebo plnění úkolů městské části v samostatné působnosti podle § 18 odst. 1. Tyto důvody musejí být výslovně uvedeny v zápise ze zasedání zastupitelstva hlavního města Prahy nebo zastupitelstva městské části, na kterém bylo o poskytnutí daru rozhodnuto.**

~~(3)~~(4) Ustanovení odstavce 1 se nepoužije, jde-li o pronájem bytů anebo pronájem nebo výpůjčku jiného majetku hlavního města Prahy na dobu kratší než **60 dnů** nebo jde-li o pronájem nebo výpůjčku právnické osobě, jejímž zřizovatelem je hlavní město Praha nebo městská část.

^{11a)} § 26 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád.

^{x)} nařízení vlády č. 168/2000 Sb., o Centrální adrese.

Zákon č. 106/1999 Sb.,
o svobodném přístupu k informacím

§ 18
Výroční zpráva

(1) Každý povinný subjekt musí vždy do 1. března zveřejnit výroční zprávu za předcházející kalendářní rok o své činnosti ~~v oblasti poskytování informací podle tohoto zákona~~ obsahující následující údaje:

- a) počet podaných žádostí o informace a počet vydaných rozhodnutí o odmítnutí žádosti,
- b) počet podaných odvolání proti rozhodnutí,
- c) opis podstatných částí každého rozsudku soudu ve věci přezkoumání zákonnosti rozhodnutí povinného subjektu o odmítnutí žádosti o poskytnutí informace, ~~a přehled všech výdajů, které povinný subjekt vynaložil v souvislosti se soudními řízeními o právech a povinnostech podle tohoto zákona, a to včetně nákladů na své vlastní zaměstnance a nákladů na právní zastoupení;~~
- d) seznam správních rozhodnutí vydaných povinným subjektem, která byla pravomocně zrušena soudy a proti jejichž rozsudkům nebyla podána kasační stížnost nebo byla-li podaná kasační stížnost zamítnuta nebo odmítnuta; seznam se uvádí v rozsahu datum vydání, číslo jednacích rozhodnutí, předmět rozhodnutí a uvedení důvodů jejich zrušení soudem; ke každému rozhodnutí povinný subjekt současně uvede informaci o nákladech, které ve vztahu k přezkoumání rozhodnutí soudem vynaložil, zejména údaj o nákladech řízení, které musel uhradit, údaj o nákladech na právní zastoupení povinného subjektu a údaj o nákladech na své vlastní zaměstnance;**
- e) ~~⊕~~ výčet poskytnutých výhradních licencí, včetně odůvodnění nezbytnosti poskytnutí výhradní licence,
- f) ~~⇒~~ počet stížností podaných podle § 16a, důvody jejich podání a stručný popis způsobu jejich vyřízení,
- g) ~~⊕~~ další informace vztahující se k uplatňování tohoto zákona.

(2) Pokud má povinný subjekt zvláštním zákonem uloženou povinnost předkládat veřejnou výroční zprávu obsahující informace o jeho činnosti, začleňuje údaje podle odstavce 1 do této výroční zprávy jako její samostatnou část s názvem „Poskytování informací podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím“.

(Žaloba ve veřejném zájmu)

Zákon č. 283/1993 Sb.
o státním zastupitelství

§ 42

(1) Státní zastupitelství může podat návrh na zahájení občanského soudního řízení o neplatnost smlouvy o převodu vlastnictví v případech, kdy při jejím uzavírání nebyla respektována ustanovení omezující volnost jejich účastníků.

Diskutované varianty:

Varianta 1:

(2) Státní zastupitelství dále může podat ve veřejném zájmu návrh na zahájení občanského soudního řízení o určení neplatnosti smlouvy uzavřené územním samosprávným celkem; jestliže státní zastupitelství obdrží podnět na podání takového návrhu, musí jej posoudit a do 60 dnů podat návrh nebo podateli sdělit, že důvody pro jeho podání neshledal.

Varianta 2:

(2) Státní zastupitelství dále může podat ve veřejném zájmu návrh na zahájení občanského soudního řízení o určení neplatnosti smlouvy uzavřené územním samosprávným celkem, **jíž bylo nakládáno s nemovitým majetkem tohoto územního samosprávného celku**; jestliže státní zastupitelství obdrží podnět na podání takového návrhu, musí jej posoudit a do 60 dnů podat návrh nebo podateli sdělit, že důvody pro jeho podání neshledal.

Konečná varianta

(podle vypořádání připomínek):

1. bez „subsidiarity“ oprávnění státního zástupce:

(2) Státní zastupitelství dále může podat ve veřejném zájmu návrh na zahájení občanského soudního řízení o určení neplatnosti smlouvy uzavřené územním samosprávným celkem, **jíž bylo nakládáno s nemovitým majetkem tohoto územního samosprávného celku nebo jejíž celkový předmět plnění je vyšší než Kč**. Jestliže státní zastupitelství obdrží podnět na podání návrhu na zahájení občanského soudního řízení podle věty první, musí jej posoudit a do 60 dnů podat návrh nebo podateli sdělit, že důvody pro jeho podání neshledal. **Oprávnění uvedené ve větě první se nevztahuje na smlouvy uzavírané podle pracovněprávních předpisů.**

2. se „subsidiárním“ oprávněním státního zástupce:

(2) Státní zastupitelství dále může podat ve veřejném zájmu návrh na zahájení občanského soudního řízení o určení neplatnosti smlouvy uzavřené územním samosprávným celkem, **jíž bylo nakládáno s nemovitým majetkem tohoto územního samosprávného celku nebo jejíž celkový předmět plnění je vyšší než Kč**, jestliže obec nebo jiný účastník této smlouvy nepodal návrh na zahájení občanského soudního řízení, v němž je neplatnost smlouvy řešena, do tří měsíců ode dne, kdy byly na důvody pro podání návrhu státním zastupitelstvím upozorněny. Jestliže státní zastupitelství obdrží podnět na podání návrhu na zahájení občanského soudního řízení podle věty první, musí jej posoudit a do 60 dnů vyzvat obec nebo jiného účastníka smlouvy k podání návrhu nebo podateli sdělit, že důvody pro jeho podání neshledal. **Oprávnění uvedené ve větě první se nevztahuje na smlouvy uzavírané podle pracovněprávních předpisů.**

(Důsledné uplatňování odpovědnosti za škodu)

Zákon č. 82/1998 Sb.

o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem a o změně zákona České národní rady č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád)

Regresní úhrada

§ 16

(1) Nahradil-li stát škodu způsobenou nezákonným rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem nebo poskytl-li ze stejného důvodu zadostiučinění za vzniklou nemajetkovou újmu, ~~může požadovat~~ **požaduje** regresní úhradu na úředních osobách a na územních celcích v přenesené působnosti, pokud škodu způsobily, **nejsou-li dány důvody hodné zvláštního zřetele**.

§ 17

(1) Nahradil-li stát škodu, ke které došlo při činnosti státního orgánu nebo poskytl-li ze stejného důvodu zadostiučinění za vzniklou nemajetkovou újmu, ~~může požadovat~~ **požaduje** regresní úhradu od těch, kteří se podíleli na vydání nezákonného rozhodnutí nebo na nesprávném úředním postupu, pokud byli k vydání rozhodnutí nebo k úřednímu postupu oprávněni, **nejsou-li dány důvody hodné zvláštního zřetele**.

§ 23

Nahradil-li územní celek v samostatné působnosti škodu způsobenou nezákonným rozhodnutím, při jehož vydání se řídil nesprávným právním názorem příslušného orgánu, který zrušil v řízení původní zákonné rozhodnutí územního celku v samostatné působnosti, nebo poskytl-li ze stejného důvodu zadostiučinění za vzniklou nemajetkovou újmu, ~~může požadovat~~ **požaduje** regresní úhradu na kraji, je-li příslušným orgánem orgán kraje, nebo na státu, je-li příslušným orgánem orgán státu, **nejsou-li dány důvody hodné zvláštního zřetele**.

§ 24

Nahradil-li územní celek v samostatné působnosti škodu, poskytl-li zadostiučinění za vzniklou nemajetkovou újmu nebo zaplatil-li regresní úhradu, ~~může požadovat~~ **požaduje** regresní úhradu od těch, kdo se podíleli na vydání nezákonného rozhodnutí nebo na nesprávném úředním postupu, **nejsou-li dány důvody hodné zvláštního zřetele**.

Zákon č. 128/2000 Sb.,
o obcích (obecní zřízení), v platném znění

§ 38

(1) Majetek obce musí být využíván účelně a hospodárně v souladu s jejími zájmy a úkoly vyplývajícími ze zákonem vymezené působnosti. Obec je povinna pečovat o zachování a rozvoj svého majetku. Obec vede evidenci svého majetku.¹⁴⁾

(2) Majetek obce musí být chráněn před zničením, poškozením, odcizením nebo zneužitím. S nepotřebným majetkem obec naloží způsoby a za podmínek stanovených zvláštními předpisy,¹⁵⁾ pokud tento zákon nestanoví jinak.

(3) Obec nesmí ručit za závazky fyzických osob a právnických osob vyjma

- a) závazků vyplývajících ze smlouvy o úvěru, jsou-li peněžní prostředky určeny pro investici uskutečňovanou s finanční podporou ze státního rozpočtu, státních fondů nebo národního fondu,
- b) závazků vyplývajících ze smlouvy o úvěru, jsou-li peněžní prostředky určeny pro investici do obcí vlastněných nemovitostí,
- c) těch, jejichž zřizovatelem je obec, kraj nebo stát,
- d) těch, v nichž míra účasti jí samé nebo spolu s jinou obcí nebo obcemi, krajem nebo kraji nebo státem přesahuje 50 %,
- e) bytových družstev,
- f) honebních společenstev.

(4) Právní úkony učiněné v rozporu s ustanovením odstavce 3 jsou od počátku neplatné.

(5) Stát neručí za hospodaření a závazky obce, pokud tento závazek nepřevzme stát smluvně.

(6) Obec je povinna chránit svůj majetek před neoprávněnými zásahy a včas uplatňovat právo na náhradu škody a právo na vydání bezdůvodného obohacení.

(7) Obec je povinna trvale sledovat, zda dlužníci včas a řádně plní své závazky, a zabezpečit, aby nedošlo k promlčení nebo zániku z nich vyplývajících práv.

¹⁴⁾ Například zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů.

¹⁵⁾ Například občanský zákoník, obchodní zákoník.

§ 38a

(1) Pokud obec neuplatnila právo na náhradu škody podáním návrhu na zahájení občanského soudního řízení do šesti měsíců ode dne, kdy se dozvěděla o vzniku škody a o tom, kdo za ni odpovídá, může se náhrady škody jménem obce domáhat v občanském soudním řízení jedna třetina členů zastupitelstva obce; to neplatí, jestliže obec v této lhůtě dosáhla náhrady škody uzavřením dohody s osobou, která za škodu odpovídá, nebo jestliže zastupitelstvo obce rozhodne, že obec náhradu škody nebude uplatňovat z důvodů hodných zvláštního zřetele. Členové zastupitelstva obce zastupují obec společně a nerozdílně a v občanském soudním řízení mají postavení účastníků podle § 91 odst. 2 občanského soudního řádu.

(2) Obec uhradí členům zastupitelstva obce náklady, které účelně vynaložili v souvislosti s uplatněním náhrady škody, jestliže byla obci náhrada škody přiznána v plném rozsahu; jestliže byla obci přiznána náhrada škody pouze částečná, uhradí obec tyto náklady jen v poměrné výši podle požadované náhrady škody a škody skutečně přiznané.

Zákon č. 129/2000 Sb.,
o krajích (krajích zřízení), v platném znění

§ 17

(1) Majetek kraje musí být využíván účelně a hospodárně v souladu s jeho zájmy a úkoly vyplývajícími ze zákonem vymezené působnosti. Kraj je povinen pečovat o zachování a rozvoj svého majetku. Kraj vede evidenci svého majetku.⁸⁾

(2) Majetek musí být chráněn před zničením, poškozením, odcizením nebo zneužitím. S nepotřebným majetkem kraj naloží způsoby a za podmínek stanovených zvláštními předpisy,⁹⁾ pokud tento zákon nestanoví jinak.

(3) Kraj nesmí ručit za závazky fyzických a právnických osob vyjma

- a) závazků vyplývajících ze smlouvy o úvěru, jsou-li peněžní prostředky určeny pro investici uskutečňovanou s finanční podporou ze státního rozpočtu, státních fondů, nebo národního fondu,
- b) závazků vyplývajících ze smlouvy o úvěru, jsou-li peněžní prostředky určeny pro investici do krajem nebo obcí vlastněné nemovitosti,
- c) těch, jejichž zřizovatelem je kraj, stát nebo obec,
- d) těch, v nichž míra účasti kraje nebo spolu s jiným krajem (kraji), obcí (obcemi) nebo státem přesahuje 50 %.

(4) Právní úkony učiněné v rozporu s ustanovením odstavce 3 jsou od počátku neplatné.

(5) Stát neručí za hospodaření a závazky kraje, pokud tento závazek nepřevzme stát smluvně.

(6) Kraj je povinen chránit svůj majetek před neoprávněnými zásahy a včas uplatňovat právo na náhradu škody a právo na vydání bezdůvodného obohacení.

(7) Kraj je povinen trvale sledovat, zda dlužníci včas a řádně plní své závazky a zabezpečit, aby nedošlo k promlčení nebo zániku práv z těchto závazků vyplývajících.

§ 17a

(1) Pokud kraj neuplatnil právo na náhradu škody podáním návrhu na zahájení občanského soudního řízení do šesti měsíců ode dne, kdy se dozvěděl o vzniku škody a o tom, kdo za ni odpovídá, může se náhrady škody jménem kraje domáhat v občanském soudním řízení jedna třetina členů zastupitelstva; to neplatí, jestliže kraj v této lhůtě dosáhla náhrady škody uzavřením dohody s osobou, která za škodu odpovídá, nebo jestliže zastupitelstvo rozhodlo, že kraj náhradu škody nebude uplatňovat z důvodů hodných zvláštního zřetele. Členové zastupitelstva zastupují kraj společně a nerozdílně a v občanském soudním řízení mají postavení účastníků podle § 91 odst. 2 občanského soudního řádu.

(2) Kraj uhradí členům zastupitelstva náklady, které účelně vynaložili v souvislosti s uplatněním náhrady škody, jestliže byla kraji náhrada škody přiznána v plném rozsahu; jestliže byla Kraji přiznána náhrada škody pouze částečná, uhradí kraj tyto náklady jen v poměrné výši podle požadované náhrady škody a škody skutečně přiznané.

Zákon č. 131/2000 Sb.,
o hlavním městě Praze, v platném znění

§ 35

(1) Majetek hlavního města Prahy musí být využíván účelně a hospodárně v souladu s jeho zájmy a úkoly vyplývajícími ze zákonem vymezené působnosti. Hlavní město Praha je povinno pečovat o svůj majetek a kontrolovat hospodaření s tímto majetkem. Hlavní město provádí evidenci svého majetku.¹⁰⁾

(2) Majetek hlavního města Prahy musí být chráněn před zničením, poškozením, odcizením nebo zneužitím. S nepotřebným majetkem hlavní město Praha naloží způsoby a za podmínek stanovených zvláštními právními předpisy,¹¹⁾ pokud tento zákon nestanoví jinak.

(3) Hlavní město Praha a městské části jsou povinny chránit majetek hlavního města Prahy před neoprávněnými zásahy a včas uplatňovat právo na náhradu škody a právo na vydání bezdůvodného obohacení.

(4) Hlavní město Praha a městské části jsou povinny trvale sledovat, zda dlužníci včas a řádně plní své závazky, a zabezpečit, aby nedošlo k promlčení nebo zániku práv z těchto závazků vyplývajících.

(5) Doklady o poskytnutí finančních prostředků státem na pořízení majetku uvedeného v § 37 odst. 1 jsou hlavní město Praha a městské části povinny uchovat po celou dobu, po kterou je tento majetek ve vlastnictví hlavního města Prahy.

(6) Hlavní město Praha a městské části nesmí ručit za závazky fyzických a právnických osob vyjma (...)

(7) Právní úkony učiněné v rozporu s ustanovením odstavce 6 jsou od počátku neplatné.

(8) Stát neručí za hospodaření a závazky hlavního města Prahy, pokud tento závazek nepřevzme stát smluvně.

§ 35a

(1) Pokud hlavní město Praha nebo městská část neuplatnily právo na náhradu škody podáním návrhu na zahájení občanského soudního řízení do šesti měsíců ode dne, kdy se dozvěděly o vzniku škody a o tom, kdo za ni odpovídá, může se náhrady škody jménem hlavního města Prahy nebo městské části domáhat v občanském soudním řízení jedna třetina členů zastupitelstva hlavního města Prahy nebo městské části; to neplatí, jestliže hlavní město Praha nebo městská část v této lhůtě dosáhly náhrady škody uzavřením dohody s osobou, která za škodu odpovídá, nebo jestliže zastupitelstvo hlavního města Prahy nebo městské části rozhodly, že náhradu škody nebude hlavní město Praha nebo městská část uplatňovat z důvodů hodných zvláštního zřetele. Členové zastupitelstva zastupují hlavní město Prahu nebo městskou část společně a nerozdílně a v občanském soudním řízení mají postavení účastníků podle § 91 odst. 2 občanského soudního řádu.

(2) Hlavní město Praha nebo městská část uhradí členům zastupitelstva náklady, které účelně vynaložili v souvislosti s uplatněním náhrady škody, jestliže byla hlavnímu městu Praze nebo městské části náhrada škody přiznána v plném rozsahu; jestliže byla hlavnímu městu Praze nebo městské části přiznána náhrada škody pouze částečná, uhradí hlavní město Praha nebo městská část tyto náklady jen v poměrné výši podle požadované náhrady škody a škody skutečně přiznané.

1.1.4 Možnost podmínění platnosti smlouvy uzavřené územním samosprávným celkem jejím předchozím zveřejněním

- Mezi připomínkami uplatněnými k výchozí podobě tohoto materiálu zazněl i námět Transparency International na zavedení právní úpravy obdobné úpravě slovenské (zákon č. 546/2010 Z. z., účinné od 1. ledna 2011; text uvádíme v příloze tohoto materiálu), která podmiňuje účinnost smluv uzavíraných státem, samosprávou a některými dalšími subjekty jejich předchozím zveřejněním.
- Ministerstvo vnitra proto pro účely další diskuse připravilo návrh přizpůsobený podmínkám českého právního řádu a pro tyto účely též zjednodušený. Povinné zveřejňování by se týkalo pouze státu, územních samosprávných celků a příspěvkových organizací. Nebyly by zveřejňovány smlouvy nebo ty jejich části, které obsahují utajované informace, obchodní tajemství, osobní údaje (v obou případech s výjimkami, které připouští zvláštní právní předpisy, např. zákon o ochraně osobních údajů nebo zákon o svobodném přístupu k informacím).
- Prvotní návrh právní úpravy (pro podmínky zákona o obcích) k dalším diskusím:

Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení)

§ 40

(1) Obec nebo jí zřízená příspěvková organizace jsou povinny zveřejnit písemnou smlouvu, které jsou účastníkem a kterou je nakládáno s veřejnými prostředky^{x)} (dále jako „povinně zveřejňovaná smlouva“) způsobem umožňujícím dálkový přístup. Zveřejnění je podmínkou účinnosti smlouvy. Jestliže do tří měsíců od uzavření smlouvy nebo od udělení souhlasu příslušným orgánem s jejím uzavřením, pokud je její platnost podmíněna udělením takového souhlasu, není smlouva zveřejněna, platí, že k jejímu uzavření nedošlo. Smlouva může nabýt účinnosti nejdříve dnem následujícím po dni jejího zveřejnění.

(2) Povinnost uvedená v odstavci 1 se nevztahuje na smlouvy uzavírané podle pracovněprávních předpisů a na smlouvy obsahující utajované informace^{x)}. Dále se tato povinnost nevztahuje na smlouvy o pronájmu bytů a budov fyzickým osobám, které nejsou podnikateli,

(3) Obsahuje-li povinně zveřejňovaná smlouva údaje, které jsou podle jiného právního předpisu vyloučeny ze zpřístupnění^{xxx)}, zveřejní se pouze ty její části, které tyto chráněné údaje neobsahují, spolu s informací o důvodu znepřístupnění ostatních částí.

(4) Písemné vyhotovení povinně zveřejňované smlouvy se opatří doložkou osvědčující, že povinnost stanovená v odstavci 1 byla splněna. V doložce se uvede datum zveřejnění smlouvy, jméno a příjmení osoby, která zveřejnění provedla, místo, kde byla smlouva zveřejněna způsobem umožňujícím dálkový přístup, datum vyhotovení doložky a jméno a příjmení osoby, která doložku vyhotovila. Jestliže písemné vyhotovení povinně zveřejňované smlouvy obsahuje doložku uvedenou ve větě první, má se za to, že povinnost stanovená v odstavci 1 byla splněna, pokud není prokázán opak.

(5) Povinně zveřejňované smlouvy musejí být zpřístupněny způsobem umožňujícím dálkový přístup nejméně po dobu jednoho roku ode dne jejich zveřejnění podle odstavce 1.

^{x)} § 2 písm. g) zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole), ve znění pozdějších předpisů.

^{xx)} Zákon č. 412/2005 Sb., o ochraně utajovaných informací a o bezpečnostní způsobilosti, ve znění pozdějších předpisů.

^{xxx)} Zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů.

Základní teze odůvodnění:

- Povinnost zveřejnit uzavřenou smlouvu se bude vztahovat pouze na smlouvy uzavírané písemně.
- Tato povinnost se nebude vztahovat na smlouvy uzavírané podle pracovněprávních předpisů a na smlouvy, které jsou jako celek utajovanou informací. Dále se nebude vztahovat na smlouvy o pronájmu bytů a budov nepodnikajícím fyzickým osobám.
- Zveřejňovány dále nebudou ty části jinak zveřejnitelných smluv, které by nebylo možné poskytnout na základě zákona o svobodném přístupu k informacím (obchodní tajemství, vybrané osobní údaje, utajované informace apod.). V takovém případě bude smlouva zveřejněna s příslušným omezením (anonymizací odpovídající části), přičemž v textu smlouvy bude nutné uvést důvod omezení, tedy např. že anonymizovaná část obsahuje obchodní tajemství třetího subjektu.
- Smlouva se bude zveřejňovat po jejím uzavření zpravidla naskenováním ve formátu PDF, případně jiným obdobným způsobem.
- Ke splnění této povinnosti dojde tím, že smlouva bude zveřejněna způsobem umožňujícím dálkový přístup, což bude podmínkou pro nabytí účinnosti smlouvy. Z hlediska splnění této povinnosti bude rozhodující den zveřejnění. Splnění povinnosti se bude prokazovat doložkou uvedenou na textu smlouvy. Pokud smlouva nebude doložku obsahovat, bude muset zveřejnění prokazovat sama, pokud smlouva doložku obsahovat bude, bude obec zvýhodněna tím, že naopak bude povinností prokázat nezveřejnění smlouvy.
- Zákon dále stanoví, že smlouva musí být zpřístupněna po dobu nejméně jednoho roku (§ 40 odst. 5). Splnění této povinnosti není podmínkou pro účinnost smlouvy, ale představuje „pojistku“ proti potencionálním obstrukčním postupům, při nichž by smlouva byla formálně na jeden den zveřejněna a následně odstraněna. Porušení této povinnosti však nebude mít dopady na platnost či účinnost smlouvy, ale ze strany obce se bude jednat o porušení povinností při nakládání s majetkem, které bude posouditelné v rámci přezkoumání hospodaření.
- Zpracovatel zvažovat též alternativní řešení, při němž by smlouva mohla nabytí účinnosti nejdříve např. až uplynutím 30 nebo 60 dní ode dne zveřejnění. Takové řešení se však nejeví jako vhodné, neboť by značně zkomplikovalo možnosti flexibilních dispozic s obecním majetkem (např. v případě pronájmu provozovny potravin by mezi zveřejněním záměru a účinností smlouvy mohlo uplynout nejméně 90 dní – záměr 30 dní na úřední desce, uzavřená smlouva 60 dní zveřejněna), takže by majetek po tuto dobu mohl být bez ekonomického využití ke škodě majetku obce.

1.2 Zavedení větší transparentnosti hlasování v orgánech územní samosprávy ve věcech nakládání s majetkem územní samosprávy, nebo o zakázkách, dotacích a grantech

1.2.1 Zadání vlády

- **Strategie, bod 1.2:** *Po projednání s Asociací krajů ČR, Svazem měst a obcí ČR a Sdružení místních samospráv předložit vládě návrh změn příslušných právních předpisů směřujících k zavedení zveřejňování informací o hlasování jednotlivých členů příslušných orgánů samospráv ve věcech nakládání s majetkem územní samosprávy nebo o veřejných zakázkách, dotacích, grantech nebo jiných podporách z rozpočtu územní samosprávy s výjimkou bodů, které budou projednávány v režimu zákona o ochraně utajovaných informací (zveřejňování informací je nezbytné i na internetu).*

Protikorupční efekt:

Zvýšení transparentnosti hlasování volených zástupců vedoucí k případné odpovědnosti za špatná rozhodnutí. Vyšší informovanost veřejnosti o způsobu hlasování jednotlivých členů orgánů územních samosprávních celků.

Východiska:

Již dnes lze podle InfZ zveřejňovat jmenovité údaje o hlasování. Cílem je změnit tuto možnost na povinnost, zejména v případě hlasování o nakládání s veřejnými prostředky

- **Programové prohlášení vlády:** *Vláda zajistí zveřejňování informací o hlasování ve věcech o nakládání s majetkem státu, veřejných zakázkách, dotacích a grantech. Stejně tak se zasadí o nastavení pravidel při hlasování v orgánech územní samosprávy ve věcech nakládání s majetkem územní samosprávy, zakázkách, dotacích a grantech. (str. 17, kapitola „Boj proti korupci“).*
- **Koaliční smlouva:** *Po projednání s Asociací krajů ČR, Svazem měst a obcí ČR a Sdružení místních samospráv předložíme změnu příslušných zákonů tak, aby hlasování v radách krajů a obcí bylo zveřejňováno po jménech ve věcech nakládání s majetkem územní samosprávy nebo o veřejných zakázkách, dotacích, grantech nebo jiných podporách z rozpočtu územní samosprávy s výjimkou bodů, které budou projednávány v režimu zákona o ochraně utajovaných informací. (str. 17, kapitola „Korupce“).*
- **Termín předložení vládě:** Z návrhu Plánu legislativních prací vlády vyplývá termín do 31. prosince 2011, podle strategie vlády je termínem splnění rovněž 31. prosinec 2011.
- **Gestor:** Ministerstvo vnitra.

1.2.2 Teze legislativního řešení

Adresné hlasování

- Splnění úkolu je nutné provést změnou zákonů o územních samosprávních celcích.
- Podle programového prohlášení vlády (a s přihlédnutím k obsahu koaliční smlouvy) je třeba zajistit jednak **adresné hlasování zastupitelstva a rady při nakládání s majetkem, zakázkách, dotacích a grantech** (dále zjednodušeně hovoříme o *nakládání s majetkem*) a **zveřejňování výsledků hlasování**.

- Předmětem jednání byly následující varianty:

Varianta č. 1: Zákon bude obecně uvádět, že „adresné hlasování“ je třeba provádět v případě všech „majetkových úkonů“. Nevýhoda této varianty spočívá v obtížně definovatelném pojmu „majetkový úkon“, neboť bude existovat celá řada hraničních úkonů, u nichž bude podřazení pod tento pojem sporné (např. schvalování veřejnoprávní smlouvy, která má dopady do rozpočtu obce).

Varianta č. 2: Zákon s odkazem na konkrétní ustanovení přesně určí, o jakých úkonech musí být adresně hlasováno. Mohlo by se jednat o úkony uvedené v § 85 zákona o obcích, dále o některé úkony uvedené v § 84 odst. 2 (typicky úkony zřizovatele nebo zakladatele právnických osob), o některé úkony uvedené v § 102 odst. 2 (např. uzavírání nájemních smluv). Sporné je, zda této povinnosti podřadit i všechny úkony podle § 102 odst. 3 zákona o obcích (zbytková pravomoc rady obce). Pokud by k jejich podřazení došlo obecně, blížila by se úprava variantě č. 3, pokud by k jejich podřazení došlo jen taxativně (třeba veškeré smlouvy o dílo), vždy bude existovat riziko, že na určitý úkon nebude pamatováno.

Varianta č. 3: Zákon obecně stanoví, že jakékoli hlasování musí být prováděno adresně. Výhodou je snadná aplikovatelnost i snadné legislativní vyjádření, určitou nevýhodou je zvýšení administrativy obcí. Tuto variantu lze též doplnit o ustanovení, podle něhož by příslušný orgán mohl v případě volby nebo hlasování rozhodnout o tom, že tyto akty budou realizovány tajným hlasováním (to byl hlavní požadavek připomínkových míst v roce 2007 při projednávání protikorupční novely, která rovněž zamýšlela zavést povinnost adresného hlasování).

- **V rámci diskuse** převládá názor, podle něhož by se mělo adresné hlasování týkat přesně určených majetkoprávních úkonů, konkrétně úkonů, na které se vztahuje povinnost zveřejnit záměr (§ 39), dále úkonů, které jsou uvedeny v § 85, § 102 odst. 2 písm. m) (pronájem a výpůjčka) a uzavírání smlouvy o dílo (především z hlediska veřejných zakázek).
- **Na základě připomínek, které byly uplatněny oslovenými institucemi, bude adresné hlasování rozšířeno o další úkony taxativně uvedené v § 84 odst. 2 a § 102 odst. 2 zákona o obcích.**

Zveřejňování výsledků hlasování

- Vládní zadání počítá s povinností zveřejnit výsledky hlasování o nakládání s majetkem. Do úvahy připadá dvojí možný způsob právní úpravy:

Varianta č. 1: Zákon stanoví povinnost zveřejňovat veškeré zápisy z jednání rady a zastupitelstva obce způsobem umožňujícím dálkový přístup. Aby byla dostatečně chráněna práva třetích osob, je možné právní úpravu koncipovat tak, že toto zveřejňování bude provedeno v souladu se zákonem o svobodném přístupu k informacím (§ 5 odst. 7). V takovém případě by obec zveřejnila zápis anonymizovaný např. o osobní údaje, obchodní tajemství, utajované informace apod. Zákon by upravil lhůtu, v níž musí být zápis zveřejněn.

Varianta č. 2: Uložit povinnost zveřejňovat pouze přijatá usnesení spolu s údajem o výsledku hlasování.

- **Na základě uplatněných připomínek bude uložena povinnost zveřejňovat usnesení z jednání rady obce a zápisy (které obsahují též přijatá usnesení) ze zasedání zastupitelstva obce, tedy dokumenty, k nimž mají občané obce přímý přístup podle § 16. Tyto dokumenty budou zveřejňovány bez omezení, tedy bez ochrany osobních údajů a dalších skutečností.**

- V zájmu posílení transparentnosti bude dále doplněna možnost zaznamenávat a zveřejňovat záznamy z jednání zastupitelstva i bez souhlasu zaznamenaných (zákonná licence). Bude záležet na zastupitelstvu (jeho rozhodnutí), zda takové možnosti využije.

1.2.3 Předpokládané náklady

- **Navrhovaná právní úprava by neměla zatížit rozpočet územních samosprávných celků nad rámec obvyklých administrativních nákladů.** Hlasování na jednáních zastupitelstva a rady obce zpravidla probíhá veřejně, takže jedinou „komplikací“ je nyní nutnost zaznamenat u každého přijímaného usnesení, jak členové zastupitelstva hlasovali. To lze splnit bez navýšení nákladů (v malých a středních obcích považujeme takovou povinnost za bezproblémovou, kterou může zabezpečit předsedající zasedání nebo zapisovatel, ve velkých obcích a městech obvykle mají hlasovací zařízení, případně zajistí potřebné údaje pracovník obecního či městského úřadu v rámci plnění svých pracovních povinností).
- **Náklady nevyvolá ani zveřejňování zápisů,** a to ani v případě povinné anonymizace zápisu, protože taková činnost se nevymyká běžné pracovní činnosti administrativních pracovníků odpovědných za vyhotovování zápisů či za administrativní úkony s tím spojené. **Naopak, v tomto případě lze očekávat i úsporu nákladů,** protože žádosti o poskytnutí zápisů ze zastupitelstva a rady obce jsou relativně častými žádostmi o informace podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, takže povinným zveřejňováním těchto informací dojde k úspoře nákladů spojených s vyřizováním žádostí o informace.
- **Ministerstvo vnitra v současnosti shromažďuje podklady pro vyhodnocení nákladovosti spojené se zavedením elektronických hlasovacích systémů.**

1.2.4 Návrh legislativního řešení

Zákon č. 128/2000 Sb.,
o obcích (obecní zřízení), v platném znění

§ 95

(1) O průběhu zasedání zastupitelstva obce se pořizuje zápis, který podepisuje starosta nebo místostarosta a určení ověřovatelé. V zápise se vždy uvede počet přítomných členů zastupitelstva obce, schválený pořad jednání zastupitelstva obce, průběh a výsledek hlasování a přijatá usnesení. **V případě rozhodování o úkonech uvedených v § 84 odst. 2 písm. d), e) f), g), k), n), t), u), x), § 85 nebo o uzavření smlouvy o dílo se v zápise vždy uvede, jak jednotliví členové zastupitelstva obce hlasovali o přijetí usnesení.**

(2) Zápis, který je nutno pořádit do 10 dnů po skončení zasedání, musí být uložen na obecním úřadu k nahlédnutí. O námitkách člena zastupitelstva obce proti zápisu rozhodne nejbližší zasedání zastupitelstva obce.

(3) Obec zveřejní zápis ze zasedání zastupitelstva obce způsobem umožňujícím dálkový přístup do 10 dnů od jeho pořizení. Usnesení, jímž zastupitelstvo obce rozhodlo o nabytí majetku v dražbě, se zveřejní do 10 dnů ode dne dražby.

(4) Zastupitelstvo obce může pořizovat ze svého zasedání zvukový nebo obrazový záznam. Tento záznam může zveřejnit způsobem umožňujícím dálkový přístup.

§ 101

(1) Rada obce se schází ke svým schůzím podle potřeby, její schůze jsou neveřejné. Rada obce může k jednotlivým bodům svého jednání přizvat dalšího člena zastupitelstva obce a jiné osoby.

(2) Rada obce je schopna se usnášet, je-li přítomna nadpoloviční většina všech jejích členů; k platnému usnesení nebo rozhodnutí je třeba souhlasu nadpoloviční většiny všech jejích členů.

(3) Rada obce pořizuje ze své schůze zápis, který podepisuje starosta spolu s místostarostou nebo jiným radním. V zápise se vždy uvede počet přítomných členů rady obce, schválený pořad schůze rady obce, průběh a výsledek hlasování a přijatá usnesení. **V případě rozhodování o úkonech uvedených v § 102 odst. 2 písm. b) a c), o uzavření nájemní smlouvy, smlouvy o výpůjčce nebo smlouvy o dílo se v zápise vždy uvede, jak jednotliví členové rady obce hlasovali o přijetí usnesení.** Zápis ze schůze rady obce musí být pořízen do 7 dnů od jejího konání. O námitkách člena rady obce proti zápisu rozhodne nejbližší schůze rady obce. Zápis ze schůze rady obce musí být uložen u obecního úřadu k nahlédnutí členům zastupitelstva obce. **Obec zveřejní usnesení přijatá na schůzi rady obce, včetně údaje o výsledku hlasování a údaje uvedeného ve třetí větě, způsobem umožňujícím dálkový přístup do 10 dnů od pořízení zápisu ze schůze rady obce; usnesení, jímž rada obce rozhodla o nabytí majetku v dražbě, se zveřejní do 10 dnů ode dne dražby.**

(4) Rada obce vydá jednací řád, v němž stanoví podrobnosti o jednání rady obce.

§ 41

(2) Právní úkony, které vyžadují schválení zastupitelstva obce, popřípadě rady obce, jsou bez tohoto schválení od počátku neplatné. **Neplatné jsou i právní úkony, jestliže došlo k porušení povinnosti stanovené v § 95 odst. 1 větě poslední nebo v § 101 odst. 3 větě třetí, s výjimkou pronájmu bytů.**

* * *

Zákon č. 129/2000 Sb.,
o krajích (krajské zřízení), v platném znění

§ 43

(1) O průběhu zasedání zastupitelstva se pořizuje zápis, který podepisuje hejtman nebo náměstek hejtmana a zvolení ověřovatelé. Zápis, který je nutno pořídit do 10 dnů po skončení zasedání, musí obsahovat údaj o počtu přítomných členů zastupitelstva, schválený program jednání, průběh a výsledek hlasování a přijatá usnesení a musí být uložen u krajského úřadu k nahlédnutí. **V případě rozhodování o úkonech uvedených v § 35 odst. 2 písm. j), k), l), o), q), r), s), § 36 nebo o uzavření smlouvy o dílo se v zápise vždy uvede, jak jednotliví členové zastupitelstva hlasovali o přijetí usnesení.** O námitkách člena zastupitelstva proti zápisu rozhodne nejbližší zasedání zastupitelstva.

(2) **Kraj zveřejní zápis ze zasedání zastupitelstva způsobem umožňujícím dálkový přístup do 10 dnů od jeho pořízení; usnesení, jímž zastupitelstvo rozhodlo o nabytí majetku v dražbě, se zveřejní do 10 dnů ode dne dražby.**

(3) **Zastupitelstvo může pořizovat ze svého zasedání zvukový nebo obrazový záznam. Tento záznam může zveřejnit způsobem umožňujícím dálkový přístup.**

§ 58

(1) Rada se schází ke svým schůzím podle potřeby. Schůze rady svolává hejtman. Schůze rady jsou neveřejné. Rada může k jednotlivým bodům svého jednání přizvat i dalšího člena zastupitelstva nebo jiné osoby.

(2) K platnému usnesení, volbě nebo rozhodnutí je třeba souhlasu nadpoloviční většiny všech členů rady.

(3) O průběhu schůze rady se pořizuje zápis, ve kterém se vždy uvede počet přítomných členů rady, schválený program schůze rady, průběh a výsledek hlasování a přijatá usnesení. Zápis podepisuje hejtman nebo náměstek hejtmána, spolu s ověřovateli. **V případě rozhodování o úkonech uvedených v § 59 odst. 1 písm. i), j), § 59 odst. 2, o uzavření nájemní smlouvy, smlouvy o výpůjčce nebo smlouvy o dílo se v zápise vždy uvede, jak jednotliví členové rady hlasovali o přijetí usnesení.** Zápis, který je nutno pořádit do 10 dnů po skončení schůze, musí být uložen u krajského úřadu k nahlédnutí členům zastupitelstva kraje. O námitkách člena rady proti zápisu rozhodne nejbližší schůze rady. **Kraj zveřejní usnesení přijatá na schůzi rady, včetně údaje o výsledku hlasování a údaje uvedeného ve třetí větě, způsobem umožňujícím dálkový přístup do 10 dnů od pořízení zápisu ze schůze rady; usnesení, jímž rada rozhodla o nabytí majetku v dražbě, se zveřejní do 10 dnů ode dne dražby.**

(4) Rada podává na každém zasedání zastupitelstva zprávu o své činnosti.

§ 23

(1) Podmiňuje-li zákon platnost právního úkonu kraje předchozím zveřejněním, schválením nebo souhlasem, opatří se listina **osvědčující tento právní úkon osvědčující splnění těchto podmínek** doložkou, v níž bude potvrzeno, že tyto podmínky jsou splněny.

(2) Právní úkony, které vyžadují schválení zastupitelstva, popřípadě rady, lze učinit jen po jejich předchozím schválení, jinak jsou tyto právní úkony kraje od počátku neplatné. **Neplatné jsou i právní úkony, jestliže došlo k porušení povinnosti stanovené v § 43 odst. 1 větě třetí nebo v § 58 odst. 3 větě třetí, s výjimkou pronájmu bytů.** Tyto právní úkony činí hejtman nebo jím pověřená osoba, nestanoví-li tento zákon jinak [§ 69 odst. 2 písm. b)].

* * *

Zákon č. 131/2000 Sb.,
o hlavním městě Praze, v platném znění

§ 65

(1) O průběhu zasedání zastupitelstva hlavního města Prahy se pořizuje zápis, který musí obsahovat počet přítomných členů zastupitelstva hlavního města Prahy, schválený pořad jednání zastupitelstva hlavního města Prahy, průběh a výsledek hlasování a přijatá usnesení. Zápis podepisuje primátor hlavního města Prahy nebo náměstek primátora hlavního města Prahy a určení ověřovatelé. **V případě rozhodování o úkonech uvedených v § 59 odst. 2 písm. h), i), t), § 59 odst. 3 nebo o uzavření smlouvy o dílo, nájemní smlouvy nebo smlouvy o výpůjčce se v zápise vždy uvede, jak jednotliví členové zastupitelstva hlavního města Prahy hlasovali o přijetí usnesení.** Zápis, který je nutno pořádit do 7 dnů po skončení zasedání, musí být uložen na Magistrátu hlavního města Prahy k nahlédnutí. O námitkách člena zastupitelstva hlavního města Prahy proti zápisu rozhodne nejbližší zasedání zastupitelstva hlavního města Prahy.

(2) **Hlavní město Praha zveřejní zápis ze zasedání zastupitelstva hlavního města Prahy způsobem umožňujícím dálkový přístup do 10 dnů od jeho pořízení; usnesení, jímž zastupitelstvo hlavního města Prahy rozhodlo o nabytí majetku v dražbě, se zveřejní do 10 dnů ode dne dražby.**

(4) Zastupitelstvo hlavního města Prahy může pořizovat ze svého zasedání zvukový nebo obrazový záznam. Tento záznam může zveřejnit způsobem umožňujícím dálkový přístup.

§ 70

(1) Rada hlavního města Prahy se schází ke svým schůzím podle potřeby. Schůze rady hlavního města Prahy svolává primátor hlavního města Prahy. Schůze rady jsou neveřejné. Rada hlavního města Prahy může k jednotlivým bodům svého jednání přizvat i dalšího člena zastupitelstva hlavního města Prahy nebo jiné osoby.

(2) K platnému usnesení, volbě nebo rozhodnutí rady hlavního města Prahy je třeba souhlasu nadpoloviční většiny všech jejích členů.

(3) Rada hlavního města Prahy pořizuje ze své schůze zápis, který podepisuje primátor hlavního města Prahy spolu s náměstkem primátora hlavního města Prahy nebo jiným radním. V zápise se vždy uvede počet přítomných členů rady hlavního města Prahy, pořad schůze rady hlavního města Prahy, průběh a výsledek hlasování a přijatá usnesení. **V případě rozhodování o úkonech uvedených v § 68 odst. 2 písm. g), h), l), až t) nebo o uzavření nájemní smlouvy, smlouvy o výpůjčce nebo smlouvy o dílo se v zápise vždy uvede, jak jednotliví členové rady hlavního města Prahy hlasovali o přijetí usnesení.** Zápis ze schůze rady hlavního města Prahy musí být pořízen do 7 dnů od jejího konání. O námitkách člena rady hlavního města Prahy proti zápisu rozhodne nejbližší schůze rady hlavního města Prahy. Zápis ze schůze rady hlavního města Prahy musí být uložen u Magistrátu hlavního města Prahy k nahlédnutí. **Hlavní město Praha zveřejní usnesení přijatá na schůzi rady hlavního města Prahy, včetně údaje o výsledku hlasování a údaje uvedeného ve třetí větě, způsobem umožňujícím dálkový přístup do 10 dnů od pořízení zápisu ze schůze rady hlavního města Prahy; usnesení, jímž rada hlavního města Prahy rozhodla o nabytí majetku v dražbě, se zveřejní do 10 dnů ode dne dražby.**

(4) Rada hlavního města Prahy podává pololetně na zasedání zastupitelstva hlavního města Prahy zprávu o své činnosti.

§ 72

(2) Primátor hlavního města Prahy zastupuje hlavní město Prahu navenek. Právní úkony, které vyžadují schválení zastupitelstva hlavního města Prahy nebo rady hlavního města Prahy, může primátor provést jen po jejich předchozím schválení, jinak jsou tyto právní úkony neplatné od samého počátku. **Neplatné jsou i právní úkony, jestliže došlo k porušení povinnosti stanovené v § 65 odst. 1 větě třetí, v § 70 odst. 3 větě třetí, v § 89 odst. 5 a § 94 odst. 5, s výjimkou pronájmu bytů.**

§ 89

(5) V případě rozhodování zastupitelstva městské části o úkonech uvedených v odstavci 1 písm. b), c), j), v odstavci 2 nebo o uzavření smlouvy o dílo, nájemní smlouvy nebo smlouvy o výpůjčce se v zápise vždy uvede, jak jednotliví členové zastupitelstva městské části hlasovali o přijetí usnesení.

§ 94

(5) V případě rozhodování o úkonech uvedených v odstavci písm. g) nebo o uzavření nájemní smlouvy, smlouvy o výpůjčce nebo smlouvy o dílo se v zápise vždy uvede, jak jednotliví členové rady městské části hlasovali o přijetí usnesení.

1.3 Úprava kompetencí mezi zastupitelstvem a radou zamezující obcházení zákona

1.3.1 Zadání vlády

- **Strategie, bod 1.5:** Předložit vládě návrh novely zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů, zákona č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), ve znění pozdějších předpisů, a zákona č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze, ve znění pozdějších předpisů, upravující kompetence mezi zastupitelstvem a radou územního samosprávného celku; řešit v návaznosti na záměr zavést přímou volbu starostů a na opatření související s vyšší transparentností nakládání s majetkem územních samosprávných celků.

Protikorupční efekt:

Zamezení obcházení a zneužívání zákona.

Východiska:

Z poznatků Ministerstva vnitra (zejména z prověřování podnětů a kontrol výkonu samostatné působnosti) a zkušeností několika odborníků na územní samosprávu vyplývá, že kromě nerespektování rozdělení kompetencí mezi jednotlivé orgány územního samosprávného celku (a zasahování si tak zejména do vyhrazených kompetencí) dochází v praxi i k obcházení zákona za účelem před veřejností skrýt určité informace – např. radě je vyhrazeno rozhodování o pronájmech a výpůjčkách, schůze rady jsou neveřejné; zastupitelstvu je vyhrazeno rozhodování o nabytí a převodu nemovitostí, zasedání zastupitelstva jsou bezvýjimečně veřejná – rada uzavírá nájemní smlouvu na nemovitost na 99 let. Současně je třeba posoudit opodstatněnost, příp. rozsah vyhrazené působnosti rady.

- **Termín předložení vládě:** 31. prosince 2011.
- **Gestor:** Ministerstvo vnitra.

1.3.2 Teze legislativního řešení úkolu

1. Důvodem pro předložení zamýšlené změny jsou především pravomoci rady obce v majetkové oblasti, které jsou radě obce vyhrazeny (jedná se o uzavírání nájemních smluv a smluv o výpůjčce). Zastupitelstvo obce si z tohoto důvodu nemůže rozhodování o těchto záležitostech pro sebe vyhradit. Projednávány proto byly následující varianty:

Varianta č. 1: Obecně zrušit stav, při němž určité pravomoci rady obce jsou tzv. vyhrazené, takže si je zastupitelstvo obce nemůže pro sebe vztáhnout a rozhodovat o nich. Výhodou by bylo posílení postavení zastupitelstva obce, nevýhodou (kromě obtížné prosaditelnosti) též v praxi méně operativní rozhodování zastupitelstva oproti radě obce.

Varianta č. 2: Z vyhrazených pravomocí odejmout vyhrazenou pravomoc rady obce rozhodovat o nájemních smlouvách a smlouvách o výpůjčce. Tyto majetkové pravomoci by tím pádem „automaticky“ náležely do nevyhrazené (zbytkové) pravomoci rady obce, kterou si zastupitelstvo obce pro sebe může zcela nebo zčásti vyhradit. Tím by byl zachován stávající stav, při němž o méně závažných majetkových úkonech rozhoduje rada obce, avšak zastupitelstvu obce by byla dána možnost, aby samo rozhodovalo v zásadnějších otázkách (např. dlouhodobé pronájmy, pronájmy velkého majetku apod.). Zákon by současně výslovně stanovil, že v obcích, v nichž namísto rady vykonává pravomoci starosta obce, tyto nejsou vyhrazené a zastupitelstvo by si je mohlo vyhradit zcela bez dalšího.

Varianta č. 3: Převedení některých pravomocí z vyhrazené i nevyhrazené pravomoci rady obce do vyhrazené pravomoci zastupitelstva obce (s možností následné „delegace“ z vůle zastupitelstva obce radě obce).

2. V rámci diskuse převážil názor, podle něhož by měla být převedena vyhrazená pravomoc rady obce rozhodovat o uzavírání nájemních smluv do pravomoci nevyhrazené (§ 102 odst. 3) s tím, že by současně zastupitelstvu obce bylo nově vyhrazeno rozhodovat o uzavření nájemních smluv a smluv o výpůjčce, uzavíraných na dobu neurčitou a na dobu přesahující krátkodobý nájem nebo výpůjčku. Ostatní pravomoci rady obce by upravovány být neměly, neboť svou povahou se nejedná o pravomoci prakticky vhodné pro realizaci zastupitelstvem (vzhledem k operativnosti a např. k řešení některých otázek spojených s ochranou osobních údajů).

1.3.3 Návrh legislativního řešení

Zákon č. 128/2000 Sb.,
o obcích (obecní zřízení), v platném znění

§ 85

Zastupitelstvu obce je dále vyhrazeno rozhodování o těchto majetkoprávních úkonech:

- a) nabytí a převod nemovitých věcí včetně vydání nemovitostí podle zvláštních zákonů, převod bytů a nebytových prostorů z majetku obce,
- b) pronájem a výpůjčka majetku obce na celkovou dobu delší než 4 let s výjimkou pronájmu bytů, hrobových míst a lesního majetku a pronájmu a výpůjčce majetku právnické osobě zřízené obcí,**
- c) poskytování věcných darů v hodnotě nad 20 000 Kč a peněžitých darů ve výši nad 20 000 Kč fyzické nebo právnické osobě v jednom kalendářním roce,
- d) poskytování dotací nad 50 000 Kč v jednotlivých případech občanským sdružením, humanitárním organizacím a jiným fyzickým nebo právnickým osobám působícím v oblasti mládeže, tělovýchovy a sportu, sociálních služeb, podpory rodin, požární ochrany, kultury, vzdělávání a vědy, zdravotnictví, protidrogových aktivit, prevence kriminality a ochrany životního prostředí,
- e) uzavření smlouvy o sdružení a poskytování majetkových hodnot podle smlouvy o sdružení, jehož je obec účastníkem,
- f) peněžité i nepeněžité vklady do právnických osob,
- g) vzdání se práva a prominutí pohledávky vyšší než 20 000 Kč,
- h) zastavení movitých věcí nebo práv v hodnotě vyšší než 20 000 Kč,
- i) dohody o splátkách s lhůtou splatnosti delší než 18 měsíců,
- j) postoupení pohledávky vyšší než 20 000 Kč,
- k) uzavření smlouvy o přijetí a poskytnutí úvěru nebo půjčky, o poskytnutí dotace, o převzetí dluhu, o převzetí ručitelského závazku, o přistoupení k závazku a smlouvy o sdružení,
- l) zastavení nemovitých věcí,
- m) vydání komunálních dluhopisů.

§ 102

(1) Rada obce připravuje návrhy pro jednání zastupitelstva obce a zabezpečuje plnění jím přijatých usnesení.

(2) Radě obce je vyhrazeno

- a) zabezpečovat hospodaření obce podle schváleného rozpočtu, provádět rozpočtová opatření v rozsahu stanoveném zastupitelstvem obce,
- b) plnit vůči právnickým osobám a organizačním složkám založeným nebo zřízeným zastupitelstvem obce, s výjimkou obecní policie, úkoly zakladatele nebo zřizovatele podle zvláštních předpisů, nejsou-li vyhrazeny zastupitelstvu obce (§ 84 odst. 2),

- c) rozhodovat ve věcech obce jako jediného společníka obchodní společnosti,
- d) vydávat nařízení obce,
- e) projednávat a řešit návrhy, připomínky a podněty předložené jí členy zastupitelstva obce nebo komisemi rady obce,
- f) stanovit rozdělení pravomocí v obecním úřadu, zřizovat a zrušovat odbory a oddělení obecního úřadu (§ 109 odst. 2),
- g) na návrh tajemníka obecního úřadu jmenovat a odvolávat vedoucí odborů obecního úřadu v souladu se zvláštním zákonem,^{32b)}
- h) zřizovat a zrušovat podle potřeby, komise rady obce (dále jen "komise"), jmenovat a odvolávat z funkce jejich předsedy a členy,
- i) kontrolovat plnění úkolů obecním úřadem a komisemi v oblasti samostatné působnosti obce,
- j) stanovit celkový počet zaměstnanců obce v obecním úřadu a v organizačních složkách obce,
- k) ukládat pokuty ve věcech samostatné působnosti obce (§ 58); tuto působnost může rada obce svěřit příslušnému odboru obecního úřadu zcela nebo zčásti,
- l) přezkoumávat na základě podnětů opatření přijatá obecním úřadem v samostatné působnosti a komisemi,
- ~~m) rozhodovat o uzavírání nájemních smluv a smluv o výpůjčce; tuto působnost může rada obce svěřit příslušnému odboru obecního úřadu nebo příspěvkové organizaci obce zcela nebo zčásti.~~
- n) stanovit pravidla pro přijímání a vyřizování petic a stížností,
- o) schvalovat organizační řád obecního úřadu,
- p) plnit úkoly stanovené zvláštním zákonem.

(3) Rada obce zabezpečuje rozhodování ostatních záležitostí patřících do samostatné působnosti obce, pokud nejsou vyhrazeny zastupitelstvu obce nebo pokud si je zastupitelstvo obce nevyhradilo. Rada obce nemůže svěřit starostovi ani obecnímu úřadu rozhodování v záležitostech podle odstavce 2 s výjimkou záležitostí uvedených v odstavci 2 písm. k) ~~a m)~~.

(4) V obcích, kde starosta vykonává pravomoc rady obce (§ 99 odst. 2), je zastupitelstvu obce vyhrazeno též rozhodování ve věcech uvedených v odstavci 2 písm. c), d), f), j) a l).

Zákon č. 129/2000 Sb.,
o krajích (krajské zřízení), v platném znění

§ 36

- (1) Zastupitelstvu je dále vyhrazeno rozhodování o těchto majetkoprávních úkonech kraje:
- a) nabytí a převod nemovitých věcí,
 - b) pronájem a výpůjčka majetku kraje na celkovou dobu delší než 4 roky s výjimkou pronájmu bytů a lesního majetku a pronájmu a výpůjčce majetku právnické osobě zřízené krajem,**
 - c) poskytování věcných a peněžitých darů podle zvláštního zákona v hodnotě nad 100 000 Kč jedné fyzické nebo právnické osobě v kalendářním roce,
 - d) poskytování dotací občanským sdružením, humanitárním organizacím a jiným právnickým a fyzickým osobám působícím na území kraje v oblasti mládeže, sportu a tělovýchovy, sociálních služeb, podpory rodin, požární ochrany, kultury, vzdělávání a vědy, zdravotnictví, protidrogových aktivit, prevence kriminality a ochrany zvířat a životního prostředí v hodnotě nad 200 000 Kč jedné fyzické nebo právnické osobě v kalendářním roce, nejedná-li se o účelové dotace z prostředků státního rozpočtu,
 - e) poskytování dotací obcím z rozpočtu kraje a kontrola jejich využití,
 - f) vzdání se práva a prominutí pohledávky vyšší než 200 000 Kč,
 - g) zastavení movitých věcí nebo práv v hodnotě vyšší než 200 000 Kč,
 - h) dohody o splátkách s lhůtou splatnosti delší než 18 měsíců,
 - i) postoupení pohledávky vyšší než 200 000 Kč,

- j) uzavření smlouvy o přijetí a poskytnutí úvěru, půjčky, o převzetí ručitého závazku, o přistoupení k závazku a ke smlouvě o sdružení,
- k) zastavení nemovitostí,
- l) vydání komunálních dluhopisů,
- m) stanovení majetkové účasti na podnikání jiných právnických osob,
- n) peněžité a nepeněžité vklady do právnických osob.

§ 59

(1) Rada připravuje návrhy a podklady pro jednání zastupitelstva a zabezpečuje plnění jím přijatých usnesení. Radě je vyhrazeno

- a) zabezpečovat hospodaření podle schváleného rozpočtu, provádět rozpočtová opatření v rozsahu svěřeném zastupitelstvem,
- b) stanovit počet zaměstnanců kraje zařazených do krajského úřadu, do zvláštních orgánů kraje a do organizačních složek a objem prostředků na platy těchto zaměstnanců,
- c) na návrh ředitele krajského úřadu (dále jen "ředitel") jmenovat a odvolávat vedoucí odborů krajského úřadu v souladu se zvláštním zákonem; jmenování nebo odvolání vedoucích odborů bez návrhu ředitele je neplatné,
- d) zřízovat a zrušovat podle potřeby komise rady (dále jen "komise"), jmenovat a odvolávat z funkce jejich předsedy a členy,
- e) ukládat krajskému úřadu úkoly v oblasti samostatné působnosti a kontrolovat jejich plnění,
- f) přezkoumávat opatření přijatá krajským úřadem v samostatné působnosti,
- g) vyřizovat návrhy, připomínky a podněty obcí a právnických osob z územního obvodu kraje,
- h) stanovit pravidla pro přijímání a vyřizování petic a stížností,
- i) vykonávat zakladatelské a zřizovatelské funkce ve vztahu k právnickým osobám, organizačním složkám, které byly zřízeny nebo založeny krajem nebo které byly na kraj převedeny zvláštním zákonem, včetně jmenování a odvolávání jejich ředitelů a stanovení jejich platu a odměn; k tomu pravidelně jedenkrát ročně projednávat zprávu o jejich činnosti, o plnění jejich úkolů, pro které byly založeny nebo zřízeny, a přijímat příslušná opatření k nápravě,
- j) rozhodovat ve věcech kraje jako jediného společníka obchodní společnosti,
- k) vydávat nařízení kraje,
- ~~l) rozhodovat o uzavírání nájemních smluv a smluv o výpůjčce; tuto působnost může rada svěřit příslušnému odboru krajského úřadu zcela nebo zčásti,~~
- m) projednávat a řešit návrhy, připomínky a podněty předložené jí členy zastupitelstva nebo komisemi rady,
- n) plnit úkoly stanovené zvláštním právním předpisem.

Zákon č. 131/2000 Sb.,
o hlavním městě Praze, v platném znění

§ 59

(3) Zastupitelstvu hlavního města Prahy je vyhrazeno rozhodování o těchto majetkoprávních úkonech:

- a) o vydání komunálních dluhopisů,
- b) o pronájmu nebo výpůjčce majetku hlavního města Prahy na celkovou dobu delší než 4 roky s výjimkou pronájmu bytů, hrobových míst a lesního majetku a pronájmu a výpůjčce majetku právnické osobě zřízené hlavním městem Prahou,**
- c) o majetkové účasti hlavního města Prahy na podnikání jiných osob s výjimkou právnických osob založených nebo zřízených hlavním městem Prahou o hodnotě vyšší než 5 000 000 Kč,
- d) o přijetí a poskytnutí úvěru nebo půjčky a uzavření smlouvy o sdružení, jde-li o závazek větší než 10 000 000 Kč,

- e) o převzetí dluhu, ručení za závazky jiných osob, převzetí ručitelského závazku a přistoupení k závazku, jde-li o závazek větší než 5 000 000 Kč,
- f) o přijetí a poskytnutí dotace, jde-li o závazek vyšší než 50 000 000 Kč, není-li dále stanoveno jinak,
- g) o poskytování dotací a půjček městským částem z rozpočtu hlavního města Prahy, s výjimkou dotací poskytovaných ze státního rozpočtu nebo rozpočtu státního fondu,
- h) o poskytování dotací nad 200 000 Kč občanským sdružením, humanitárním organizacím a jiným fyzickým a právnickým osobám působícím v oblasti mládeže, tělovýchovy a sportu, sociálních služeb, požární ochrany, kultury, vzdělávání a vědy, zdravotnictví, protidrogových aktivit, prevence kriminality a ochrany životního prostředí,
- i) o bezúplatném postoupení pohledávek vyšších než 10 000 000 Kč,
- j) o zastavení nemovitých věcí,
- k) o nabytí a převodu nemovitých věcí,
- l) o peněžitých i nepeněžitých vkladech do obchodních společností, nadací a obecně prospěšných společností a svazků obcí v hodnotě vyšší než 5 000 000 Kč,
- m) o bezúplatných převodech movitých věcí včetně peněz tuzemským právnickým a fyzickým osobám na vědu, výchovu a vzdělávání, na charitativní, sociální, zdravotnické a ekologické účely a na podporu rozvoje kultury, tělesné výchovy a sportu v celkové částce vyšší než 2 000 000 Kč ročně jednomu a témuž subjektu, s výjimkou poskytování jednorázových sociálních výpomocí občanům a s výjimkou darování ztracených a opuštěných zvířat fyzickým a právnickým osobám,
- n) o vzdání se práva a prominutí pohledávky vyšší než 5 000 000 Kč,
- o) o zastavení movitých věcí nebo práv v hodnotě vyšší než 5 000 000 Kč,
- p) o dohodách o splátkách s lhůtou splatnosti delší než 18 měsíců,
- q) o poskytování věcných a peněžitých darů v hodnotě nad 2 000 000 Kč v jednotlivých případech.

1.4 Změna přístupu členů zastupitelstev územních samosprávných celků k informacím

1.4.1 Zadání vlády

- **Strategie, bod 1.4:** Předložit vládě návrh novely zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů, zákona č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), ve znění pozdějších předpisů, a zákona č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze, ve znění pozdějších předpisů, ve smyslu rozšíření a specifikace práv jednotlivých členů zastupitelstev na přístup k informacím a dokumentům úřadu územního samosprávného celku.

Protikorupční efekt:

Zajištění včasné a plné informovanosti členů zastupitelstev před hlasováním.

Východiska:

Pro efektivní fungování obce je kontrola ze strany členů zastupitelstva, zejména tedy opozičních, životně důležitá, neboť komunální úroveň není pokryta zájmem médií či státních kontrolních orgánů tak jako ministerstva či Parlament ČR. Člen zastupitelstva má proto neomezený přístup k informacím týkajících se samosprávné působnosti obce.

Přístup k informacím na základě zákona o obcích, narozdíl od zákona o svobodném přístupu k informacím, umožňuje členovi zastupitelstva dostat informace včetně těch chráněných (osobní údaje, obchodní tajemství apod.) s tím, že ochrana těchto informací přechází na něj. Jediné omezení, kterému je člen zastupitelstva teoreticky vystaven podle platné právní úpravy, je třicetidenní lhůta, kterou mají úředníci a radní k dispozici pro poskytnutí informace – tato lhůta v praxi často znamená, že se člen zastupitelstva k požadovaným informacím nedostane buď včas, anebo také vůbec.

Je třeba odstranit znevýhodnění člena zastupitelstva oproti ostatním občanům při žádosti o informace – sjednotit lhůty podle zákonů o územních samosprávných celcích a zákona o svobodném přístupu k informacím, a to směrem ke kratším termínům. Dále je třeba odlišit pro člena zastupitelstva prostou žádost o informace od žádosti o názor, stanovisko či rozbor k působnosti územního samosprávného celku.

- **Termín předložení vládě:** 31. prosinec 2011.
- **Gestor:** Ministerstvo vnitra.

1.4.2 Teze legislativního řešení úkolu

3. Důvodem pro předložení zamýšlené změny jsou především praktické problémy se získáváním informací členy zastupitelstev obcí od svých obcí.
4. V rámci diskuse dne 12. ledna 2011 byla účastníky *projednávána* *potencionální možnost podřazení procesního režimu vyřizování žádostí členů zastupitelstev obcí o informace zákonu o svobodném přístupu k informacím*. Výhodou by bylo dosažení vyšší míry ochrany a prosaditelnosti práva člena zastupitelstva obce na informace. Ani InfZ ovšem nemůže zabránit neodůvodněnému a protiprávnímu „šikanóznímu“ postupu ze strany obce. Proti takovému řešení však byla vyslovena celá řada pochybností, zejména z hlediska povahy práva zastupitele na informace – zda se jedná o realizaci práva podle čl. 17 Listiny či nikoli. Předmětem diskuse dále byla možnost *snížení lhůty pro poskytnutí informace z nynějších 30 na 15 dní a přesnější specifikace informací, na které mají členové zastupitelstva vždy nárok (včetně možnosti zkrácení lhůty pro vydání konkrétních dokumentů)*.

- Ministerstvo vnitra ustavilo konzultační skupinu k analýze zákona o svobodném přístupu k informacím z hlediska celkového posílení transparentnosti veřejné správy. Na jednání dne **23. února 2011** byla projednávána možnost legislativních změn směřujících k posílení práv člena zastupitelstva. Bylo dosaženo obecné shody na zkrácení termínu pro získání informace na 15 dní. Diskuse se zaměřila rovněž na možnosti nápravných prostředků člena zastupitelstva proti postupu při poskytování informací, přičemž v zásadě se jednalo o třech možnostech – zavedení specifického „interního“ nápravného režimu (námitka zastupitelstvu nebo kontrolnímu výboru), stížnost, o níž by rozhodoval nadřízený správní orgán územního samosprávného celku (krajský úřad nebo Ministerstvo vnitra) nebo aplikace institutu stížnosti podle § 16a InfZ. V těchto variantách byl připraven návrh příslušné změny zákona o obcích k dalším diskusím (analogicky by byly provedeny změny ostatních zákonů o územních samosprávných celcích).

Zákon č. 128/2000 Sb.,
o obcích (obecní zřízení)

Platné znění:

§ 82

Člen zastupitelstva obce má při výkonu své funkce právo

- a) předkládat zastupitelstvu obce, radě obce, výborům a komisím návrhy na projednání,
- b) vznášet dotazy, připomínky a podněty na radu obce a její jednotlivé členy, na předsedy výborů, na statutární orgány právnických osob, jejichž zakladatelem je obec, a na vedoucí příspěvkových organizací a organizačních složek, které obec založila nebo zřídila; písemnou odpověď musí obdržet do 30 dnů,
- c) požadovat od zaměstnanců obce zařazených do obecního úřadu, jakož i od zaměstnanců právnických osob, které obec založila nebo zřídila, informace ve věcech, které souvisejí s výkonem jejich funkce; informace musí být poskytnuta nejpozději do 30 dnů.

Navržená změna:

§ 82

(1) Člen zastupitelstva obce má při výkonu své funkce právo předkládat zastupitelstvu obce, radě obce, výborům zastupitelstva obce a komisím rady obce návrhy na projednání.

(2) Člen zastupitelstva obce má při výkonu své funkce právo vznášet dotazy, připomínky a podněty na starostu obce, radu obce nebo její jednotlivé členy, na obecní úřad, na výbory zastupitelstva obce, na právnické osoby, jejichž zakladatelem nebo společníkem je obec a na organizační složky obce. Odpověď musí být poskytnuta do 30 dnů ode dne doručení dotazu, připomínky nebo podnětu. Jestliže člen zastupitelstva obce odpověď v uvedené lhůtě neobdrží nebo považuje-li odpověď za nedostatečnou, může do 30 dnů od uplynutí lhůty pro obdržení odpovědi požádat zastupitelstvo obce, případně radu obce, jde-li o informace od právnických osob, jejichž zakladatelem nebo společníkem je obec, o prověření způsobu vyřízení vzneseného dotazu, připomínky nebo podnětu. Zastupitelstvo obce nebo rada obce na svém nejbližším zasedání nebo schůzi přijme odpovídající opatření.

(3) Člen zastupitelstva obce má při výkonu své funkce právo požadovat od obce a od právnických osob, jejichž zakladatelem nebo společníkem je obec, informace, které souvisejí s výkonem jeho funkce. Informace musí být členovi zastupitelstva obce poskytnuta bezodkladně, nejpozději do 15 dnů ode dne, kdy o její poskytnutí požádal, a to včetně možnosti nahlédnutí do dokumentů, v nichž jsou tyto informace zaznamenány. Jestliže informace nebyla poskytnuta nebo považuje-li člen zastupitelstva obce poskytnuté informace za nedostatečné, může do 30 dnů od uplynutí lhůty pro jejich poskytnutí požádat zastupitelstvo obce nebo radu obce, jde-li o právnické osoby, jejichž zakladatelem nebo společníkem je obec, o prověření způsobu vyřízení podané žádosti o informace. Zastupitelstvo obce nebo rada obce na svém nejbližším zasedání nebo schůzi přijme odpovídající opatření.

alternativa k diskusi:

... Jestliže informace nebyla poskytnuta nebo považuje-li člen zastupitelstva poskytnuté informace za nedostatečné, může do 30 dnů ode dne uplynutí lhůty pro poskytnutí informací požádat krajský úřad o prověření způsobu vyřízení žádosti o informace. Krajský úřad o takovém požadavku rozhodne do 15 dnů ode dne jeho doručení a je-li pro rozhodnutí nutné opatřit podklady, do 15 dnů ode dne jejich získání. Je-li požadavek zastupitele důvodný, přikáže informaci poskytnout, jinak jej zamítne. Působnost stanovená v tomto ustanovení krajskému úřadu je výkonem přenesené působnosti.

1.5 Úprava centrální adresy

1.5.1 Zadání vlády

- **Strategie, bod 2.3:** *Předložit vládě návrh legislativní úpravy, směřující k zavedení maximální transparentnosti při nakládání s majetkem státu a územních samospráv a při realizaci veškerých výdajů z veřejných rozpočtů. Na základě těchto změn připravit takové řešení, aby na jednom místě byly zveřejňovány veškeré informace týkající se prodejů a pronájmů majetku státu nebo územních samospráv, veškeré údaje o veřejných zakázkách veřejných zadavatelů a poskytnuté dotace a granty. Současně navrhnout příslušné legislativní změny, které stanoví povinnost zveřejňovat údaje na Centrální adrese pro všechny veřejné zadavatele a orgány veřejné moci.*

Protikorupční efekt:

Soustředění údajů do jednoho místa, čímž dojde ke zvýšení transparentnosti při dispozicích majetkem státu a územních samospráv.

- **Programové prohlášení vlády:** *V oblasti boje s korupcí se vláda zaměří na efektivní předcházení korupci a snižování příležitostí korupčního jednání, zvýšení transparentnosti všech procesů a posílení možností státu při postihování korupčního jednání, včetně zpřísnění trestů za korupční jednání. (str. 17)*
- **Koaliční smlouva:** *Předložíme úpravu zákonů, které budou prosazovat maximální transparentnost při nakládání s majetkem státu a územních samospráv a při realizaci veškerých výdajů z veřejných rozpočtů. Na základě těchto změn bude nejpozději do 30.6.2011 upravena Centrální adresa tak, aby na jednom místě byly zveřejňovány veškeré informace týkající se prodejů a pronájmů majetku státu nebo územních samospráv a veškeré údaje o veřejných zakázkách veřejných zadavatelů. Budou upraveny zákony, které stanoví povinnost zveřejňovat údaje na Centrální adrese pro všechny veřejné zadavatele a orgány veřejné moci. (str. 18)*
- **Termíny:** Podle Strategie - **31. prosince 2010** (předložit vládě návrh legislativní úpravy, směřující k zavedení maximální transparentnosti při nakládání s majetkem státu a územních samospráv a při realizaci veškerých výdajů z veřejných rozpočtů.) a **30. června 2011** (na základě těchto změn připravit takové řešení, aby na jednom místě byly zveřejňovány veškeré informace týkající se prodejů a pronájmů majetku státu nebo územních samospráv, veškeré údaje o veřejných zakázkách veřejných zadavatelů a poskytnuté dotace a granty. Současně navrhnout příslušné legislativní změny, které stanoví povinnost zveřejňovat údaje na Centrální adrese pro všechny veřejné zadavatele a orgány veřejné moci.)
- **Gestor:** Ministerstvo vnitra (OSM, spolupráce ODK), **Spolugestor:** MMR, MF

1.5.2 Teze legislativního řešení úkolu

- Zavedení transparentnosti při nakládání s veřejným majetkem územních samosprávných celků je řešeno v rámci úkolu 1.1 (Zavedení transparentních pravidel pro nakládání s majetkem územních samosprávných celků). V rámci tohoto úkolu bude předložena souhrnná novela zákonů o územních samosprávných celcích, která zajistí transparentnost a zveřejňování údajů o nakládání s nemovitým majetkem. Z hlediska veřejných zakázek bude věc řešena změnou zákona o veřejných zakázkách.

1.6 Zakotvení povinnosti orgánů veřejné moci zpracovat a veřejně publikovat vlastní etický kodex

1.6.1 Zadání vlády

- **Strategie, bod 1.13: I.** Předložit vládě návrh usnesení, obsahující opatření k zakotvení povinnosti pro orgány státní moci zpracovat a publikovat vlastní etický kodex. **II.** Předložit vládě materiál obsahující legislativní opatření směřující k zakotvení povinností ostatních orgánů veřejné moci (zejména orgánů územních samosprávných celků) zpracovat a veřejně publikovat vlastní etický kodex.

Protikorupční efekt:

Vymezení jasných pravidel pro chování úředníků.

Východiska:

Kodex etiky zaměstnanců ve veřejné správě (dále jen Kodex) byl schválen usnesením vlády ze dne 21. března 2001 č. 270. Cílem této iniciativy bylo zvýšit prestiž a důvěryhodnost zaměstnanců ve veřejné správě v očích veřejnosti. Usnesení doporučovalo, aby byl Kodex přijat také na úrovni místních samospráv.

Cílem účinného etického kodexu je vymezit jasná pravidla, aby bylo všem zaměstnancům jasné, v jakých případech by se mohli dostat do střetu soukromého zájmu se zájmem občanů a jak se v takové situaci zachovat. Je sporné, zda by vládní Kodex, tedy zastřešující dokument, který mají orgány veřejné správy a samosprávy možnost upravit si dle vlastních specifických požadavků, měl být natolik konkrétní, aby zmiňoval konkrétní situace. Nicméně míra obecnosti současného Kodexu není adekvátní ani pro zastřešující vládní dokument a navrhuje se proto zpřesnění některých jeho článků.

Současný Kodex rovněž neobsahuje ustanovení o kontrole a závaznosti jeho plnění. I přes doporučující charakter Kodexu se jedná o dokument garantující kvalitu služeb poskytovaných zaměstnanci veřejné správy a o klíčový materiál směřující k minimalizaci a prevenci korupce v ní. Obecně proto bývá doporučováno, aby byl každý etický kodex závazný, a jeho dodržování vymahatelné. V případě etických kodexů se však v obecné rovině jedná o nezávazné a doporučující normy chování a jednání, které apelují na dodržování morálních zásad v rámci pracovní činnosti, v návaznosti na systém práv a povinností, které nejsou právně závazné. Je proto třeba hledat nástroje, díky nimž bude zajištěno dodržování opatření napomáhajících k omezení korupčního chování daných etickým kodexem a to tak, aby byly tyto povinnosti zařazeny do systému právních norem. V současné době je diskutováno, v jaké formě povinnosti dané etickým kodexem začlenit do systému právních norem tak, aby byly kontrolovatelné a závazné na základě právních předpisů. Je třeba zajistit maximální možnou míru vymahatelnosti dodržování opatření stanovených Kodexem, např. tak, aby byl kodex součástí pracovní smlouvy nebo pracovního řádu a při porušení jeho důležitých pravidel byla možnost pracovně-právních postihů.

- **Termín předložení vládě: 31. prosinec 2010 (I.), 31. prosinec 2011 (II.)**
- **Garant úkolu:** Ministerstvo vnitra

1.6.2 Teze legislativního řešení úkolu (z hlediska územních samosprávných celků)

- Pro **úředníky územních samosprávných celků** bude povinnost zavedena do zákona č. 312/2002 Sb., o úřednících územních samosprávných celcích, pro **člena zastupitelstva** v zákonech o územních samosprávných celcích.

- **Právní úprava především obecně zmocní zastupitelstvo územního samosprávného celku vymezit vlastní pravidla etického chování zastupitele.** Protože výkon mandátu je osobní odpovědností každého člena zastupitelstva, přičemž člena zastupitelstva nelze při výkonu vázat žádnými příkazy a pokyny, bude „etický kodex zastupitele“ vymezovat takové jednání, které samo zastupitelstvo považuje za jednání v souladu se slibem člena zastupitelstva. Pokud se člen zastupitelstva stanovených pravidel při svém jednání přidrží, bude možné presumovat, že jednal eticky.
- Bude-li mít občan nebo jiný zastupitel za to, že člen zastupitelstva etický kodex porušil, může se v režimu § 16 odst. 2 písm. f) nebo § 82 písm. a) zákona o obcích (a obdobných ustanovení zákona o hlavním městě Praze a zákona o krajích) obrátit na zastupitelstvo, které takový podnět může projednat. Pokud k němu přijme usnesení, jedná se pouze o právně nezávaznou deklaraci, proti níž se může dotčený člen zastupitelstva bránit soudně žalobou na ochranu osobnosti.
- V případě úředníků územních samosprávných celků bude v zákoně výslovně zakotvena povinnost řídit se etickým kodexem (implicitně jen, nebude-li v rozporu se zákonem), přičemž k jeho vydání bude oprávněn příslušný vedoucí úřadu.

Zákon č. 128/2000 Sb.,
o obcích (obecní zřízení)

§ 83a

Zastupitelstvo obce může vydat etická pravidla člena zastupitelstva obce, v nichž vymezí pravidla pro takové jednání člena zastupitelstva obce, které bude považovat za jednání odpovídající slibu člena zastupitelstva obce.

Zákon č. 129/2000 Sb.,
o krajích (obecní zřízení)

§ 34

(4) Zastupitelstvo může vydat etická pravidla člena zastupitelstva, v nichž vymezí pravidla pro takové jednání člena zastupitelstva, které bude považovat za jednání odpovídající slibu člena zastupitelstva.

Zákon č. 131/2000 Sb.,
o hlavním městě Praze

§ 51

(6) Zastupitelstvo hlavního města Prahy může vydat etická pravidla člena zastupitelstva hlavního města Prahy, v nichž vymezí pravidla pro takové jednání člena zastupitelstva hlavního města Prahy, které bude považovat za jednání odpovídající slibu člena zastupitelstva hlavního města Prahy.

Zákon č. 312/2002 Sb.,
o úřednících územních samosprávných celků a o změně některých zákonů

§ 16

(2) Úředník je dále povinen (...)

e) dodržovat etická pravidla úředníka územního samosprávného celku, vydaná vedoucím úřadu.

1.7 Ostatní legislativní úkoly mimo gesci Ministerstva vnitra, které se dotýkají působnosti územních samosprávných celků

1.7.1 Zavedení kontrolních pravomocí Nejvyššího kontrolního úřadu ve vztahu k územním samosprávným celkům

Zadání vlády

- **Strategie, bod 1.9:** *Předložit vládě materiál, obsahující legislativní návrhy novely Ústavy ČR, směřující k rozšíření pravomocí NKÚ ve smyslu zavedení výkonu kontrolní činnosti i v oblasti nakládání s majetkem územních samospráv a dalších veřejnoprávních korporací. předložit vládě analýzu možností, jak posílit vymahatelnost a způsob kontroly nápravných opatření.*

Protikorupční efekt:

Zavedení kontrolních pravomocí NKÚ při nakládání s majetkem územních samospráv a dalších veřejnoprávních korporací.

Východiska:

Na základě dosavadních zkušeností je nutné, aby byla činnost NKÚ oproti současnému stavu rozšířena na další veřejné rozpočty (územní samosprávné celky), na hospodaření právnických osob s majetkovou účastí státu a veřejnoprávních korporací (veřejné vysoké školy, veřejné výzkumné instituce, Česká televize, Český rozhlas aj.), příp. v dalších směrech, jichž se v současné době kontrolní činnost NKÚ nedotýká.

- **Programové prohlášení vlády:** *Vláda se rovněž zasadí o... posílení kontrolních pravomocí Nejvyššího kontrolního úřadu směrem k územním samosprávným celkům, zpřísnění podmínek pro kontrolu nakládání s majetkem právnických osob ovládaných státem či územními samosprávnými celky. (str. 17, kapitola IV. „Boj proti korupci“).*
- **Programové prohlášení vlády:** *Vláda se zavazuje navrhnout, aby byla doplněna Ústavou stanovená působnost Nejvyššího kontrolního úřadu (NKÚ), a to o oprávnění NKÚ kontrolovat nakládání s majetkem územních samosprávných celků (krajů a obcí) a dalších veřejnoprávních korporací. (str. 23, kapitola IV., „Legislativa“)*
- **Koaliční smlouva:** *Předložíme novelu Ústavy a novelu zákona o NKÚ, které umožní kontrolu nakládání s majetkem územních samospráv a dalších veřejnoprávních korporací. Navrhne způsob kontroly nakládání s majetkem právnických osob ovládaných státem nebo územními samosprávnými celky. Vláda bude provádět jednou ročně pravidelnou kontrolu realizace nápravných opatření vyplývajících z kontrolních nálezů NKÚ. (str. 16, kapitola „Korupce“).*
- **Koaliční smlouva:** *Předložíme návrh zákona o kontrole ve veřejné správě, který sjednotí kontrolní proces u orgánů veřejné správy tak, aby nedocházelo k duplicitám a nejasnostem při výkonu dozoru a kontroly ve veřejné správě. Jako součást návrhu zpracujeme analýzu provedených kontrol a dozoru u územně samosprávných celků v letech 2006-2010 s návrhem konkrétních opatření směřujících k jasnému rozdělení kompetencí mezi NKÚ, Ministerstvo financí ČR a ostatní kontrolní orgány ve veřejné správě. (str. 22, kapitola „veřejná správa a eGovernment“).*
- **Termín předložení vládě:** 31. prosince 2011.
- **Gestor:** Ministerstvo spravedlnosti (Legislativní rada vlády). (Spolugestorem je Ministerstvo vnitra)

Aktuální stav

- **Předseda legislativní rady vlády připravil návrh novely Ústavy (materiál pro jednání vlády č. j. 16637/10-OVL, č. j. ÚV 1301/10).**

V čl. 97 odstavec 1 zní:

„(1) Nejvyšší kontrolní úřad je nezávislý orgán, který kontroluje

- a) hospodaření s majetkem státu a s prostředky poskytnutými státu ze zahraničí,
 - b) příjmy a výdaje státního rozpočtu, státní závěrečný účet a závěrečné účty kapitol státního rozpočtu,
 - c) hospodaření s majetkem územních samosprávných celků a příjmy a výdaje jejich rozpočtů, a to z hlediska souladu se zákony a jinými právními předpisy,
 - d) hospodaření právnických osob veřejnoprávní povahy, stanoví-li tak zákon a v zákonem stanoveném rozsahu.“.
- **Úřad vlády současně předložil související změnu zákona o NKÚ (a zákonů o ÚSC) – č. j. 16638/10-OL a 20923/10-OL:**

Změna zákona o NKÚ:

§ 3

(1) Úřad kontroluje

- a) hospodaření s majetkem státu a s prostředky poskytnutými státu ze zahraničí,
 - b) příjmy a výdaje státního rozpočtu, státní závěrečný účet a závěrečné účty kapitol státního rozpočtu,
 - c) hospodaření s majetkem územních samosprávných celků a příjmy a výdaje jejich rozpočtů, a to z hlediska souladu se zákony a jinými právními předpisy,
 - d) hospodaření právnických osob veřejnoprávní povahy, jde-li o
 1. zdravotní pojišťovny,
 2. veřejné výzkumné instituce,
 3. dobrovolné svazky obcí,
 4. příspěvkové organizace územních samosprávných celků,
 5. Regionální rady regionů soudržnosti,
 6. Českou televizi,
 7. Český rozhlas,
 8. veřejné vysoké školy,
 9. Českou národní banku.“.
2. V § 4 se vkládá nový odstavec 1, který zní:

„(1) Při kontrole podle § 3 Úřad prověřuje

- a) hospodaření s majetkem státu včetně finančních prostředků státního rozpočtu, prostředků poskytnutých státu ze zahraničí, prostředků ve státních fondech, zadávání veřejných zakázek, ručení státu za závazky a hospodaření s dluhopisy,
- b) plnění příjmů a výdajů státního rozpočtu, státní závěrečný účet a závěrečné účty kapitol státního rozpočtu,
- c) dodržování zákonů a jiných právních předpisů územními samosprávnými celky při hospodaření s jejich majetkem včetně finančních prostředků v jejich rozpočtech, prostředků poskytnutých jim ze zahraničí, zadávání veřejných zakázek, jejich ručení za závazky a hospodaření s dluhopisy,

- d) hospodaření s majetkem právnických osob veřejnoprávní povahy podle § 3 písm. d) bodů 1 až 7 včetně jejich finančních prostředků, zadávání veřejných zakázek, ručení za závazky a hospodaření s dluhopisy,
- e) u České národní banky a u veřejných vysokých škol pouze dodržování zákonů a jiných právních předpisů při hospodaření v oblasti výdajů na pořízení majetku a výdajů na její provoz.“.

Dosavadní odstavce 1 až 3 se označují jako odstavce 2 až 4.

Změna obecního zřízení

Čl. IV

V § 43 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), se dosavadní text označuje jako odstavec 1 a doplňuje se odstavec 2, který zní:

„(2) Zastupitelstvo obce projedná bez zbytečného odkladu kontrolní protokol z kontroly provedené Nejvyšším kontrolním úřadem.“.

Z Důvodové zprávy:

Rozšíření působnosti Nejvyššího kontrolního úřadu

Podle čl. 18 Limské deklarace o základních směrech finanční kontroly, která je významným a v prostředí Evropské unie všeobecně uznávaným dokumentem Mezinárodní organizace kontrolních úřadů (INTOSAI), má celá správa veřejných prostředků bez ohledu na to, zda a jakým způsobem se to odráží ve státním rozpočtu, podléhat kontrole příslušného Nejvyššího kontrolního úřadu. Podobnou úpravu, kterou se navrhuje zavést v právním řádu České republiky, mají i některé členské státy Evropské unie. Jedná se například o Polsko, Rakousko, Slovinsko nebo Portugalsko a Španělsko.

Navrhovaná působnost Nejvyššího kontrolního úřadu reaguje na trend směřující k širšímu rozsahu pravomocí nejvyšších kontrolních institucí, vyjádřený v nově koncipovaném znění čl. 97 odst. 1 Ústavy. V souladu s ním je navrženo podřídit pod kontrolní působnost Nejvyššího kontrolního úřadu i hospodaření územních samosprávných celků s jejich majetkem, včetně finančních prostředků, které jsou součástí jejich rozpočtu, a to z hlediska dodržování zákonů a jiných právních předpisů (i s ohledem na čl. 101 odst. 4 Ústavy, podle kterého může stát zasahovat do činnosti územní samosprávy jen pokud to vyžaduje ochrana zákona a zákonem stanoveným způsobem). Vzhledem k tomu, že zákon ukládá územním samosprávným celkům povinnost, aby svůj majetek využívaly účelně a hospodárně, bude moci Nejvyšší kontrolní úřad kontrolovat i tyto aspekty jejich činnosti. Uvedená kontrola však nebude v žádném případě znamenat zásah do ústavně zaručeného principu samostatnosti výkonu územní samosprávy, neboť na základě výstupů z této kontroly nebude Nejvyšší kontrolní úřad ukládat kontrolovaným subjektům opatření jakkoliv zasahující do jejich činnosti. Dále se navrhuje rozšířit kontrolní působnost Nejvyššího kontrolního úřadu i na další právnické osoby, které by mohly podléhat jeho kontrolní činnosti za předpokladu, že mají veřejnoprávní povahu a že tak stanoví zákon.

Kontrolu v zákonem stanoveném rozsahu může Nejvyšší kontrolní úřad vykonávat jak u organizačních složek státu, tak u právnických nebo fyzických osob.

Pokud jde o navrhované rozšíření kontrolní působnosti Nejvyššího kontrolního úřadu, přijetí navrhované úpravy si nevyžádá finanční náklady na státní rozpočet; vyvstane-li v této souvislosti potřeba personálního rozšíření úřadu nebo jeho materiálně-technické základny, budou takto zvýšené náklady řešeny v rámci rozpočtové kapitoly 381 – Nejvyšší kontrolní úřad, aniž by došlo k navýšení finančních prostředků této kapitoly.

Návrh představuje pouze možnost Nejvyššího kontrolního úřadu provádět kontroly u širšího okruhu subjektů, které budou vybírány a zařazovány do plánu kontrolní činnosti Nejvyššího kontrolního úřadu podle stávající praxe sestavování tohoto plánu v souladu s § 17 zákona o Nejvyšším kontrolním úřadu, tj. na základě podnětů vycházejících z vlastní kontrolní činnosti Nejvyššího kontrolního úřadu, podnětů od Poslanecké sněmovny, Senátu, orgánů těchto komor a vlády.

Návrh zákona nemá dopady na rozpočty krajů a obcí. Zejména v případě přijetí úpravy rozšiřující kontrolní působnost Nejvyššího kontrolního úřadu lze předpokládat větší tlak na hospodárné využívání veřejných prostředků obcemi a kraji, a tím i vytvoření předpokladů pro úsporu v rámci těchto rozpočtů.

Případné neúměrné zatěžování kontrolovaných subjektů je eliminováno povinností stanovenou v § 22 odst. 2 písm. b) zákona o Nejvyšším kontrolním úřadu šetřit práva a právem chráněné zájmy kontrolovaných osob.

1.7.2 Jmenování zástupců státu a územních samosprávných celků do orgánů právnických osob (odbornost členů)

Zadání vlády

- **Strategie, bod 1.3:** Předložit vládě materiál obsahující legislativní, organizační, systémová a další opatření směřující k tomu, aby zástupci státu jmenovaní do orgánů společností s majetkovou účastí státu byli vybíráni podle odbornosti a aby jejich odměny za činnost v těchto orgánech byly zveřejňovány a současně, aby zástupci územních samospráv jmenovaní do orgánů společností s majetkovou účastí územních samospráv byli vybíráni podle odbornosti a aby jejich odměny za činnost v těchto orgánech byly zveřejňovány (zveřejňování informací je nezbytné i na internetu).

Protikorupční efekt:

Informovanost veřejnosti. Omezení klientelismu a nepotismu.

- **Programové prohlášení vlády:** V oblasti správy firem s majetkovou účastí státu či územních samosprávných celků zpracuje vláda novely příslušných zákonů s cílem výrazně zpřísnit výběr vhodných zástupců státu a pravidelně zveřejňovat informace o jejich odměňování. (str. 17, kapitola IV. „Boj proti korupci“.)
- **Koaliční smlouva:** Prosadíme, aby zástupci státu jmenovaní do orgánů firem s majetkovou účastí státu byli vybíráni podle odbornosti a aby jejich odměny za činnost v těchto orgánech byly zveřejňovány. Připravíme změnu legislativy tak, aby zástupci územních samospráv jmenovaní do orgánů firem s majetkovou účastí územních samospráv byli vybíráni podle odbornosti a aby jejich odměny za činnost v těchto orgánech byly zveřejňovány. (str. 16, kapitola „Korupce“).
- **Termín předložení vládě:** 30. červen 2011.
- **Gestor:** Ministerstvo financí.
(Spolugestorem je Ministerstvo vnitra)

1.7.3 Zavedení opatření proti zneužívání radničních periodik

Zadání vlády

- **Strategie, bod 1.6:** *Předložit vládě novelu zákona č. 46/2000 Sb., o právech a povinnostech při vydávání periodického tisku a o změně některých dalších zákonů (tiskový zákon), obsahující opatření směřující k úpravě pravidel pro vydávání periodického tisku orgány územních samosprávných celků, ve smyslu poskytování objektivních a vyvážených informací s výslovným zakotvením požadavku objektivitu a vyváženosti informací šířenými veškerými informačními prostředky, tedy nejen tiskem, rozhlasem nebo televizí, ale např. také internetem. Součástí návrhu zákona bude i stanovení vlastního kontrolního mechanismu plnění povinností územními samosprávnými celky při vydávání „radničních periodik“.*
- **Termín předložení vládě:** 31. prosince 2011.

Gestor úkolu

- **Gestor:** Ministerstvo kultury.

1.7.4 Úpravy zákonů pro oblast dotací a grantů

Zadání vlády

- **Strategie, bod 2.4:** *I. Předložit vládě návrh legislativních změn týkajících se poskytování dotací a grantů ze státního rozpočtu se stanovením obdobných principů jako u veřejných zakázek [obsahujících např. následující principy - uchazeč o dotaci nebo grant bude povinen zveřejnit veškeré informace o své vlastnické, resp. ovládací (organizační) struktuře a osobách jednajících jeho jménem a veškeré údaje o dotačním a grantovém řízení včetně smluvní dokumentace budou zveřejňovány]. II. Předložit vládě návrh na obdobnou úpravu zákonů pro oblast dotací, grantů a darů z rozpočtů územních samospráv s tím, aby došlo k minimálnímu administrativnímu zatížení dotčených subjektů.*

Protikorupční efekt:

Zvýšení transparentnosti a informační povinnosti.

- **Koaliční smlouva:** *Předložíme úpravu zákonů pro oblast dotací a grantů ze státního rozpočtu, kde budou stanoveny stejné principy jako u veřejných zakázek, a to zejména následující: Uchazeč o dotaci nebo grant bude povinen zveřejnit veškeré informace o své vlastnické, resp. ovládací (organizační) struktuře a osobách jednajících jeho jménem. Veškeré údaje o dotačním a grantovém řízení včetně smluvní dokumentace budou zveřejňovány na Centrální adrese. Obdobnou úpravu navrhne i pro oblast dotací, grantů a darů z rozpočtů územních samospráv s tím, aby došlo k minimálnímu administrativnímu zatížení dotčených subjektů (str. 18, kapitola „veřejné zakázky, dotace, granty, majetek“).*
- **Programové prohlášení vlády:** *Vláda bude usilovat o úpravu zákonů pro oblast dotací a grantů ze státního rozpočtu, kde budou stanoveny stejné principy jako u veřejných zakázek, a to zejména následující: uchazeč o dotaci nebo grant bude povinen zveřejnit veškeré informace o své vlastnické, resp. ovládací (organizační) struktuře a osobách jednajících jeho jménem. Veškeré údaje o dotačním a grantovém řízení včetně smluvní dokumentace budou zveřejňovány na Centrální adrese. Obdobnou úpravu vláda navrhne i pro oblast dotací, grantů a darů z rozpočtů územních samospráv s tím, aby došlo k minimálnímu administrativnímu zatížení dotčených subjektů. (str. 18, kapitola IV. „Veřejné zakázky, dotace a granty“).*
- **Termín předložení vládě: 30. červen 2011 (I.) a 30. červen 2012 (II.)**

Gestor úkolu

- Ministerstvo financí, spolugestor MMR a MPO

1.7.5 Zveřejňování prodeje veřejného majetku

Zadání vlády

- **Strategie, bod 1.17:** *Za účelem zvýšení průhlednosti a rozšíření počtu zájemců o koupi oznamovat všechny uvažované nebo plánované prodeje veřejného majetku (nad určitou hodnotu) s dostatečným předstihem na oficiálních serverech.*

Protikorupční efekt:

Transparentnost u prodeje veřejného majetku. Zvýšení veřejné kontroly nad nakládáním s majetkem orgánů veřejné moci.

- **Termín předložení vládě: 31. prosince 2010**

Gestor úkolu

- všechny ústřední správní úřady

Stav plnění

- úkol je ve vztahu k územním samosprávným celkům plněn v rámci bodu 1.1 (Zvýšení transparentnosti nakládání s majetkem).

ČÁST DRUHÁ
LEGISLATIVNÍ ÚKOLY Z PROGRAMOVÉHO PROHLÁŠENÍ VLÁDY

2.1 Úkoly řešené v rámci Strategie vlády v boji proti korupci

- Zavedení „adresného hlasování“ v radách územních samosprávných celků v majetkových záležitostech
- Transparentnost nakládání s veřejným majetkem a při zadávání veřejných zakázek
- Odbornost členů orgánů státních a samosprávných právnických osob a zveřejňování jejich odměn
- Kontrola nakládání s majetkem územními samosprávnými celky ze strany NKÚ
- Úprava zákonů pro oblast dotací a grantů

2.2 Úkoly mimo Strategii

- Zavedení přímé volby starostů (malých obcí)
- Legislativní řešení předluženosti obcí a zániku obce

2.3 Zavedení přímé volby starostů (malých obcí)

2.3.1 Zadání vlády

- **Koaliční smlouva:** *S cílem vytvořit podmínky pro přímou volbu starostů v malých obcích ve volbách v roce 2014 zpracujeme důkladnou analýzu a zajistíme zpracování mezinárodní srovnávací studie pro možnost zavedení přímé volby starostů, primátorů a hejtmánů.* (str. 23, kapitola „Legislativa“).
- **Programové prohlášení vlády:** *Zpracovat důkladnou analýzu s cílem vytvořit podmínky pro přímou volbu starostů v malých obcích ve volbách v roce 2014. Zajistit zpracování mezinárodní srovnávací studie pro možnost zavedení přímé volby starostů, primátorů a hejtmánů* (str. 21, kapitola IV., „Veřejná správa a eGovernment“).
- **usnesení vlády č. 648/2010 (k nelegislativním úkolům vlády):** Analýza s cílem vytvořit podmínky pro přímou volbu starostů v malých obcích ve volbách v roce 2014. (příloha č. 2, str. 16).
- **usnesení vlády č. 8/2011 z 5. ledna 2011 (k analýze přímé volby starostů):** Vláda vzala na vědomí analýzu přímé volby starostů a uložila
 1. místopředsedovi vlády a ministru vnitra zpracovat a předložit vládě do 31. prosince 2011 návrh legislativních změn nezbytných pro přímou volbu starostů v malých obcích ve volbách v roce 2014, vycházející ze závěrů a doporučených variant, uvedených v části VI. D analýzy uvedené v bodě I tohoto usnesení,
 2. ministru spravedlnosti a předsedovi Legislativní rady vlády zpracovat a vládě do 31. prosince 2011 předložit analýzu slučitelnosti návrhů legislativních změn podle bodu II/1 tohoto usnesení s ústavním pořádkem České republiky,
 3. členům vlády a vedoucím ostatních ústředních správních úřadů poskytnout místopředsedovi vlády a ministru vnitra nezbytnou součinnost při plnění úkolu uvedeného v bodě II/1 tohoto usnesení.

2.3.2 Shrnutí obsahu analýzy přímé volby starostů – vládní zadání pro legislativní vyjádření přímé volby starostů

(str. 28, část VI.D analýzy schválené vládou)

Shrnutí legislativních priorit, které v případě schválení návrhu usnesení vlády budou uplatněny v rámci přípravy novely zákona o obcích a zákona o hlavním městě Praze:

1. Určení, v kterých obcích bude starosta volen přímo

- v souladu se současnou právní úpravou, která dává malým obcím možnost rozhodnout si o tom, zda obecní radu mít a nebo ne, se navrhuje ponechat na **oprávnění dosavadního zastupitelstva, aby prostřednictvím určení počtu členů zastupitelstva rozhodlo, zda má či nemá v příštím funkčním období v obci existovat rada, a zda tedy volit či nevolit starostu přímo**, tj. jediným kritériem přímé volby bude skutečnost, zda se v obci volí či nevolí rada

2. Odpovědnost a odvolatelnost starosty; zánik mandátu starosty

- přímo volený starosta musí být nezávislý na zastupitelstvu obce, proto bude zákon obsahovat možnost **odvolání přímo voleného starosty na základě výsledku místního referenda**, a to ředitelem krajského úřadu;

- ze zákona by mandát starosty dále zanikal obdobně jako je tomu v současnosti u zániku mandátu člena zastupitelstva, např. smrtí či rezignací starosty, popř. tehdy, když by ředitel krajského úřadu vyslovil ztrátu volitelnosti, resp. neslučitelnost funkcí.

Pozn: V rámci zákona o místním referendu (§ 49) bude nutné stanovit závaznost rozhodnutí v místním referendu pro ředitele krajského úřadu, jde-li o místní referendum o odvolání přímo voleného starosty v obci, která se nachází na území kraje (ředitel krajského úřadu má vyslovit zánik funkce přímo voleného starosty na základě výsledku místního referenda). Jinak vycházíme z toho, že podle stávajícího znění zákona o místním referendu je vyloučeno konat místní referendum o volbě i odvolání starosty (§ 7 písm. c) zákona o místním referendu) a že podle stávajícího znění by patrně nebylo možné konat místní referendum, v němž by občané obce – namísto zastupitelstva – rozhodovali o tom, zda v jejich obci má být starosta volen přímo, a to přinejmenším v těch obcích, kde to přichází v úvahu s ohledem na počet obyvatel, avšak mají radu, protože kladným výsledkem místního referenda by bylo rozhodnuto o jejím zrušení (§ 7 písm. b) zákona č. 22/2004 Sb.).

3. Vztah starosty a zastupitelstva obce

- **funkce starosty bude neslučitelná s funkcí člena zastupitelstva** (neslučitelnost funkcí bude stanovena ve volebním kodexu). Bude-li kandidát současně kandidovat na starostu i člena zastupitelstva obce, pak zvolení starostou bude automaticky důvodem pro zánik mandátu člena zastupitelstva obce (na jeho místo nastoupí náhradník; pokud by zanikala funkce starosty, musely by být nové volby, což není praktické).

4. Pravomoc přímo voleného starosty

- bude ve smyslu současného zákona vykonávat **pravomoc starosty a současně pravomoc rady jako vyhrazenou**, tzn. že zastupitelstvo obce si tuto pravomoc nebude moci vztáhnout na sebe.

5. Postavení místostarostů

- **místostarostu by jmenoval starosta z řad členů zastupitelstva**, odpovědný za výkon funkce by byl místostarosta starostovi;
- rozsah kompetencí místostarosty by závisel na tom, zda je funkce starosty obsazena, a pokud nikoliv, vykonával by místostarosta plný rozsah kompetencí starosty; pokud by byl starosta ve funkci, zastupoval by jej místostarosta v rozsahu, který starosta určí a neurčí-li jej, pak v plném rozsahu.

6. Problematika uvolněnosti starostů a s tím související otázka odměňování

- **zastupitelstvo před volbami určí, zda bude starosta v příštím funkčním období uvolněný či nikoliv**; v případě, že bude funkci vykonávat jako uvolněný, bude mít možnost jen on změnit formu výkonu funkce na neuvolněnou; v případě, že bude funkci vykonávat jako neuvolněný, bude současně v předstihu stanovena jeho odměna, kterou nebude bez jeho souhlasu budoucí zastupitelstvo moci měnit v jeho neprospěch.

7. Problematika volebního systému

- z hlediska nákladů, organizační jednoduchosti a srozumitelnosti pro občany se jeví jako nejvhodnější řešení systém **jednokolové volby s relativní většinou**.

2.3.3 Aktuální stav plnění

- o Odbor dozoru a kontroly veřejné správy započal se zpracováváním prvotního návrhu legislativních změn. V rámci plnění úkolu bude postupováno podle následujícího harmonogramu (časový harmonogram uvádí nejzazší termíny pro splnění dílčích kroků):

- 1) Zpracování návrhu legislativních úprav ve formě tabulkového přehledu (stávající text zákona o obcích a změněný či doplněný text) **T.: do 10. února 2011**
- 2) Oslovení ministra spravedlnosti s žádostí o spolupráci ve věci plnění usnesení vlády č. 8 ze dne 5. ledna 2011, určení kontaktní osoby pro tuto spolupráci a úpravy harmonogramu plnění úkolů vyplývajících z usnesení vlády: návrh, zda by Ministerstvo spravedlnosti nezhodnotilo vhodnost dokončení jejich úkolu (posouzení sloučitelnosti legislativních změn s ústavním pořádkem) dle bodu II./2 usnesení v dřívějším termínu, než je úkol Ministerstva vnitra předložit novelizaci zákonů o územních samosprávných celcích **T.: do 15. ledna 2011**
- 3) Oslovení OLG s žádostí o součinnost a stanovení konkrétního zástupce za OLG: společně pro úkol přímé volby i zákona o kontrole (OLG informován o tom, že úkol k bodu č. 4 z porady ministra vnitra konané dne 5. ledna 2011 byl již splněn a jakým způsobem: viz informace pro pana náměstka ze dne 12. ledna 2011; dále zaslán na vědomí dopis ministra vnitra ministru spravedlnosti s žádostí o spolupráci- viz bod 2. výše) **T.: do 31. ledna 2011**
- 4) Projednání a úprava návrhu s OLG **T.: do 20. února 2011**
- 5) Projednání návrhu ve skupině zástupců zájmových sdružení ÚSC a výborů komor Parlamentu ČR, návrh jim bude v předstihu zaslán **T.: do 10. března 2011**
- 6) Úprava návrhu dle výsledku projednání dle bodu 3 a zaslání upraveného textu k elektronické revizi a případným dalším zpřesněním a námětům účastníkům jednání dle bodu 3 **T.: do 20. března 2011**
- 7) **Propojení přípravy přímé volby starostů a přípravou legislativních změn vycházejících ze strategie boje proti korupci** a zpracování jednotné novely zákonů o ÚSC pro vnitrozorní připomínkové řízení **T.: do 31. května 2011**
- 8) Předložení zpracovaného materiálu legislativních změn zákonů o ÚSC před jeho předložením do vnitrozorního připomínkového řízení k široké diskusi na poradě ředitelů krajských úřadů, rozšířeně o zástupce zájmových sdružení ÚSC a výborů komor Parlamentu ČR **T.: začátek června 2011**
- 9) Vnitrozorní připomínkové řízení **T.: do 20. června 2011**
- 10) Předání legislativního návrhu OLG k zajištění dalších fází přípravy (trvalá součinnost ODK) **T.: do 15. července 2011**
- 11) Aktuální informace o přípravě materiálu budou sdělovány na pravidelných poradách ředitelů krajských úřadů a čtvrtletních poradách ODK se zástupci ÚSC, VOP a jiných rezortů (konaných v březnu a červnu)

2.3.4 Návrh legislativního textu (prvotní pracovní verze):

Zvláštní ustanovení v zákoně o obcích

Zvláštní ustanovení o přímo voleném starostovi

§ 108a

(1) V obcích, v nichž není volena rada obce (§ 99 odst. 3) vykonává její pravomoci přímo volený starosta obce, který je volen podle jiného právního předpisu^{x)}.

(2) Funkce přímo voleného starosty vzniká zvolením; ke zvolení dojde ukončením hlasování. Funkční období přímo voleného starosty je shodné s funkčním obdobím zastupitelstva obce. Přímo volený starosta není členem zastupitelstva obce. Důvody zániku funkce stanoví jiný právní předpis^{x)}.

(3) Přímo volený starosta skládá na prvním zasedání zastupitelstva obce, jehož se po svém zvolení zúčastní, slib. Ustanovení § 69 odst. 2 a 3 platí obdobně. Přímo volený starosta vykonává svou funkci osobně v souladu se svým slibem a není přitom vázán žádnými příkazy.

(4) Pro postavení a pravomoci přímo voleného starosty platí ustanovení tohoto zákona nebo jiného právního předpisu upravující postavení a pravomoci starosty obdobně s výjimkou § 103 odst. 2 a 6, § 104 odst. 1, § 105 a 107. Pro postavení přímo voleného starosty dále obdobně platí § 70 až 79 a § 82. Přímo volený starosta musí být občanem České republiky.

[toto do volebního kodexu]

(5) Funkce přímo voleného starosty zaniká

- a) odmítnutím slibu nebo složením slibu s výhradou,
- b) dnem, kdy na zasedání zastupitelstva obce podá rezignaci na funkci; rezignaci nelze vzít zpět,
- c) úmrtím přímo voleného starosty,
- d) dnem voleb přímo voleného starosty,
- e) dnem sloučení obcí nebo připojení obce k jiné obci,
- f) dnem, kdy nabude právní moci rozsudek soudu, jímž byl přímo volený starosta obce pravomocně odsouzen pro úmyslný trestný čin nebo pro neúmyslný trestný čin k nepodmíněnému trestu odnětí svobody anebo k trestu zákazu činnosti spočívajícím ve výkonu veřejných funkcí.

(6) Funkce přímo voleného starosty dále zaniká dnem, kdy nabude právní moci rozhodnutí ředitele krajského úřadu o zániku funkce z důvodu stanovených zvláštním zákonem (*zákon o místním referendu; úprava obdobná úpravě v zákoně o volbách*).

§ 108b

(1) Jestliže zastupitelstvo obce určí počet členů zastupitelstva obce pro nové funkční období (§ 67) tak, že v obci nebude volena rada obce, určí současně, zda přímo volený starosta bude pro výkon své funkce v novém funkčním období dlouhodobě uvolněn. Pokud přímo volený starosta nebude pro výkon své funkce dlouhodobě uvolněn, určí zastupitelstvo obce rovněž výši měsíční odměny, případně rozhodne tak, že měsíční odměna nebude přímo volenému starostovi náležet. Tyto údaje se zveřejní současně s údajem o počtu členů zastupitelstva obce, který má být zvolen (§ 68 odst. 2). Neurčí-li zastupitelstvo obce, zda přímo volený starosta bude pro výkon své funkce v novém funkčním období dlouhodobě uvolněn, vykonává přímo volený starosta v novém funkčním období svou funkci jako dlouhodobě uvolněný. Neurčí-li zastupitelstvo obce výši měsíční odměny neuvolněného přímo voleného starosty ani nerozhodne o tom, že neuvolněnému přímo volenému starostovi nebude měsíční odměna poskytována, náleží přímo volenému starostovi maximální výše měsíční odměny podle jiného právního předpisu.

(2) Zastupitelstvo obce nemůže bez souhlasu přímo voleného starosty během jeho funkčního období změnit způsob výkonu jeho funkce. Výši měsíční odměny může zastupitelstvo obce změnit bez souhlasu přímo voleného starosty pouze v případě, že dojde ke změně skutečností rozhodných pro její určení a v důsledku toho by původně stanovená měsíční odměna byla v rozporu se zákonem.

§ 108c

(1) Přímo volený starosta vykonává své pravomoci s výjimkou pravomocí uvedených v § 102 odst. 3 jako vyhrazené.

(2) Přímo volený starosta je povinen zúčastnit se zasedání zastupitelstva obce, na kterém má hlas poradní; musí mu být uděleno slovo, kdykoli o to požádá. Požádá-li o projednání určité záležitosti zastupitelstvem obce, je zastupitelstvo obce povinno ji projednat nejpozději na svém nejbližším zasedání po té, kdy zastupitelstvu obce přímo volený starosta tento požadavek předložil.

(3) Ustavující zasedání zastupitelstva obce svolává za podmínek uvedených v § 91 odst. 1 přímo volený starosta; pro vedení ustavujícího zasedání platí § 91 odst. 1 přiměřeně. Jestliže nedošlo ke zvolení přímo voleného starosty nebo jestliže v novém funkčním období již nebude starosta volen přímo, vykonává dosavadní přímo volený starosta své pravomoci i po ukončení svého funkčního období až do zvolení nového přímo voleného starosty a není-li v obci v novém funkčním období starosta volen přímo, až do zvolení nového starosty nebo místostarosty. Ustanovení § 102a odst. 4 platí obdobně.

(4) Neuskuteční-li se v obci vyhlášené volby do zastupitelstva obce pro nedostatek kandidátů na členy zastupitelstva obce, nebo zanikne-li mandát všem členům zastupitelstva obce a na uprázdněné mandáty nenastoupí náhradníci, je přímo volený starosta oprávněn stanovit pravidla rozpočtového provizoria a přijímat rozpočtová opatření. Ustanovení § 98 se nepoužije, ledaže funkce přímo voleného starosty nebo místostarosty nejsou obsazeny a zastupitelstvo obce nepostupovalo podle § 108d odst. 3.

§ 108d

(1) Přímo volený starosta jmenuje z řad členů zastupitelstva obce místostarostu. Místostarosta zastupuje přímo voleného starostu, je mu za výkon své funkce odpovědný a může jím být odvolán.

(2) Se souhlasem zastupitelstva obce může přímo volený starosta jmenovat více místostarostů. V takovém případě určí přímo volený starosta pořadí, v jakém jej místostarostové zastupují; současně může určit pravomoci, které budou místostarostové vykonávat namísto přímo voleného starosty.

(3) Není-li funkce přímo voleného starosty obsazena, vykonává jeho pravomoci až do zvolení nového přímo voleného starosty místostarosta a je-li více místostarostů ten, který je oprávněn zastupovat přímo voleného starostu podle odstavce 2. Není-li obsazena ani funkce místostarosty, vykonává pravomoci přímo voleného starosty až do zvolení nového přímo voleného starosty člen zastupitelstva obce, kterého určí zastupitelstvo obce.

(4) Dosavadní místostarosta vykonává své pravomoci v období ode dne voleb do zastupitelstva obce do zvolení nového přímo voleného starosty a není-li v obci v novém funkčním období starosta volen přímo, až do zvolení starosty nebo místostarosty. Vykonával-li ke dni voleb pravomoci přímo voleného starosty člen zastupitelstva obce podle odstavce 3, vykonává je i po dni voleb až do zvolení nového přímo voleného starosty a není-li v obci v novém funkčním období starosta volen přímo, až do zvolení nového starosty nebo místostarosty.

* * *

Ostatní ustanovení zákona o obcích

§ 16

(1) Občanem obce je fyzická osoba, která

- a) je státním občanem České republiky, a
- b) je v obci hlášena k trvalému pobytu.⁶⁾

- (2) Občan obce, který dosáhl věku 18 let, má právo
- a) volit a být volen do zastupitelstva obce **a volit a být volen starostou obce** za podmínek stanovených zvláštním zákonem,⁷⁾
 - b) hlasovat v místním referendu za podmínek stanovených zvláštním zákonem,⁸⁾
 - c) vyjadřovat na zasedání zastupitelstva obce v souladu s jednacím řádem svá stanoviska k projednávaným věcem,
 - d) vyjadřovat se k návrhu rozpočtu obce a k závěrečnému účtu obce za uplynulý kalendářní rok, a to buď písemně ve stanovené lhůtě, nebo ústně na zasedání zastupitelstva obce,
 - e) nahlížet do rozpočtu obce a do závěrečného účtu obce za uplynulý kalendářní rok, do usnesení a zápisů z jednání zastupitelstva obce, do usnesení rady obce, výborů zastupitelstva obce a komisí rady obce a pořizovat si z nich výpisy,
 - f) požadovat projednání určité záležitosti v oblasti samostatné působnosti radou obce nebo zastupitelstvem obce; je-li žádost podepsána nejméně 0,5 % občanů obce, musí být projednána na jejich zasedání nejpozději do 60 dnů, jde-li o působnost zastupitelstva obce, nejpozději do 90 dnů,
 - g) podávat orgánům obce návrhy, připomínky a podněty; orgány obce je vyřizují bezodkladně, nejdéle však do 60 dnů, jde-li o působnost zastupitelstva obce, nejpozději do 90 dnů.

(3) Oprávnění uvedená v odstavci 2 písm. c) až g) má i fyzická osoba, která dosáhla věku 18 let a vlastní na území obce nemovitost.

⁶⁾ Zákon č. 133/2000 Sb., o evidenci obyvatel a rodných číslech a o změně některých zákonů (zákon o evidenci obyvatel).

⁷⁾ Zákon č. 152/1994 Sb., o volbách do zastupitelstev v obcích a o změně a doplnění některých dalších zákonů, ve znění zákona č. 247/1995 Sb.

⁸⁾ Zákon č. 298/1992 Sb., o místním referendu, ve znění zákona č. 152/19

§ 60

~~Volby do zastupitelstev v obcích a místní referendum upravují zvláštní zákony.~~^{7),8)}

Volby do zastupitelstva obce, volbu přímo voleného starosty obce a místní referendum upravují zvláštní zákony.

§ 75

~~(5) Pokud dosavadní starosta nebo místostarosta vykonává pravomoci podle § 107 nebo, náleží mu měsíční odměna v dosavadní výši.~~

(5) Pokud dosavadní starosta vykonává pravomoci podle § 107 nebo § 108c odst. 3 věta druhá, náleží mu odměna v dosavadní výši. Pokud dosavadní místostarosta vykonává pravomoci podle § 107 nebo § 108d odst. 4 náleží mu odměna v dosavadní výši.

(6) Členovi zastupitelstva obce, který vykonává pravomoc podle § 107 **nebo § 108c odst. 3**, náleží měsíční odměna ve stejné výši, která by podle prováděcího právního předpisu náležela starostovi.

§ 84

(2) Zastupitelstvu obce je vyhrazeno

m) **v obcích, v nichž je volena rada obce**, volit z řad členů zastupitelstva obce starostu, místostarosty a další členy rady obce (radní) a odvolávat je z funkce, stanovit počet členů rady obce, jakož i počet dlouhodobě uvolněných členů tohoto zastupitelstva, zřizovat a zrušovat výbory, volit

jejich předsedy a další členy a odvolávat je z funkce,

~~(3) Není-li zřízena rada obce, vydává nařízení obce zastupitelstvo obce.~~

(4) Zastupitelstvo obce si může vyhradit další pravomoc v samostatné působnosti obce mimo pravomoc ~~vyhrazené radě obce~~ podle § 102 odst. 2 **a podle § 108c odst. 1.**

§ 89

(1) Nesejde-li se zastupitelstvo obce po dobu delší než 6 měsíců tak, aby bylo schopno se usnášet, Ministerstvo vnitra je rozpustí. Proti tomuto rozhodnutí může obec podat žalobu k soudu.

(2) Nebude-li zastupitelstvo obce nebo jiný orgán obce postupovat v souladu s rozhodnutím soudu o povinnosti vyhlásit místní referendum, vyzve Ministerstvo vnitra zastupitelstvo obce, aby do 2 měsíců zjednálo nápravu. Jestliže tak zastupitelstvo obce v této lhůtě neučiní, Ministerstvo vnitra je rozpustí. Proti tomuto rozhodnutí může obec podat žalobu k soudu³⁰⁾.

(3) Do doby, než bude zvoleno nové zastupitelstvo obce, postupuje se **přiměřeně** podle § 102a a 107 **nebo podle § 108c odst. 4.**

§ 98

(1) Ministerstvo vnitra jmenuje správce obce z řad zaměstnanců státu zařazených do Ministerstva vnitra,

- a) neuskuteční-li se v obci vyhlášené volby do zastupitelstva obce pro nedostatek kandidátů na členy zastupitelstva obce³²⁾,
- b) zanikne-li mandát všem členům zastupitelstva obce a na uprázdněné mandáty nenastoupí náhradníci **a správa obce nemůže být zajištěna podle § 107**, nebo
- c) dojde-li ke sloučení obcí nebo k oddělení části obce.

(2) Správce obce zabezpečuje úkoly v oblasti samostatné působnosti podle § 84 odst. 2 písm. b), § 102 odst. 2 a 3, § 103 odst. 4 písm. b), d), e) a i) a je oprávněn stanovit pravidla rozpočtového provizoria^{32a)}. Správce obce svolává ustavující zasedání zastupitelstva obce podle § 91 odst. 1. Správce obce zastupuje obec navenek a je v čele obecního úřadu.

(3) Náklady spojené s výkonem funkce správce obce hradí Ministerstvo vnitra.

(4) Činnost správce obce končí dnem ustavujícího zasedání zastupitelstva obce (§ 91) nebo zvolením starosty. ~~Na ustavujícím zasedání zastupitelstva obce podá správce obce zprávu o výkonu své funkce a o stavu hospodaření a majetku obce.~~ **Správce obce podá zastupitelstvu obce zprávu o výkonu své funkce a o stavu hospodaření a majetku obce.**

³²⁾ § 23 odst. 8 zákona č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů.

^{32a)} § 13 odst. 2 zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních samosprávných celků.

§ 102

~~(4) V obcích, kde starosta vykonává pravomoc rady obce (§ 99 odst. 2), je zastupitelstvu obce vyhrazeno též rozhodování ve věcech uvedených v odstavci 2 písm. c), d), f), j) a l).~~

(4) V obcích, kde starosta vykonává pravomoc rady obce (§ 99 odst. 2), je zastupitelstvu obce vyhrazeno vydávat nařízení obce.

§ 103

~~(6) Je-li starosta ze své funkce odvolán nebo se funkce vzdal a není-li současně zvolen nový starosta, vykonává jeho pravomoc až do zvolení starosty místostarosta, kterého určilo zastupitelstvo obce k zastupování starosty (§ 104 odst. 1). Neurčilo-li zastupitelstvo obce místostarostu k zastupování starosty nebo byl-li tento místostarosta z funkce odvolán nebo se funkce vzdal současně se starostou, pověří zastupitelstvo obce výkonem pravomoci starosty některého z členů zastupitelstva obce.~~

(6) Není-li funkce starosty obsazena, vykonává jeho pravomoci až do zvolení nového starosty místostarosta a je-li více místostarostů ten, který je oprávněn zastupovat starostu podle § 104 odst. 1. Není-li obsazena ani funkce místostarosty, vykonává pravomoci starosty až do zvolení nového starosty nebo místostarosty člen zastupitelstva obce, kterého určí zastupitelstvo obce.

* * *

Změna Ústavy

Ministerstvo vnitra zadalo vypracování analýzy Právnickou fakultou UK v Praze, která systém rozdělení pravomocí neshledala jako odporující ústavnímu pořádku. Nadto z poslední judikatury ÚS (II. ÚS 2048/09) vyplývá, že soud akceptoval jako ústavní i existenci vyhrazené pravomoci rady obce, což označil za projev „dělby moci na úrovni obecní samosprávy“. Materiál je nicméně doplněn o návrh změny Ústavy, která by byla předložena v případě, že Ministerstvo spravedlnosti, které je dle usnesení vlády č. 8/2011 povinno zpracovat analýzu ústavních dopadů přímé volby starostů, dospělo k závěru, že změna Ústavy je nezbytná.

Návrh změny Ústavy (dle č. j. MV-90416 - 7/LG- 2010)

a) Legislativní text

Čl.101

~~(1) Obec je samostatně spravována zastupitelstvem.~~

~~(2) Vyšší územní samosprávný celek je samostatně spravován zastupitelstvem.~~

(1) Obec je samostatně spravována zastupitelstvem a dalšími orgány, které stanoví zákon. Zákon může stanovit, za jakých podmínek dočasně vykonává působnost orgánů obce stát.

(2) Vyšší územní samosprávný celek je samostatně spravován zastupitelstvem a dalšími orgány, které stanoví zákon. Zákon může stanovit, za jakých podmínek dočasně vykonává působnost orgánů vyššího územního samosprávného celku stát.

(3) Územní samosprávné celky jsou veřejnoprávními korporacemi, které mohou mít vlastní majetek a hospodaří podle vlastního rozpočtu.

(4) Stát může zasahovat do činnosti územních samosprávných celků, jen vyžaduje-li to ochrana zákona, a jen způsobem stanoveným zákonem.

Čl.102

(1) Členové zastupitelstev jsou voleni tajným hlasováním na základě všeobecného, rovného a přímého volebního práva. **Zákon stanoví způsob ustavování ostatních orgánů územních samosprávných celků.**

(2) Funkční období zastupitelstva je čtyřleté. Zákon stanoví, za jakých podmínek se vyhlásí nové volby zastupitelstva před uplynutím jeho funkčního období.

Čl.104

~~(1) Působnost zastupitelstev může být stanovena jen zákonem.~~

~~(2) Zastupitelstvo obce rozhoduje ve věcech samosprávy, pokud nejsou zákonem svěřeny zastupitelstvu vyššího územního samosprávného celku.~~

(1) Působnost zastupitelstev a ostatních orgánů územních samosprávných celků může být stanovena jen zákonem.

(2) Orgány obce rozhodují ve věcech samosprávy, pokud nejsou zákonem svěřeny orgánům vyššího územního samosprávného celku.

(3) Zastupitelstva mohou v mezích své působnosti vydávat obecně závazné vyhlášky.

b) Odůvodnění

Články 101, 102 a 104 Ústavy je nutné změnit v souvislosti se zavedením přímé volby starostů. Navrhované změny spočívají v doplnění právní úpravy o zmocnění stanovit zákonem další orgány územních samosprávných celků kromě zastupitelstva (čl. 101 odst. 1), dále o zmocnění určit způsob ustavování ostatních obecních orgánů (čl. 102 odst. 1) a v určení rozdělení samosprávných pravomocí mezi zastupitelstvo a ostatní obecní orgány (čl. 104 odst. 1).

c) Text

V čl. 100 se vkládá nový odstavec 3, který zní:

„(3) Obec vzniká nebo zaniká z důvodů stanovených zákonem. Při zániku obce zákon stanoví, za jakých podmínek se stává území obce součástí území jiné obce a majetek zanikající obce přechází na jinou obec nebo obce.“

Dosavadní odstavec 3 se označuje jako odstavec 4.

V čl. 101 odstavce 1 a 2 znějí:

„(1) Obec je samostatně spravována zastupitelstvem a dalšími orgány, které stanoví zákon. Zákon může stanovit, za jakých podmínek dočasně vykonává působnost orgánů obce stát.“

(2) Vyšší územní samosprávný celek je samostatně spravován zastupitelstvem a dalšími orgány, které stanoví zákon. Zákon může stanovit, za jakých podmínek dočasně vykonává působnost orgánů vyššího územního samosprávného celku stát.“

V čl. 102 se na konci odstavce 1 doplňuje věta „Zákon stanoví způsob ustavování ostatních orgánů územních samosprávných celků.“.

V čl. 104 odstavce 1 a 2 zní:

„(1) Působnost zastupitelstev a ostatních orgánů územních samosprávných celků může být stanovena jen zákonem.“

(2) Orgány obce rozhodují ve věcech samosprávy, pokud nejsou zákonem svěřeny orgánům vyššího územního samosprávného celku.“.

2.4 Legislativní řešení předluženosti obcí a zániku obce

2.4.1 Zadání vlády

- Původně vlastní iniciativa MF a MV, následně rovněž v programovém prohlášení vlády.
- **Programové prohlášení vlády:** *Vláda rovněž bude analyzovat možné kroky k řešení problémů zadluženosti obcí* (str. 20, kapitola „Veřejná správa a eGovernment“).
- **Termín splnění:** Nebyl stanoven, orientačně se počítá s koncem roku 2012 (*pozn.: případné dopady do zákona o obcích budou časově sladěny tak, aby byly zahrnuty do jediné novelizace zákona o obcích v souvislosti s dalšími úkoly*)
- **Gestor:** **MF** (z hlediska předluženosti obce) a **MV** (z hlediska zániku obce)

2.4.2 Aktuální stav plnění

- Byla ustavena pracovní skupina, která se na jednání dne 28. 6. 2010 sjednotila na koncepčním řešení této záležitosti (složená ze zástupců MV, MF, SMOČR a SMSČR).
- Dne 12. 8. 2010, 2. 9. 2010 a 14. 10. 2010 se uskutečnila další jednání, na nichž je obsah materiálu postupně dokončován. Na jednání dne 14. 10. 2010 informovali zástupci SMOČR o stanovisku komise pro VS, podle něhož by o vypořádání majetku měl rozhodovat namísto MV vláda nebo Poslanecká sněmovna. Přizvaný zástupce Ministerstva spravedlnosti dále uvedl, že na řešení předluženosti obce nelze užít insolvenční zákon. Zástupci MF uvedli, že dle zadání vedení MF by neměla být ustavena funkce nuceného správce obce a dále, že do konce letošního roku zpracují věcný záměr zákona řešícího předluženost obcí.
- **Z hlediska zániku obce je úkol splněn, právní úprava je připravena v legislativně-technické podobě tak, aby mohla být předmětem připomínkového řízení. Nyní je proto nutné vyčkat na splnění úkolu Ministerstvem financí. Ministerstvo vnitra proto oslovilo dopisem Ministerstvo financí (ředitele odboru financování územních rozpočtů) se žádostí o aktuální informaci o stavu plnění úkolu v rámci Ministerstva financí.**

2.4.3 Návrh legislativního řešení

ZÁNIK OBCE – ZÁKLADNÍ PRACOVNÍ NÁMĚT PRÁVNÍ ÚPRAVY verze k 4. září 2010

„HLAVA IX ZÁNIK OBCE

§ 146a

(1) Jestliže se v obci dvakrát za sebou neuskutečnily vyhlášené volby pro nedostatek kandidátů na členy zastupitelstva obce³²⁾, zaniká tato obec uplynutím 6 měsíců ode dne posledních vyhlášených voleb. Ministerstvo vnitra oznámí tuto skutečnost do 10 dnů ode dne posledních vyhlášených voleb do zániku obce na své úřední desce a na úředních deskách obecního úřadu obce, která má zaniknout, a jejích sousedních obcí, a tuto informaci zveřejní v obci též jiným vhodným způsobem. Součástí oznámení je též údaj o dni, jehož uplynutím obec zanikne.

(2) Pokud byl podán návrh na konání místního referenda o odmítnutí zániku obce, k zániku obce nedojde, jestliže byl zánik obce v místním referendu odmítnut. Podáním návrhu na konání místního referenda podle věty první se plynutí doby podle odstavce 1 věty první přerušuje. Návrh na konání místního referenda o odmítnutí zániku obce musí být podán nejpozději do 2 měsíců ode dne posledních vyhlášených voleb. K později podanému návrhu se nepřihlíží.

(3) Pokud zánik obce nebyl v místním referendu odmítnut, nebo pokud nebyly výsledky referenda platné anebo pokud nebyly ve stanovené lhůtě odstraněny nedostatky návrhu přípravného výboru na vyhlášení místního referenda, zaniká obec uplynutím 4 měsíců ode dne vyhlášení výsledků hlasování³⁸⁾ nebo ode dne, v němž uplynula lhůta pro odstranění nedostatků návrhu na vyhlášení místního referenda.

(4) Pokud byl zánik obce v místním referendu odmítnut a jestliže se v obci znovu neuskutečnily vyhlášené volby pro nedostatek kandidátů na členy zastupitelstva obce, zaniká tato obec uplynutím 4 měsíců ode dne těchto voleb.

(5) V případech uvedených v odstavci 3 a 4 nelze podat návrh na konání místního referenda o odmítnutí zániku obce; ustanovení odstavce 1 věty druhé a třetí platí obdobně.

³⁸⁾ § 46 zákona č. 22/2004 Sb., o místním referendu a o změně některých zákonů.

§ 146b

(1) Po uplynutí lhůty pro podání návrhu na konání místního referenda o odmítnutí zániku obce (§ 146a odst. 1) a byl-li takový návrh podán, po vyhlášení výsledků hlasování³⁸⁾ nebo po uplynutí lhůty pro odstranění nedostatků návrhu na vyhlášení místního referenda (§ 146a odst. 3) a pokud byl návrh zánik obce v místním referendu odmítnut, avšak v obci znovu neuskutečnily vyhlášené volby pro nedostatek kandidátů na členy zastupitelstva obce, po dni těchto voleb (§ 146a odst. 4) rozhodne Ministerstvo vnitra o připojení území zanikající obce k sousední obci, kterou v tomto rozhodnutí určí. Informace o zahájení řízení o připojení území zanikající obce k sousední obci se zveřejní na úředních deskách obecních úřadů zanikající obce a jejích sousedních obcí a na úřední desce Ministerstva vnitra.

(2) Území zanikající obce se stává součástí území sousední obce zánikem obce. Účastníkem řízení je zanikající obec a každá sousední obec nacházející se na území České republiky. Rozhodnutí musí být vydáno nejpozději 30 dní před zánikem obce. Rozhodnutí se doručuje veřejnou vyhláškou vyvěšením na úřední desce Ministerstva vnitra. Rozklad proti tomuto rozhodnutí nemá odkladný účinek.

(3) Majetek zanikající obce, včetně finančních prostředků, ostatních práv a závazků, právnických osob a organizačních složek zanikající obce přechází zánikem obce na sousední obec určenou v rozhodnutí podle odstavce 1.

Tato varianta předpokládá současnou změnu Ústavy:

Čl.100

(1) Územní samosprávné celky jsou územními společenstvími občanů, která mají právo na samosprávu. Zákon stanoví, kdy jsou správními obvody.

(2) Obec je vždy součástí vyššího územního samosprávného celku.

(3) Obec vzniká nebo zaniká z důvodů stanovených zákonem. Při zániku obce zákon stanoví, za jakých podmínek se stává území obce součástí území jiné obce a majetek zanikající obce přechází na jinou obec nebo obce.

(4) Vytvořit nebo zrušit vyšší územní samosprávný celek lze jen ústavním zákonem.

Odůvodnění:

V určitých situacích při řešení předluženosti obcí bude nezbytné, aby stát dočasně převzal pravomoci některých orgánů územních samosprávných celků, a to jak v situaci, kdy tyto orgány nejsou ustaveny (dnes je v takové obci jmenován správce obce), tak v situaci, v níž tyto orgány ustaveny jsou, avšak z určitých důvodů neplní své zákonné povinnosti. Zatímco výkon samosprávných pravomocí státem v případě, že v obci nejsou ustaveny obecní orgány, je možný i za současného stavu na základě čl. 101 odst. 4 Ústavy, výkon těchto pravomocí státem při souběžné existenci samosprávných orgánů bez změny Ústavy možný nebyl.

Ústava je proto výslovně doplněna v čl. 101 odst. 1 a 2 o možnost zákonem stanovit, v jakých situacích vykonává působnost samosprávných orgánů stát. Ten by působnost mohl vykonávat přímo – převzetím od obecních orgánů, nebo nepřímo, pokud by obecní orgány musely jednat „v součinnosti“ se státem, např. kontrasignací majetkoprávních úkonů obce. Dále je navrhováno doplnění čl. 100 o možnost zákonem určit důvody zániku (a současně vzniku) obce a způsob, jímž bude naloženo s jejím územím a majetkem, přičemž legislativní řešení předluženosti se bude vztahovat na všechny samosprávné celky, legislativní řešení zániku se bude týkat s ohledem na čl. 100 odst. 3 Ústavy pouze obcí.

§ 146c

(1) Jestliže jsou splněny podmínky pro zánik obce podle § 146a odst. 1, avšak obec je v úpadku^{38a)}, zaniká tato obec uplynutím šesti měsíců ode dne právní moci Ustanovení § 146a a 146b platí obdobně.

(2) Pokud je existence úpadku zanikající obce zjištěna až poté, kdy začala plynout doba podle § 146a odst. 1, podá správce obce návrh na do deseti dnů ode dne, ve kterém tuto skutečnost zjistil. Podáním návrhu se přerušuje plynutí doby podle § 146a odst. 1. Ustanovení odstavce 1 platí obdobně.

(3) Pokud je existence úpadku zanikající obce zjištěna až v rámci řízení podle § 146b, Ministerstvo vnitra řízení přeruší a podá návrh na do deseti dnů ode dne, ve kterém tuto skutečnost zjistilo. Podáním návrhu se přerušuje plynutí doby podle § 146a odst. 1. Ustanovení odstavce 1 platí obdobně.

^{38a)} § 3 odst. 1 až 3 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon)

§ 146d

(1) Úkoly stanovené zákonem o místním referendu orgánům obce plní v případě návrhu na vyhlášení místního referenda o odmítnutí zániku obce správcem obce. Jestliže je v obci jmenován nucený finanční správce podle jiného právního předpisu^{38b)}, plní nucený správce rovněž úkoly správce obce.

(3) Zánikem obce pozbývají platnosti právní předpisy vydané zanikající obcí. Tímto okamžikem pozbývají platnosti veřejnoprávní smlouvy uzavřené podle § 63 a 66a, dále veřejnoprávní smlouva uzavřená podle zákona o obecní policii^{38c)} a veřejnoprávní smlouvy uzavřené podle § 26 odst. 3 a § 37 odst. 7 správního řádu. Zánikem obce se ruší rozhodnutí krajského úřadu podle § 65 nebo Ministerstva vnitra podle § 66b.

(4) Rozdělení výnosu daní a příspěvek na výkon přenesené působnosti zanikající obce přechází na obec, k níž bylo přiřčeno území na základě rozhodnutí podle § 146c, a to až do doby nového rozdělení výnosu daní a nového určení příspěvku na výkon přenesené působnosti.

(5) Rozhodnutí podle § 146b se zveřejní na úřední desce Ministerstva vnitra, na úřední desce zanikající obce a na úřední desce sousední obce určené v rozhodnutí. Rozhodnutí podle § 146c zašle Ministerstvo vnitra Ministerstvu financí, příslušnému katastrálnímu úřadu, krajskému úřadu, příslušnému finančnímu úřadu a Generálnímu finančnímu ředitelství.

^{38b)} § ... zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění zákona č./2010 Sb.

^{38c)} § 3a zákona č. 553/1991 Sb., o obecní policii, ve znění pozdějších předpisů.

* * *

§ 68

(1) Zastupitelstvo obce při stanovení počtu členů zastupitelstva obce přihlédne zejména k počtu obyvatel a velikosti územního obvodu. Počet členů stanoví tak, aby zastupitelstvo obce mělo v obci, městysu, městě, městském obvodu, městské části

do 500 obyvatel	5 až 15 členů
nad 500 do 3 000 obyvatel	7 až 15 členů
nad 3 000 do 10 000 obyvatel	11 až 25 členů
nad 10 000 do 50 000 obyvatel	15 až 35 členů
nad 50 000 do 150 000 obyvatel	25 až 45 členů
nad 150 000 obyvatel	35 až 55 členů.

(2) Počet členů zastupitelstva obce, který má být zvolen, se oznámí na úřední desce^{3b)} obecního úřadu nejpozději do 2 dnů po jeho stanovení. Kromě toho může být počet členů zastupitelstva obce uveřejněn způsobem v místě obvyklým.

~~(3) Rozhodující pro stanovení počtu členů zastupitelstva obce je počet obyvatel obce k 1. lednu roku, v němž se konají volby.~~

~~(4) Neurčí-li zastupitelstvo jinak, volí se počet členů zastupitelstva podle počtu členů zastupitelstva obce v končícím volebním období.~~

(3) Neurčí-li zastupitelstvo jinak, volí se počet členů zastupitelstva podle spodní hranice počtu členů zastupitelstva obce podle odstavce 1. Pokud se v obci neuskutečnily vyhlášené volby do zastupitelstva obce z důvodu nedostatku kandidátů na členy zastupitelstva obce³²⁾, volí se v dodatečných volbách počet členů zastupitelstva obce podle spodní hranice počtu členů zastupitelstva obce podle odstavce 1.

(4) Pro určení počtu obyvatel obce podle odstavce 1 je rozhodující počet obyvatel hlášených na území obce k trvalému pobytu podle zvláštního právního předpisu⁶⁾ k 1. lednu kalendářního roku, ve kterém se konají volby.

(5) Dojde-li ke sloučení obcí nebo k oddělení části obce, stanoví počet členů zastupitelstva obce, který má být zvolen, Ministerstvo vnitra. Dojde-li ke zřízení městského obvodu nebo městské části v územně členěném statutárním městě, stanoví počet členů zastupitelstva městského obvodu nebo městské části, který má být zvolen, magistrát v přenesené působnosti. Při stanovení počtu členů zastupitelstva obce a členů zastupitelstva městského obvodu nebo městské části se postupuje podle odstavce 1 obdobně.

⁶⁾ Zákon č. 133/2000 Sb., o evidenci obyvatel a rodných číslech a o změně některých zákonů (zákon o evidenci obyvatel). Zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

(1) Ministerstvo vnitra jmenuje správce obce z řad zaměstnanců státu zařazených do Ministerstva vnitra,

- a) neuskuteční-li se v obci vyhlášené volby do zastupitelstva obce pro nedostatek kandidátů na členy zastupitelstva obce³²⁾,
- b) zanikne-li mandát všem členům zastupitelstva obce a na uprázdněné mandáty nenastoupí náhradníci, nebo
- c) dojde-li ke sloučení obcí nebo k oddělení části obce.

(2) Správce obce zabezpečuje úkoly v oblasti samostatné působnosti podle § 84 odst. 2 písm. b), § 102 odst. 2 a 3, § 103 odst. 4 písm. b), d), e) a i) a je oprávněn stanovit pravidla rozpočtového provizoria^{32a)}. Správce obce svolává ustavující zasedání zastupitelstva obce podle § 91 odst. 1. Správce obce zastupuje obec navenek a je v čele obecního úřadu.

(3) Náklady spojené s výkonem funkce správce obce hradí Ministerstvo vnitra.

~~(4) Činnost správce obce končí dnem ustavujícího zasedání zastupitelstva obce (§ 91) nebo zvolením starosty. Na ustavujícím zasedání zastupitelstva obce podá správce obce zprávu o výkonu své funkce a o stavu hospodaření a majetku obce.~~

(4) Činnost správce obce končí dnem ustavujícího zasedání zastupitelstva obce, jmenováním nuceného finančního správce nebo zánikem obce. Na ustavujícím zasedání zastupitelstva obce podá správce obce zprávu o výkonu své funkce a o stavu hospodaření a majetku obce.

³²⁾ § 23 odst. 8 zákona č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů.

^{32a)} § 13 odst. 2 zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů.

ZÁKLADNÍ TEZE (ODŮVODNĚNÍ) NÁVRHU

I. OBECNĚ

Obecní zřízení dostatečným způsobem nereaguje na situace, v nichž na území obce nebude vůbec zajištěn výkon samostatné působnosti, a to ať již protože obec nemá žádné občany, kteří jsou oprávněni volit a být voleni do zastupitelstva obce a tím se podílet na činnosti jejích orgánů, nebo v případech, kdy občané obce jsou, ale o správu věcí veřejných (o účast ve volených obecních orgánech) nemají zájem. V obou výše uvedených případech zůstává obec „pouze“ formálním útvarem, aniž by plnila svůj účel (vykonávala samosprávu), a další existence samosprávné obce tak přestává být důvodná.

Platná ustanovení obecního zřízení, která na tyto situace reagují, představují pouze dočasná řešení a v žádném případě nejsou využitelná pro dlouhodobé zajištění výkonu veřejné správy na území těchto obcí. Jedná se především o možnost jmenovat správce obce podle § 98 obecního zřízení, jehož funkce je však zákonem koncipována jako překlenovací do doby ustavení nového zastupitelstva a ostatních orgánů obce, čemuž odpovídají i jeho zákonem vymezené pravomoci. Správce obce, jímž je vždy zaměstnanec státu zařazený do Ministerstva vnitra, nemůže smysluplně a účinně a především dlouhodobě zajišťovat výkon samosprávy v rozsahu samosprávných orgánů obce (a už vůbec nemůže „pečovat o rozvoj obce“) a v praxi se proto jeho činnost soustředí pouze na zajištění nezbytně nutného minima činnosti obce. „Dlouhodobý“ správce obce by ostatně ani neodpovídal smyslu samosprávy jako takové. Obecní zřízení dále upravuje opatření pro případy, kdy na území obce není zajišťován výkon přenesené působnosti, a to „převodem“ tohoto výkonu na pověřený obecní úřad podle § 65 obecního zřízení (event. § 66b obecního zřízení).

Navrhovaná změna obecního zřízení má proto na uvedené případy reagovat a zavádí nový institut „zániku obce“, s jehož využitelností počítá, jak již bylo výše naznačeno, ve dvou, resp. ve třech případech – jestliže obec, která je veřejnoprávní korporací, zcela ztratí svou personální podstatu, resp. počet občanů není dostatečný pro konání voleb (a v tomto případě lze nepochybně hovořit o tom, že obec ztrátou personální podstaty zaniká fakticky i bez výslovné právní úpravy) a jestliže obec sice občany obce má, avšak tito se dlouhodobě odmítají podílet na výkonu samosprávy. Všem těmto situacím je společné, že se v obci neuskutečnily volby do zastupitelstva obce, a to opakovaně.

Při koncipování nové právní úpravy bylo třeba na prvním místě řešit vztah institutu „zániku obce“ a práva na samosprávu. Zatímco v případě zániku personální podstaty obce k narušení tohoto práva pojmově dojít nemůže, v případě dlouhodobého neustavení zastupitelstva obce by bylo možno o narušení tohoto práva hovořit tehdy, jestliže by k zániku obce docházelo pouhým rozhodnutím správního orgánu (Ministerstva vnitra), bez možnosti tento zánik z vůle občanů obce jakkoli zvrátit. Právní úprava proto počítá se zánikem obce na základě zákona a s možností zamezit zániku obce rozhodnutím v místním referendu. Občané obce (osoby oprávněné hlasovat v místním referendu) mají v tomto případě možnost v místním referendu odmítnout zánik obce. Pokud občané obce připojení k jiné obci odmítnou a zánik obce takto „zvrátí“, proběhnou v obci volby do zastupitelstva. Jestliže se však ani v těchto volbách nepodaří ustavit zastupitelstvo pro nedostatek kandidátů, nebudou již občané obce mít možnost zániku obce v místním referendu znovu zabránit. Tato úprava je kompromisem mezi ochranou práva na samosprávu na straně jedné a požadavkem na zajištění řádného výkonu veřejné správy na území obce na straně druhé. Jelikož v tomto případě je zřetelný nezájem občanů obce o výkon samosprávy, je toto právo z vůle jeho nositelů „oslabeno“ s tím, že takový dlouhodobý nezájem může a musí zcela oprávněně vyústit v zánik obce.

II. ZPŮSOB ZÁNIKU OBCE

K zániku obce dochází přímo ze zákona. Obec zaniká uplynutím 6 měsíců ode dne posledních vyhlášených voleb (§ 146a odst. 1), případně ode dne vyhlášení výsledků „neúspěšného“ místního referenda nebo ode dne uplynutí lhůty pro odstranění návrhu na vyhlášení místního referenda (§ 146a odst. 3), anebo ode dne, kdy se v obci neuskutečnily další vyhlášené volby, které se konaly po odmítnutí návrhu na zánik obce v místním referendu (§ 146a odst. 4) S existencí důvodu pro zánik obce seznámí Ministerstvo vnitra prostřednictvím úřední desky zanikající obce i úřední desky Ministerstva vnitra veřejnost. Zveřejnění informace ovšem nemá ve vztahu k zániku obce jakékoli konstitutivní účinky.

Zánik obce lze zvrátit v místním referendu o odmítnutí zániku obce. Návrh lze podat do dvou měsíců ode dne rozhodného pro zánik obce, tj. ode dne posledních (neuskutečněných) voleb. Byl-li zánik obce v referendu odmítnut, konají se v obci další volby, a pokud se ani tyto (v pořadí již třetí volby) neuskuteční pro nedostatek kandidátů, zaniká obec (nyní již bez možnosti konat referendum) uplynutím čtyř měsíců ode dne, ve kterém se měly tyto volby konat. Jestliže návrh na zánik obce nebyl úspěšný, zaniká obec uplynutím čtyř měsíců ode dne, ve kterém se místní referendum konalo, resp. ode dne uplynutí lhůty pro odstranění nedostatků návrhu na vyhlášení místního referenda.

III. VYPOŘÁDÁNÍ ÚZEMÍ A MAJETKU ZANIKAJÍCÍ OBCE

Majetek bude přecházet přímo na základě zákona na některou ze sousedních obcí, k níž se podle rozhodnutí Ministerstva vnitra převádí území zanikající obce (ve smyslu administrativním, nikoli vlastnickém). Rozhodování bude vydáváno v režimu části druhé správního řádu – dotýká se práva na samosprávu – a případný rozklad proti rozhodnutí nebude mít odkladný účinek, neboť je třeba zajistit, aby území dosavadní obce bylo již od okamžiku zániku obce pod správou jiné obce).

Rozhodnutí musí být vydáno nejpozději 30 dní před zánikem obce (jedná se však o lhůtu pořádkovou). Účastníkem jsou všechny sousední obce a samozřejmě též zanikající obec. Rozhodnutí o zániku obce se doručuje veřejnou vyhláškou. Součástí rozhodnutí není řešení majetkoprávních otázek, protože naložení s majetkem vyplývá v tomto případě přímo ze zákona. Rozhodnutí

Ministerstva vnitra tedy má význam v rovině veřejnoprávní, neboť podřizuje území zanikající obce administrativní správě sousední obce (území se stává součástí správního obvodu této obce - z hlediska výkonu přenesené působnosti – a současně se stává územím sousední obce – z hlediska výkonu samostatné působnosti).

Majetek zanikající obce přechází na sousední obec (právního nástupce zanikající obce). Tato varianta ovšem vyžaduje změnu Ústavy. Změna čl. 100 Ústavy umožní, aby majetek zanikající obce přešel v plném rozsahu na sousední obec určenou rozhodnutím Ministerstva vnitra. Zákon však brání tomu, aby na sousední obec (sousední obce) přešel „předlužený majetek“. V případě, že zanikající obec je v úpadku, proběhne před zánikem obce (a vydáním rozhodnutí) insolvenční řízení, takže majetek zanikající obce, který přejde na sousední obec, by neměl být nižší než pohledávky, které takto budou rovněž přecházet. Jinak řečeno **na sousední obec nepřejde více závazků zanikající obce než je hodnota majetku, který na tuto obec přechází.**

Určitým problémem mohou být „hraniční obce“, které sousedí s obcemi v jiných okresech či krajích nebo které spadají do jiných správních obvodů obcí s rozšířenou působností nebo obcí s pověřeným obecním úřadem. V takové situaci nebude možné vydat rozhodnutí bez odpovídající změny příslušných právních předpisů.

Zánikem obce končí platnost právních předpisů vydaných zanikající obcí a rovněž končí platnost určitých veřejnoprávních smluv, které tato obec uzavřela. Výnos daní a příspěvek na přenesenou působnost zanikající obce bude až do jejich nového určení náležet obci, k níž se území připojuje.

Autoritativním připojením území zanikající obce k sousední obci nedochází k nepřiměřenému zásahu do práva na samosprávu této sousední obce. Sousední obec tímto připojením získává další obyvatele a tudíž i vyšší nároky na státní rozpočet. Kromě toho je možné této obci poskytnout v dohodě s Ministerstvem financí určitou „výpomoc“ ze státního rozpočtu pro následující kalendářní rok, která by měla pokrýt případně krátkodobě zvýšené náklady spojené s připojením území sousední obce. Toto připojení má jediný účel, a to je dostát ustanovení § 18 odst. 1 obecního zřízení, tj. zajistit na území (jeho části) zanikající obce výkon veřejné správy (samosprávy i přenesené působnosti).

ČÁST TŘETÍ
LEGISLATIVNÍ ÚKOLY Z OSTATNÍCH USNESENÍ VLÁDY

3.1 Změna zákonů o územních samosprávných celcích v oblasti ustavování výborů pro národnostní menšiny a označování ulic a jiných veřejných prostranství

3.1.2 Zadání vlády a stav plnění

- **usnesení vlády č. 845/2009:** Úprava podmínek pro zřízení výboru pro národnostní menšiny a rozšíření možnosti iniciovat změnu názvů ulic v jazyce národnostní menšiny.
- **Termín předložení vládě:** Při nejbližší novelizaci zákonů o územních samosprávných celcích.
- Návrh je připraven v legislativní formě a počítá se s jeho zařazením do nejbližší novelizace zákona o obcích (po projednání s Radou vlády pro národnostní menšiny a schválení návrhu)

3.1.3 Návrh legislativního řešení

Obecná část důvodové zprávy

Usnesením vlády č. 845 ze dne 29. června 2009, ke Zprávě o situaci národnostních menšin v České republice za rok 2008, bylo ministroví vnitra v bodě II./2 uloženo, aby v rámci budoucí novelizace zákonů o územních samosprávných celcích navrhl změnu pravidel pro zřizování výborů pro národnostní menšiny a v případě zákona o obcích též pravidel pro označování ulic a jiných veřejných prostranství v jazyce národnostní menšiny, a to v podobě uvedené v příloze č. 14 Zprávy. Navržená změna, která vychází z praktických zkušeností se zřizováním výborů i s označováním veřejných prostranství, byla připravena Výborem pro spolupráci s orgány samosprávy Rady vlády pro národnostní menšiny, který ji schválil na svém jednání dne 17. února 2009 (konečná podoba byla před předložením vládě schválena též Radou vlády pro národnostní menšiny dne 6. května 2009).

Text uvedený v příloze č. 14 Zprávy o situaci národnostních menšin v České republice za rok 2008, z něhož měl ministr vnitra při formulaci novely vycházet, bylo třeba při zpracování legislativního textu pouze mírně upravit dle legislativních pravidel vlády a dále přizpůsobit z hlediska požadavků na obsahové vyjádření právních norem (přesnost a jasnost). Návrh byl oproti textu přílohy č. 14 doplněn o výslovnou reakci na situace, v nichž není dostatek zájemců z řad příslušníků národnostní menšiny o členství ve výboru. Tyto případy jsou dnes řešeny pouze výkladem a k odstranění aplikačních obtíží se jevílo jako vhodné tento výklad vtělit přímo do textu zákona. Jak toto doplnění tak provedené formulační úpravy samozřejmě plně respektují obsahový požadavek novely, vyplývající z usnesení vlády č. 845/2009.

Zvláštní část důvodové zprávy

Zákon o obcích:

bod (§ 29 odst. 2 zákona o obcích)

Navržená změna modifikuje na základě praktických zkušeností podmínky pro označování obce, jejích částí, ulic a jiných veřejných prostranství a pro označení budov státních orgánů a územních samosprávných celků v jazyce národnostní menšiny. Až dosud platí, že obci vzniká povinnost uvádět názvy v jazyce národnostní menšiny pouze tehdy, jestliže tak *rozhodne* (slovy zákona *doporučí*) *výbor pro národnostní menšiny na základě žádosti zástupců příslušné národnostní menšiny*. Nově bude taková povinnost obci vznikat i tehdy, jestliže o to písemně požádá *občanské sdružení, které zastupuje zájmy příslušné národnostní menšiny a které ke dni podání žádosti působí na území obce alespoň 5 let*. V obou případech samozřejmě zůstává zachována základní podmínka, aby se k dané národnosti podle posledního sčítání lidu hlásilo alespoň 10% občanů obce.

Podobně jako doposud v případě doporučení výboru pro národnostní menšiny bude i ve vztahu k *žádosti občanského sdružení* platit, že obec za splnění všech dalších podmínek plynoucích z § 29 odst. 2 zákona o obcích bude povinna názvy v jazyce národnostní menšiny uvádět (o uvádění názvů v jazyce národnostní menšiny tedy není rozhodováno zastupitelstvem dle § 84 odst. 2 písm. r/ zákona o obcích, neboť se nejedná o rozhodnutí o názvu, ale pouze o uvedení již existujícího názvu v jazyce národnostní menšiny).

Občanské sdružení, tedy sdružení dle zákona č. 83/1990 Sb., které podává žádost, musí splnit dvě podmínky: musí zastupovat zájmy národnostní menšiny a musí působit alespoň 5 let na území obce. *První požadavek* lze mít za splněný tehdy, jestliže občanské sdružení dle svých stanov zastupuje zájmy té národnostní menšiny, v jejímž jazyce mají být názvy uváděny, tedy v jazyce národnostní menšiny, která tvoří podle posledního sčítání lidu v obci alespoň 10% občanů obce. Stanovy mohou upravit přímo, že dané občanské sdružení zastupuje zájmy dané národnostní menšiny, mohou tak však stanovit i obecně, bude-li se jednat o občanské sdružení zabývající se obecně problematikou národnostních menšin. V takovém případě však bude nutné, aby se občanské sdružení ve své činnosti fakticky zabývalo příslušnou národnostní menšinou. Je zároveň nutné, aby občanské sdružení zastupovalo zájmy národnostní menšiny po celou zákonem stanovenou dobu (5 let) požadovaného působení občanského sdružení v obci. *Druhá podmínka*, tedy působení na území obce alespoň 5 let, musí být splněna kontinuálně před podáním žádosti (samozřejmě lze započítat i dobu před účinností této novely). Nebude však nutné, aby občanské sdružení mělo na území obce své sídlo, postačí, pokud zde má např. svou pobočku či pokud na území obce fakticky vykonává určitou činnost. „Působení“ na území obce se přitom musí týkat národnostních menšin (nebude tedy možné považovat uvedenou podmínku za splněnou, pokud občanské sdružení sice na území obce vykonává činnost více než 5 let, avšak problematice národnostních menšin se věnuje pouze krátkou dobu). To zároveň znamená, že i *první požadavek*, tedy zastupování zájmů národnostní menšiny, musí být splněn po celou zákonem stanovenou dobu (tím bude bráněno situacím účelového měnění stanov občanského sdružení).

Písemnou žádost bude jménem občanského sdružení podávat ten, kdo je oprávněn za ně jednat navenek. Protože není podáním podle správního řádu nebude žádost vyřizována ve správním řízení. Jakmile obec žádost obdrží, posoudí, zda jsou splněny zákonné podmínky (takové posuzování by měla primárně činit rada obce dle § 102 odst. 3 zákona o obcích). Pokud podmínky pro uvádění názvů v jazyce národnostní menšiny jsou splněny, je povinností obce toto označování zajistit. Pokud nikoli, bude občanskému sdružení sděleno, že podmínky splněny nejsou. O tom může být příslušným obecním orgánem přijato usnesení, ale nemusí.

Provedení této změny si vyžádaly praktické zkušenosti Rady vlády pro národnostní menšiny, neboť, dle jejích poznatků (viz Zpráva o situaci národnostních menšin v České republice za rok 2008, schválená usnesením č. 845/2009), výbory pro národnostní menšiny ne vždy žádostem zástupců příslušné národnostní menšiny vyhověly, aniž by pro své odmítavé stanovisko měly legitimní důvody.

Právě na tyto situace má novela reagovat tím, že zavádí možnost podání žádosti přímo občanským sdružením. Podmínky jsou přitom nastaveny tak, aby žádost zástupců národnostní menšiny, podaná prostřednictvím výboru pro národnostní menšiny, i nadále představovala hlavní způsob pro prosazení vícejazyčných názvů a podání „kvalifikované“ žádosti občanským sdružením bylo pouze výjimečným řešením v případech, kdy výbor svou úlohu zastupovat zájmy národnostní menšiny neplní řádně. Požadavek, aby občanské sdružení zastupovalo zájmy národnostní menšiny (po celou zákonnou pětiletou dobu svého působení v obci) a zároveň aby po tuto dobu působilo na území obce by měl zamezit zakládání občanských sdružení *ad hoc* pouze za účelem prosazení vícejazyčných názvů. Obě uvedené podmínky by tedy měly zajistit, že vícejazyčné názvy bude prosazovat občanské sdružení v obci etablované.

bod (§ 117 odst. 3 zákona o obcích)

Změna na základě praktických zkušeností se zřizováním výborů pro národnostní menšiny nově upravuje mechanismus jejich ustavování. Zákon především nově podmiňuje povinné zřízení výboru nejen tím, že při posledním sčítání lidu se v obci hlásilo více než 10% občanů obce k jiné než české národnosti (není třeba, aby existovala jedna více než 10% národnost, postačí, pokud všechny v obci se nacházející národnosti jiné než české celkem tvoří alespoň 10%), ale též tím, že o zřízení výboru písemně požádalo občanské sdružení zastupující zájmy národnostní menšiny. Změna vychází vstříc potřebám praxe, neboť sčítání lidu probíhá zpravidla v desetiletém intervalu a přítomnost národnostních menšin v obci se tudíž může měnit, aniž by však povinnost obce zřídit výbor zanikla. Z praxe jsou známy i situace, kdy po posledním sčítání lidu národnostní menšina zcela zmizela, avšak obec přesto musela ustavit výbor pro národnostní menšiny. Takové situaci by měl zákon zamezit tím, že pro povinné zřízení výboru nově předpokládá iniciativu, tedy *zájem* ze strany samotných národnostních menšin. Písemnou žádost může podat občanské sdružení, které dle svých stanov zastupuje zájmy některé z národnostních menšin, jež jsou v dané obci přítomny. Účinky žádosti se vztahují pouze na funkční období zastupitelstva, neboť jeho uplynutím končí výbory zřízené zastupitelstvem svou činností.

Změna zachovává podmínku, aby členy výboru byli příslušníci národnostních menšin, odstraňuje však požadavek, aby se jednalo o příslušníky delegované svazem utvořeným podle zvláštního zákona, neboť takový požadavek poměrně problematicky omezoval vůli zastupitelstva obce svobodně rozhodovat o složení výborů (zastupitelstvo obce v tomto případě bylo omezeno výběrem pouze z návrhů svazu). Kromě toho byla taková konstrukce sporná i z hlediska přístupu do výboru pro ostatní příslušníky národnostních menšin, kteří nebyli organizováni v žádném svazu. Text zákona se naopak výslovně doplňuje o řešení situace, kdy budou splněny podmínky pro vznik výboru (existence národnostních menšin a písemná žádost občanského sdružení), avšak v obci nebude zájem o členství ve výboru. V takovém případě povinnost zřídit výbor nezaniká, není však nezbytné obsadit jej alespoň z jedné poloviny příslušníky národnostních menšin. Občanská sdružení však samozřejmě neztrácejí své oprávnění navrhnout zastupitelstvu obce členy výboru, toto oprávnění však musí realizovat plně v režimu zákona o právu petičním. Příslušníci národnostních menšin mohou být zastupitelstvem vybírání nejen z členů zastupitelstva nebo z občanů obce, ale členem výboru může být jakýkoli příslušník národnostní menšiny (podle § 2 odst. 2 zákona č. 273/2001 Sb., o právech příslušníků národnostních menšin a o změně některých zákonů, je *příslušníkem národnostní menšiny občan České republiky, který se hlásí k jiné než české národnosti a projevuje přání být považován za příslušníka národnostní menšiny spolu s dalšími, kteří se hlásí ke stejné národnosti*; podle § 2 odst. 1 téhož zákona je *národnostní menšina společenství občanů České republiky žijících na území současné České republiky, kteří se odlišují od ostatních občanů zpravidla společným etnickým původem, jazykem, kulturou a tradicemi, tvoří početní menšinu obyvatelstva a zároveň projevují vůli být považováni za národnostní menšinu za účelem společného úsilí o zachování a rozvoj vlastní svébytnosti, jazyka a kultury a zároveň za účelem vyjádření a ochrany zájmů jejich společenství, které se historicky utvořilo*).

Zastupitelstvo obce samozřejmě může zřídit výbor pro národnostní menšiny i tehdy, pokud nebudou splněny zákonné podmínky, tedy jestliže počet občanů obce hlásících se k jiné než české národnosti nepřesáhne 10% nebo sice tuto hranici přesáhne, avšak požadavek na zřízení výboru nebude uplatněn. V takovém případě však není zastupitelstvo obce vázáno podmínkou, aby členy výboru byly alespoň z poloviny příslušníci národnostních menšin.

Podobná situace může nastat i v souvislosti s novým sčítáním lidu. Jestliže zastupitelstvo obce zřídilo v souladu s výsledky sčítání lidu výbor pro národnostní menšiny a z nového sčítání lidu vyplýne, že obec již nadále nesplňuje podmínku pro povinné zřízení takového výboru (10% příslušníků národnostních menšin), může zastupitelstvo obce rozhodnout o jeho zrušení. Pokud tak ovšem neučiní, výbor i nadále trvá dál, a to až do zvolení nového zastupitelstva obce.

Zákon o krajích:

bod (§ 78 odst. 2 zákona o krajích)

Viz změna § 117 odst. 3 zákona o obcích.

Zákon o hlavním městě Praze:

bod (§ 78 odst. 2 zákona o hlavním městě Praze)

Viz změna § 117 odst. 3 zákona o obcích.

Legislativní text

Zákon o obcích

1. V § 29 se na konci odstavce 2 doplňují slova „ , anebo pokud o to písemně požádá občanské sdružení zastupující zájmy příslušné národnostní menšiny^{12a)}, které ke dni podání žádosti působí alespoň 5 let na území obce“.

Poznámka pod čarou č. 12a zní:

^{12a)} § 5 zákona č. 273/2001 Sb., o právech příslušníků národnostních menšin a o změně některých zákonů. Zákon č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů, ve znění pozdějších předpisů.

2. V § 117 odstavec 3 zní:

„(3) Obec, v jejímž územním obvodu žije podle posledního sčítání lidu alespoň 10 % občanů obce, hlásících se k národnosti jiné než české, zřizuje výbor pro národnostní menšiny, pokud o to písemně požádá občanské sdružení zastupující zájmy národnostní menšiny.^{12a)} Nejméně polovinu členů výboru musí tvořit příslušníci národnostních menšin, ledaže tuto podmínku nelze splnit pro nedostatek kandidátů z řad národnostních menšin.“.

Zákon o krajích

1. V § 78 odstavec 2 včetně poznámky pod čarou č. 23 zní:

„(2) Kraj, v jehož územním obvodu žije podle posledního sčítání lidu alespoň 5 % občanů kraje, hlásících se k národnosti jiné než české, zřizuje výbor pro národnostní menšiny, pokud o to písemně požádá občanské sdružení zastupující zájmy národnostní

menšiny.²³⁾ Nejméně polovinu členů výboru musí tvořit příslušníci národnostních menšin, ledaže tuto podmínku nelze splnit pro nedostatek kandidátů z řad národnostních menšin.

²³⁾ § 5 zákona č. 273/2001 Sb., o právech příslušníků národnostních menšin a o změně některých zákonů. Zákon č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů, ve znění pozdějších předpisů.“.

Zákon o hlavním městě Praze

1. V § 78 odstavec 2 včetně poznámky pod čarou č. 20 zní:

„(2) Pokud v územním obvodu hlavního města Prahy žije podle posledního sčítání lidu alespoň 5 % občanů hlavního města Prahy, hlásících se k národnosti jiné než české, zřizuje zastupitelstvo hlavního města Prahy výbor pro národnostní menšiny, pokud o to písemně požádá občanské sdružení zastupující zájmy národnostní menšiny.²⁰⁾ Nejméně polovinu členů výboru musí tvořit příslušníci národnostních menšin, ledaže tuto podmínku nelze splnit pro nedostatek kandidátů z řad národnostních menšin.

²⁰⁾ § 5 zákona č. 273/2001 Sb., o právech příslušníků národnostních menšin a o změně některých zákonů. Zákon č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů, ve znění pozdějších předpisů.“.

Úplné znění zákona s vyznačenými změnami

Zákon o obcích

§ 29

(2) V obci obývané příslušníky národnostních menšin se název obce, jejích částí, ulic a jiných veřejných prostranství a označení budov státních orgánů a územních samosprávných celků uvádějí též v jazyce národnostní menšiny, jestliže se podle posledního sčítání lidu hlásilo k této národnosti alespoň 10 % občanů obce, pokud o to požádají zástupci příslušné národnostní menšiny prostřednictvím výboru pro národnostní menšiny (§ 117 odst. 3) a pokud ten svým usnesením návrh doporučí, **anebo pokud o to písemně požádá občanské sdružení zastupující zájmy příslušné národnostní menšiny^{12a)}, které ke dni podání žádosti působí alespoň 5 let na území obce.**

^{12a)} § 5 zákona č. 273/2001 Sb., o právech příslušníků národnostních menšin a o změně některých zákonů. Zákon č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů, ve znění pozdějších předpisů.

§ 117

~~(3) Obec, v jejímž územním obvodu žije podle posledního sčítání lidu alespoň 10 % občanů hlásících se k národnosti jiné než české, zřizuje výbor pro národnostní menšiny. Členy tohoto výboru jsou i zástupci národnostních menšin, pokud je deleguje svaz utvořený podle zvláštního zákona;³⁶⁾ vždy však příslušníci národnostních menšin musí tvořit nejméně polovinu všech členů výboru.~~

~~³⁶⁾ Zákon č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů, ve znění pozdějších předpisů.~~

(3) Obec, v jejímž územním obvodu žije podle posledního sčítání lidu alespoň 10 % občanů obce, hlásících se k národnosti jiné než české, zřizuje výbor pro národnostní menšiny, pokud o to písemně požádá občanské sdružení zastupující zájmy národnostní menšiny.^{12a)} Nejméně polovinu členů výboru musí tvořit příslušníci národnostních menšin, ledaže tuto podmínku nelze splnit pro nedostatek kandidátů z řad národnostních menšin.

Zákon o krajích

§ 78

~~(2) Kraj, v jehož územním obvodu žije podle posledního sčítání lidu alespoň 5 % občanů hlásících se k národnosti jiné než české, zřizuje výbor pro národnostní menšiny. Členy tohoto výboru jsou i zástupci národnostních menšin, pokud je deleguje svaz utvořený podle zvláštního zákona;¹¹⁾ vždy však příslušníci národnostních menšin musí tvořit nejméně polovinu všech členů výboru.~~

~~¹¹⁾ Zákon č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů, ve znění pozdějších předpisů.~~

(2) Kraj, v jehož územním obvodu žije podle posledního sčítání lidu alespoň 5 % občanů kraje, hlásících se k národnosti jiné než české, zřizuje výbor pro národnostní menšiny, pokud o to písemně požádá občanské sdružení zastupující zájmy národnostní menšiny.²³⁾ Nejméně polovinu členů výboru musí tvořit příslušníci národnostních menšin, ledaže tuto podmínku nelze splnit pro nedostatek kandidátů z řad národnostních menšin.

²³⁾ § 5 zákona č. 273/2001 Sb., o právech příslušníků národnostních menšin a o změně některých zákonů. Zákon č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon o hlavním městě Praze

§ 78

~~(2) Pokud v územním obvodu hlavního města Prahy žije podle posledního sčítání lidu alespoň 5 % občanů hlásících se k národnosti jiné než české, zřizuje zastupitelstvo hlavního města Prahy výbor pro národnostní menšiny. Členy tohoto výboru jsou i zástupci národnostních menšin, pokud je deleguje svaz utvořený podle zvláštního právního předpisu;²⁰⁾ vždy však příslušníci národnostních menšin musí tvořit nejméně polovinu všech členů výboru.~~

~~²⁰⁾ Zákon č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů, ve znění pozdějších předpisů.~~

(2) Pokud v územním obvodu hlavního města Prahy žije podle posledního sčítání lidu alespoň 5 % občanů hlavního města Prahy, hlásících se k národnosti jiné než české, zřizuje zastupitelstvo hlavního města Prahy výbor pro národnostní menšiny, pokud o to písemně požádá občanské sdružení zastupující zájmy národnostní menšiny.²⁰⁾ Nejméně polovinu členů výboru musí tvořit příslušníci národnostních menšin, ledaže tuto podmínku nelze splnit pro nedostatek kandidátů z řad národnostních menšin.

²⁰⁾ § 5 zákona č. 273/2001 Sb., o právech příslušníků národnostních menšin a o změně některých zákonů. Zákon č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů, ve znění pozdějších předpisů.

3.2 Změna zákonů o územních samosprávných celcích v oblasti procesní (sjednocení právní úpravy postupů při výkonu jednotlivých správních agend s minimem odchylek a výjimek)

3.2.1 Zadání vlády

- **Usnesení vlády č. 450/2009 a č. 1397/2009:** Sjednocení procesních postupů podle uvedených zákonů a jejich navázání na správní řád. (Pozn.: se sjednocováním procesních postupů se správním řádem počítá i programové prohlášení vlády, str. 21, kapitola IV., „Veřejná správa a eGovernment“.)
- **Termín předložení vládě:** 30. 6. 2011 (podle původního usnesení); 31. 12. 2011 (schváleného plánu leg. prací vlády, který dosud nebyl vládou projednán)
- **Stav zpracování:** Z důvodu souběžných novelizací zákonů o ÚSC, které mohou ovlivnit rozhodovací procesy v samosprávě (typicky zamýšlená přímá volba starostů) dosud nebyly práce zahájeny. Podle výsledků projednání ostatních legislativních úkolů vztahujících se k zákonům o územních samosprávných celcích bude plnění tohoto úkolu zahájeno na přelomu let 2010/2011.

3.2.2 Teze legislativního řešení úkolu

- Součástí vládního materiálu byla rovněž tabulka obsahující konkrétní (doporučené) změny příslušných právních předpisů
- **Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení):**

Ustanovení	Změna
§ 14 odst. 1	§ 14 odst. 1 – toto ustanovení je možné nejen z hlediska správního řádu považovat za nadbytečné. Nemůže být pochybností o tom, že stanoví-li právní předpis povinnost obci vydat potvrzení nebo vyhotovit zprávu fyzické nebo právnické osobě, musí tak učinit.
§ 14 odst. 2	§ 14 odst. 2 - je výjimkou z odst 1, ukládá povinnost vydávat obci potvrzení potřebná pro uplatnění práv v cizině, pokud jsou obci známy údaje, které jsou k vydání potvrzení potřebné a to i když jí to žádný zákon neukládá. S ohledem na ustanovení části čtvrté správního řádu považujeme toto ustanovení rovněž za nadbytečné a ve vztahu ke správnímu řádu spíše matoucí. Obec je povinna podle správního řádu, jsou-li splněny jeho podmínky, takové potvrzení vždy vydat.
§ 31 odst. 5	§ 31 odst. 5 – domníváme se, že je nutné vypustit poslední větu z tohoto odstavce. Správní řád se na toto rozhodování vztahuje i kdyby tam tato věta zůstala.
§§ 46 – 54	§ 46 - § 54 Díl 3, Spolupráce mezi obcemi – k vyjasnění vztahů mezi ustanoveními správního řádu, upravujícími veřejnoprávní smlouvy a paragrafy obsaženými v Dílu 3 Hlavy II zákona o obcích je potřeba podstatnějším způsobem přepracovat ustanovení většiny paragrafů. Právní situace je zde značně komplikovaná. Ne vždy smlouvy uzavřené podle ustanovení Dílu 3, Hlavy II zákona o obcích musí být smlouvami veřejnoprávními. Celá řada z nich však nesporně veřejnoprávními smlouvami bude. Půjde-li o veřejnoprávní smlouvy jsou některá ustanovení zde uvedená vzhledem k příslušným ustanovením správního řádu nadbytečná, půjde-li o soukromoprávní smlouvy platí totéž, ale nikoli o všech stejných ustanoveních jako v případě předcházejícím. Není proto možné vyřešit problém pouze návrhem na vypuštění některých formulací nebo paragrafů pro jejich nadbytečnost nebo nedůvodnou odlišnost. Zřejmě to vyžaduje novou koncepci úpravy tohoto Dílu Hlavy II zákona o obcích. Právní situace za které

	byl zákon o obcích zpracován byla v době jeho zpracování zcela odlišná od situace nyníjší.
§ 55	§ 55 – Díl 4 by rovněž zasluhoval nové promyšlení, nejen ve vztahu k problematice veřejnoprávních smluv. I v tomto případě jde o uzavírání smluv veřejnoprávních i soukromoprávních. Pověštinou však jde o opakování náležitostí veřejnoprávní smlouvy upravené ve správním řádu nebo o typickou soukromoprávní smlouvu. Problém jejího posuzování samozřejmě může vzniknout, jestliže uzavřená smlouva bude obsahovat oba - veřejnoprávní i soukromoprávní - prvky.
§ 65	§ 65 – je třeba vypustit větu, že při vydávání rozhodnutí krajského úřadu se nepostupuje podle správního řádu. Jednak není úplně zřejmé, co se rozumí slovem vydávání a jednak je asi zapotřebí celou záležitost upravit podrobněji. Je nakonec vůbec otázkou, jestli koncepční řešení je správné! Organ obce neplní zákonnou povinnost a rozhodnutím krajského úřadu bude této povinnosti zproštěn. Rozhodnutí nemusí mít vždy charakter sankce pro organ obce, naopak může být sankcí pro občany. Stát by asi měl mít především prostředky k vynucení si plnění povinností a nikoli k jejich odnětí
§ 66c	§ 66c odst. 1- je nadbytečný, doporučujeme jej vypustit.
§ 147	§ 147 - celý odst. 1 by měl být vypuštěn, stejně tak odst. 4, které upravují vztah ke správnímu řádu.

o **Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení):**

Ustanovení	Změna
§ 15a odst. 1	§ 15a odst. 1 – toto ustanovení je možné nejen z hlediska správního řádu považovat za nadbytečné. Nemůže být pochybností o tom, že stanoví-li právní předpis povinnost kraji vydat potvrzení nebo vyhotovit zprávu fyzické nebo právnické osobě, musí tak učinit.
§ 15a odst. 2	§ 15a odst. 2 - je výjimkou z odst 1, ukládá povinnost vydávat kraji potvrzení potřebná pro uplatnění práv v cizině, pokud jsou kraji známy údaje, které jsou k vydání potvrzení potřebné a to i když mu to žádný zákon neukládá. S ohledem na ustanovení části čtvrté správního řádu považujeme toto ustanovení rovněž za nadbytečné a ve vztahu ke správnímu řádu spíše matoucí. Kraj je povinen podle správního řádu, jsou-li splněny jeho podmínky, takové potvrzení vždy vydat.
§§ 24 – 28	§ 24 až § 28 – platí tytéž výhrady jako k §§ 46 až 55 zákona o obcích. Snad stojí za poznámku, že v § 24 odst. 1 se konstatuje, že kraje mohou spolupracovat s ostatními kraji a obcemi. Mimo toto konstatování není v uvedených paragrafech uvedena žádná forma spolupráce. Vycházíme proto z předpokladu, že jde o formy, které jsou zákonem o obcích a krajích připuštěny jakožto formy spolupráce mezi dvěma právnickými osobami. Oba subjekty mohou mezi sebou uzavírat soukromoprávní i veřejnoprávní smlouvy přípustné podle jiných ustanovení obou citovaných zákonů. Pro případy veřejnoprávních smluv jejichž taxativní výčet není nikde uveden platí správní řád. Lépe by ovšem bylo, kdyby ustanovení odst. 1 bylo vypuštěno. Nemá totiž mimo ustanovení popisující konkrétní formy spolupráce žádný obsah. Žádné konkrétní oprávnění neobsahuje, a proto lze sotva říci, zda a jaký je vztah tohoto ustanovení ke správnímu řádu.
§§ 81-85	§ 85 odst. 4 - ustanovení spíše nadbytečné. Je-li úprava odlišná nepoužije se za stanovených podmínek správní řád. Podmínky formuluje správní řád, nejsou-li splněny použije se a není důležité, co je zde stanoveno.
§ 85 odst. 5	§ 85 odst. 5 – nelze takto formulovat, základní zásady činnosti správního orgánu se použijí vždy.

o **Zákon č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze, v platném znění:**

Ustanovení	Změna
§ 5a odst 1	§ 5a odst 1 – platí tatáž výhrada, která je uvedena k § 14 odst.1 zákona o obcích.
§ 5a odst. 2	§ 5a odst. 2 – dtto výhrada k § 14 odst. 2 zákona o obcích.
§ 20 až § 22	§ 20 až § 22 – platí obdobně co komentář k §§ 46 až 54 zákona o obcích.
§ 23	§ 23 – na smlouvy mezi městskými částmi nelze uplatnit správní řád (vztahy mezi orgány téhož územního samosprávného celku), na smlouvy mezi městskými částmi a obcemi ano. Z formulace odst. 3 je velice nesnadné dovodit co platí přiměřeně z § 21 až §27. Obecně lze konstatovat, že není logické, jestliže se s městskými částmi v zákoně o obcích pracuje jako s quasi obcemi, ale na jejich vzájemné vztahy a jejich vztahy k městu a města k nim, na rozdíl od vzájemných vztahů obcí, nelze uplatnit správní řád. Pro tuto skutečnost neexistuje žádný relevantní důvod a měla by být podrobena přezkoumání. V rozsahu v jakém se připouští aby se městské části chovaly jako obce, v témž rozsahu by měly být podřízeny správnímu řádu.
§ 24 až § 26a	§ 24 až § 26a – je potřeba prověřit všechny požadované údaje. Není nutné opakovat ustanovení o veřejnoprávních smlouvách. Samotná smlouva o vytvoření dobrovolného svazku bude veřejnoprávní smlouvou. Není asi nejvhodnějším řešením, když v § 21 jsou uvedeny obligatorní náležitosti smlouvy, která může být veřejnoprávní i soukromoprávní a opakuje některé obligatorní náležitosti obou typů smluv. V § 24 je naopak uvedeno, co může příkladně být předmětem smlouvy, obligatorně však přílohou smlouvy musí být stanovy, které mají předepsané náležitosti, které stanovy mít musí, ale nenahrazují se jimi obligatorní náležitosti veřejnoprávní smlouvy. Stálo by za úvahu, zda v některých ustanoveních organizačních zákonů by nebylo vhodné výslovně uvést, že jde o smlouvy veřejnoprávní a pak teprve formulovat požadavky, které jdou nad rámec obecných ustanovení správního řádu o veřejnoprávních smlouvách.
Hlava XII	<p>Hlava XII Vztah ministerstev k hlavnímu městu Praze - § 118 Nový správní řád se ovšem vztahuje nejen na rozhodnutí vydaná ve správním řízení, jak je uvedeno v odst. 4 citovaného paragrafu. Je to nadbytečné ustanovení. Je zavádějící v tom smyslu, že na většinu ustanovení tohoto paragrafu se správní řád vztahuje. Výslovné uvedení tohoto případu naopak vede k závěru, že v ostatních případech se správní řád nepoužije. To platilo v případě starého správního řádu, neplatí to však již nyní. Jednoznačně to snad neplatí jen pro řízení výkonu přenesené působnosti vydáváním právních předpisů a pro organizování porad s ředitelem magistrátu. Většina formulací uvedených v tomto paragrafu by vyžadovala podstatných změn.</p> <p>Z hlediska systematiky zákona o hlavním městě Praze jednoznačně vyplývá, že ze vztahů ministerstev k hlavnímu městu jsou vyčleněny vztahy dozoru. Pod vztah dozoru jsou pak chybně zařazeny vztahy kontroly, jak už bylo výše konstatováno. Připočteme-li k tomu, že věcný záměr zákona o kontrole počítá s tím, že nový zákon o kontrole bude ve vztahu ke správnímu řádu zvláštním zákonem, pak ustanovení § 118 odst. 4 je nejen nadbytečné, ale i matoucí. Obecně platí, že správní řád se bude vztahovat jen na přezkoumání těch rozhodnutí, jejichž přezkoumání není specificky upraveno v příslušných zvláštních zákonech. Všechny odkazy na správní řád nebo správní řízení uvedené v organizačních normách jsou z hlediska aplikace správního řádu zcela nadbytečné, v některých případech výslovně zavádějící. Je to přirozené, protože se součástí zákona staly v naprosto jiné právní situaci. Správní řád vypadal zcela jinak a navíc jeho aplikace byla poměrně volná,</p>

	<p>neměla přesné kontury, a proto byla nahrazována mnoha různými odkazy. V nové právní situaci mohou dřívější odkazy na správní řád vyvolávat interpretační problémy. Mohly by být vykládány tak jak byly původně zamýšleny, tzn. jako poukaz na aplikaci správního řízení. V případě konkrétního právního institutu by tak bylo vyloučeno použití správního řádu všude tam, kde by jeho přímé použití nebylo v zákoně výslovně uvedeno. To je v přímém rozporu s aplikačními pravidly uvedenými v novém správním řádu. Při respektování výkladového pravidla, že zvláštní úprava má přednost před úpravou obecnou by mohly podobné odkazy působit komplikace. Mohly by být vykládány jako speciální úprava, v ostatních případech vylučující správní řád. Výkladově je to asi překonatelné, nicméně je to zbytečný problém.</p>
<p>§ 119 odst. 1 písm. a), b)</p>	<p>Část druhá § 119 odst. 1 písm. a), b) - ustanovení je třeba vypustit, důvody jsou uvedeny výše.</p>

3.3 Změna právní úpravy uzavírání veřejnoprávních smluv

3.3.1 Zadání vlády

- **Usnesení vlády č. 6/2011**, ke Zprávě o převodu správních agend vykonávaných obcemi v přenesené působnosti prostřednictvím veřejnoprávních smluv. Vláda vzala na vědomí Zprávu o převodu správních agend vykonávaných obcemi v přenesené působnosti prostřednictvím veřejnoprávních smluv a uložila ministru vnitra připravit a předložit vládě návrh legislativních změn navržených v části 4. zprávy uvedené v bodě I tohoto usnesení při nejbližší novelizaci zákonů o územních samosprávních celcích,
- **Termín předložení vládě:** Nejbližší novelizace zákonů o ÚSC.

3.3.2 Zadání podle materiálu projednaného vládou

(podle části 4 zprávy):

- **provést legislativní změny, jimiž dojde k optimalizaci institutu VPS a zároveň k podstatnému snížení administrativní zátěže orgánů územních samospráv:**
 - **provést změnu přestupkového zákona v ustanoveních upravujících působnosti k výkonu přestupkové agendy** (novela § 53 zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů)
 - **neumožnit uzavírání VPS, týkajících se přenesené působnosti dle zákona o obcích, na dobu neurčitou**, resp. omezit dobu trvání VPS ze zákona na max. 3 roky (změna § 63 a 66a zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů)
 - **zavedení oznamovací povinnosti v případě výpovědi VPS dle zákona o obcích krajskému úřadu a Ministerstvu vnitra v případě obcí s rozšířenou působností** (doplnění § 63 a § 66a zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů) **a úprava „zveřejňovací“ povinnosti VPS ve Věstníku právních předpisů kraje** (změna § 66c zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů)
- Pozn.: Druhý úkol plynoucí z vládou schváleného materiálu [*provést změnu přestupkového zákona v ustanoveních upravujících působnosti k výkonu přestupkové agendy (novela § 53 zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů)*] bude realizován v působnosti odboru veřejné správy, do jehož gesce tento úkol náleží (na základě jím předaného návrhu právní úpravy).

3.3.3 Teze splnění legislativního úkolu

- K naplnění všech vyčtených cílů bude změn § 66c, který obsahuje společná ustanovení k veřejnoprávním smlouvám uzavíraným podle zákona o obcích.
- V zákoně bude výslovně uvedena **povinnost oznámit výpověď veřejnoprávní smlouvy krajskému úřadu**, který je obecně nadřízeným správním orgánem obcí a vykonává kontrolu přenesené působnosti orgány obcí. V případě smlouvy uzavírané mezi obcemi s rozšířenou působností bude mít obec, která podala výpověď smlouvy, povinnost oznámit tuto skutečnost též Ministerstvu vnitra.

- Zákon dále **omezí zveřejnění veřejnoprávní smlouvy ve Věstníku právních předpisů kraje**. V praxi se ukazuje, že zveřejňování všech smluv vede k vynakládání zvýšených (a nadbytečných) nákladů na vydávání tištěné podoby Věstníku. Protože však tyto smlouvy mají normativní povahu, je nezbytné zajistit jejich obecnou přístupnost. Ve Věstníku se proto oznámí uzavření smlouvy a informace o jejím zveřejnění způsobem umožňujícím dálkový přístup. V zákoně se současně doplní povinnost obcí, které jsou smluvními stranami, a krajského úřadu, zveřejnit uzavřenou VPS způsobem umožňujícím dálkový přístup.
- Výslovně bude omezena možnost uzavírat veřejnoprávní smlouvu na dobu neurčitou tím, že **platnost veřejnoprávní smlouvy bude omezena na dobu nejdéle tří let**. Právní úprava nemá bránit tomu, aby po uplynutí tří let byla uzavřena smlouva nová mezi totožnými obcemi a na stejný výkon přenesené působnosti. Bude vždy na orgánu, který uděluje souhlas, zda shledá veřejný zájem na uzavření nové smlouvy. Princip tedy bude takový, že schvalující orgán bude moci vždy nejméně jedenkrát za tři roky posoudit, zda je udělení souhlasu na místě.

3.3.4 Návrh legislativní změny

Zákon č. 128/2000 Sb.,
o obcích (obecní zřízení)

Společná ustanovení k veřejnoprávním smlouvám (§ 63 a 66a)

§ 66c

(1) Není-li v tomto zákoně stanoveno jinak, použijí se pro veřejnoprávní smlouvy ustanovení správního řádu. **Doba platnosti veřejnoprávní smlouvy nesmí přesáhnout tři roky ode dne jejího uzavření.^{x)}**

(2) Obec, která je smluvní stranou veřejnoprávní smlouvy, ji bezodkladně poté, co byla uzavřena, zveřejní na úřední desce nejméně po dobu 15 dnů. ~~Současně se uzavřená veřejnoprávní smlouva zveřejní ve Věstníku právních předpisů kraje.~~ **Ve Věstníku právních předpisů kraje se do 15 dnů ode dne jejího uzavření zveřejní oznámení o uzavření veřejnoprávní smlouvy s uvedením údaje o zveřejnění způsobem umožňujícím dálkový přístup.** Obdobně se postupuje i při změně uzavřené veřejnoprávní smlouvy a při jejím ~~zrušení~~ **ukončení**.

(3) Obec, která vypověděla veřejnoprávní smlouvu, je povinna tuto skutečnost oznámit do 15 dnů ode dne doručení výpovědi druhé smluvní straně krajskému úřadu a v případě výpovědi veřejnoprávní smlouvy podle § 66a též Ministerstvu vnitra.

(4) ~~(3)~~ Uzavřená veřejnoprávní smlouva musí být každému přístupná na obecním úřadu obce, která je její smluvní stranou. **Veřejnoprávní smlouva musí být zveřejněna obcemi, které jsou její smluvními stranami, a krajským úřadem, do 15 dnů ode dne jejího uzavření po celou dobu její platnosti způsobem umožňujícím dálkový přístup.**

Přechodné ustanovení:

Platnost veřejnoprávních smluv uzavřených před účinností tohoto zákona skončí, pokud neskončila dříve, nejpozději uplynutím tří let ode účinnosti tohoto zákona.

**ČÁST ČTVRTÁ
„TECHNICKÉ“ ZMĚNY**

4.1 Uzavírání manželství v hlavním městě Praze v době tzv. „volebního mezidobí“

Zákon o hlavním městě Praze upravuje v § 75 oprávnění dosavadního primátora hlavního města Prahy (a jeho náměstků) v době tzv. volebního mezidobí, tj. v době ode dne voleb do Zastupitelstva hlavního města Prahy do zvolení nových orgánů města (jedná se o obdobnou právní úpravu, která je obsažena v zákoně o obcích i v zákoně o krajích). Po tuto dobu je primátor oprávněn vykonávat veškeré pravomoci, které jsou uvedeny v § 72 zákona o hlavním městě Praze.

Ustanovení § 72 odst. 3 písm. h) zákona o hlavním městě Praze svěřuje primátorovi oprávnění vykonávat další úkoly v **samostatné působnosti**, pokud mu jsou uloženy zastupitelstvem nebo pokud tak stanoví zákon. Podle § 4 odst. 1 zákona č. 94/1963 Sb., o rodině, v platném znění, *učiní prohlášení o uzavření manželství snoubenci před starostou, místostarostou nebo pověřeným členem zastupitelstva obce, městské části hlavního města Prahy, městských obvodů nebo městských částí územně členěných statutárních měst, které jsou matričním úřadem*. Podle § 104a zákona o rodině *působnosti stanovené krajskému úřadu, obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností, matričnímu úřadu, obecnímu úřadu nebo starostovi, zástupci starosty nebo pověřenému členu zastupitelstva obce podle tohoto zákona jsou výkonem přenesené působnosti*. Vzhledem k této právní úpravě **není primátor hlavního města Prahy (a obdobně ani starostové pražských městských částí) v době „volebního mezidobí“ oprávněn přijímat prohlášení o uzavření manželství**. Jedná se přitom o neodůvodněnou odchylku, neboť vlivem odlišné právní úpravy pravomocí starosty v zákona o obcích jsou starostové obcí oprávněni přijímat prohlášení o uzavření manželství i ve volebním mezidobí.

Návrh právní úpravy:

§ 72

(1) Primátor hlavního města Prahy je z výkonu své funkce odpovědný zastupitelstvu hlavního města Prahy.

(2) Primátor hlavního města Prahy zastupuje hlavní město Prahu navenek. Úkony, které vyžadují schválení zastupitelstva hlavního města Prahy nebo rady hlavního města Prahy, může primátor provést jen po jejich předchozím schválení, jinak jsou tyto právní úkony neplatné od samého počátku.

(3) Primátor hlavního města Prahy

- a) spolu s náměstkem primátora hlavního města Prahy podepisuje právní předpisy hlavního města Prahy,
- b) po předchozím souhlasu ministra vnitra jmenuje a odvolává ředitele Magistrátu hlavního města Prahy; jmenování nebo odvolání ředitele Magistrátu hlavního města Prahy bez předchozího souhlasu ministra vnitra je neplatné,
- c) ukládá úkoly řediteli Magistrátu hlavního města Prahy,
- d) stanoví podle zvláštních právních předpisů plat řediteli Magistrátu hlavního města Prahy,
- e) odpovídá za včasné objednání přezkoumání hospodaření hlavního města Prahy,
- f) zabezpečuje plnění úkolů obrany, úkolů spojených s mobilizačními přípravami státu a civilní ochrany na území hlavního města Prahy,
- g) vykonává funkci hejtmana kraje, pokud zákon nestanoví jinak,
- ~~h)~~ vykonává další úkoly v samostatné působnosti hlavního města Prahy, pokud jsou mu uloženy zastupitelstvem hlavního města Prahy ~~nebo pokud tak stanoví zákon,~~
- i) plní další úkoly stanovené tímto nebo zvláštním zákonem.**

(4) Primátor hlavního města Prahy svolává a zpravidla řídí zasedání zastupitelstva hlavního města Prahy a rady hlavního města Prahy, podepisuje spolu s ověřovateli zápis z jednání zastupitelstva hlavního města Prahy a zápis z jednání rady hlavního města Prahy.

(5) Primátor hlavního města Prahy je oprávněn požádat Policii České republiky o spolupráci při zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku. Policie České republiky je povinna požadovanou spoluprací poskytnout, pokud jí v tom nebrání jiné zákony.

4.2 Převod výkonu přenesené působnosti obcí s pověřeným obecním úřadem

Platné znění zákona o obcích neobsahuje opatření pro případy, kdy nevykonává své povinnosti v přenesené působnosti pověřený obecní úřad (na rozdíl od obcí se základním rozsahem přenesené působnosti a obcí s rozšířenou působností, u nichž zákon pro tyto situace opatření upravuje). Právní úprava se proto doplňuje o možnost Ministerstva vnitra rozhodnout o převedení výkonu přenesené působnosti na jiný pověřený obecní úřad. Ze stejného důvodu se doplňuje možnost uzavřít veřejnoprávní smlouvu.

Návrh právní úpravy:

§ 64a

(1) Obce s pověřeným obecním úřadem, jejichž orgány vykonávají přenesenou působnost ve stejném správním obvodu obce s rozšířenou působností, mohou uzavřít veřejnoprávní smlouvu, podle níž budou orgány jedné obce s pověřeným obecním úřadem vykonávat přenesenou působnost nebo část přenesené působnosti pro orgány jiné obce (jiných obcí) s pověřeným obecním úřadem, která je (které jsou) účastníkem veřejnoprávní smlouvy. K uzavření veřejnoprávní smlouvy je třeba souhlasu krajského úřadu.

(2) Veřejnoprávní smlouva musí obsahovat

- a) označení účastníků smlouvy,
- b) dobu trvání smlouvy,
- c) určení rozsahu přenesené působnosti, kterou budou orgány obce s pověřeným obecním úřadem vykonávat pro jinou obec s pověřeným obecním úřadem, a
- d) způsob úhrady nákladů spojených s výkonem přenesené působnosti podle písmene c).

§ 64b

(1) Neplní-li pověřený obecní úřad povinnost podle § 7 odst. 2, rozhodne Ministerstvo vnitra po projednání s věcně příslušným ministerstvem nebo jiným věcně příslušným ústředním správním úřadem, že pro něj bude přenesenou působnost nebo část přenesené působnosti vykonávat jiný pověřený obecní úřad. Rozhodnutí Ministerstva vnitra vydá do 60 dnů ode dne, kdy se dozvědělo o neplnění povinnosti podle věty první. Ministerstvo vnitra zároveň rozhodne o převodu příspěvku na výkon přenesené působnosti.

(2) Rozhodnutí Ministerstva vnitra podle odstavce 1 se zveřejní na úřední desce^{3b)} pověřeného obecního úřadu, který neplnil povinnost podle § 7 odst. 2, a na úředních deskách obecních úřadů v jeho správním obvodu nejméně po dobu 15 dnů. Rozhodnutí Ministerstva vnitra podle odstavce 1 se zveřejní ve Věstníku právních předpisů kraje.

(+ změna nadpisu k § 66c)

4.3 Odměňování členů rady ve „volebním mezidobí“ a předání „funkce“ nově zvolenému starostovi

Zákonem č. 298/2008 Sb. byly změněny zákony o územních samosprávných celcích v ustanoveních upravujících správu obce (kraje) v tzv. volebním mezidobí, tj. ode dne voleb do zastupitelstva do zvolení nových orgánů. Po celou dobu vykonávají své pravomoci dosavadní starosta, místostarosta i celá rada. Po celou dobu svého působení neztrácí dosavadní starosta, dosavadní místostarosta ani dosavadní členové rady nároky na odměny. V případě dosavadního starosty nebo místostarosty tak vyplývá přímo z § 75 odst. 5 zákona o obcích, v případě ostatních členů rady z § 71 odst. 1 a § 72 zákona o obcích. Za účelem zpřehlednění právní úpravy se nárok členů rady výslovně zakotvuje do příslušných zákonných ustanovení.

Zákon č. 128/2000 Sb.,
o obcích (obecní zřízení)

§ 75

(5) Pokud dosavadní starosta nebo místostarosta vykonává pravomoci podle § 107, náleží mu měsíční odměna v dosavadní výši. **Měsíční odměna v dosavadní výši náleží i členům dosavadní rady obce, kteří vykonávají pravomoci podle § 102a.**

Zákon č. 129/2000 Sb.,
o krajích (krajské zřízení)

§ 50

(2) Pokud dosavadní hejtman nebo náměstek hejtmána vykonává pravomoci podle § 64b, náleží mu měsíční odměna v dosavadní výši. **Měsíční odměna v dosavadní výši náleží i členům dosavadní rady, kteří vykonávají pravomoci podle § 60a.**

Zákon č. 131/2000 Sb.,
o hlavním městě Praze

§ 55

(2) Pokud dosavadní primátor hlavního města Prahy nebo náměstek primátora hlavního města Prahy po volbách do zastupitelstva hlavního města Prahy plní úkoly podle § 75, přísluší mu měsíční odměna v dosavadní výši, a to až do zvolení nového primátora hlavního města Prahy nebo náměstka primátora hlavního města Prahy. **Měsíční odměna v dosavadní výši přísluší i členům dosavadní rady hlavního města Prahy, pokud vykonávají pravomoci podle § 69a.**

4.4 Výslovná úprava pravomocí obecních orgánů v oblasti veřejných dražeb

Ministerstvo pro místní rozvoj dopisem ze dne 6. ledna 2011, č. j. 466/11-53, 9/2011-53, požádalo o doplnění připravované novely zákonů o územních samosprávných celcích o výslovnou úpravu pravomocí obecních orgánů v oblasti účasti obce ve veřejné dražbě. Stávající úprava je dle názoru Ministerstva pro místní rozvoj o Ministerstva vnitra v této oblasti nedostatečná, a to ve vazbě na dražební „prodej“ a nabytí nemovitostí obcí. Z § 85 písm. a/ zákona o obcích nelze jednoznačně určit, zda v případě nemovitostí musí ve své vyhrazené pravomoci rozhodovat zastupitelstvo obce nebo v nevyhrazené pravomoci rady podle § 102 odst. 3 zákona o obcích. Jako problematické se rovněž jeví – v případě pravomoci zastupitelstva obce – určení maximální „ceny“, za niž je obec připravena v dražbě nemovitý majetek nabýt, neboť zasedání zastupitelstva obce jsou veřejná a přijatá usnesení rovněž (tento problém nastává s účastí obce v jakékoli dražbě). Dne 27. ledna 2011 se uskutečnilo jednání mezi zástupci MMR a MV, na němž byla nastíněna následující možnost řešení uvedených otázek:

- Do § 85 vložit nové písmeno tohoto znění: *Zastupitelstvu obce je dále vyhrazeno rozhodování o těchto majetkoprávních úkonech: (...) x) o nabytí a přechodu nemovitých věcí, včetně bytů a nebytových prostor, v dražbě, pokud tuto pravomoc nesvěří zcela nebo zčásti radě obce.* Pověření rady umožní, aby až do uskutečnění dražby nebyla veřejně dostupná informace o maximální „ceně“, za niž je obec připravena majetek v dražbě (jakékoli) nabýt.
- Do § 39 odst. 2 vložit následující: *(2) Při úplatném převodu majetku se cena sjednává zpravidla ve výši, která je v daném místě a čase obvyklá, nejde-li o cenu regulovanou státem. Odchyłka od ceny obvyklé musí být zdůvodněna. Obdobně se postupuje při zpeněžení majetku v dražbě.*
- Zástupci MMR rovněž navrhli doplnit ustanovení § 38 zákona o obcích o deklaraci „povinnosti“ obce zpeněžovat svůj majetek prioritně prostřednictvím veřejné dražby (např. doplněním následujícího znění: *Obec je povinna nemovitý majetek zpeněžovat veřejnou dražbou, ledaže takový způsob není v daném případě možný nebo vhodný.*).
- Dále bude doplněno ustanovení § 39 odst. 1 zákona o obcích (povinnost zveřejnit záměr) není o vazbu na veřejné dražby tak, že toto ustanovení se při úmyslu obce zpeněžit nemovitost veřejnou dražbou nepoužije, neboť zákon č. 26/2000 Sb. obsahuje vlastní „publikační“ mechanismy.
- Zákon bude výslovně doplněn o zveřejnění usnesení o účasti územního samosprávného celku v dražbě až poté, kdy dražba proběhne, aby obec nebyla při účasti v ní znevýhodněna (úprava je obsažena v rámci návrhu „adresného hlasování“ – viz příslušná část tohoto materiálu).

Doplnění navržených ustanovení do zákonů o územních samosprávných celcích bude mít kromě odstranění popsaných nejasností právní úpravy i nepochybný dopad na transparentnost nakládání s veřejným majetkem a nepochybně je lze vnímat též jako nástroj boje proti korupci.

Legislativní návrh:

§ 38

(1) Majetek obce musí být využíván účelně a hospodárně v souladu s jejími zájmy a úkoly vyplývajícími ze zákonem vymezené působnosti. Obec je povinna pečovat o zachování a rozvoj svého majetku. Obec vede evidenci svého majetku.¹⁴⁾ **Obec je povinna nemovitý majetek zpeněžovat veřejnou dražbou nebo veřejnou obchodní soutěží, ledaže takový způsob není v daném případě možný nebo vhodný.**

(2) Majetek obce musí být chráněn před zničením, poškozením, odcizením nebo zneužitím. S nepotřebným majetkem obec naloží způsoby a za podmínek stanovených zvláštními předpisy,¹⁵⁾ pokud tento zákon nestanoví jinak.

(3) Obec nesmí ručit za závazky fyzických osob a právnických osob vyjma

- a) závazků vyplývajících ze smlouvy o úvěru, jsou-li peněžní prostředky určeny pro investici uskutečňovanou s finanční podporou ze státního rozpočtu, státních fondů nebo národního fondu,
- b) závazků vyplývajících ze smlouvy o úvěru, jsou-li peněžní prostředky určeny pro investici do obcí vlastněných nemovitostí,
- c) těch, jejichž zřizovatelem je obec, kraj nebo stát,
- d) těch, v nichž míra účasti jí samé nebo spolu s jinou obcí nebo obcemi, krajem nebo kraji nebo státem přesahuje 50 %,
- e) bytových družstev,
- f) honebních společenstev.

(4) Právní úkony učiněné v rozporu s ustanovením odstavce 3 jsou od počátku neplatné.

(5) Stát neručí za hospodaření a závazky obce, pokud tento závazek nepřevzme stát smluvně.

(6) Obec je povinna chránit svůj majetek před neoprávněnými zásahy a včas uplatňovat právo na náhradu škody a právo na vydání bezdůvodného obohacení.

(7) Obec je povinna trvale sledovat, zda dlužníci včas a řádně plní své závazky, a zabezpečit, aby nedošlo k promlčení nebo zániku z nich vyplývajících práv.

§ 39

(1) Záměr obce prodat, směniti nebo darovat nemovitý majetek, pronajmout jej nebo poskytnout jako výpůjčku obec zveřejní po dobu nejméně 15 dnů před rozhodnutím v příslušném orgánu obce vyvěšením na úřední desce^{3b)} obecního úřadu, aby se k němu mohli zájemci vyjádřit a předložit své nabídky. Záměr může obec též zveřejnit způsobem v místě obvyklým. Pokud obec záměr nezveřejní, je právní úkon od počátku neplatný. Nemovitost se v záměru označí údaji podle zvláštního zákona^{15a)} platného ke dni zveřejnění záměru.

(2) Při úplatném převodu majetku se cena sjednává zpravidla ve výši, která je v daném místě a čase obvyklá, nejde-li o cenu regulovanou státem. Odchylka od ceny obvyklé musí být zdůvodněna.
Obdobně se postupuje při zpeněžení majetku v dražbě.

(3) Ustanovení odstavce 1 se nepoužije, jde-li o pronájem bytů a hrobových míst anebo pronájem nebo o výpůjčku majetku obce na dobu kratší než 30 dnů nebo jde-li o pronájem nebo výpůjčku právnické osobě zřízené obcí. **Ustanovení odstavce 1 se dále nepoužije v případě záměru obce zpeněžit nemovitý majetek ve veřejné dražbě.**

§ 85

Zastupitelstvu obce je dále vyhrazeno rozhodování o těchto majetkoprávních úkonech:

- a) nabytí a převod nemovitých věcí včetně vydání nemovitostí podle zvláštních zákonů, převod bytů a nebytových prostorů z majetku obce,
- b) nabytí a přechodu nemovitých věcí, včetně bytů a nebytových prostor, v dražbě, pokud tuto pravomoc nesvěří zcela nebo zčásti radě obce,**
- c) poskytování věcných darů v hodnotě nad 20 000 Kč a peněžitých darů ve výši nad 20 000 Kč fyzické nebo právnické osobě v jednom kalendářním roce,
- d) poskytování dotací nad 50 000 Kč v jednotlivých případech občanským sdružením, humanitárním organizacím a jiným fyzickým nebo právnickým osobám působícím v oblasti

- mládeže, tělovýchovy a sportu, sociálních služeb, podpory rodin, požární ochrany, kultury, vzdělávání a vědy, zdravotnictví, protidrogových aktivit, prevence kriminality a ochrany životního prostředí,
- e) uzavření smlouvy o sdružení a poskytování majetkových hodnot podle smlouvy o sdružení, jehož je obec účastníkem,
 - f) peněžité i nepeněžité vklady do právnických osob,
 - g) vzdání se práva a prominutí pohledávky vyšší než 20 000 Kč,
 - h) zastavení movitých věcí nebo práv v hodnotě vyšší než 20 000 Kč,
 - i) dohody o splátkách s lhůtou splatnosti delší než 18 měsíců,
 - j) postoupení pohledávky vyšší než 20 000 Kč,
 - k) uzavření smlouvy o přijetí a poskytnutí úvěru nebo půjčky, o poskytnutí dotace, o převzetí dluhu, o převzetí ručitelského závazku, o přistoupení k závazku a smlouvy o sdružení,
 - l) zastavení nemovitých věcí,
 - m) vydání komunálních dluhopisů.

Odůvodnění:

K § 85 písm. b) zákona o obcích

Podle zákona č. 26/2000 Sb., o veřejných dražbách, ve znění pozdějších předpisů, může být dražebníkem, jde-li o majetek územních samosprávných celků nebo majetek státu, i územní samosprávný celek nebo příslušný orgán státní správy. *Veřejnou dražbou* se podle tohoto zákona rozumí veřejné jednání, jehož účelem je *přechod vlastnického nebo jiného práva* k předmětu dražby. K přechodu vlastnictví dochází též u dražeb prováděných podle zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů.

Města a obce určují způsob zpeněžení svého majetku podle pravidel stanovených zákonem o obcích. Pokud se rozhodnou zpeněžit majetek veřejnou dražbou, postupují podle zákona o veřejných dražbách. S rostoucím počtem dražeb majetku územních samospráv se objevují stále častěji nejasnosti při výkladu § 85 písm. a) zákona o obcích ve vztahu ke zpeněžování nemovitého majetku obcí v dražbách. Podle stávajícího znění tohoto ustanovení zastupitelstvo rozhoduje o nabytí a převodu nemovitých věcí, převodu bytů a nebytových prostorů z majetku obce. U převodu majetku dochází k nabytí vlastnictví na základě právního úkonu (např. kupní smlouvou). Při veřejné dražbě však dochází k přechodu vlastnického nebo jiného práva k předmětu dražby na základě právní skutečnosti - udělení příklepu licitátorem. Navržená právní úprava proto jednoznačně svěřuje zastupitelstvu obce oprávnění rozhodovat o nabytí a přechodu nemovitých věcí ve veřejné dražbě (v případě nabytí jiného než nemovitého majetku ve veřejné dražbě náleží rozhodnutí o účasti obce do nevyhrazené pravomoci rady obce podle § 102 odst. 3 zákona o obcích a právní úprava v tomto smyslu nevyžaduje změnu).

Další časté podněty a dotazy se týkají nerovného postavení obce jako účastníka dražby. Má-li obec v úmyslu zúčastnit se veřejné dražby za účelem vydražit předmět dražby, musí nejen o účasti, ale i o maximální částce, do které je zástupce obce oprávněn licitovat, rozhodnout zastupitelstvo na jednání, které je veřejné (ve vztahu k nabytí nemovitého majetku), případně rada obce (ve vztahu k nabytí jiného majetku), jejíž jednání je sice podle zákona o obcích neveřejné, usnesení na něm přijatá však jsou přístupná občanům obce (a dalším osobám) podle zákona o obcích a každému podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím. Znalost hranice pro licitaci tak staví obec do nerovného postavení vůči ostatním účastníkům dražby. Proto je navrhována jednoznačná úprava ve smyslu, aby mohlo zastupitelstvo svoji pravomoc rozhodovat o nabytí majetku včetně stanovení maximální částky svěřit radě, jejíž zasedání veřejné není (zastupitelstvo může svěřit rozhodovací oprávnění i zčásti, tj. může rozhodnout o účasti obce v dražbě a svěřit radě obce rozhodnutí o maximální částce, do které bude zástupce obce oprávněn licitovat). Současně se výslovně z povinnosti zveřejňovat a zpřístupňovat usnesení zastupitelstva a rady obce vylučují rozhodnutí o účasti obce ve veřejné dražbě, a to až do doby uskutečnění této veřejné dražby.

Navržená změna § 85 zákona o obcích tak má především odstranit právní nejistotu všech osob dotčených nejen veřejnou dražbou z případné žaloby na neplatnost dražby, ale i dražbou prováděnou podle občanského soudního řádu s ohledem na rozhodovací oprávnění zastupitelstva obce. Současně dochází k odstranění znevýhodnění obce jako účastníka dražby tím, že zasedání zastupitelstva musí být vždy veřejné.

K § 38 odst. 1 zákona o obcích

V návaznosti na úpravu § 85 zákona o obcích i na celkové změny odpovídající vládní Strategii v boji proti korupci dochází též k úpravě § 38 odst. 1. Veřejná dražba je považována za nejtransparentnější způsob zpeněžení majetku, při kterém není prostor pro korupční jednání. V souladu s Programovým prohlášením vlády, zejména se záměrem přijmout a realizovat protikorupční opatření, se navrhuje doplnit do § 38 obecná povinnost obce zpeněžovat vlastní majetek prioritně veřejnou dražbou (případně obchodní veřejnou soutěží), ledaže takový způsob není v daném případě možný nebo vhodný.

Veřejné dražby se může zúčastnit každý, kdo splní podmínky účastníka dražby. Navíc průběh dražby je veřejný, což v praxi znamená, že dražby se mohou zúčastnit i diváci. Celý proces přípravy a realizace veřejné dražby probíhá podle předem stanovených pravidel – zákonem o veřejných dražbách, což vylučuje prodloužování a zdržování celého procesu zpeněžení (např. znění nabývacího titulu, lhůta pro zaplacení ceny apod.). Dodržení podmínek pro přípravu a realizaci veřejné dražby minimalizuje možnost podání žaloby na neplatnost dražby. Zákon o veřejných dražbách navíc stanoví lhůtu 3 měsíců pro podání této žaloby (na rozdíl od možnosti zpochybnit kupní smlouvu po dobu až 10 let). Veřejná dražba svým principem umožňuje dosáhnout tržní cenu, v mnohých případech i cenu vyšší než je tržní. Při vhodně nastaveném nejnižším podání je v mnoha případech dosaženo částky vyšší, než je odhad (tzn. cena tržní - v místě a čase obvyklá), což dokládají statistické údaje poskytnuté Ministerstvem pro místní rozvoj. Podle nich obce a města dosahovaly v roce 2010 v případě zpeněžení svého majetku ve veřejné dražbě konečnou cenu v průměru 147% výše nejnižšího podání, přičemž ve více než polovině případů bylo vydraženo za vyšší cenu než za nejnižší podání.

Veřejná dražba má i celou řadu dalších výhod. Vzhledem k pevně nastavené lhůtě pro úhradu ceny dosažené vydražením (kterou nelze v případě veřejné dražby prodloužit) zná obec přesný termín, kdy bude mít finanční prostředky k dispozici. V případě zmaření dražby jsou veškeré náklady dražby hrazeny z dražební jistoty složené vydražitelem, který zmařil dražbu, tudíž nejdu k tíži obce. Zákon o veřejných dražbách navíc stanovuje povinnost Ministerstva pro místní rozvoj provádět kontrolu dodržování podmínek pro organizování a provádění dražeb podle tohoto zákona. Toto vše zajišťuje naprostou transparentnost zpeněžení majetku včetně eliminace prostoru pro korupční jednání. **Navrženou změnou nedojde k finančnímu zatížení obcí, neboť obec může dražbu provádět sama svými vlastními prostředky, případně může uzavřít smlouvu o provedení dražby s dražebníkem, přičemž jeho náklady jsou hrazeny z výnosu dražby.**

Zákon nestanoví veřejnou dražbu (nebo obchodní veřejnou soutěž) jako nástroj pro dispozici obecním majetkem bezvýjimečně. Pokud tato dispozice nebude *možná* nebo s ohledem na konkrétní podmínky v obci (a na povahu majetku) *vhodná*, nebude obec povinna takto postupovat. „Vhodnost“ bude samozřejmě posuzovat ten orgán obce, jenž je jinak příslušný k rozhodování o daném majetkoprávním úkonu, tedy v případě nemovitostí zastupitelstvo, u ostatních věcí rada obce ve své nevyhrazené pravomoci. Příkladem „nevhodnosti“ zpeněžení majetku ve veřejné dražbě může být např. prodej pozemku pro veřejné účely (např. vybudování pozemní komunikace), prodej bytů stávajícím nájemcům za účelem podpory obyvatel obce, prodej pozemku (zahrady) pronajatého dosavadnímu nájemci apod. Škála důvodů je různorodá, bude vždy záležet na postoji příslušného orgánu obce, zda v určitém důvodu shledá důvod pro odchýlení se od této povinnosti. Odůvodnění by mělo být uvedeno v zápise z jednání příslušného orgánu, může však vyplývat i ze samotné povahy dané dispozice, aniž by je bylo nutné zvlášť formálně deklarovat. Porušení dotčené povinnosti proto nebude znamenat neplatnost uzavřené smlouvy.

K § 39 odst. 2 zákona o obcích

Právní úprava je dále doplněna o změnu § 39 odst. 2 tím, že stávající povinnost „při úplatném převodu majetku“ sjednávat cenu ve výši, která je v daném místě a čase obvyklá, přičemž odchylku je nutné zdůvodnit, vztahuje i na zpeněžení majetku ve veřejné dražbě, při níž dochází k *přechodu* a nikoli k *převodu* majetku. Splnění této povinnosti ve vztahu k veřejné dražbě znamená, že nejnižší podání bude nutné stanovit ve výši obvyklé ceny (o něm rozhoduje orgán příslušný k rozhodnutí o zpeněžení majetku ve veřejné dražbě), resp. v nižší výši pouze, pokud pro takový postup budou dány zvláštní důvody (o nichž opět musí rozhodnout příslušný obecní orgán a musí je uvést v zápise ze svého jednání, resp. musí se jednat o důvody jinak zřetelně seznatelné).

K § 39 odst. 3 zákona o obcích

Povinnost zveřejnit záměr dispozice nemovitým obecním majetkem vztahuje platné znění § 39 odst. 1 zákona o obcích na jeho *prodej, pronájem, směnu, výpůjčku nebo darování*. Aby v praxi nevznikaly pochybnosti o tom, zda obec má povinnost zveřejnit záměr i v případě úmyslu zpeněžit nemovitost veřejnou dražbou (jedná se o specifický případ *prodeje* nemovitostí, při němž nedochází k převodu, ale k přechodu vlastnického práva), doplňuje se do zákona o obcích výslovně ustanovení o vyloučení povinnosti zveřejnit záměr v případě veřejné dražby.

4.5 Svolaání zasedání zastupitelstva v případě vyhlášení krizového stavu

Zastupitelstvo Libereckého kraje předložilo Poslanecké sněmovně návrh zákona, kterým se mění zákon č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), v platném znění, v pravidlech pro svolání zastupitelstva kraje (sněmovní tisk 122 VI. volebního období PS PČR). Příslušné ustanovení zákona o krajích mělo omezit dobu zveřejnění informace o připravovaném zasedání zastupitelstva kraje v případě vyhlášení krizového stavu ze stávajících 10 dnů před zasedáním na dva dny předem (návrh změny § 42 odst. 1 zákona o krajích: *“V době vyhlášeného krizového stavu^{15a} postačí, aby krajský úřad zveřejnil informaci o místě, době a navrženém programu připravovaného zasedání zastupitelstva na úřední desce 2 dny předem.”* Vláda k návrhu vyjádřila negativní stanovisko (sněmovní tisk č. 122/1), nikoli však z hlediska věcného nesouhlasu s navrženou úpravou, ale z důvodu nepromítnutí této změny i do ostatních zákonů o územních samosprávných celcích a z důvodu „neomezení“ bodů projednatelných na tomto zasedání pouze na záležitosti týkající se aktuálního krizového stavu. Vláda ve svém stanovisku rovněž přislíbila, že předloží svůj vlastní návrh na omezení doby zveřejnění informace o připravovaném zasedání zastupitelstva územního samosprávného celku v době krizového stavu. Ke splnění této povinnosti se navrhuje následující změna zákona o obcích (a obdobně též zákona o krajích a zákona o hlavním městě Praze):

Zákon č. 128/2000 Sb.,
o obcích (obecní zřízení)

§ 93

(1) Obecní úřad informuje o místě, době a navrženém programu připravovaného zasedání zastupitelstva obce. Informaci vyvěsí na úřední desce^{3b)} obecního úřadu alespoň 7 dní před zasedáním zastupitelstva obce; kromě toho může informaci uveřejnit způsobem v místě obvyklým.

(2) V době vyhlášení krizového stavu podle jiného právního předpisu^{x)} se informace o místě, době a navrženém programu připravovaného zasedání zastupitelstva obce podle odstavce 1 zveřejní na úřední desce obecního úřadu alespoň na dobu 2 dnů před zasedáním zastupitelstva obce; záležitosti, které se netýkají vyhlášeného krizového stavu mohou být na tomto zasedání projednávány pouze tehdy, jestliže byla informace zveřejněna nejméně 7 dnů před zasedáním zastupitelstva obce.

(2) Zasedání zastupitelstva obce je veřejné.

(3) Požádá-li na zasedání zastupitelstva obce o slovo člen vlády nebo jím určený zástupce, senátor, poslanec, nebo zástupce orgánů kraje, musí mu být uděleno.

^{x)} § 2 odst. 1 písm. b) zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 129/2000 Sb.,
o krajích (krajské zřízení)

§ 42

(1) Zasedání zastupitelstva je veřejné. Krajský úřad zveřejní informaci o místě, době a navrženém programu připravovaného zasedání zastupitelstva vždy nejméně 10 dnů předem na úřední desce²⁾ krajského úřadu, kromě toho může informaci zveřejnit způsobem v místě obvyklým.

(2) V době vyhlášení krizového stavu podle jiného právního předpisu^{x)} se informace o místě, době a navrženém programu připravovaného zasedání zastupitelstva podle odstavce 1

zveřejní na úřední desce krajského úřadu alespoň na dobu 2 dnů před zasedáním zastupitelstva; záležitosti, které se netýkají vyhlášeného krizového stavu mohou být na tomto zasedání projednávány pouze tehdy, jestliže byla informace zveřejněna nejméně 10 dnů před zasedáním zastupitelstva.

(3) Návrh programu jednání zastupitelstva připravuje a předkládá zastupitelstvu ke schválení rada.

(4) O zařazení návrhů dalších bodů programu, přednesených v průběhu zasedání zastupitelstva, rozhodne zastupitelstvo.

(5) Zúčastní-li se zasedání zastupitelstva člen vlády nebo jím pověřený zástupce, poslanec, senátor a požádá-li o slovo, musí mu být vždy uděleno.

²⁾ § 26 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád.

^{x)} § 2 odst. 1 písm. b) zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 131/2000 Sb.,
o hlavním městě Praze

§ 60

(3) Magistrát hlavního města Prahy informuje občany hlavního města Prahy o místě, době a navrženém programu připravovaného zasedání zastupitelstva hlavního města Prahy na úřední desce^{11a)} Magistrátu hlavního města Prahy, a to nejméně 7 dní před jeho konáním. **V době vyhlášení krizového stavu podle jiného právního předpisu^{x)} se informace o místě, době a navrženém programu připravovaného zasedání zastupitelstva hlavního města Prahy zveřejní na úřední desce Magistrátu hlavního města Prahy alespoň na dobu 2 dnů před jeho konáním; záležitosti, které se netýkají vyhlášeného krizového stavu mohou být na tomto zasedání projednávány pouze tehdy, jestliže byla informace zveřejněna nejméně 7 dnů před zasedáním zastupitelstva hlavního města Prahy.**

^{x)} § 2 odst. 1 písm. b) zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon), ve znění pozdějších předpisů.

4.6 Poskytování dotací obcemi

- Platné znění zákona o obcích opravňuje v § 85 písm. c) zastupitelstvo obce *rozhodovat ve vyhrazené pravomoci o poskytování dotací nad 50 000 Kč v jednotlivých případech občanským sdružením, humanitárním organizacím a jiným fyzickým nebo právnickým osobám působícím v oblasti mládeže, tělovýchovy a sportu, sociálních služeb, podpory rodin, požární ochrany, kultury, vzdělávání a vědy, zdravotnictví, protidrogových aktivit, prevence kriminality a ochrany životního prostředí*. V § 85 písm. j) pak stanoví „obecnou“ pravomoc *rozhodovat o uzavření smlouvy o poskytnutí dotace*.
- Výkladově přitom není jasný vztah obou ustanovení: Některá stanoviska uvádějí, že obec v případě poskytnutí dotace subjektům uvedeným v písm. c) a ve výši tam předpokládané poskytuje dotaci vždy na základě rozhodnutí zastupitelstva, pokud tato výše není překročena, bude rozhodovat rada obce v nevyhrazené pravomoci. Při poskytování dotace jiným subjektům bez ohledu na její výši by podle § 85 písm. j) zákona o obcích by vždy rozhodovalo zastupitelstvo obce. Jiný výklad považuje „smlouvu o poskytnutí dotace“ podle § 85 písm. j) pouze smlouvu, na jejímž základě obec dotaci přijímá (při poskytování dotace se pak postupuje podle § 85 písm. c/ zákona o obcích).
- K odstranění těchto aplikačních nedostatků se navrhuje následující úprava: Rozhodnutí o přijetí nebo poskytnutí dotace bez ohledu na její výši i na osobu, které je poskytována, bude náležet do vyhrazené působnosti zastupitelstva obce s tím, že zastupitelstvo bude oprávněno radě obce tato rozhodování zcela nebo zčásti svěřit. Nově se navrhuje, aby jakékoli poskytování dotací nad 20.000,- Kč náleželo do vyhrazené pravomoci zastupitelstva obce s tím, že zastupitelstvo by mohlo z vlastní vůle část této pravomoci (v jím určeném rozsahu) delegovat radě obce. O dotacích do 20.000,- Kč bude i nadále rozhodovat rada obce. Důvody jsou opět totožné jako v případech uvedených v předchozích odrážkách – posílení kontroly poskytování dotací obcemi.
- **Legislativní návrh:** V § 85 odst. 1 písmeno c) zní: „c) přijetí a poskytnutí dotace ve výši nad 20 000 Kč,“. V § 85 odst. 1 písm. j) se slova „o poskytnutí dotace,“ zrušují.

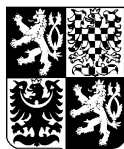
§ 85

Zastupitelstvu obce je dále vyhrazeno rozhodování o těchto majetkoprávních úkonech:

- a) nabytí a převod nemovitých věcí včetně vydání nemovitostí podle zvláštních zákonů, převod bytů a nebytových prostorů z majetku obce,
- b) poskytování věcných darů v hodnotě nad 20 000 Kč a peněžitých darů ve výši nad 20 000 Kč fyzické nebo právnické osobě v jednom kalendářním roce,
- ~~e) poskytování dotací nad 50 000 Kč v jednotlivých případech občanským sdružením, humanitárním organizacím a jiným fyzickým nebo právnickým osobám působícím v oblasti mládeže, tělovýchovy a sportu, sociálních služeb, podpory rodin, požární ochrany, kultury, vzdělávání a vědy, zdravotnictví, protidrogových aktivit, prevence kriminality a ochrany životního prostředí,~~
- c) přijetí a poskytnutí dotace ve výši nad 20 000 Kč,**
- d) uzavření smlouvy o sdružení a poskytování majetkových hodnot podle smlouvy o sdružení, jehož je obec účastníkem,
- e) peněžité i nepeněžité vklady do právnických osob,
- f) vzdání se práva a prominutí pohledávky vyšší než 20 000 Kč,
- g) zastavení movitých věcí nebo práv v hodnotě vyšší než 20 000 Kč,
- h) dohody o splátkách s lhůtou splatnosti delší než 18 měsíců,
- i) postoupení pohledávky vyšší než 20 000 Kč,
- j) uzavření smlouvy o přijetí a poskytnutí úvěru nebo půjčky, ~~e poskytnutí dotace,~~ o převzetí dluhu, o převzetí ručitelského závazku, o přistoupení k závazku a smlouvy o sdružení,
- k) zastavení nemovitých věcí,
- l) vydání komunálních dluhopisů.

PŘÍLOHY

VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY

USNESENÍ

VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY ze dne 5. ledna 2011 č. 1

o Strategii vlády v boji proti korupci na období let 2011 a 2012

Vláda

I. **schvaluje** Strategii vlády v boji proti korupci na období let 2011 a 2012, uvedenou v části III materiálu č.j. 1290/10 a upravenou podle připomínek vlády (dále jen „Strategie“);

II. **zřizuje** pracovní skupinu složenou z místopředsedy vlády a ministra vnitra a ministrů financí a spravedlnosti, která doplní formulace podle zadání vlády v části Strategie 1.1 (rozpracování problematiky žalob na obchodní smlouvy u obecních a krajských samospráv), 2.1 (rozpracování návrhu Národní ekonomické rady vlády a platformy pro veřejné zakázky a zákona o veřejných zakázkách), 3.1 (zpřesnění institutu spolupracujícího obviněného), 3.10 (rozhodnutí o případném zřízení Centrálního registru bankovních účtů) a 4.4 (konkretizace odčerpávání majetku z nelegitimních zdrojů) s tím, že konečná znění těchto formulací budou projednána na jednání schůze vlády dne 19. ledna 2011;

III. **zrušuje** Strategii vlády v boji proti korupci na období let 2006 až 2011, schválenou usnesením vlády ze dne 25. října 2006 č. 1199, ve znění usnesení vlády ze dne 12. března 2007 č. 221, usnesení vlády ze dne 18. června 2007 č. 676 a usnesení vlády ze dne 13. srpna 2007 č. 880;

IV. ukládá

1. členům vlády a vedoucím ostatních ústředních správních úřadů

a) plnit opatření uvedená ve Strategii,

b) zasílat místopředsedovi vlády a ministru vnitra podrobnou informaci o stavu a způsobu plnění úkolů obsažených ve Strategii a spadajících do jejich působnosti, a to vždy do 15. dubna, resp. do 15. října, za předchozí dvě kalendářní čtvrtletí, a dále, jsou-li gestory a spolugestory zmíněných úkolů nebo jinými povinnými, též obdobnou stručnou zprávu do 10. ledna, resp. do 10. července za předchozí kalendářní čtvrtletí,

c) zaslat ministru financí do 28. února 2011 své odůvodněné požadavky na finanční krytí úkolů obsažených ve Strategii jichž jsou gestory,

2. místopředsedovi vlády a ministru vnitra zpracovat a předložit vládě

a) zprávu o průběžném plnění úkolů obsažených ve Strategii, a to na základě podkladů podle bodu IV/1b tohoto usnesení za předchozí dvě kalendářní čtvrtletí, a to vždy do 5. května, resp. do 5. listopadu,

b) do 30. listopadu 2012

ba) zhodnocení plnění úkolů obsažených ve Strategii,

bb) návrh Strategie vlády v boji proti korupci na období let 2012 až 2014,

3. ministru financí zabezpečit podle bodu IV/1c tohoto usnesení do 31. března 2011 finanční krytí úkolů stanovených ve Strategii.

Provedou:

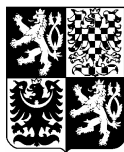
členové vlády,
vedoucí ostatních
ústředních správních úřadů

Na vědomí:

hejtmani,
primátor hlavního města Prahy,
primátoři statutárních měst

Předseda vlády
RNDr. Petr Nečas, v. r.

VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY

USNESENÍ

VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY

ze dne 19. ledna 2011 č. 65

ke Strategii vlády v boji proti korupci na období let 2011 a 2012

Vláda

I. **schvaluje** doplnění formulací Strategie vlády v boji korupci na období let 2011 a 2012 na základě úkolu uvedeného v bodě II usnesení vlády ze dne 5. ledna 2011 č. 1, o Strategii vlády proti korupci na období let 2011 a 2012;

II. **ukládá** místopředsedovi vlády a ministru vnitra vypracovat konečné znění Strategie vlády v boji proti korupci na období let 2011 a 2012.

Provede:

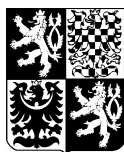
místopředseda vlády a
ministr vnitra

Na vědomí:

hejtmani,
primátor hlavního města Prahy,
primátoři statutárních měst

Předseda vlády
RNDr. Petr Nečas, v. r.

3. Usnesení vlády č. 8/2011 (k přímé volbě starostů)

USNESENÍ

VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY ze dne 5. ledna 2011 č. 8

k Analýze zavedení přímé volby starostů

Vláda

I. bere na vědomí Analýzu zavedení přímé volby starostů, uvedenou v části III materiálu č.j. 1327/10;

II. ukládá

1. místopředsedovi vlády a ministru vnitra zpracovat a předložit vládě do 31. prosince 2011 návrh legislativních změn nezbytných pro přímou volbu starostů v malých obcích ve volbách v roce 2014, vycházející ze závěrů a doporučených variant, uvedených v části VI. D analýzy uvedené v bodě I tohoto usnesení,

2. ministru spravedlnosti a předsedovi Legislativní rady vlády zpracovat a vládě do 31. prosince 2011 předložit analýzu slučitelnosti návrhů legislativních změn podle bodu II/1 tohoto usnesení s ústavním pořádkem České republiky,

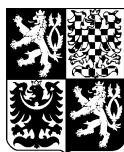
3. členům vlády a vedoucím ostatních ústředních správních úřadů poskytnout místopředsedovi vlády a ministru vnitra nezbytnou součinnost při plnění úkolu uvedeného v bodě II/1 tohoto usnesení.

Provedou:

členové vlády,
vedoucí ostatních ústředních
správních úřadů

Předseda vlády
RNDr. Petr Nečas, v. r.

4. Usnesení vlády č. 6/2011 (k veřejnoprávním smlouvám)

USNESENÍ

VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY

ze dne 5. ledna 2011 č. 6

ke Zprávě o převodu správních agend vykonávaných obcemi v přenesené působnosti prostřednictvím veřejnoprávních smluv

Vláda

I. bere na vědomí Zprávu o převodu správních agend vykonávaných obcemi v přenesené působnosti prostřednictvím veřejnoprávních smluv, uvedenou v části III materiálu č.j. 1318/10;

II. ukládá

1. místopředsedovi vlády a ministru vnitra

a) připravit a předložit vládě návrh legislativních změn navržených v části 4. zprávy uvedené v bodě I tohoto usnesení při nejbližší novelizaci zákonů o územních samosprávních celcích,

b) zpracovat a vládě do 31. prosince 2012 předložit ekonomickou a právní analýzu výkonu státní správy u obcí se základním rozsahem přenesené působnosti, odbornou analýzu dopadů přenosu vybraných agend a návrh řešení z ní vyplývajících,

c) zajistit zveřejnění tohoto usnesení ve Věstníku vlády pro orgány krajů a orgány obcí,

2. členům vlády a vedoucím ostatních ústředních správních úřadů spolupracovat s místopředsedou vlády a ministrem vnitra při realizaci úkolu podle bodu II/1b tohoto usnesení.

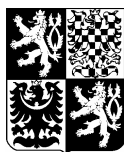
Provedou:

členové vlády,
vedoucí ostatních ústředních správních úřadů

Na vědomí:

hejtmani,
primátor hlavního města Prahy

Předseda vlády
RNDr. Petr Nečas, v. r.

USNESENÍ

VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY ze dne 29. června 2009 č. 845

ke Zprávě o situaci národnostních menšin v České republice za rok 2008

Vláda

I. bere na vědomí Zprávu o situaci národnostních menšin v České republice za rok 2008, uvedenou v části III materiálu č.j. 812/09 (dále jen „Zpráva“);

II. ukládá

1. ministru pro lidská práva

a) vypracovat konečné znění Zprávy podle bodu I tohoto usnesení,

b) zajistit zveřejnění tohoto usnesení ve Věstníku vlády pro orgány krajů a orgány obcí,

2. ministru vnitra navrhnout při novelizaci zákonů o územních samosprávných celcích úpravu ustanovení § 29 odst. 2 a § 117 odst. 3 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů, § 78 odst. 2 zákona č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), ve znění pozdějších předpisů, a § 78 odst. 2 zákona č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze, ve znění pozdějších předpisů, zpracovanou v souladu s přílohou 14 Zprávy;

III. pověřuje předsedu vlády předložit Zprávu předsedovi Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky a předsedovi Senátu Parlamentu České republiky pro informaci příslušných výborů obou komor Parlamentu České republiky;

IV. doporučuje

1. hejtmanovi Moravskoslezského kraje zajistit systémové poskytování dotací obcím na provádění Evropské charty regionálních či menšinových jazyků v Moravskoslezském kraji,

2. hejtmanům, primátorovi hlavního města Prahy, primátorům statutárních měst a starostům obcí s pověřenými obecními úřady a obcí, v nichž byl zřízen Výbor pro národnostní menšiny, zajistit systémové poskytování účelových dotací z veřejných financí na aktivity příslušníků národnostních menšin a na podporu integrace příslušníků romské komunity, ve smyslu nařízení vlády č. 98/2002 Sb., kterým se stanoví podmínky a způsob

poskytování dotací ze státního rozpočtu České republiky na aktivity příslušníků národnostních menšin a na podporu integrace příslušníků romské komunity, ve znění pozdějších předpisů.

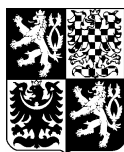
Provedou:

předseda vlády,
ministr vnitra,
ministr pro lidská práva

Na vědomí:

hejtmani,
primátor hlavního města Prahy,
primátoři statutárních měst

Předseda vlády
Ing. Jan Fischer, CSc., v. r.

USNESENÍ

VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY

ze dne 16. listopadu 2009 č. 1397

o Harmonogramu prací při realizaci Koncepce budoucí právní úpravy, která povede ke sjednocení právní úpravy postupů při výkonu jednotlivých správních agend s minimem odchylek a výjimek

Vláda

I. **schvaluje** Harmonogram prací při realizaci Koncepce budoucí právní úpravy, která povede ke sjednocení právní úpravy postupů při výkonu jednotlivých správních agend s minimem odchylek a výjimek, uvedený v části III materiálu č.j. 1547/09 a upravený podle připomínek vlády (dále jen „Harmonogram“);

II. ukládá

1. předsedkyni Legislativní rady vlády zařadit do Plánu legislativních prací vlády na základě Harmonogramu na říjen příslušného kalendářního roku návrh novely právního předpisu, nenavrhne-li člen vlády nebo předseda jiného ústředního správního úřadu podle bodu II/2a tohoto usnesení zařazení na jiný měsíc,

2. členům vlády a vedoucím ústředních správních úřadů

a) navrhnout na základě Harmonogramu zařazení návrhu novely právního předpisu do Plánu legislativních prací vlády na příslušný kalendářní rok,

b) vypracovat legislativní návrhy zařazené do Plánu legislativních prací vlády podle bodu II/2a tohoto usnesení ve spolupráci s ministrem vnitra,

c) předkládat vládě legislativní návrhy obsahující odchylky od správního řádu jen v odůvodněných případech a při novelizacích právních předpisů provádět průběžné odstraňování nadbytečných odchylek od správního řádu,

3. ministru vnitra spolupracovat s ostatními členy vlády a vedoucími ústředních správních úřadů při plnění úkolů podle bodu II/2b, c tohoto usnesení;

III. **doporučuje** guvernérovi České národní banky postupovat v souladu s bodem II/2 tohoto usnesení.

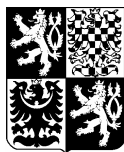
Provedou:

členové vlády,
vedoucí ostatních ústředních
správních úřadů

Na vědomí:

guvernér České národní banky

Předseda vlády
Ing. Jan Fischer, CSc., v. r.

USNESENÍ

VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY ze dne 20. dubna 2009 č. 450

o Koncepci budoucí právní úpravy, která povede ke sjednocení právní úpravy postupů při výkonu jednotlivých správních agend s minimem odchylek a výjimek

Vláda

I. **schvaluje** Koncepci budoucí právní úpravy, která povede ke sjednocení právní úpravy postupů při výkonu jednotlivých správních agend s minimem odchylek a výjimek, uvedenou v části III materiálu č. j. 452/09 (dále jen „Koncepce“);

II. ukládá

1. ministru vnitra zpracovat a vládě do 31. října 2009 předložit návrh harmonogramu prací při realizaci Koncepce, zahrnující zpracování návrhů věcných záměrů nebo novel právních předpisů,

2. členům vlády a vedoucím ústředních správních úřadů

a) spolupracovat s ministrem vnitra při plnění úkolu podle bodu II/1 tohoto usnesení,

b) předkládat vládě legislativní návrhy obsahující odchylky od správního řádu jen v odůvodněných případech a provádět při novelizacích právních předpisů průběžné odstraňování nadbytečných odchylek od správního řádu;

III. **doporučuje** guvernérovi České národní banky postupovat v souladu s bodem II/2 tohoto usnesení.

Provedou:

členové vlády,
vedoucí ostatních ústředních
správních úřadů

Na vědomí:

guvernér České národní banky

Předseda vlády
Ing. Mirek Topolánek, v. r.

8. Expertiza Právnické fakulty k přímé volbě starostů

*Ministerstvo vnitra ČR
odbor dozoru a kontroly veřejné správy
ing. Marie Ostruhová, ředitelka odboru*

*Náměstí Hrdinů 3
140 21 Praha 4*

Z pověření děkana Právnické fakulty Univerzity Karlovy v Praze prof. JUDr. Aleše Gerlocha, CSc. podávám na žádost ředitelky odboru dozoru a kontroly veřejné správy Ministerstva vnitra ing. Marie Kostruhové toto

expertní stanovisko

k otázkám specifikovaným v dopise datovaným 24. 11. 2010, č. j. MV-107309-2/ODK-2010

Otázka první: *„Vyžaduje zavedení přímé volby starostů změnu Ústavy, resp. jaké právní řešení zakotvení přímé volby starosty v příslušných zákonech by se muselo v ústavní úpravě postavení územních samospráv odrazit?“*

Stávající text Ústavy ČR neupravuje volbu starosty, dokonce ani pojem „starosta“ nezná. Volbu starosty, jeho kompetence, vztahy k jiným orgánům obce, popř. i navenek kompletně upravuje zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení) v platném znění. V tomto smyslu by tedy změna Ústavy ČR nutná nebyla, protože i kdyby zákon přímou volbu starosty zavedl, stávajícímu textu Ústavy ČR by tato změna zákona neodporovala.

Protože Ústava ČR nestanoví, kromě zastupitelstva obce, ani jiné orgány obce, neodporovalo by stávajícímu textu Ústavy, dle mého názoru, ani to, pokud by se starosta v menších obcích volil přímo s tím, že v těchto obcích by se nevytvářela rada obce. Tím by se ovšem vytvořil dvojí režim obcí – s přímo voleným starostou a nepřímo voleným starostou. Stávajícímu textu Ústavy ČR by to zřejmě neodporovalo (i nyní vlastně dvojí režim obcí existuje – s radou obce a bez rady obce, aniž by to vyvolávalo ústavní problémy), jinou otázkou je vhodnost takové úpravy obecně, resp. potřeba legitimovat tento dvojí režim jeho umožněním na základě ústavního textu. Tato úvaha se nabízí tím spíš, že oproti stávajícímu stavu by se na dvojitým režimu obce (s přímo voleným starostou a nepřímo voleným starostou) bezprostředně podíleli občané (voliči). Pokud občané (voliči) v ČR ve volbách (přímo) rozhodují o vytvoření některého orgánu, jsou základní principy voleb v Ústavě zakotveny v případě přímé volby poslanců a senátorů Parlamentu ČR a zastupitelů krajů a obcí, nejsou ale ústavně zakotveny volby do Evropského Parlamentu. Z tohoto důvodu by bylo možné zvážit výslovné ústavní zakotvení i možné přímé volby starostů v menších obcích. Úvaha o možném doplnění Ústavy by ale zřejmě měla být vedena ve dvou rovinách:

- a) aby ústava předpokládala i jiné orgány obce než jen zastupitelstvo (např. upravit stávající čl. 104 odst. 1 do tohoto znění: „Působnost zastupitelstev a dalších orgánů obce a kraje může být stanovena jen zákonem“),
- b) vyžaduje právní úprava zániku obce pro trvajících nezájem občanů této obce o účast na její samosprávě (v zastupitelstvu obce) změnu Ústavy? vyžaduje právní úprava zániku obce pro trvajících nezájem občanů této obce o účast na její samosprávě (v zastupitelstvu obce) změnu Ústavy? zřejmě úpravou stávajícího čl. 102 Ústavy umožnit, za podmínek stanovených zákonem, přímou volbu starostů. V případě, že by byl novelizován čl. 102, dávám do úvahy, zda neprovést komplexnější úpravu o instituty, které, dle mého názoru, v Ústavní úpravě chybí, ale vyplývají ze zákona, ale měl by jimi být ústavní text analogicky vyvážen s jinými přímo volenými orgány. V takovém případě by stávající čl. 102 mohl znít např. takto (kurzívou vyznačen nový nebo upravený text):

Čl. 102

- (1) Členové zastupitelstev jsou voleni tajným hlasováním na základě všeobecného, rovného a přímého volebního práva.
- (2) *Právo volit do zastupitelstva má každý občan České republiky, který dosáhl věku 18 let a má v územním obvodu zastupitelstva trvalý pobyt. Na základě mezinárodní smlouvy podle čl. 10 mohou do zastupitelstva volit i další osoby s trvalým pobytem v územním obvodu zastupitelstva.*
- (3) *Do zastupitelstva může být zvolen každý, který má právo volit.*
- (4) *Volební období zastupitelstva je čtyřleté. Volby se konají ve lhůtě počínající třicátým dnem před uplynutím volebního období a končí dnem jeho uplynutí. Zákon stanoví, za jakých podmínek se vyhlásí nové volby zastupitelstva před uplynutím jeho volebního období. Nové volby se konají do šedesáti dnů od vzniku důvodu pro jejich konání. Nové volby se nekonají v posledních šesti měsících před skončením volebního období zastupitelstva.*
- (5) *Za podmínek stanovených zákonem mají voliči, kteří mají právo volit do zastupitelstva obce, též právo volit starostu obce.*
- (6) *Další podmínky výkonu volebního práva, organizaci voleb a rozsah soudního přezkumu stanoví zákon.*

Pro kompletnost dodávám, že právo občanů podílet se na správě veřejných věcí přímo nebo svobodnou volbou svých zástupců, je rovněž garantováno čl. 21 odst. 1 Listiny základních práv a svobod. Další odst. tohoto článku stanoví ústavní podmínky volebního práva a volebního procesu.

Jako určitou alternativu k návrhům o přímé volbě starostů menších obcí a zvýšení jejich kompetencí, ať již se změnou ústavní úpravy nebo jen na úrovni novelizace zákona, dávám do úvahy možnost většího využití zákona o místním referendu, kdy by občané v malých obcích mohli buď referendem korigovat některá rozhodnutí starosty anebo některé otázky rozhodovat přímo.

Na otázku, vyžadovalo-li by zavedení přímé volby starostů změnu Ústavy, vyjadřuji názor, že by to nebylo nutné, jeví se to však jako vhodné.

* * *

Otázka druhá: „vyžaduje právní úprava zániku obce pro trvalý nezájem občanů této obce o účast na její samosprávě (v zastupitelstvu obce) změnu Ústavy? Pokud nikoliv, jaké požadavky by musela zákonná úprava splňovat, aby se nedostala do rozporu s ústavním pořádkem? Za jakých podmínek, včetně případné změny Ústavy, by bylo možné v souvislosti se zánikem obce předat sousední obci majetek zanikající obce a přičlenit k ní území zanikající obce?“

Ústava ČR zaručuje samosprávu územních samosprávných celků v čl. 8. Tento článek se dá – pro účely této expertizy – vykládat dvojím způsobem:

- a) zaručuje se samospráva existujících samosprávných celků, ale není zde řešeno ani kolik územních samosprávných celků existuje, ani jak vznikají ani jak zanikají (analogie s fyzickými osobami – existujícím fyzickým osobám Listina základních práv a svobod garantuje určitá práva a svobody),
- b) zaručuje se samospráva každému územnímu samosprávnému celku, který existoval v době stanovení tohoto pravidla, zánik samosprávného celku nebo změna nositele samosprávy musí být provedena ústavním zákonem. Této konstrukci odpovídá Ústavou určený způsob vzniku a zániku vyšších územních samosprávných celků (čl. 100 odst. 3), podpořený úpravou v ústavním zákoně č. 347/1997 Sb., o vytvoření vyšších územních samosprávných celků (VÚSC). Tento ústavní zákon přímo vyjmenovává VÚSC.

Proti této konstrukci v případě obcí (obecní samosprávy) ovšem stojí dvě věci – jednak, že obce nejsou vyjmenovány v Ústavě ČR (ani jiném předpisu ústavního pořádku) a jednak, že i podle stávající zákonné úpravy lze obec zrušit sloučením s jinou obcí procesem daným zákonem o obcích, aniž by tato možnost byla Ústavou jakkoliv byt' jen naznačena nebo předvídána.

Sama Ústava tak vytváří dvojí režim pro zánik samosprávných celků – úpravu zániku obcí ponechává zákonu (aniž ale jeho existenci předpokládá), pro zánik VÚSC vyžaduje ústavní zákon. Je proto namístě otázka, zda by i možnost zániku obce neměla být alespoň předpokládána v Ústavě.

Čl. 8 Ústavy ČR je dále rozveden hlavou sedmou Ústavy ČR (čl. 99 až 105). I tato ustanovení používají pojem „obec“ aniž by jakkoliv specifikovaly o jakou obec se má jednat. Z tohoto hlediska by stávající text Ústavy nepochybně obstál i kdyby byl nynější počet obcí i výrazněji redukován procesem, uvedeným ve stávajícím zákoně o obcích, ať by již důvody redukce počtu obcí byly jakékoliv. Dokonce výkladem á contrario lze dovodit, že Ústava ČR nevyžaduje ústavní zákon pro vytvoření nebo zrušení obce, když tak výslovně požaduje jen pro vytvoření nebo zrušení VÚSC (čl. 100 odst. 3).

Z těchto naznačených důvodů se domnívám, že změna Ústavy není k možnosti zrušení (fakticky sloučení) obce nutná.

Jiná je otázka, zda by pro transparentnost a legálnost zamýšleného postupu při „sankčním“ slučování obcí nebyla změna Ústavy vhodná, aby přímo v textu Ústavy byla stanovena možnost této specifické „ústavní sankce“ za trvalý nezájem občanů (voličů) obce o samosprávu. Jako určitý výkladový problém přitom též vidím pojem „trvalý“ nezájem; pojem „trvalý“ by se nepochybně musel legislativně definovat v zákoně.

Při politické vůli měnit Ústavu by samozřejmě bylo možné v Ústavě naznačit možnost zániku obce sloučením s jinou obcí pro trvalý nezájem (nebo nemožnost) o vytvoření zastupitelstva. Pro takové ústavní zakotvení svědčí právě transparentnost, proti svědčí, dle mého názoru, dva, resp. tři argumenty:

- a) i v současnosti může zaniknout obec sloučením (§ 19 zákona o obcích), aniž by tato skutečnost byla Ústavou předjímana,
- b) v případě tohoto „sankčního“ ustanovení v Ústavě by přímo Ústava, jako „vizitka“ státu, prezentovala možný nezájem na samosprávě,
- c) pokud by Ústava připouštěla možnost zániku obce pro trvalý nezájem občanů o samosprávu, bylo by zcela namístě též ústavně určit, že v některých obcích právo na samosprávu ex lege není (obce ve vojenských újezdech), aby ústavní text byl co možná nejvyváženější.

V případě ústavních změn zhora naznačených, by ústavní úprava mohla vypadat např. následovně:

Čl. 99

- (1) Česká republika se člení na obce, které jsou základními územními samosprávnými celky, a kraje, které jsou vyššími územními samosprávnými celky.
- (2) *Samospráva obcí se neuplatňuje na území vojenského újezdu, který může být zřízen jen zákonem.*

Čl. 102a (Čl. 103)

- (1) *Nebude-li zvoleno zastupitelstvo obce ani ve volbách opětovně vyhlášených jako volby dodatečné nebo opakované, může být obec, v níž ke zvolení zastupitelstva nedošlo, sloučena se sousední obcí.*
- (2) *Podrobnosti sloučení obcí, převod majetku slučované obce a rozšíření působnosti zastupitelstva a dalších orgánů obce na slučovanou obec, stanoví zákon.*

Samostatnou otázkou pak je, zda obec, s níž se má obec bez zastupitelstva sloučit, musí tuto obec „přijmout, zda ji to lze nařídit, nebo zda může „řádně fungující“ obec „problematickou“ obec odmítnout, popř. zda by bylo možné o tomto přibrání konat místní referendum, jako je tomu podle stávající zákonné úpravy při slučování obcí. Obec, v níž se nepodaří zastupitelstvo zvolit, může mít závazky (dluhy či jiné nevýhodné závazky), s jejichž převzetím nemusí rozšiřující se obec souhlasit. Toto „vnucení“ problematické obce řádně fungující obci vidím jako podstatný problém, ať již bude doplněna Ústava či zda bude možnost sloučení obcí ponechána pouze zákonné úpravě.

Na otázku, vyžadovala-li by právní úprava zániku obce pro trvající nezájem občanů této obce o účast na její samosprávě (v zastupitelstvu obce) změnu Ústavy, vyjadřuji názor, že by to nebylo nutné, celkově se mně však tato konstrukce jeví jako problematická z hlediska „povinnosti“ přijmout takovou obec jinou obcí.

* * *

Pokud by se upravoval text hlavy sedmé Ústavy o problematiku možné přímé volby starostů a zániku obcí z důvodu trvalého nezájmu občanů obce o samosprávu, je pravděpodobné, že by to vyvolalo diskusi i o dalších možných změnách, resp. doplněních ústavního textu. Tyto možné úvahy de constitutione ferenda jdou sice nad rámec vyžádané expertizy, ale jako příklad další možné vhodné úpravy mohu uvést vymezení rozsahu

místního a krajského referenda, režim obecně závazných vyhlášek a nařízení obcí a krajů, zastupování obcí a krajů navenek starosty, resp. primátory a hejtmany apod.

V Praze 30. 11. 2010

JUDr. Jiří Hřebejk
katedra ústavního práva PF UK
(hřebejk@prf.cuni.cz)

9. Slovenská právni úprava zverejňování smluv

546
ZÁKON
z 9. decembra 2010,
ktorým sa dopĺňa zákon č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov
a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony

Národná rada Slovenskej republiky sa uzniesla na tomto zákone:

Čl. I

Zákon č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení zákona č. 58/1969 Zb., (...) a zákona č. 129/2010 Z. z. sa dopĺňa takto:

1. Za § 47 sa vkladá § 47a, ktorý vrátane nadpisu znie:

„§ 47a
Účinnosť povinne zverejňovaných zmlúv

(1) Ak zákon ustanovuje povinné zverejnenie zmluvy, zmluva je účinná dňom nasledujúcim po dni jej zverejnenia.

(2) Účastníci si môžu dohodnúť, že zmluva nadobúda účinnosť neskôr po jej zverejnení.

(3) Zmluva uzavretá na účely odstránenia následkov mimoriadnej udalosti bezprostredne ohrozujúcej život, zdravie, majetok alebo životné prostredie, je účinná bez zverejnenia. Rovnako je bez zverejnenia účinné aj ustanovenie zmluvy, ktoré obsahuje informáciu, ktorá sa podľa osobitného zákona nesprístupňuje.

(4) Ak sa do troch mesiacov od uzavretia zmluvy alebo od udelenia súhlasu, ak sa na jej platnosť vyžaduje súhlas príslušného orgánu, zmluva nezverejnila, platí, že k uzavretiu zmluvy nedošlo.“.

2. Doterajší text § 490 sa označuje ako odsek 1 a dopĺňa sa odsekom 2, ktorý znie: „(2) Ak zákon neustanovuje inak, neplatné je ustanovenie zmluvy podľa § 47a, podľa ktorého zmluva uzavretá na dobu určitú trvá aj po uplynutí tejto doby.“.

3. Za § 582 sa vkladá § 582a, ktorý znie:

„§ 582a

Ustanovenia zmluvy podľa § 47a dojednanej na dobu neurčitú, ktorej predmetom je záväzok na nepretržitú alebo opakovanú činnosť, alebo záväzok zdržať sa určitej činnosti alebo strpieť určitú činnosť, ktoré vylučujú možnosť vypovedať zmluvu, sú neplatné. Rovnako sú neplatné ustanovenia zmluvy podľa prvej vety, ktoré umožňujú zmluvu vypovedať v lehote dlhšej, ako je uvedená v § 582 ods. 1; to neplatí, ak zákon ustanovuje dlhšiu výpovednú lehotu.“.

4. § 853 sa dopĺňa odsekom 3, ktorý znie:

„(3) Ustanovenia § 47a, § 490 ods. 2, § 582a a § 879n sa použijú bez ohľadu na právo, ktoré je inak podľa predpisov medzinárodného práva súkromného rozhodným pre zmluvu.“.

5. V deviatej časti sa za šestnástu hlavu vkladá sedemnástá hlava, ktorá vrátane nadpisu znie:

**„SEDEMNÁSTA HLAVA
PRECHODNÉ USTANOVENIA
K ÚPRAVÁM ÚČINNÝM OD 1. JANUÁRA 2011**

§ 879n

Ustanovenia tohto zákona sa vzťahujú na zmluvu podľa § 47a uzavretú po 1. januári 2011.“.

Čl. II

Zákon č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení zákona č. 264/1992 Zb., (...) a zákona č. 492/2009 Z. z. sa mení a dopĺňa takto:

1. V § 263 ods. 1 sa slová „729 a 743“ nahrádzajú slovami „729, 743 a 771c“.

2. Doterajší text § 271 sa označuje ako odsek 1 a dopĺňa sa odsekom 2, ktorý znie:

„(2) Informácie označené ako dôverné v zmluve, ktorá sa má zverejniť podľa zákona, sa nepovažujú za dôverné podľa odseku 1.“.

3. Za § 768g sa vkladá § 768h, ktorý vrátane nadpisu znie:

„§ 768h

Prechodné ustanovenie k úpravám účinným od 1. januára 2011

Ustanovenia tohto zákona sa vzťahujú na zmluvu, ktorá sa má zverejniť podľa zákona, uzavretú po 1. januári 2011.“.

4. Za § 771b sa vkladá § 771c, ktorý znie:

„§ 771c

Ustanovenia § 271 ods. 2 a § 768h sa použijú bez ohľadu na právo, ktoré je inak podľa predpisov medzinárodného práva súkromného rozhodným pre zmluvu.“.

Čl. III

Zákon č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o slobode informácií) v znení zákona č. 747/2004 Z. z., zákona č. 628/2005 Z. z., zákona č. 207/2008 Z. z., zákona č. 477/2008 Z. z. a zákona č. 145/2010 Z. z. sa mení a dopĺňa takto:

1. V § 5 sa vypúšťa odsek 7.

Doterajšie odseky 8 a 9 sa označujú ako odseky 7 a 8. 2.

Za § 5 sa vkladajú § 5a a 5b, ktoré znejú:

„§ 5a

Povinne zverejňovaná zmluva

(1) Povinne zverejňovaná zmluva je písomná zmluva, ktorú uzaviera povinná osoba a ktorá obsahuje informáciu, ktorá sa získala za verejné prostriedky,7a) alebo sa týka používania verejných prostriedkov, nakladania s majetkom štátu, majetkom obce, majetkom vyššieho územného celku alebo majetkom právnických osôb zriadených zákonom, na základe zákona alebo nakladania s finančnými prostriedkami Európskej únie.

(2) Ustanovenie povinne zverejňovanej zmluvy, ktoré obsahuje informáciu, ktorá sa podľa tohto zákona nesprístupňuje, sa nezverejňuje.

(3) Povinne zverejňovanou zmluvou nie je

- a) služobná zmluva,7b)
- b) pracovná zmluva a dohoda o práci vykonávanej mimo pracovného pomeru,7c)
- c) zmluva týkajúca sa burzových obchodov a ich sprostredkovania,
- d) odplatná zmluva týkajúca sa cenných papierov,
- e) zmluva uzavieraná v pôsobnosti Slovenskej informačnej služby a Vojenského spravodajstva,
- f) zmluva, ktorej účelom je zabezpečenie ochrany a bezpečnosti v miestach, kde sa vykonáva väzba alebo trest odňatia slobody,
- g) zmluva, ktorej účelom je zabezpečenie potrieb cudzích zastupiteľských úradov v Slovenskej republike a zabezpečenie činnosti zastupiteľských úradov Slovenskej republiky v zahraničí.

(4) Povinne zverejňovaná zmluva, ktorej účastníkom je ministerstvo, ostatný ústredný orgán štátnej správy, verejnoprávna inštitúcia alebo nimi založená právnická osoba, v ktorej vlastní väčšinu akcií alebo väčšinový obchodný podiel alebo ktorú ovládajú väčšinovým podielom na hlasovacích právach alebo vymenúvajú viac ako polovicu členov správneho orgánu alebo iného výkonného orgánu, alebo kontrolného orgánu, sa zverejňuje v Centrálnom registri zmlúv (ďalej len „register“). V registri sa zverejňuje aj zmluva, ktorej účastníkom je rozpočtová organizácia alebo príspevková organizácia zriadená povinnými osobami uvedenými v prvej vete. Povinná osoba zašle bezodkladne Úradu vlády Slovenskej republiky zmluvu na zverejnenie. Register je verejný zoznam povinne zverejňovaných zmlúv, ktorý vedie Úrad vlády Slovenskej republiky v elektronickej podobe; register je informačný systém verejnej správy.7d)

(5) Povinne zverejňovaná zmluva, ktorej účastníkom je iná povinná osoba, ako je uvedená v odseku 4, sa zverejňuje na webovom sídle povinnej osoby, ktorá zmluvu uzaviera. Ak táto osoba nemá webové sídlo, zmluva sa zverejňuje bezodplatne v Obchodnom vestníku.7e)

(6) Ak zmluva nie je zverejnená do siedmich dní odo dňa uzavretia alebo odo dňa doručenia súhlasu, ak sa na jej platnosť vyžaduje súhlas príslušného orgánu, môže účastník podať návrh na zverejnenie v Obchodnom vestníku.

(7) Povinná osoba a Úrad vlády Slovenskej republiky vydajú účastníkovi zmluvy na jeho požiadanie písomné potvrdenie o zverejnení zmluvy. Ak sa zverejnila zmluva, ktorá na vznik, zmenu alebo zánik práva vyžaduje vklad do katastra nehnuteľností podľa osobitného predpisu,7f) povinná osoba bezodkladne zasiela písomné potvrdenie o zverejnení zmluvy príslušnej správe katastra.

(8) Ak je zmluva zverejnená viacerými spôsobmi, rozhodujúce je prvé zverejnenie zmluvy. Povinná osoba alebo účastník zmluvy, podávajúci návrh na zverejnenie podľa odseku 6, sú povinní zabezpečiť súlad zverejnenej zmluvy so skutočným stavom a nesprístupnenie ustanovení zmluvy obsahujúcich informáciu, ktorá sa podľa tohto zákona nesprístupňuje.

§ 5b

(1) Povinná osoba zverejní na svojom webovom sídle objednávky tovarov a služieb do desiatich pracovných dní odo dňa ich vyhotovenia. To neplatí, ak objednávky súvisia s povinne zverejňovanou zmluvou, ktorá nadobudla účinnosť podľa zákona.7g)

(2) Povinná osoba zverejní na svojom webovom sídle faktúry na tovary a služby do desiatich pracovných dní odo dňa ich doručenia povinnej osobe, najneskôr však do 30 dní odo dňa ich zaplataenia.

(3) Vláda Slovenskej republiky môže nariadením ustanoviť objednávky tovarov a služieb a faktúry za tovary a služby, ktoré sa nezverejňujú, a to podľa ich hodnoty.

(4) Ustanovenie odsekov 1 a 2 sa nevzťahujú na povinnú osobu podľa § 5a ods. 3 písm. e).“.

Poznámky pod čiarou k odkazom 7a až 7g znejú:

„7a) § 2 písm. a) zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

7b) § 27 zákona č. 400/2009 Z. z. o štátnej službe a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

7c) § 42 a 223 Zákonníka práce.

7d) § 2 písm. b) zákona č. 275/2006 Z. z. o informačných systémoch verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 570/2009 Z. z.

7e) Nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 42/2004 Z. z. o Obchodnom vestníku v znení neskorších predpisov.

7f) § 28 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 162/1995 Z. z. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam (katastrálny zákon) v znení neskorších predpisov.

7g) § 47a Občianskeho zákonníka.“.

3. V § 10 ods. 2 písmeno c) znie:

„c) ktorá sa získala za verejné prostriedky,7a) alebo sa týka používania verejných prostriedkov, nakladania smajetkom štátu,majetkom obce, majetkom vyššieho územného celku alebo majetkom právnických osôb zriadených zákonom, na základe zákona alebo nakladania s finančnými prostriedkami Európskej únie,“.

4. § 10 sa dopĺňa odsekom 3, ktorý znie:

„(3) Porušením alebo ohrozením obchodného tajomstva nie je ani zverejnenie zmluvy podľa § 5a ods. 1.“.

5. V § 11 odsek 2 znie:

„(2) Ustanovenie písmena a) sa nepoužije, ak ide o informácie, ktoré sa získali za verejné prostriedky,7a) alebo sa týkajú používania verejných prostriedkov, nakladania s majetkom štátu, majetkom obce, majetkom vyššieho územného celku alebo majetkom právnických osôb zriadených zákonom, na základe zákona alebo nakladania s finančnými prostriedkami Európskej únie.“.

6. V § 22b sa v prvej a druhej vete slová „ods. 8“ nahrádzajú slovami „ods. 7“.

7. Za § 22b sa vkladá § 22c, ktorý vrátane nadpisu znie:

„§ 22c

Prechodné ustanovenie k úpravám účinným od 1. januára 2011

(1) Ustanovenia tohto zákona sa vzťahujú na povinne zverejňovanú zmluvu uzavretú po 1. januári 2011, na objednávku tovarov a služieb vyhotovenú po 1. januári 2011 a na faktúru doručенú alebo zaplatenú po 1. januári 2011.

(2) Povinne zverejňovanou zmluvou podľa § 5a nie je do 31. júla 2011 zmluva o poskytovaní zdravotnej starostlivosti. 30)“.

Poznámka pod čiarou k odkazu 30 znie:

„30) Zákon č. 581/2004 Z. z. o zdravotných poisťovniach, dohľade nad zdravotnou starostlivosťou a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.“.

Čl. IV

Tento zákon nadobúda účinnosť 1. januára 2011.